

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Tid: 2022-12-14 kl. 10:30

Plats: Hotell Högland, Nässjö

Ärenden

1	Upprop och val av protokollsjusterare	
2	Fastställande av dagordning	
3	Föregående mötesprotokoll	3 - 5
4	Anmälan av informationshandlingar - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö 2022	6
5	Anmälan av delegationsbeslut - Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö 2022	
6	Inkomna remisser, promemorior och motioner	7 - 8
7	Kurser och konferenser	9 - 10
8	Aktuell information	
9	Intern kontroll 1 - månadsrapport 2022 TIM nämnden	11 - 12
10	Frågor	

Informationsärenden och aktuellt

11	Cykelstrategin	
12	Uppföljning av miljödelarna i hållbarhetsprogrammet - Maria Cannerborg	13
13	Uppföljning av uppdrag enligt budget	
14	Programmeringsarbetet	

Beslutsärenden till regionfullmäktige

15	Återrapportering av villkorsbeslut 2022	14 - 56
----	---	---------

Beslutsärenden för nämnden

16	Harmonisering av syntaxans resekort	57 - 58
17	Samråd för Fördjupad översiktsplan för Forserum	59 - 150
18	Remiss - Ny översiktsplan Nässjö kommun	151 - 369
19	Remiss - Förslag om förändring av den enskilda	370 - 382

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Tid: 2022-12-14 kl. 10:30

färjeleden mellan Gränna och Visingsö till
allmän färjeled
20 Serviceresor 2024

383 - 384

Övrigt

21 Övriga frågor

Kallade*Ordinarie ledamöter*

Marcus Eskdahl (S) ordförande
Leif Andersson (C) 1:e vice ordf.
Per-Allan Axén (M) 2:e vice ordf.
Jeanette Söderström (S)
Simon Johansson (S)
Arnold Carlzon (KD)
Bengt Sverlander (KD)
Bengt Petersson (C)
Linnea Nilsson (BA)
Mikael Karlsson (L)
Emma Emanuelsson (MP)
Willy Neumann (V)
Carina Källman (M)
Anders Gustafsson (SD)
Robert Andersson (SD)

Tjänstemän

Jane Ydman, regiondirektör
Karin Hermansson, regional
utvecklingsdirektör
Carl-Johan Sjöberg, trafikdirektör
Camilla Holm, budgetchef
Peter Friberg, sektionschef
samordning, uppföljning och analys
Maria Cannerborg, miljöchef
Fredric Fingal, ekonomichef JLT
Erik Bromander, sektionschef
samhällsbyggnad och tillgänglighet
Laura Habib, nämndsekreterare

Personalrepresentanter:

Kent Grahn, SACO

För kännedom*Ersättare*

Berry Lilja (S)
Liza Oswald (S)
Krister Hansson Dahl (S)
Gabriella Mohlin (S)
Irene Oskarsson (KD)
Erik Lagärde (KD)
Lena Ahnstedt (C)
Andreas Elamsson (C)
Eric Hedlund (L)
Anders Ramstedt (MP)
Mauno Virta (V)
Jennie Clausén Ternstedt (M)
Lars Carlborg (M)
Jan-Olof Svedberg (SD)
Elisabeth Werner (SD)

Regionråd

Maria Frisk (KD)
Marcus Eskdahl (S)
Rachel De Basso (S)
Per Eriksson (C)
Jimmy Ekström (L)
Martin Nedergaard-Hansen (BA)
Jon Hammarin-Heinpalu (MP)
Mikael Ekvall (V)
Malin Wengholm (M)
Dan Sylvebo (-)
Samuel Godrén (SD)

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 165-178

Tid: 2022-11-18 kl. 11:00-16:10. Ajournerats kl. 15:00-15:15.

Plats: Regionens hus, sal A

Innehållsförteckning	Diarienumr	Sida
§ 165 Upprop och val av protokollsjusterare		
§ 166 Fastställande av dagordning		
§ 167 Föregående mötesprotokoll		
§ 168 Anmälan av informationshandlingar - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö 2022	2022/4	
§ 169 Anmälan av delegationsbeslut - Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö 2022	2022/1	
§ 170 Inkomna remisser, promemorior och motioner Kurser och konferenser		
§ 171 Aktuell information		
§ 172 Intern kontroll 1 - månadsrapport 2022 TIM nämnden Frågor	2022/82	
§ 173 Upphandling Serviceresor 2024		
§ 174 Presentation av ny tågchef		
§ 175 Läget i länet		
§ 176 Uppföljning handlingsplan- budget i balans		
§ 177 Överenskommelse Region Jönköpings län inför beslut om allmän trafikplikt för tågtrafik till Tranås	2022/2497	
§ 178 Ansökan om ordinarie medlemskap i Svenska Cykelstäder Övriga frågor	2022/2509	

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 165-178

Tid: 2022-11-18 kl. 11:00-16:10. Ajournerats kl. 15:00-15:15.

Plats: Regionens hus, sal A

Närvarande

Beslutande	Marcus Eskdahl (S) ordförande Leif Andersson (C) 1:e vice ordf. Per-Allan Axén (M) 2:e vice ordf. Jeanette Söderström (S) Gabriella Mohlin ers Simon Johansson (S) Arnold Carlzon (KD) Bengt Sverlander (KD) Bengt Petersson (C) Linnea Nilsson (BA) Mikael Karlsson (L) Andreas Elamsson (C) ers Emma Emanuelsson (MP) §§ 165-170, §173 Emma Emanuelsson (MP) §§ 171-172, §§ 174-178 Willy Neumann (V) Carina Källman (M) Anders Gustafsson (SD) Robert Andersson (SD)
Ersättare	Irene Oskarsson (KD) Erik Lagärde (KD) Andreas Elamsson (C) Mauno Virta (V) Jennie Clausén Ternstedt (M) Lars Carlborg (M) Jan-Olof Svedberg (SD)
Övriga	Carl-Johan Sjöberg, trafikdirektör Camilla Holm, budgetchef §§ 171-172, §§ 174-178 Peter Friberg, sektionschef samordning, uppföljning och analys Anna-Karin Malm, servicerechef § 173 Ros-Marie Fredriksson, tågchef § 174 Laura Habib, nämndsekreterare

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 165-178

Tid: 2022-11-18 kl. 11:00-16:10. Ajournerats kl. 15:00-15:15.

Plats: Regionens hus, sal A

Justering

Sekreterare

Laura Habib

Ordförande

Marcus Eskdahl (S)

Justerare

Mikael Karlsson (L)

Anders Gustafsson (SD)

Protokollet är justerat 2022- - och justeringen är tillkännagiven på Region Jönköpings läns anslagstavla samma dag.

Sammanställning av anmälda informationshandlingar till Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö 2022-12-14

Ärendetyp	Ärenderubrik
Protokoll	• Protokoll nämnd för trafik, infrastruktur och miljö 2022-11-18 • Protokoll presidium - nämnd för trafik, infrastruktur och miljö 2022-11-30
Inkomna handlingar	• RJL 2021/2138 Strategi för Nässjö kommuns boendeplanering 2022-2026- sammanställning av remissvar
Utgående skrivelser	
Regeringsbeslut	
Cirkulär från SKR	
Beslut från SKR	
Övrigt	

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 154****Inkomna remisser, promemorior och motioner**

Anmäls och läggs till handlingarna.

Beslutets antal sidor

1

Dokument

Utskriftsdatum: 2022-11-07

Utskriven av: Nina Granström

Diarieenhet: Region Jönköpings län

Sekretess: Visas ej

Beskrivning av sökning:

Remisser oktober 2022

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2022.12895	I	Utkast till proposition Senarelagd anslutning till Nationell läkemedelslista	Evelina Örn
2022-10-05		Socialdepartementet	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/2561		Remiss - Utkast till proposition: Senarelagd anslutning till nationell läkemedelslista Svar senast 2022-12-05	REMISS
2022.13294	I	Förslag till upphävande av föreskrifter om bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård SOSFS 2009:6	Evelina Örn
2022-10-20		Socialstyrelsen	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/2705		Remiss - Förslag till upphävande av föreskrifter om bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård Svar senast 2022-12-01	REMISS
2022.13639	I	Förslag om förändring av den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö till allmän färjeled	Erik Bromander
2022-10-28		Trafikverket	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/2790		Remiss - Förslag om förändring av den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö till allmän färjeled Svar senast 2022-12-09	REMISS
2022.14157	I	Planförslag Fördjupad översiktsplan för Forserum	Erik Bromander
2022-10-31		Nässjö kommun	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/2899		Remiss - Samråd för Fördjupad översiktsplan för Forserum Svar senast 2023-01-15	REMISS

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 165****Kurser och konferenser**

Presidiet beslutar att tillåta en ledamot från koalitionen och en ledamot från oppositionen att delta i det digitala seminariet; *Hur påverkar EU:s vägval oss - från regionernas till nationernas Europa, den 19 december 2022.*

Beslutets antal sidor

1

Information om den 19 december (inbjudan kommer, program klart och det går att anmäla sig)
Digitalt

Datum: 19 december

Tid: 10.00-11.30

Hur påverkar EU:s vägval oss - *från regionernas till nationernas Europa*

- **10.00 – 10.05**
 - Moderator inleder
- **10.05 - 10.15**
 - Samtal/ dialog - *från regionernas till nationernas Europa?* Region Jönköpings län och Region Halland
- **10.15 – 10.55**
 - Vägval för EU, vilka frågor / utmaningar EU har att hantera, vad står på spel på ett europeiskt plan? Reflektion över tid kring EU:s utveckling.
 - Regionernas Europa – vad händer på europeisk nivå?
- Föredragshållare:
 - Erik Bergkvist (S) som är EU-parlamentariker och kan både regionala, internationella frågor (har förhandlat sammanhållningspolitiken).
 - Marcus Holmberg, SKR:s internationella chef
- **10.55-11.05**
- Paus
- **11.05-11.20**
 - Regional utvecklingspolitik i Europa
Sara Svensson, forskare vid Högskolan i Halmstad, gör jämförelser mellan olika EU-länders regionala utvecklingspolitik
 - Maktförskjutning eller inte till Bryssel? Regioner som aktörer på EU-arenan?
 - Hur mycket makt har Europas regioner på hemmaplan?
 - Gränsregional samverkan
 - Vision 90-tal – Europe of regions – ett sätt att förhindra nationella dragkamper, gränslös värld / effektivitetstanke om regioner
- **Summering och avslut 11.20 – 11.30**

Anmäl till maria.lund.bjork@rjl.se

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 156****Intern kontroll 1 - månadsrapport 2022 TIM nämnden**

Diarienummer: RJL 2022/82

Camilla Holm budgetchef, informerar och besvarar frågor från presidiet gällande oktober månads ekonomiska prognos.

Beslutets antal sidor

1

Månadsrapport – oktober 2022, TIM

1 0 1 0 av 2 Mätetal

Mätetal	Resultat	Analys	Diagram
Antal resor 2022 ska öka jfm 2021	74 %	Resandet har ökat stadigt sedan årets början och har ökat med 74 procent jämfört med samma period föregående år. I oktober månad är resandet 82 procent av resandet 2019 samma månad. Statistiken baseras på antalet valideringar i biljettsystemet och det pågår ett arbete med intrimning av kundräkningssystem ombord på bussarna vilket kommer visa antalet resor mer korrekt framöver. En kampanj har pågått under sommaren för att öka valideringarna genom att uppmäna resenärer att gå ombord i framdörren.	
Ekonomi i balans	-121 277 tkr	Regional utveckling (TIM) -121 mnkr	

Regional utveckling (TIM) -121 mnkr

A. Länstrafiken (-123 mnkr)

Budgetavvikelsen är negativ med totalt ca -123,1 mnkr tom oktober månad.

Allmän trafik inkl stab (-97,6 mnkr)

Av avvikelsen står biljettintäkter för ca -46,1 mnkr. Försäljningen ökade något i oktober jämfört med september men då det ligger en högre budget i oktober så ökar avvikelsen. I oktober nås 84 procent av budget och försäljningen är 91 procent av 2019 års nivå. I september har det ansökts om bidrag för biljettintäktsbortfall hos Trafikverket vilken är uppbokad med 12,5 mnkr tom oktober.

På kostnadssidan fortsätter den höga kostnadsutvecklingen på bränsle och energi. Ackumulerat tom oktober rör det sig om ca 68 mnkr som kostnadsökningarna på bränsle och energi avviker mot budget i busstrafiken. Kostnadsökningar syns även inom Krösatågen men dessa vägs upp av kostnadsminskningar pga färre körda kilometer då det varit många inställda turer. Samtidigt har de många inställda tågavgångarna inom Krösatågen lett till ökade kostnader för ersättningsbussar.

Serviceresor (-25,5 mnkr)

Inom Serviceresor är avvikelsen efter oktober ca 25,5 mnkr där drygt hälften beror på kostnadsutvecklingen på bränsle och övrigt på att det har varit högre grad av ensamåkning och dyrare resor överlag. Avvikelsen har minskat i oktober där en del beror på att man börjat arbeta med att öka samkörningen.

B. Centrala ansvar (+1,9 mnkr)

Ett överskott på 1,7 mnkr finns för anslaget för projektmedel som inte nyttjats samt att nämnden egna kostnader visar ett budgetöverskott på 174 tkr till och med oktober månad 2022.

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 158****Informationsärenden till nämnden**

- *Uppföljning av miljödelarna i hållbarhetsprogrammet*
Maria Cannerborg miljöchef, informerar kring ämnet till nämndsammanträdet den 14 december 2022. Presidiet lyfter upp vilka områden presentationen ska fokusera på.
- *Återrapportering status uppdrag i verksamhetsplanen*
Carl-Johan Sjöberg trafikdirektör och Karin Hermansson regional utvecklingsdirektör, informerar kring ämnet till nämndsammanträdet den 14 december 2022. Presidiet enas om att ändra benämning på punkten till ”Uppföljning av uppdrag enligt budget”.
- *Programmeringsarbetet*
Anna Olsson och Marie Brander sektionschefer regional utveckling, informerar till nämndsammanträdet den 14 december 2022, kring arbetet.

Beslutets antal sidor

1

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 159****Återrapportering av villkorsbeslut 2022**

Diarienummer: RJL 2022/2319

Beslut

Handlingarna i ovanstående ärende är inte färdigställda till dagens presidiesammanträde. Därmed planeras ett extra presidiesammanträde den 14 december 2022 klockan 08:30, för att bereda ärendet.

Beslutet skickas till

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Beslutets antal sidor

1

Mall för återrapportering av villkorsbeslut 2022

Regionerna och Gotlands kommun ska följa upp, utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet till regeringen.

För återrapportering av villkorsbeslut för 2022 ska denna mall användas. Villkorsbeslut för 2022 bifogas.

Alla frågor ska besvaras. Om det inte har genomförts några insatser för den aktuella återrapporteringen ska det kommenteras. Det finns dock inte krav på att ni ska ha genomfört insatser i samtliga områden som listas i denna mall.

Om redovisningarna är relevanta under mer än en fråga behöver ni enbart redovisa svaret en gång och hänvisa till detta från andra delar i redovisningen.

Återrapporteringen ska lämnas i **Wordformat** (typsnitt Cambria, 10,5 punkter) till n.registrator@regeringskansliet.se, tillvaxtverket@tillvaxtverket.se och ulrika.aberg@tillvaxtverket.se **senast den 21 februari 2023** om inget annat anges.

Ange Näringsdepartementets diarienummer N2021/03079, N2021/03001 (delvis) och Tillväxtverkets diarienummer Å 2022-4019.

Om ni har frågor kontakta Ulrika Åberg ulrika.aberg@tillvaxtverket.se (08-681 77 39).

Innehåll

Mall för återrapportering av villkorsbeslut 2022	1
Instruktioner och begreppsförtydliganden	3
Exempel på insatser	3
Resultatbeskrivning.....	3
Om hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030	4
Begreppet territoriellt perspektiv	4
Återrapportering 1 – Regionalt utvecklingsarbete.....	5
1.1 Den regionala utvecklingsstrategin.....	5
1.2 Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030.....	6
1.2.1 Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet.....	6
1.2.2 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet.....	7
1.2.3 Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	8
1.2.4 Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet.....	9
1.3 Jämställdhet, integration samt miljö och klimat.....	10
1.3.1 Jämställdhet.....	10
1.3.2 Integration.....	10
1.3.3 Miljö och klimat.....	11
Återrapportering 2 – Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder....	13
Återrapportering 3 – Samverkan med andra aktörer	15
3.1 Samverkan med länsstyrelsen	15
3.2 Samverkan med andra statliga myndigheter	15
3.3 Samverkan med kommuner.....	15
3.4 Samråd med organisationer.....	16
3.5 Samråd med näringsliv	16
Återrapportering 4 – Analys uppföljning och utvärdering.....	17
5 Övriga medskick	19

Instruktioner och begreppsförtydliganden

Exempel på insatser

Exempel på insatser efterfrågas i flertalet återrapporteringar. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Resultatbeskrivning

Syftet med resultatbeskrivningen är att ge en bild av vilka resultat som har uppnåtts baserat på de insatser som regionerna har varit delaktiga i utifrån sitt regionala utvecklingsansvar. Syftet är även att skapa ett lärande inom det område som återrapporteringen gäller.

Resultatredovisningen ska beröra mål, resultat i form av prestationer och så långt det är möjligt effekter på kort, medellång och lång sikt. Det är eftersträvaransvärt att beskriva en resultatkedja, även kallat effektkedja eller interventionslogik, så långt det är möjligt.

Resultat kan presenteras såväl kvantitativt som kvalitativt. Om det saknas en uppföljning eller en utvärdering som stöd för resultatbeskrivningen, ber vi er ändå att göra en bedömning av resultaten. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.

Resultatbeskrivningen ska vara överskådlig och ge en rättvisande bild av verksamheten. Samtidigt kan det behöva göras ett urval från den mängd av prestationer och effekter som kan kopplas till verksamheten/området.

Definitioner och exempel av resultat:

- Prestationer – antal och omfattning av genomförda aktiviteter. Till exempel antal deltagande organisationer eller antal framtagna kunskapsunderlag.
- Effekter på kort sikt – förändrad förmåga hos målgrupper. Till exempel ny/ökad kunskap.
- Effekter på medellång sikt – förändrat beteende hos målgrupper. Till exempel tillämpning av ny kunskap eller nya varor/tjänster.
- Effekter på lång sikt – effekter av förändrat beteende hos målgrupper eller på samhällsnivå. Till exempel ökad konkurrenskraft eller bättre hälsa.

I kolumnen *Mål* handlar det om att ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.

Om hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030

FN:s Agenda 2030 mål är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

I Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 framgår att den regionala utvecklingspolitiken ska vara en del av genomförandet av Agenda 2030.

Regionerna ska i återsrapporteringen redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar) arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat de tre hållbarhetsdimensionerna enligt ovan. Med denna redovisning blir det därför en redogörelse för hur regionernas arbete bidragit till Agenda 2030.

Samhällsutmaningarna avser de som är identifierade i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Det vill säga demografiska förändringar, globalisering, miljöproblem och klimatförändringar, socioekonomi och sammanhållning samt teknisk utveckling.

Begreppet territoriellt perspektiv

I återsrapporteringen ska regionerna redovisa hur olika territoriella perspektiv har beaktats. Det vill säga hur insatser och prioriteringar tar hänsyn till varierande förutsättningar mellan till exempel landsbygder och städer av olika storlek och karaktär, men också olika funktionella samband över kommun-, läns-, och landsgränser.

Återrapportering 1 – Regionalt utvecklingsarbete

Utifrån 5–7 §§ lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar respektive 3–5, 8–10, 16 och 17 §§ förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en sammanfattande beskrivning av verksamheten under året. Redovisningen ska innehålla uppgift om:

- Hur arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och samordningen av insatser för att genomföra den har bedrivits.
- Vilka insatser som har genomförts, vilka resultat de har medfört eller förväntas medföra samt hur de har bidragit till omställningen för att möta samhällsutmaningar och därmed uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken samt mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive programmen för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg).
- Hur en ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i analyser, strategier, program och insatser inklusive hur integrering av jämställdhet, integration och miljö, inklusive klimat har stärkts.
- Hur olika territoriella perspektiv har beaktats samt vilken hänsyn som har tagits till olika förutsättningar som råder i olika delar av länet.

Redovisningen av verksamheten ska vara uppdelad på de strategiska områdena i regeringens skrivelse Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (Skr. 2020/21:133), det vill säga likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet, kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet, innovation och förnyelse samt företagande och entreprenörskap i hela landet samt tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet.

Redovisningen inom tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet kan i förekommande fall innehålla en beskrivning av de insatser som har genomförts för att främja bredbandsutbyggnad under året. Redovisningen kan även innehålla uppgift om arbete som har bedrivits vid sidan av det som utförts av regionala bredbandskoordinatorer.

1.1 Den regionala utvecklingsstrategin

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 1.1.1–1.1.3 är sammantaget 2 500.

- 1.1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och samordningen av insatser för genomförandet har bedrivits under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Information om uppföljning och utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin behöver inte redovisas. Den informationen inhämtas i återrapportering 4 – Analys, uppföljning och utvärdering.

- 1.1.2 Beskriv hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om hållbarhetsdimensionerna, Agenda 2030 och samhällsutmaningarna.

- 1.1.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om begreppet territoriellt perspektiv.

1.2 Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

1.2.1 Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 1.2.1.1–1.2.1.3 är sammantaget 5 500. Fråga 1.2.1.4 har ingen teckenbegränsning.

- 1.2.1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 1.2.1.2 Beskriv hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om hållbarhetsdimensionerna, Agenda 2030 och samhällsutmaningarna.

- 1.2.1.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om begreppet territoriellt perspektiv.

- 1.2.1.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 3.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 3.

1.2.2 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 1.2.2.1–1.2.2.3 är sammantaget 10 000. Fråga 1.2.2.4 har ingen teckenbegränsning.

- 1.2.2.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom kompetensförsörjning och kompetensutveckling har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 1.2.2.2 Beskriv hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om hållbarhetsdimensionerna, Agenda 2030 och samhällsutmaningarna.

- 1.2.2.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om begreppet territoriellt perspektiv.

- 1.2.2.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats under året.

Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 3.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 3.

1.2.3 Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 1.2.3.1–1.2.3.3 är sammantaget 10 000. Fråga 1.2.3.4 har ingen teckenbegränsning.

1.2.3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

1.2.3.2 Beskriv hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om hållbarhetsdimensionerna, Agenda 2030 och samhällsutmaningarna.

1.2.3.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om begreppet territoriellt perspektiv.

- 1.2.3.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats under året.
Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas.
Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 3.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 3.

1.2.4 Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 1.2.4.1–1.2.4.3 är sammantaget 5 500. Fråga 1.2.4.4 har ingen teckenbegränsning.

Redovisningen kan i förekommande fall innehålla en beskrivning av de insatser som har genomförts för att främja bredbandsutbyggnad under året. Redovisningen kan även innehålla uppgift om arbete som har bedrivits vid sidan av det som utförts av regionala bredbandskoordinatorer.

- 1.2.4.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 1.2.4.2 Beskriv hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om hållbarhetsdimensionerna, Agenda 2030 och samhällsutmaningarna.

1.2.4.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Se ovan, sidan 4, om begreppet territoriellt perspektiv.

1.2.4.4 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 3.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 3.

1.3 Jämställdhet, integration samt miljö och klimat

1.3.1 Jämställdhet

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 1.3.1.1 är 2 000. Fråga 1.3.1.2 har ingen teckenbegränsning.

1.3.1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av jämställdhet har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 1.3.1.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats under året.
Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas.
Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 3.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 3.

1.3.2 Integration

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 1.3.2.1 är 2 000. Fråga 1.3.2.2 har ingen teckenbegränsning.

- 1.3.2.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av integration har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 1.3.2.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats under året.
Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas.
Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 3.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 3.

1.3.3 Miljö och klimat

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för fråga 1.3.3.1 är 2 000. Fråga 1.3.3.2 har ingen teckenbegränsning.

1.3.3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av miljö och klimat har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

1.3.3.2 Ge exempel på insatser som har genomförts eller initierats under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 3.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om
--	---	---	--

			resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 3.

Återrapportering 2 – Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Utifrån 5 § lagen om regionalt utvecklingsansvar respektive 4, 7 och 15–17 §§ förordningen om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en beskrivning av arbetet med fördelningen av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder under utgiftsområde 19 Regional utveckling. Redovisningen ska innehålla:

- En beskrivning av fördelningen av anslaget mellan projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.
- Uppgift om hur fördelningen av anslaget har bidragit till omställningen för att möta samhällsutmaningar och uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken samt mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg).
- En beskrivning av hur ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har påverkat fördelningen av medel från anslaget.
- En beskrivning av hur olika territoriella perspektiv har beaktats samt på vilket sätt olika förutsättningar som råder i olika delar av länet påverkat fördelningen av medel från anslaget inom länet.

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 2.1–2.6 är sammanlagt 11 000.

2.1 Beskriv hur regionen har fördelat anslaget mellan projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Belopp fördelat på olika stödtyper behöver inte redovisas då den informationen inhämtas i Tillväxtverkets årliga redovisning av regionala företagsstöd, projektmedel samt stöd till kommersiell service.

2.2 Beskriv hur anslaget använts för att uppnå en ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030.

2.3 Har anslaget bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin?
Ja ☐

Beskriv i punktform hur anslaget har bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Nej ☐

Om nej, ange anledningen till det.

Klicka eller tryck här för att ange text.

2.4 Har anslaget bidragit till att nå målen i det regionala strukturfondsprogrammet?

Ja ☐

Beskriv i punktform hur anslaget har bidragit till att nå målen i det regionala strukturfondsprogrammet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Nej ☐

Om nej, ange anledningen till det.

Klicka eller tryck här för att ange text.

2.5 Har anslaget bidragit till att nå målen i de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg)?

Ja ☐

Beskriv i punktform hur anslaget har bidragit till att nå målen i de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg).

Klicka eller tryck här för att ange text.

Nej ☐

Om nej, ange anledningen till det.

Klicka eller tryck här för att ange text.

2.6 Beskriv i punktform på vilket sätt olika territoriella perspektiv har beaktats och påverkat fördelningen av medel från anslaget inom länet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om begreppet territoriellt perspektiv.

Återrapportering 3 – Samverkan med andra aktörer

Utifrån 5, 8 och 9 §§ lagen om regionalt utvecklingsansvar respektive 4–5, 14, 16 och 17 §§ förordningen om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en beskrivning av hur samverkan med andra aktörer har bedrivits under året. Redovisningen ska innehålla uppgifter om:

- Inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering har skett med länsstyrelsen respektive andra statliga myndigheter samt vilka resultat denna samverkan och gemensamma finansiering har medfört eller förväntas medföra.
- Inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering har skett med länets kommuner samt vilka resultat denna samverkan och gemensamma finansiering har medfört eller förväntas medföra.
- Inom vilka områden samråd och gemensam finansiering skett med berörda organisationer och näringsliv i länet samt vilka resultat denna samverkan och gemensamma finansiering har medfört eller förväntas medföra.

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för *respektive* fråga 3.1–3.5 är 3 500.

3.1 Samverkan med länsstyrelsen

- 3.1.1 Beskriv inom vilka områden eller processer samverkan har skett med länsstyrelsen.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 3.1.2 Bedöm och motivera hur samverkan med länsstyrelsen har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.2 Samverkan med andra statliga myndigheter

- 3.2.1 Beskriv inom vilka områden eller processer samverkan har skett med respektive myndighet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 3.2.2 Bedöm och motivera hur samverkan med respektive myndighet har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommentar: Samverkan med andra statliga myndigheter inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.3 Samverkan med kommuner

- 3.3.1 Beskriv inom vilka områden eller processer samverkan har skett med kommuner.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 3.3.2 Bedöm och motivera hur samverkan med kommuner har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommentar: Samverkan med kommuner inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.4 Samråd med organisationer

- 3.4.1 Beskriv inom vilka områden eller processer samråd har skett med organisationer.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 3.4.2 Bedöm och motivera hur samråd med organisationer har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommentar: Samråd med organisationer inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.5 Samråd med näringsliv

- 3.5.1 Beskriv inom vilka områden eller processer samråd har skett med näringsliv.

Klicka eller tryck här för att ange text.

- 3.5.2 Bedöm och motivera hur samråd med näringsliv har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommentar: Samråd med näringslivet inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Återrapportering 4 – Analys uppföljning och utvärdering

Utifrån 5 § lagen om regionalt utvecklingsansvar respektive 4, 7, 9, 16 och 17 §§ förordningen om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en beskrivning av hur arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala tillväxtarbetet har bedrivits under året. Redovisningen ska innehålla uppgift om:

- Hur resultat, erfarenheter och kunskap från arbetet med analyser, uppföljningar och utvärderingar har tagits till vara i det regionala utvecklingsarbetet.
- Vilka analyser, uppföljningar och utvärderingar som har genomförts.
- Vilka av dessa analyser, uppföljningar och utvärderingar som helt eller delvis har finansierats med medel från anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.
- Hur en ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.
- Hur olika territoriella perspektiv har beaktats samt vilken hänsyn som har tagits till olika förutsättningar som råder i olika delar av länet i genomförandet av analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Enligt villkor för budgetåret 2022 för regionerna och Gotlands kommun inom utgiftsområdena 19 Regional utveckling och 22 kommunikationer ska regionerna, i samarbete med Tillväxtverket, bidra till att säkerställa nationell uppföljning av det regionala utvecklingsarbetet samt uppföljning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Observera! Maximalt antal tecken inklusive blanksteg för frågorna 4.1–4.6 är sammantaget 3 000. Fråga 4.7 har ingen teckenbegränsning.

4.1 Beskriv hur det strategiska arbetet med analyser, uppföljningar och utvärderingar har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Klicka eller tryck här för att ange text.

4.2 Finns det en plan, strategi eller motsvarande för arbetet med analys, uppföljning och utvärdering för regionen?

Ja ☐

Nej ☐

4.3 Beskriv om och hur ni säkerställer att arbetet med analys, uppföljning och utvärdering genomförs löpande, systematiskt och långsiktigt.

Klicka eller tryck här för att ange text.

4.4 Beskriv hur resultat, erfarenheter och kunskap från analyser, uppföljningar och utvärderingar har tagits till vara i regionens regionala utvecklingsarbete.

Klicka eller tryck här för att ange text.

4.5 Beskriv hur samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga har integrerats i analyser,

uppföljningar och utvärderingar.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030.

4.6 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Klicka eller tryck här för att ange text.

Observera! Se ovan, sidan 4, om begreppet territoriellt perspektiv.

4.7 Lista max 10 av de viktigaste analyserna, uppföljningarna och utvärderingarna som genomförts under året kopplat till regionens regionala utvecklingsarbete i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Typ av underlag Valbara alternativ: • Analys • Uppföljning • Utvärdering	Helt eller delvis finansierat av anslag 1:1 Valbara alternativ: • Ja • Nej • Delvis	Huvudsakligt syfte Valbara alternativ: • Kunskaps- utveckling • Löpande rapportering • Underlag till beslut • Underlag till beslut – corona- relaterat • Underlag till strategi • Övrigt	Huvudsakligt ämne Valbara alternativ: • Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer • God samhällsplanering • God tillgång till kommersiell och offentlig service • Väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande • Utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete • Omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering • En konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi • Tillvarata digitaliseringens möjligheter • Ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerade kapitalförsörjning • Internationalisering, investeringsfrämjande och ökad export • Förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning • Tillgänglighet genom hållbara transportsystem
-------------------------------------	---	--	--	--

				Övrigt
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.

5 Övriga medskick

Observera! Information tillhörande återrapportering 1–4 ska inte fyllas i under övriga medskick utan under respektive fråga i mallen.

Detta avsnitt är en möjlighet för er att föra fram övriga medskick om det regionala utvecklingsarbetet som inte fångas upp under återrapportering 1–4.

Mall för återrapportering av villkorsbeslut 2022

Regionerna och Gotlands kommun ska följa upp, utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet till regeringen.

För återrapportering av villkorsbeslut för 2022 ska denna mall användas. Villkorsbeslut för 2022 bifogas.

Alla frågor ska besvaras. Om det inte har genomförts några insatser för den aktuella återrapporteringen ska det kommenteras. Det finns dock inte krav på att ni ska ha genomfört insatser i samtliga områden som listas i denna mall.

Om redovisningarna är relevanta under mer än en fråga behöver ni enbart redovisa svaret en gång och hänvisa till detta från andra delar i redovisningen.

Återrapporteringen ska lämnas i **wordformat** till n.registrator@regeringskansliet.se samt till tillvaxtverket@tillvaxtverket.se **senast den 21 februari 2023** om inget annat anges. Ange diarienummer N2021/03079, N2021/03001 (delvis) och Å 2022-4019. *Tillväxtverket ser över om även enkäter ska skickas in. Besked om detta kommer senast den 7 oktober.*

Om ni har frågor kontakta Ulrika Åberg ulrika.aberg@tillvaxtverket.se (08-681 77 39).

Innehåll

Mall för återrapportering av villkorsbeslut 2022	1
Instruktioner och begreppsförtydliganden	3
Exempel på insatser	3
Resultatbeskrivning.....	3
Om hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030	3
Begreppet territoriellt perspektiv	4
Återrapportering 1 – Regionalt utvecklingsarbete.....	5
1.1 Den regionala utvecklingsstrategin.....	5
1.2 Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030.....	6
1.2.1 Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet.....	6
1.2.2 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet.....	6
1.2.3 Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet	7
1.2.4 Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet.....	8
1.3 Jämställdhet, integration samt miljö och klimat	9
1.3.1 Jämställdhet.....	9
1.3.2 Integration.....	10
1.3.3 Miljö och klimat.....	10
Återrapportering 2 – Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	12
Återrapportering 3 – Samverkan med andra aktörer	14
3.1 Samverkan med länsstyrelsen	14
3.2 Samverkan med andra statliga myndigheter	14
3.3 Samverkan med kommuner.....	14
3.3 Samråd med organisationer.....	15
3.4 Samråd med näringsliv	15
Återrapportering 4 - Arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala utvecklingsarbetet.....	16
5 Övriga medskick ni vill göra angående det regionala utvecklingsarbetet 2022	18

Instruktioner och begreppsförtydliganden

Exempel på insatser

Exempel på insatser efterfrågas i flertalet återsrapporteringar. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Resultatbeskrivning

Syftet med resultatbeskrivningen är att ge en bild av vilka resultat som har uppnåtts baserat på de insatser som regionerna har varit delaktiga i utifrån sitt regionala utvecklingsansvar. Syftet är även att skapa ett lärande inom det område som återsrapporteringen gäller.

Resultatredovisningen ska beröra mål, resultat i form av prestationer och så långt det är möjligt effekter på kort, medellång och lång sikt. Det är eftersträvaransvärt att beskriva en resultatkedja, även kallat effektkedja eller interventionslogik, så långt det är möjligt.

Resultat kan presenteras såväl kvantitativt som kvalitativt. Om det saknas en uppföljning eller en utvärdering som stöd för resultatbeskrivningen, ber vi er ändå att göra en bedömning av resultaten. Ange om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller en egen bedömning.

Resultatbeskrivningen ska vara överskådlig och ge en rättvisande bild av verksamheten. Samtidigt kan det behöva göras ett urval från den mängd av prestationer och effekter som kan kopplas till verksamheten/området.

Definitioner och exempel av resultat:

- Prestationer – antal och omfattning av genomförda aktiviteter. Till exempel antal deltagande organisationer eller antal framtagna kunskapsunderlag.
- Effekter på kort sikt – förändrad förmåga hos målgrupper. Till exempel ny/ökad kunskap.
- Effekter på medellång sikt – förändrat beteende hos målgrupper. Till exempel tillämpning av ny kunskap eller nya varor/tjänster.
- Effekter på lång sikt – effekter av förändrat beteende hos målgrupper eller på samhällsnivå. Till exempel ökad konkurrenskraft eller bättre hälsa.

I kolumnen *Mål* handlar det om att ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.

Om hållbarhetsdimensionerna och Agenda 2030

FN:s Agenda 2030 mål är en handlingsplan med mål för omställning

till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

I Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 framgår att den regionala utvecklingspolitiken ska vara en del av genomförandet av Agenda 2030.

Regionerna ska i återsrapporteringen redovisa hur de (inom ramen för deras ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat de tre hållbarhetsdimensionerna enligt ovan. Med denna redovisning blir det därför en redogörelse för hur regionernas arbete bidragit till Agenda 2030.

Samhällsutmaningarna avser de som är identifierade i Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Det vill säga demografiska förändringar, globalisering, miljöproblem och klimatförändringar, socioekonomi och sammanhållning samt teknisk utveckling.

Begreppet territoriellt perspektiv

I återsrapporteringen ska regionerna redovisa hur olika territoriella perspektiv har beaktats. Det vill säga hur insatser och prioriteringar tar hänsyn till varierande förutsättningar mellan till exempel landsbygder och städer av olika storlek och karaktär, men också olika funktionella samband över kommun-, läns-, och landsgränser.

Återrapportering 1 – Regionalt utvecklingsarbete

Utifrån 5–7 §§ lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar respektive 3–5, 8–10, 16 och 17 §§ förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en sammanfattande beskrivning av verksamheten under året. Redovisningen ska innehålla uppgift om:

- Hur arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och samordningen av insatser för att genomföra den har bedrivits.
- Vilka insatser som har genomförts, vilka resultat de har medfört eller förväntas medföra samt hur de har bidragit till omställningen för att möta samhällsutmaningar och därmed uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken (samt mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive programmen för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)).
- Hur en ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i analyser, strategier, program och insatser inklusive hur integrering av jämställdhet, integration och miljö, inklusive klimat har stärkts.
- Hur olika territoriella perspektiv har beaktats samt vilken hänsyn som har tagits till olika förutsättningar som råder i olika delar av länet.

Redovisningen av verksamheten ska vara uppdelad på de strategiska områdena i regeringens skrivelse Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (Skr. 2020/21:133), det vill säga likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet, kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet, innovation och förnyelse samt företagande och entreprenörskap i hela landet samt tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet.

Redovisningen inom tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet kan i förekommande fall innehålla en beskrivning av de insatser som har genomförts för att främja bredbandsutbyggnad under året. Redovisningen kan även innehålla uppgift om arbete som har bedrivits vid sidan av det som utförts av regionala bredbandskoordinatorer.

1.1 Den regionala utvecklingsstrategin

1.1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och samordningen av insatser för genomförandet har bedrivits under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

Observera! Information om uppföljning och utvärdering av den regionala utvecklingsstrategin behöver inte redovisas då den informationen inhämtas i återrapportering 4 – Arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala utvecklingsarbetet.

1.1.2 Redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

1.1.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin.

1.2 Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

1.2.1 Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet

- 1.2.1.1 *Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.*
- 1.2.1.2 *Redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.*
- 1.2.1.3 *Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd.*
- 1.2.1.4 *Ge exempel på insatser som har genomförts under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.*

Namn på insats och kort beskrivning	Mål <i>Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.</i>	Resultat i form av prestationer <i>Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer.</i> <i>För definitioner och exempel av prestationer se sidan 2.</i>	Resultat i form av effekter <i>Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt.</i> <i>Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter.</i> <i>Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.</i> <i>För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 2.</i>

1.2.2 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet

- 1.2.2.1 *Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom kompetensförsörjning och kompetensutveckling har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.*
- 1.2.2.2 *Redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt*

utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

1.2.2.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

1.2.2.4 Ge exempel på insatser som har genomförts under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.	Resultat i form av prestationer Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer. För definitioner och exempel av prestationer se sidan 2.	Resultat i form av effekter Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt. Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter. Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning. För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 2.

1.2.3 Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet

1.2.3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.

1.2.3.2 Redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

1.2.3.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande.

1.2.3.4 Ge exempel på insatser som har genomförts under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är

sådana som har initierats eller genomförts under året. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål <i>Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.</i>	Resultat i form av prestationer <i>Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer.</i> <i>För definitioner och exempel av prestationer se sidan 2.</i>	Resultat i form av effekter <i>Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt.</i> <i>Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter.</i> <i>Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.</i> <i>För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 2.</i>

1.2.4 Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet

Redovisningen kan i förekommande fall innehålla en beskrivning av de insatser som har genomförts för att främja bredbandsutbyggnad under året. Redovisningen kan även innehålla uppgift om arbete som har bedrivits vid sidan av det som utförts av regionala bredbandskoordinatorer.

- 1.2.4.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.
- 1.2.4.2 Redovisa hur ni (inom ramen för ert ansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) har arbetat med att möta samhällsutmaningarna och där integrerat samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.
- 1.2.4.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i arbetet med tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet.
- 1.2.4.4 Ge exempel på insatser som har genomförts under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål <i>Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.</i>	Resultat i form av prestationer <i>Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer.</i> <i>För definitioner och exempel av prestationer se sidan 2.</i>	Resultat i form av effekter <i>Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt.</i> <i>Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter.</i> <i>Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.</i> <i>För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 2.</i>

1.3 Jämställdhet, integration samt miljö och klimat

1.3.1 Jämställdhet

1.3.1.1 *Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av jämställdhet har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.*

1.3.1.2 *Ge exempel på insatser som har genomförts under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.*

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål <i>Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.</i>	Resultat i form av prestationer <i>Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer.</i> <i>För definitioner och exempel av prestationer se sidan 2.</i>	Resultat i form av effekter <i>Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt.</i> <i>Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter.</i> <i>Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.</i> <i>För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och</i>

			<i>lång sikt se sidan 2.</i>

1.3.2 Integration

1.3.2.1 *Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av integration har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.*

1.3.2.2 *Ge exempel på insatser som har genomförts under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.*

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål <i>Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.</i>	Resultat i form av prestationer <i>Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer.</i> <i>För definitioner och exempel av prestationer se sidan 2.</i>	Resultat i form av effekter <i>Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt.</i> <i>Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter.</i> <i>Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.</i> <i>För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 2.</i>

1.3.3 Miljö och klimat

1.3.3.1 *Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet med att stärka integrering av miljö och klimat har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.*

1.3.3.2 *Ge exempel på insatser som har genomförts under året. Insatserna kan vara helt eller delvis finansierade med anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder men även*

insatser med annan finansiering kan redovisas. Insatserna som efterfrågas är sådana som har initierats eller genomförts under året. Ange max 5 insatser och fyll i tabellen nedan.

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Namn på insats och kort beskrivning	Mål <i>Ange vilket eller vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet respektive de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) som insatsen ska bidra till.</i>	Resultat i form av prestationer <i>Beskriv uppnådda eller förväntade prestationer.</i> <i>För definitioner och exempel av prestationer se sidan 2.</i>	Resultat i form av effekter <i>Beskriv så långt det är möjligt uppnådda eller förväntade effekter på kort, medellång och lång sikt.</i> <i>Ange om det är uppnådda eller förväntade effekter.</i> <i>Ange även om resultatbeskrivningen baseras på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.</i> <i>För definitioner och exempel av effekter på kort, medellång och lång sikt se sidan 2.</i>

Återrapportering 2 – Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

Utifrån 5 § lagen om regionalt utvecklingsansvar respektive 4, 7 och 15–17 §§ förordningen om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en beskrivning av arbetet med fördelningen av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder under utgiftsområde 19 Regional utveckling. Redovisningen ska innehålla:

- En beskrivning av fördelningen av anslaget mellan projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.
- Uppgift om hur fördelningen av anslaget har bidragit till omställningen för att möta samhällsutmaningar och uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken samt mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg).
- En beskrivning av hur ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har påverkat fördelningen av medel från anslaget.
- En beskrivning av hur olika territoriella perspektiv har beaktats samt på vilket sätt olika förutsättningar som råder i olika delar av länet påverkat fördelningen av medel från anslaget inom länet.

2.1 Beskriv hur regionen har fördelat anslaget mellan projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Observera! Belopp fördelat på olika stödtyper behöver inte redovisas då den informationen inhämtas i Tillväxtverkets årliga redovisning av regionala företagsstöd, projektmedel samt stöd till kommersiell service.

2.2 Beskriv i punktform hur samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga har påverkat fördelningen av medel från anslaget.

2.3 Hur har anslaget bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin?

Ja ☐

Beskriv i punktform hur anslaget har bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin.

Nej ☐

Om nej, ange anledningen till det.

2.4 Har anslaget bidragit till att nå målen i det regionala strukturfondsprogrammet?

Ja ☐

Beskriv i punktform hur anslaget har bidragit till att nå målen i det regionala strukturfondsprogrammet.

Nej ☐

Om nej, ange anledningen till det.

2.5 Har anslaget bidragit till att nå målen i de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg)?

Ja ☐

Beskriv i punktform hur anslaget har bidragit till att nå målen i de territoriella samarbetsprogrammen (Interreg).

Nej ☐

Om nej, ange anledningen till det.

2.6 Beskriv på vilket sätt olika territoriella perspektiv har beaktats och påverkat fördelningen av medel från anslaget inom länet.

Återrapportering 3 – Samverkan med andra aktörer

Utifrån 5, 8 och 9 §§ lagen om regionalt utvecklingsansvar respektive 4–5, 14, 16 och 17 §§ förordningen om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en beskrivning av hur samverkan med andra aktörer har bedrivits under året. Redovisningen ska innehålla uppgifter om:

- Inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering har skett med länsstyrelsen respektive andra statliga myndigheter samt vilka resultat denna samverkan och gemensamma finansiering har medfört eller förväntas medföra.
- Inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering har skett med länets kommuner samt vilka resultat denna samverkan och gemensamma finansiering har medfört eller förväntas medföra.
- Inom vilka områden samråd och gemensam finansiering skett med berörda organisationer och näringsliv i länet samt vilka resultat denna samverkan och gemensamma finansiering har medfört eller förväntas medföra.

Kommentar: Samverkan med aktörer inom och/eller utanför länet kan beskrivas. I de fall insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång och vid behov hänvisas till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.1 Samverkan med länsstyrelsen

3.1.1 *Beskriv inom vilka områden eller processer samverkan har skett med länsstyrelsen*

3.1.2 *Bedöm och motivera hur samverkan med länsstyrelsen har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.*

Kommentar: Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.2 Samverkan med andra statliga myndigheter

3.2.1 *Beskriv inom vilka områden eller processer samverkan har skett med respektive myndighet.*

3.2.2 *Bedöm och motivera hur samverkan med respektive myndighet har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.*

Kommentar: Samverkan med andra statliga myndigheter inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.3 Samverkan med kommuner

3.2.1 *Beskriv inom vilka områden eller processer samverkan har skett med kommuner.*

3.2.2 *Bedöm och motivera hur samverkan med kommuner har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.*

Kommentar: Samverkan med kommuner inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.3 Samråd med organisationer

3.3.1 Beskriv inom vilka områden eller processer samråd har skett med organisationer.

3.3.2 Bedöm och motivera hur samråd med organisationer har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.

Kommentar: Samråd med organisationer inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

3.4 Samråd med näringsliv

3.4.1 Beskriv inom vilka områden eller processer samråd har skett med näringsliv.

3.4.2 Bedöm och motivera hur samråd med näringsliv har fungerat under året. Beskriv gärna även eventuella utmaningar eller framgångsfaktorer.

Kommentar: Samråd med näringslivet inom och/eller utanför länet kan beskrivas. Om insatser är relevanta under mer än en fråga behöver de enbart redovisas en gång. Hänvisa vid behov till andra punkter i redovisningen, där insatsen också är relevant.

Återrapportering 4 - Arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala utvecklingsarbetet

Utifrån 5 § lagen om regionalt utvecklingsansvar respektive 4, 7, 9, 16 och 17 §§ förordningen om regionalt tillväxtarbete ska regionerna ge en beskrivning av hur arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala tillväxtarbetet har bedrivits under året. Redovisningen ska innehålla uppgift om:

- Hur resultat, erfarenheter och kunskap från arbetet med analyser, uppföljningar och utvärderingar har tagits till vara i det regionala utvecklingsarbetet.
- Vilka analyser, uppföljningar och utvärderingar som har genomförts.
- Vilka av dessa analyser, uppföljningar och utvärderingar som helt eller delvis har finansierats med medel från anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.
- Hur en ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.
- Hur olika territoriella perspektiv har beaktats samt vilken hänsyn som har tagits till olika förutsättningar som råder i olika delar av länet i genomförandet av analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Enligt villkor för budgetåret 2022 för regionerna och Gotlands kommun inom utgiftsområdena 19 Regional utveckling och 22 kommunikationer ska regionerna, i samarbete med Tillväxtverket, bidra till att säkerställa nationell uppföljning av det regionala utvecklingsarbetet samt uppföljning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

4.1 *Beskriv hur det strategiska arbetet med analyser, uppföljningar och utvärderingar har genomförts under året. Beskriv även eventuella utmaningar i genomförandet.*

4.2 *Finns det en plan, strategi eller motsvarande för arbetet med analys, uppföljning och utvärdering för regionen?*

Ja ☐

Nej ☐

4.3 *Beskriv om och hur ni säkerställer att arbetet med analys, uppföljning och utvärdering genomförs löpande, systematiskt och långsiktigt.*

4.4 *Beskriv hur resultat, erfarenheter och kunskap från analyser, uppföljningar eller utvärderingar har tagits till vara i regionens regionala utvecklingsarbete.*

4.5 *Beskriv hur samtliga dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.*

4.6 *Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.*

4.7 *Lista max 10 av de viktigaste analyserna, uppföljningarna och utvärderingarna som genomförts under året kopplat till regionens regionala utvecklingsarbete i tabellen nedan.*

Namn på insats och kort beskrivning <i>Ange även om det är en analys, uppföljning eller utvärdering.</i>	Helt eller delvis finansierat av anslag 1:1 <i>Valbara alternativ: ja, nej eller delvis.</i>	Huvudsakligt syfte <i>Valbara alternativ: kunskaps-utveckling, löpande rapportering, underlag till beslut, underlag till beslut – coronarelaterat, underlag till strategi eller övrigt.</i>	Huvudsakligt ämne <i>Valbara alternativ: Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer, god samhällsplanering, god tillgång till kommersiell och offentlig service, väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande, utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete, omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering, en konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi, tillvarata digitaliseringens möjligheter, ett gott näringslivsklimat med goda ramvillkor och väl fungerade kapitalförsörjning, internationalisering, investeringsfrämjande och ökad export, förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning, tillgänglighet genom hållbara transportsystem, övrigt.</i>
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.
	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.	Välj ett objekt.

5 Övriga medskick ni vill göra angående det regionala utvecklingsarbetet 2022

Observera! Information tillhörande återrapportering 1–5 ska inte fyllas i under övriga medskick utan under respektive fråga i mallen. Detta avsnitt är en möjlighet för er att föra fram medskick som inte fångas upp under återrapportering 1–5.

Tillväxtverkets förslag på teckenbegränsning i mallen för villkorsrapportering 2022:

Obs! Tabellerna är exkluderade från teckenbegränsningen.

Kapitel	Max antal tecken
1.1 Den regionala utvecklingsstrategin	2500
1.2.1 Likvärdiga möjligheter till boende....	5 500
1.2.2 Kompetensförsörjning och kompetensutveckling....	10 000
1.2.3 Innovation förnyelse entreprenörskap...	10 000
1.2.4 Tillgänglighet i hela landet ...	5 500
1.3.1 Jämställdhet	2000
1.3.2 Integration	2000
1.3.3 Miljö och klimat	2000
2 – Fördelning av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	11 000
3 – Samverkan med andra aktörer	11 000 (totalt för kapitel 3.1–3.5)
4 Arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala utvecklingsarbetet	3 000

From: Ulrika Åberg
Sent: Mon, 12 Sep 2022 12:38:31 +0000
To: Ståhl, Maria; lotta.carlborg; Bäckman Arminen Anna; Anna Norin; Camilla Håkansson; Birgersson Cecilia VRU verksamhetsstöd; Signe Ahlsten; Kathrine Bergström; Lina Holmgren; Larsson Anton K RK; Carlsson Lotten; anna-lena.malm; Berglin Magdalena - RUTVF - Regional utvecklingsstab; Maria Kumpula; Redzic Mirela, Reg utv Förvaltningskansli; Monica Lejon; Friberg Peter; Lina Pennlert; Susanne Sahlin; Lassi Thomas; Unni Lilja; Henrik Andreasson; region@kronoberg.se; region@skane.se; region@regionblekinge.se; region@regionkalmar.se; Region Jönköpings län; region@regionjh.se; region.uppsala@regionupsala.se; regionstockholm@sll.se; region@regionostergotland.se; post@regionsormland.se; region.dalarna@regiondalarna.se; rg@regiongavleborg.se; region.vasternorrland@rvn.se; regionnorrbottn@norrbottn.se; regionen@regionvasterbotten.se; regionen@regionhalland.se; info@regionvarmland.se; region@regionvastmanland.se; regionen@regionorebrolan.se; regiongotland@gotland.se; post@vgregion.se
Cc: Marina Gregorsson; Camilla Randström; Maria Weimer-Löfvenberg; Sigrid Hedin
Subject: Mall för påseende; villkorsrapportering
Attachments: UTKAST till regionerna 12 sept.docx, förslag teckenbegränsningar.pdf

Hej,

Bifogat finner du **utkast** på mallen för återrapportering av villkorsbeslut 2022. Bifogat är även ett förslag från oss på Tillväxtverket om teckenbegränsning vid varje avsnitt. *Vi vill be dig om eventuella synpunkter senast fredag 23 september – skicka dessa isf till undertecknad.*

Vi strävar hela tiden efter att göra mallen så enkel som möjligt utifrån de förutsättningar som finns. Därför är den jämfört med i fjol ytterligare justerad och förhoppningsvis (!) tydligare. Vi kommer inte använda oss av webropol denna gång utan i stället blir det en uppmaning till teckenbegränsning vid varje fråga. Detta innebär att du och dina medskribenter kommer behöva prioritera bland informationen som återges.

Precis som tidigare har vi tagit fram mallen i nära samarbete med Näringsdepartementet. Den slutliga versionen av mallen för återrapportering av villkorsbeslut 2022 skickar vi *den 6 oktober*. Du kan redan nu göra en notering i almanackan för fredagen den 21 oktober kl. 10-12 då vi kommer arrangera en "skrivarstuga". En inbjudan till detta kommer inom kort!

Bästa hälsningar,

Ulrika Åberg
Regionalt tillväxtarbete
Telefon: 08-681 77 39
Sms: 072- 239 25 67
ulrika.berg@tillvaxtverket.se

Besöksadress: Ringvägen 4, Östersund
Postadress: Box 3034, 831 03 Östersund
Hemsida: www.tillvaxtverket.se

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft.

Vi finns på tillvaxtverket.se, [Twitter](#), [Facebook](#), [LinkedIn](#).

Prenumerera på vårt [nyhetsbrev](#).

Läs om hur vi behandlar personuppgifter på tillvaxtverket.se/mejl

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Harmonisering av sydtaxans regelverk

Förslag till beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Tar bort undantaget om begränsning av antalet barn som får åka gratis med vuxet sällskap, from 1 januari 2023.

Sammanfattning

För att göra det enklare och tydligare för kund som reser i sydtaxesytemet är förslaget att Jönköpings Länstrafik anpassar regelverket till övriga län i sydtaxan. Kalmar Länstrafik håller på att arbeta med samma anpassning gällande Kalmar län. Om Jönköpings Länstrafik och Kalmar Länstrafik tar bort sina lokala avvikelser skapar vi en enhetlighet i hela sydtaxan i denna villkorsfråga.

Viktigt att påpeka är att förslaget endast gäller för det privata resandet och inte för vår Klassbiljett. En förskoleklass ska i fortsättningen köpa och använda Klassbiljetten när de har behov av att resa.

Förslag på ny villkorstext:

Resenärskategori barn tillhör man fram till den dagen man fyller 7 år. Barn under 7 år får resa utan kostnad med betalande resenär (vuxen, senior, student eller ungdom) som har giltig enkelbiljett, flexbiljett eller periodbiljett. Det finns inga begränsningar för hur många barn du får ta med dig.

Information i ärendet

I sydtaxans resevillkor står och gäller följande för resenärskategori barn:

3.13 Barn under 7 år reser utan kostnad. Lokala avvikelser kan förekomma, se respektive trafik huvudmans hemsida.

De lokala avvikelserna gäller Jönköpings Länstrafik och Kalmar Länstrafik som idag har följande lokala villkor för resenärskategori barn:

Jönköpings Länstrafik

Resenärskategori barn tillhör man fram till den dagen man fyller 7 år. Högst 2 barn får åka gratis med resenär (vuxen, senior, student eller ungdom) som har giltig enkelbiljett, flexbiljett eller periodbiljett.

Kalmar Länstrafik

Två barn under 7 år reser gratis tillsammans med betalande vuxen resenär (gäller även för 30-dagarsbiljett för Studerande).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-12-01

Beslut skickas till

Länstrafiken

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Carl-Johan Sjöberg
Trafikdirektör

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 160****Samråd för Fördjupad översiktsplan för Forserum**

Diarienummer: RJL 2022/2864

Beslut

Presidiet föreslår nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänna föreliggande yttrande som svar till Nässjö kommun.

Sammanfattning

Region Jönköpings län (RJL) har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat samrådsförslag till fördjupad översiktsplan för Forserum i Nässjö kommun.

RJL ser positivt på att Nässjö kommun i planförslaget strävar efter att tillskapa blandad bebyggelse, centrumutveckling och förtätning i anslutning till befintlig bebyggelse.

Planförslagets strategier och utvecklingsinriktning får gärna utvecklas och göras mer konkreta samt kompletteras med ett tydligare mellankommunalt perspektiv.

RJL ser gärna ett tydligare resonemang kring prioriteringar av bebyggelseområden, förslagsvis kopplat till olika områdets förutsättningar för att nå mål kring hållbarhet och transporteffektivitet.

Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2022-11-22
- Förslag till yttrande daterat 2022-12-14

Beslutet skickas till

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Beslutets antal sidor

1

Nässjö kommun

Missiv samråd över fördjupad översiktsplan för Forserum, Nässjö kommun

Förslag till beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänner föreliggande yttrande som svar till Nässjö kommun.

Sammanfattning

Region Jönköpings län (RJL) har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat samrådsförslag till fördjupad översiktsplan för Forserum i Nässjö kommun.

RJL ser positivt på att Nässjö kommun i planförslaget strävar efter att tillskapa blandad bebyggelse, centrumutveckling och förtätning i anslutning till befintlig bebyggelse.

Planförslagets strategier och utvecklingsinriktning får gärna utvecklas och göras mer konkreta samt kompletteras med ett tydligare mellankommunalt perspektiv.

RJL ser gärna ett tydligare resonemang kring prioriteringar av bebyggelseområden, förslagsvis kopplat till olika områdets förutsättningar för att nå mål kring hållbarhet och transporteffektivitet.

Information i ärendet

Förslaget till fördjupning av översiktsplan anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Översiktsplanen omfattar tätorten Forserum med omland och ska ge vägledning för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2022-11-22
- Förslag till yttrande daterat 2022-12-14

Beslut skickas till

Nässjö kommun

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Anna Olsson
Sektionschef

Nässjö kommun

Samrådsyttrande över fördjupad översiktsplan för Forserum, Nässjö kommun

Region Jönköpings län (RJL) har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade fördjupad översiktsplan för Forserum.

Sammanfattning

RJL ser positivt på att Nässjö kommun i planförslaget strävar efter att tillskapa blandad bebyggelse, centrumutveckling och förtätning i anslutning till befintlig bebyggelse.

Planförslagets strategier och utvecklingsinriktning får gärna utvecklas och göras mer konkreta samt kompletteras med ett tydligare mellankommunalt perspektiv.

RJL ser gärna ett tydligare resonemang kring prioriteringar av bebyggelseområden, förslagsvis kopplat till olika områdens förutsättningar för att nå mål kring hållbarhet och transporteffektivitet.

Synpunkter på förslaget

RJL yttrar sig i ärendet utifrån sitt utpekade regionala utvecklingsansvar gällande regionalt tillväxtarbete, folkhälsa, transportinfrastruktur och regional samverkan samt i egenskap av regional kollektivtrafikmyndighet.

Övergripande mål och strategier

Inför granskningsskedet ser RJL gärna ett förtydligande och konkretisering av de kommunala planeringsstrategierna och utvecklingsinriktningen för den fördjupade översiktsplanen. Det är också önskvärt med ett tydligare regionalt och interregionalt perspektiv på Forserums roll och behov. En karta som visar kommunens övergripande utvecklingsinriktning för planområdet skulle kunna hjälpa läsaren och förklara kommunens intentioner.

Transporter och transportinfrastruktur

RJL ser det som mycket positivt att kommunen aktivt anger generella behov av nya pendlarparkeringar och cykelparkeringar samt att kopplingen mellan kollektivtrafik och GC-nätet är viktig för att möjliggöra så kallade

kombinationsresor. Ett medskick inför kommande planering är att det är angeläget att skapa klarhet kring ansvarsförhållandena för genomförande av infrastrukturåtgärder i tidiga skeden.

RJL ser gärna att planhandlingarna förtydligas gällande målsättningar, strategier och bedömningar av konsekvenser kopplade till framtida transportbehov och färdmedelsfördelningar.

RJL ser det som mycket positivt att kommunen i sin planering eftersträvar hållbara transporter inom samhället kopplat till barn och unga – exempelvis vid lokalisering av skolor och förskolor samt i planeringen av GC-vägar. Det är också lovligt att planförslaget lyfter behovet av att skapa GC-förbindelser till och inom nya bostadsområden. För att möjliggöra en ökad andel vardagscykling vill RJL även peka på behovet av att tillskapa GC-infrastruktur kopplat till tillkommande och befintliga arbetsplatser inom t ex verksamhetsområden.

Bebyggelseutveckling

RJL ser positivt på att planen har klara ställningstaganden kring blandad bebyggelse, centrumutveckling och förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse. RJL vill lyfta möjligheterna med etappindelning baserad på tydliga hållbarhetskriterier för prioritering av utbyggnadsområden. Det vore också värdefullt med en uppskattning av antalet tillkommande bostäder i de utpekade utbyggnadsområdena och att detta ställs i relation till den långsiktiga trenden i samhällets befolkningsutveckling.

Det är önskvärt att planförslaget kompletteras med tydligare ställningstaganden gällande bebyggelse utanför tätort.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Marcus Eskdahl
Ordförande nämnd för trafik,
infrastruktur och miljö

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Fördjupad översiktsplan Forserum

Planförslag ▪ Samråd ▪ 2022

NÄSSJÖ KOMMUN

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR FORSERUM är indelad i tre delar, planförslaget, planeringsunderlaget och konsekvensbeskrivningen. Denna del, planförslaget, redogör för kommunens ställningstaganden och vilja när det gäller mark- och vattenanvändning i Forserum. Planeringsunderlaget redogör för nuläget i Forserum samt för de värden som finns i tätorten och utgör underlaget för de ställningstaganden som görs i den fördjupande översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver konsekvenserna av genomförandet av den fördjupade översiktsplanen.

Samhällsplaneringskontoret har lett arbetet med att ta fram en ny översiktsplan och flera av kommunens förvaltningar har, liksom Nässjö affärsverk deltagit i arbetet. Samhällsplaneringsnämndens presidium har utgjort styrgrupp för planarbetet.

Samrådet för den fördjupade översiktsplanen för Forserum kommer att pågå under perioden 31 oktober 2022 till och med 15 januari 2023. Under samrådet har du möjlighet att yttra dig om förslaget och dess innehåll. Detta gör du genom att använda kommunens e-tjänst som finns på kommunens hemsida.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LÄSHÄNVISNINGAR	4
BEGREPPSORDLISTA	5
INLEDNING	7
Vad är en fördjupad översiktsplan?	7
Översiktsplaneprocessen	7
Avgränsning	8
Tillvägagångssätt	9
KOMMUNENS VISION	11
Vision 2030	11
Mål	11
Kommunala planeringsstrategier	11
UTVECKLINGSINRIKTNING	15
Bebyggelse	16
Natur och friluftsliv	18
Kommunikationer	20
Teknisk försörjning	22
MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	25
Mångfunktionell bebyggelse	26
Grönområde och park	30
Natur och friluftsliv	32
Verksamheter och industri	34
Transportinfrastruktur	36
Teknisk anläggning	38
RIKSINTRESSE, LIS OCH ANDRA VÄRDEN	41
Riksintresse	42
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen	44
Naturmiljö	46
Kulturmiljö	48
Jordbruksmark	50
Klimatanpassning	52
Täktverksamhet	53
Risker	54
Vattenanvändning	56

LÄSHÄNVISNINGAR

Den fördjupade översiktsplanen är uppdelad i tre delar och innehåller följande:

Planförslag

Detta dokument utgör översiktsplanens förslag, det vill säga kommunens långsiktiga förslag kring hur mark och vattenområden ska användas, bevaras och utvecklas. I planförslaget slås även utvecklingsinriktningen för Forserum fast, avseende exempelvis bostäder, verksamheter och service. Planförslaget behandlar även olika hänsynsaspekter som kommunen behöver ta hänsyn till vid planläggning av mark och vatten.

Planeringsunderlag

Som komplement till planförslaget finns ett planeringsunderlag för den fördjupade översiktsplanen. Detta är ett underlag till de utpekanden som gjorts samt fungerar som fördjupning till den fördjupade översiktsplanens olika delar. Planeringsunderlaget innehåller inga förslag utan är ett stöd om läsaren vill fördjupa sig i bakgrunden till översiktsplanen.

Konsekvensbeskrivning

En fördjupad översiktsplan förutsätts alltid innebära en betydande miljöpåverkan. På grund av detta ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram, denna redogör bland annat för översiktsplanens konsekvenser för miljön. I den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgör miljökonsekvensbeskrivningen en del av konsekvensbeskrivningen. Ett avgränsningssamråd genomfördes med länsstyrelsen i Jönköpings län 3 december 2021.

BEGREPPSORDLISTA

Nedan förklaras olika begrepp och uttryck som förekommer i den fördjupade översiktsplanen.

Biotop och biotopskydd

En biotop är en livsmiljö som bebos av ett bestämt växt- eller djursamhälle. En biotop är naturligt avgränsad av strukturen i miljön.

Biotopskydd är en form av lagstadgat skydd som kan tillämpas för att skydda ett mark- eller vattenområde med höga naturvärden.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalité.

Klimatanpassning

Åtgärder som syftar till att skydda samhället och miljön från de konsekvenser som ett förändrat klimat innebär. I översiktsplanen lyfts frågan främst utifrån vilka konsekvenser det får för den bebyggda miljön.

Klimatpåverkan

Den påverkan som naturliga fenomen eller mänsklig aktivitet har på klimatet.

Miljökvalitetsnorm (MKN)

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt. I översiktsplanen förekommer begreppet främst i sammanhanget miljökvalitetsnormer för vatten. Miljökvalitetsnormerna för vatten omfattar både ytvatten och grundvatten och syftar till att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Recipient

Recipient kan enkelt översättas till mottagare. I översiktsplanen används ordet för att beskriva en mottagare av dagvatten.

Sociotop

En sociotop är en plats för kollektiv samvaro, avgränsad i det fysiska rummet som besitter en viss sammansättning av olika bruksvärden och/ eller betydelser.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, (i översiktsplanen ofta förkortat LIS) är områden som kommunen i översiktsplanen pekar ut för utveckling exempelvis bostäder eller turistverksamhet på kommunens landsbygd. I Nässjö kommun betraktas alla områden som ligger mer än tre kilometer utanför Nässjö stad som landsbygd.

VA

Förkortning för vatten och avlopp, i översiktsplanen syftar benämningen VA ofta till kommunalt vatten och avlopp. Nässjö Affärsverk är huvudman för vatten och avlopp.

INLEDNING

Antalet invånare i Forserum har under den senaste tioårsperioden stadigt ökat och ortens attraktiva läge mellan Nässjö och Jönköping bidrar till att Forserum alltjämt ses som en attraktiv ort att bo och verka i. Det finns mot bakgrund av detta en stor efterfrågan på mark för nya bostäder och verksamheter i Forserum. För att Forserum ska kunna fortsätta att växa och utvecklas även i framtiden ställs det krav på att kommunen har en god plan och markberedskap. Det främsta instrumentet som kommunen fogar över för att tillgodose en god plan- och markberedskap och samtidigt uppnå en hållbar och långsiktig markhushållning är översiktsplanen.

I den fördjupade översiktsplanens inledning ges en övergripande förklaring till vad en fördjupad översiktsplan är, vad den ska innehålla, om arbetets bakgrund och avgränsning samt tillvägagångssätt.

VAD ÄR EN FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN?

Översiktsplanen är kommunens långsiktiga politiska viljeinriktning för hur mark och vatten ska användas. En fördjupad översiktsplan (FÖP) är en översiktsplan för ett fysiskt avgränsat område, som till exempel en tätort. Den fördjupade översiktsplanens avgränsning möjliggör för en mer detaljerad bild av kommunens vilja inom det fysiska området och utgör ett komplement till den kommunövergripande översiktsplanen som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanens syfte är att vara vägledande i beslut gällande den fysiska miljön och har stor påverkan på såväl detaljplaner som bygglov, men är inte juridiskt bindande.

En fördjupad översiktsplan ska innehålla:

- En redogörelse för hur mark och vatten ska användas för bebyggelse, infrastruktur och andra verksamheter.
- En redogörelse för hur befintlig bebyggelse ska utvecklas och bevaras.
- En redogörelse för hur allmänna intressen ska tas tillvara.

- En redogörelse för hur riksintressen ska tillgodoses.
- En redogörelse för hur hänsyn ska tas till risker för människors hälsa och säkerhet.
- En redogörelse för hur miljö kvalitetsnormerna kan följas.

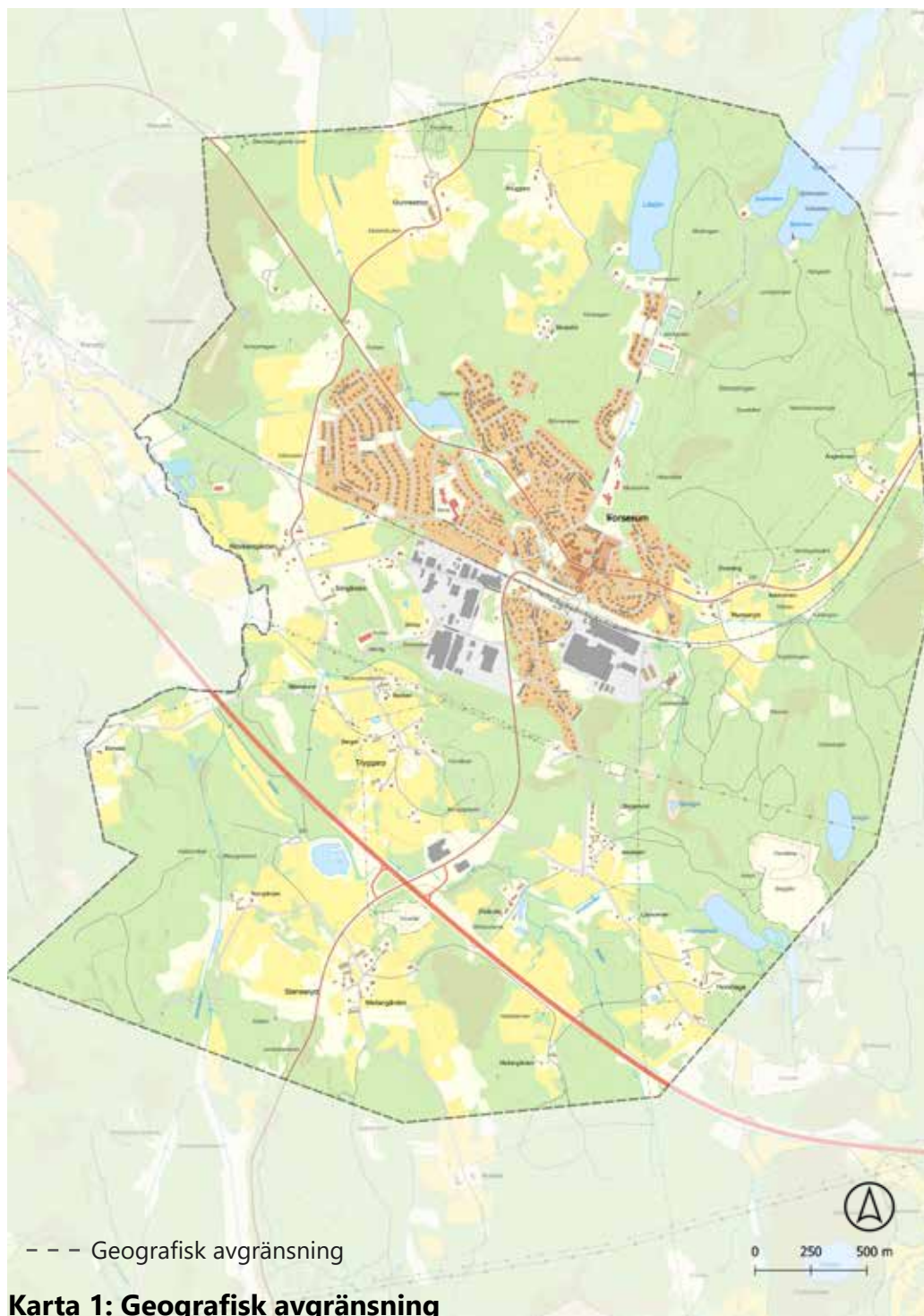
Den fördjupade översiktsplanen ska aktualitetsprövas en gång under varje mandatperiod. Från och med 2022 görs detta genom en så kallad planeringsstrategi, vilken ska fokusera på arbetet med översiktsplanens strategiska frågor och bidra till en kontinuerlig översiktsplanering och utveckling av den fysiska miljön.

ÖVERSIKTSPLANEPROCESSEN

Processen med att ta fram en översiktsplan genomförs i olika steg, i ett tidigt skede genomförs en tidig medborgardialog för att förankra medborgarna i processen. I arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Forserum genomfördes en tidig medborgardialog under januari och februari 2022. Dialogen utgör ett viktigt planeringsunderlag och sammanställningen från dialogen är med som en bilaga vid samrådet.

Den fördjupade översiktsplanen för Forserum befinner sig i samrådsskedet, vilket innebär att innehållet nu kommer att samrådas med myndigheter, grannkommuner, intresseorganisationer, företag och allmänheten med flera. De synpunkter som inkommit under samrådet kommer att sammanställas i en samrådsredogörelse, varigenom det ska framgå hur synpunkter och förslag behandlas i det fortsatta arbetet med översiktsplanen.

Därefter ställs planförslaget ut på granskning, under granskningen är det återigen möjligt att lämna synpunkter på planförslaget. De inkomna synpunkterna sammanställs i ett granskningsutlåtande och planförslaget bearbetas. Den fördjupade översiktsplanen är sedan redo att antas av kommunfullmäktige.

AVGRÄNSNING

Den fördjupade översiktsplanen avgränsas geografiskt till att omfatta tätorten Forserum med omnejd. I väst följer avgränsningen kommungränsen mot Jönköpings kommun.

En fördjupad översiktsplan ska visa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen, med anledning av detta behöver den fördjupade översiktsplanen ha

en lång planeringshorisont. Utpekanden och ställningstaganden görs på underlag som bygger på beräkningar och prognoser med en utblick för många år in i framtiden. Det är dock viktigt att aktualiteten i de olika planeringsunderlagen ses över med jämna mellanrum, vilket görs inom ramen för planeringsstrategin som tas fram en gång under varje mandatperiod för att säkerställa planens aktualitet.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Utgångspunkten för arbetet med den fördjupade översiktsplan har varit ”Program för fördjupad översiktsplan för Forserum” som godkändes i samband med att Samhällsplaneringskontoret fick i uppdrag att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Forserum av samhällsplaneringsnämnden.

Under arbetets gång har underlag samlats in vilket ligger till grund för de ställningstaganden som görs i denna fördjupade översiktsplan. Underlaget presenteras i planeringsunderlaget, en av totalt tre delar som tillhör den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

Samhällsplaneringsnämndens presidie samt kommunens förvaltningar och bolag har utgjort styr- och referensgruppen i arbetet med den fördjupade översiktsplanen. Under arbetets gång har kontinuerliga avstämningar genomförts och på så sätt har arbetet förankrats med den politiska ledningen och övriga delar av kommunen.

Tidig medborgardialog

Ett viktigt planeringsunderlag för den fördjupade översiktsplanen utgörs av medborgarnas synpunkter om sitt samhälle. För att samla in vad boende och verksamheter i Forserum tycker och tänker om sin tätort genomfördes under januari och februari 2022 en tidig medborgardialog.

Med anledning av restriktioner till följd av rådande pandemi var det inte möjligt att genomföra dialogen fysiskt. Istället anordnades fyra digitala informationstillfällen där arbetet med den fördjupade översiktsplanen presenterades och följdes av diskussion om Forserum. Den huvudsakliga kunskapsinhämtningen genomfördes genom en enkät som var tillgänglig på kommunens hemsida. Totalt inkom 276 svar. Resultatet av den tidiga medborgardialogen redovisas i sin helhet i ett separat dokument som finns tillgängligt att läsa på kommunens hemsida.

Boverkets översiktsplanemodell 2.1

Boverket har tagit fram en ÖP-modell för hur kommuner kan arbeta med och strukturera sin översiktsplan. Syftet med modellen är att genom ett enhetligt arbetssätt för översiktsplanering underlätta för granskning, stärka informationsdelning mellan kommuner och samtidigt underlätta för digitalisering av översiktsplaner.

Den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgår huvudsakligen från Boverkets ÖP-modell. De förändringar som har gjorts har genomförts för att anpassa modellen efter Nässjö kommuns specifika förutsättningar och för att inrymma kommunens övergripande målsättning. Översiktsplanens innehåll fördelas enligt modellen in i tre olika aspekter: Utvecklingsinriktning, Mark- och Vattenanvändning samt Riksintressen, LIS och andra värden. Utöver detta tillkommer ett avsnitt som berör kommunens vision.

Utvecklingsriktningen ska redovisa funktioner och samband avseende grundläggande strukturer i bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer. Vidare ska utvecklingsriktningen lyfta strategiskt viktiga samband som påverkar ortens långsiktiga utveckling.

Mark- och vattenanvändning ska redovisa användningen av mark- och vattenområden inom tätorten. Den fördjupade översiktsplanens markanvändningskarta illustrerar endast områden som kommunen gör ett ställningstagande kring, områden som exempelvis ska exploateras eller utvecklas.

Riksintressen, LIS och andra värden ska redovisa hur kommunen avser att ta hänsyn till olika värden samt hur de riksintressen som finns inom orten ska tillgodoses.

KOMMUNENS VISION

VISION 2030

Kommunfullmäktige i Nässjö kommun antog 2012 en vision som lyder enligt följande:

Nu hjärnvägars! Med glädje och fiffighet vässar vi Smålands höjdpunkt. Nässjö 2030 – världens rum för människor och möten.

Sedan juni 2020 finns även följande fokusmål antagna av kommunfullmäktige:

- Alla vuxna som bor i Nässjö kommun ska ha en sysselsättning som gör att de kan försörja sig.
- Alla barn och ungdomar i Nässjö kommun har förutsättningar för en god uppväxt.

Den fördjupade översiktsplanen förhåller sig till kommunens vision samt till fokusmålen genom att ta dessa i beaktning och omsätta dem i den fysiska planeringen. Främst sker detta i samband med planeringen och utformningen av fysiska miljöer såsom till exempel bostads- och verksamhetsområden.

MÅL

Målbilden för arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgår från kommunfullmäktiges fokusmål. Fokusmålen gäller fram till ett år efter innevarande mandatperiod, det vill säga fram till 2030.

KOMMUNALA PLANSTRATEGIER

För att ta steg mot Vision 2030 och uppnå målen för Agenda 2030 på lokal nivå ligger följande områden i fokus för Nässjö kommuns fysiska planering.

Attraktivitet

En god plan- och markberedskap är avgörande för att kunna erbjuda mark för verksamhets- och bostadsetableringar. Det är även en nyckelfaktor för att säkerställa en långsiktig och strategisk markförsörjning och tillväxt. Det finns ett stort behov av fler bostäder i kommunen, bostäder behöver kunna erbjudas för olika behov. I all utveckling av bostäder och offentliga platser ska miljön vara inkluderande så att segregation motverkas. Den fysiska miljön ska skapa förutsättningar för ett tryggt och öppet samhälle där alla känner sig välkomna.

För en ökad attraktivitet är det även viktigt att satsningar görs för att utveckla aktiviteter och anläggningar för kultur och fritid. Tillskapandet av mötesplatser bidrar också till att gemensamma stads- och tätortsmiljöer upplevs som attraktiva och levande.

Kommunikationer

En välfungerande kollektivtrafik är viktigt och för att hela kommunen ska leva är det även viktigt att samverka kring lokal utveckling och tillgång till service och goda kommunikationer på såväl väg som järnväg. Stationsområden och busshållplatser ska vara tillgängliga och inbjudande. Jönköpingsbanan behöver fortsatt utvecklas och stärkas. Infrastrukturen för trafiksäkra gång- och cykelvägar behöver utvecklas i hela kommunen.

Välfärd

Vatten- och energiförsörjningen behöver vara stabil och hållbar för välfärdens fortsatta utveckling. En grundläggande förutsättning för människors hälsa och välfärd är att hänsyn tas till det förändrade klimatet och att kommunen arbetar aktivt med klimatanpassning inom den översiktliga planeringen såväl som i detaljplaneprocessen.

Näringsliv och kompetens

Näringslivet ska breddas samtidigt som de starka näringslivsgrenarna trä, infrastruktur, logistik och industri fortsätter att utvecklas. Kommunen behöver också stärka det befintliga järnvägsklustret och utveckla nya kluster som i sin tur stärker kommunens profil. Tillgången till matchande arbetskraft är avgörande varför såväl grundläggande som högre utbildning är av stor vikt. Yrkehögskolan utvecklas och fler högskoleutbildningar etableras i samverkan med Nässjöakademin. De högre utbildningar som erbjuds behöver matcha det lokala näringslivets struktur och behov. Digitala lösningar för kompetensutveckling nyttjas. Det ska vara lönsamt och enkelt att verka och nyetablera sig i Nässjö kommun.

Kommunens ekonomi behöver vara långsiktigt hållbar. Egenförsörjningen behöver därför öka och fler människor komma i arbete genom näringslivets och föreningslivets positiva utveckling. Nödvändigt är också en god matchning av utbildning och individ. Initiativkraften hos engagerade medarbetare och medborgare tas tillvara.

Kommunen behöver kontinuerligt söka nya vägar för medborgarinflytande och samarbete mellan olika aktörer i samhällsutvecklingen. Kommunen vill verka för en väl utbyggd digital infrastruktur som täcker hela kommunen och ökar möjligheterna att nyttja digital teknik. Detta är nödvändigt för att ge goda förutsättningar för bland annat företagande på landsbygden och framtida välfärdsteknik.

UTVECKLINGSDIRIKTNING

Utvecklingsinriktningen visar kommunens prioriteringar och strategiska inriktningar för Forserum utveckling. Utvecklingsinriktningen fördjupas i inriktningar för bebyggelse, kommunikationer, natur och friluftsliv.

Forserum har ett fördelaktigt läge i regionen med närhet till såväl Jönköping som Nässjö. För att Forserum ska kunna växa på ett hållbart och långsiktigt sätt behövs utvecklingsriktningar för hur den fysiska miljön ska utvecklas.

Utveckling och planering

Forserum har genom sitt attraktiva läge en stark befolkningstillväxt, vilket ställer krav på kommunens samtliga verksamheter att kunna tillgodose befolkningsökningen, det handlar om att skolan ska kunna ta emot elever, att bostäder och tomter bebyggs i en takt som möter efterfrågan samt att stärka den befintliga servicen med möjlighet att möta en åldrande befolkning och att skapa en god levnadsstandard för befolkningen i Forserum. Nässjö kommun arbetar kontinuerligt med boendeplanering genom en särskild strategi. Kommunen har i grunden monopol på planläggning av mark för bostäder men svarar bara för en del av bostadsbyggnationen, i övrigt gäller det att skapa goda förutsättningar för byggbolag och privatpersoner att komplettera det befintliga bostadsbeståndet för att tillgodose behovet av nya bostäder. Kommunens kraftigaste verktyg för att stimulera bostadsbyggandet är en aktiv markpolitik, strategiska markförvärv och en god planberedskap så väl på strategisk som detaljplanenivå. Bostadsfrågor berör många aktörer inom kommunen och det är även här viktigt att bostadsbeståndet är diversifierat för att kunna samla olika typer av bostadsformer tillsammans med ett gott utbud av exempelvis kollektivtrafik, offentlig och privat service samt närhet till natur- och friluftsliv.

Bo och leva i Forserum

Den fördjupade översiktsplanens vägledande funktion som styrdokument ger goda förutsättningar för en hållbar social, ekologisk och ekonomisk utveckling i såväl Forserum som i Nässjö kommun i stort. Den fördjupade översiktsplanen tillsammans med övrig planering ska bedrivas på ett sätt som innebär att en delaktighet för flera grupper ur samhället kan vara med och påverka den byggda miljön. Genom medborgardialog kan aspekter som barn- och ungas behov, integration, jämställdhet, tillgänglighet, trygghet och folkhälsa tillgodoses i planeringsprocessen. Kommunen ska arbeta aktivt för att ta hänsyn till ovanstående aspekter i den framtida planeringen av mer storskaliga planeringsnivåer såsom planprogram, strategier med mera.

BEBYGGELSE

Utvecklingsriktningen för bebyggelse visar på kommunens inriktning för bebyggelseutvecklingen i Forserum.

Den nuvarande bebyggelsestrukturen med bostadsbebyggelse huvudsakligen norr om järnvägen och verksamheter huvudsakligen söder om järnvägen ska bibehållas. Att efterfölja byggnadsstrukturen innebär att ny bostadsbebyggelse endast pekas ut norr om järnvägen och verksamheter söder om. Närheten till service, kommunikationer samt natur och grönområden ska bibehållas även vid utbyggnad av ny bebyggelse. Tillkommande bebyggelse ska anpassas till samhällets storlek avseende tomt- och bebyggelsestorlek samt till den befintliga bebyggelsens karaktär och utseende.

Tillkommande bebyggelse ska utformas på ett sådant sätt att den kan möta de krav och utmaningar som framtida klimatförändringar kommer att ställa på den bebyggda miljön. Den fysiska tillgängligheten i tillkommande och befintlig bebyggelse ska värnas, exempelvis genom att tillse tillgången till olika trafikslag och anpassa gator och vägar efter bebyggelsens utformning och funktion.

Bostadsbebyggelse

Forserum är, bland annat på grund av sitt strategiska läge mellan Nässjö och Jönköping, en attraktiv boendeort. För att tillgodose bostadsbehovet och för att göra det möjligt för fler människor att flytta till Forserum behöver fler bostäder byggas. Att fler väljer att flytta till Forserum medför att kundunderlaget för service och handel i samhället stärks, vilket på längre sikt kan innebära att verksamheter väljer att expandera och att fler arbetstillfällen uppstår.

Vid anläggande av nya bostadsområden ska blandade boendeformer eftersträvas, samtidigt behöver den efterfrågan som finns på villor, par- och radhus tillgodoses. Inom nya bostadsområden bör därför en blandning av småhusbebyggelse (villor, parhus, radhus) eftersträvas. I centrumnära lägen ska även flerbostadshus ingå som en del av

bostadsbeståndet i de nya områdena. Förtätning ska ske i den mån det anses vara genomförbart med hänsyn till den specifika platsens förutsättningar.

I centrumnära lägen ska även en högre exploateringsgrad eftersträvas, än i områden som ligger längre från centrum.

Att blandade boendeformer eftersträvas och att bostäder för alla åldersgrupper ska finnas möjliggör flyttkedjor inom samhället och att det därmed blir möjligt för människor att bo kvar i Forserum genom hela livet.

Centrumutveckling

I Forserum är torget "Framme" det självklara navet, därav är det viktigt att arbeta för att stärka stråken till och från denna plats. Att arbeta för att stärka de stråk som finns i samhället innebär bland annat att samband skapas mellan olika miljöer och funktioner i samhället. Stråket mellan stationen och Framme samt vidare upp mot Vattentornsparken är ett av de stråk som behöver stärkaskas, bland annat för att på ett tydligt sätt lotsa in besökare som anländer med tåg in till samhället. Ett annat stråk som behöver stärkas är det mellan Framme och vidare längs med Frickabäcken och vidare upp mot dammen. Att stärka ett stråk innebär dels att man arbetar med den fysiska miljön inom stråket, dels att man arbetar med exempelvis skyltning och andra attribut som ger stråket en tydlig karaktär.

För centrumutvecklingen är det även viktigt att nya mötesplatser kan tillskapas samt att handeln och näringslivet ges förutsättningar att fortsatt bedriva sina verksamheter. Ny bebyggelse i Forserums centrum ska följa den befintliga bebyggelsekaraktären avseende exempelvis byggnadshöjd och antal våningar. Entréer ska även placeras mot gatan för att stärka känslan av en inbjudande och öppen miljö.

Offentlig service

Då Forserum är ett attraktivt samhälle för barnfamiljer att bosätta sig i, har kommunen ett ansvar i att möta den ökade efterfrågan som uppstår på offentlig service, så som exempelvis skolor och förskolor.

I Forserum behöver både en ny skola och en ny förskola tillkomma. Den befintliga skolan, Rosenholmsskolan, har nått sin kapacitet. Även de förskolor som finns i Forserum har nått sin kapacitet. En viktig lokaliseringsprincip för en ny skolbyggnad är att de ska ha ett centralt läge i Forserum. Förskolor bör lokaliseras så att tillgången till dessa är goda, det är därför möjligt att lokalisera nya förskolor inom områden som pekats ut för bostadsbebyggelse. Det ska även finnas gena och säkra gång- och cykelvägar fram till samhällets skolor och förskolor för att tillse att barn och ungdomar på ett säkert sätt kan ta sig till och från skolan.

Det ska vara möjligt att bo i Forserum genom hela livet, därför behöver behovet av så kallade trygghetsbostäder samt äldreboenden tillgodoses. Dessa ska företrädesvis vara centralt belägna i samhället så att de äldre kan nyttja de resurser och den service som finns i Forserum. Tillgängligheten i och i anslutning till dessa boenden behöver vara hög. Markberedskap för byggnation av trygghets- och äldreboenden ska finnas inom mark som är utpekad för bostadsbebyggelse.

Verksamheter

Forserum har ett starkt och mångfacetterat näringsliv, i samhällets centrala del finns näringsidkare vars verksamheter huvudsakligen riktar sig mot detaljhandel. Såväl sällanköpshandel som dagligvaruhandel finns att tillgå. I södra Forserum återfinns de verksamheter som är mer ytkrävande.

För Forserums framtida utveckling och tillväxt är det av stor vikt att näringslivet ges förutsättningar för att fortsatt kunna bedriva sin verksamhet och vid behov även kunna expandera. En god plan- och markberedskap är därför av stor vikt såväl som att

möjligheter för en fortsatt befolkningstillväxt och att en ökad inflyttning till orten möjliggörs.

Lokaliseringen av tillkommande verksamhets- och industribebyggelse ska ske söder om järnvägen. Verksamheter med en begränsad omgivningspåverkan ska etableras i anslutning till Stenserydsvägen och på det sättet bidra till att stärka entrén till Forserum från riksväg 31/40/47.

Verksamheter som medför en större omgivningspåverkan ska lokaliseras på ett sådant sätt att olägenheter i form av exempelvis buller ej uppstår för de närmast boende. Forserums befintliga verksamhetsstruktur ska värnas och i den mån det bedöms vara möjligt tillse att expansion kan ske inom befintliga verksamhetsområden.

Ställningstaganden

- Bebyggelsemiljöer ska hålla en hög standard med god arkitektur anpassad till platsen och med hänsyn till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.
- I Forserum ska en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer eftersträvas.
- Bostadsbyggnation ska möjliggöra för lokala flyttkedjor.
- Forserum ska utvecklas genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse.
- Tillkommande bebyggelse i Forserums centrum ska bidra till att stärka dess befintliga karaktär.
- För att öka tillgängligheten för barn ska skolor och förskolor lokaliseras centralt i Forserum.
- Vid byggnation av skolor och förskolor ska tillgången till närliggande grönytor särskilt värnas.
- Verksamheter ska lokalisera på ett sådant sätt att omgivningspåverkan minimeras.

NATUR OCH FRILUFTSLIV

Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv beskriver kommunens inriktning för grönstrukturen inom och i anslutning till Forserum.

De gröna samband som finns i Forserum ska stärkas och knytas samman. Tillgången till natur, grönområden och parker ska vara god för samhällets invånare. Om ett grön- eller friluftsområde med stora värden för allmänheten tas i anspråk för exploatering ska detta område ersättas med ett motsvarande område, avseende såväl funktionalitet som storlek. Ett sådant område lokaliseras med fördel i nära anslutning till samhällets samlade bebyggelse, vilket medför att närheten och tillgängligheten till området inte minskar för samhällets invånare.

Viktiga samband och funktioner

Det finns ett antal samband och funktioner hos den befintliga grönstrukturen i Forserum, som det är extra viktigt att slå vakt om och värna.

Grönstråket vid Frickabäcken vidare västerut mot dammen är ett väletablerat promenadstråk som både erbjuder grönska och vatten. Stråket ska värnas och utvecklas samt synliggöras i centrala Forserum. Stråket i nordlig riktning genom Skogsbo och vidare mot Lillsjön och rekreationsområdet Mellhagen samt stråket i östlig riktning från Skogsbo mot vattentornet och Storeskogen ska båda stärkas och tydliggöras i samband med utbyggnad av angränsande områden. De gröna stråken genom samhället bidrar med att öka tillgången till rekreation och friluftsliv för Forserums invånare.

Respektive grönområde och grönstråk kan även inrymma olika användningar och funktioner. Kommunen eftersträvar en blandning av funktioner och användningar inom grönområden och grönstråk, för att på så vis tillgodose olika behov hos olika åldersgrupper. Exempelvis kan det handla om iordningställda ytor i form av lekplatser, bänkar och bord, träningsredskap eller möjlighet till rekreation i form av löpning, gång eller cykling. De olika funktionerna inom samhällets grönområden

och grönstråk ska uppmuntra till möten.

Rekreation och grönska

Naturen spelar en viktig roll för folkhälsan. Den inbjuder till fysisk aktivitet, vilket är hälsofrämjande. Grönska kan även förebygga skadliga förändringar till följd av ett förändrat klimat, avseende exempelvis att motverka värmeöar och motta nederbörd vid kraftigt skyfall. Samtidigt har både nationella och internationella studier visat på en rad andra positiva effekter. Vistelse i naturen kan minska stress och oro, ge skärpt koncentrationsförmåga, sänka blodtrycket och ge bättre motorik. Kommunen vill skapa förutsättningar för fysiska aktiviteter. Det handlar bland annat om att det ska finnas en närhet till lekplatser, grönytor och rekreationsområden.

Kraven på grönytor och rekreationsområden varierar mellan olika grupper av människor i samhället. Ett rekreationsområde kan upplevas på olika sätt av olika människor. En skogsduge kan upplevas som ostrukturerad, otrygg, otillgänglig och dåligt underhållen av en äldre betraktare. Samtidigt kan det vara skådeplats för ett helt sommarlov för ett barn eller ungdom som har perfekta förutsättningar att låta fantasin flöda. Forserum har god tillgång till rekreationsområden. Under 2019 genomfördes en sociotopkartering i kommunens tätorter med syfte att lokalisera vilka sociotopområden som finns i kommunens olika tätorter samt en avståndsanalys med områden som har ett avstånd av 300 meter till dessa sociotoper. Sociotopkartering är en kartläggning av grönytor och utemiljöer från en social och kulturell synvinkel där dialogen med invånarna står i fokus. Boverket har angett att 300 meter är det längsta avståndet människor bör ha till ett grönområde. Översiktsplanen har stor påverkansmöjlighet att säkerställa att dessa platser knyts samman på ett sätt som gör det funktionellt för människor samt djur- och växtlivet.

Ställningstaganden

- Kommunen ska verka för att skapa platser som uppmuntrar till möten.
- Grönområden och parker ska innehålla flera funktioner för att tillgodose olika grupperns behov.
- De gröna stråken i Forserum ska utvecklas och stärkas.
- Vid planering av grönstruktur ska klimatanpassningsåtgärder vidtas.
- Kommunen ska verka för att invånare i Forserum ska ha maximalt 300m till närmaste grönområde.

KOMMUNIKATIONER

Utvecklingsinriktning för kommunikationer beskriver kommunens inriktning för förbindelser i Forserum genom strategiska ställningstaganden och övergripande utpekande av gång- och cykeltrafik, kollektivtrafik, persontrafik och godstrafik.

Kommunen ska verka för att främja ett hållbart resande, bland annat genom att arbeta för en god tillgång och tillgänglighet till hållbara färdstätt samt att verka för att öka attraktiviteten hos de hållbara trafikslagen.

Gång- och cykeltrafik

Det ska vara säkert och tryggt för fotgängare och cyklister vid överfarter samt där olika trafikslag möts. Gång- och cykelvägnätet ska binda samman tätorten och viktiga målpunkter. I nya bostadsområden behöver nya gång- och cykelvägar anläggas, dessa kopplas sedan mot det befintliga gång- och cykelvägnätet, vilket medför att närheten i samhällets gång- och cykelvägnät blir större.

Trygga och säkra cykelparkeringar ska finnas vid större målpunkter i samhället. Bra belysning och andra trygghetsskapande åtgärder ska eftersträvas vid nybyggnation av gång- och cykelvägar för att ytterligare stärka attraktiviteten hos dessa färdmedel. Förutsättningarna för cykelpendling ska beaktas och främjas i den efterföljande planeringen.

Kollektivtrafik

Jönköpingsbanan är viktig för Forserum och kommunen behöver därför verka för järnvägens bevarande och utveckling. Hållplatslägena för buss och tåg ska värnas och turtätheten ska stärkas. Smidiga byten mellan olika trafikslag ska underlättas.

För att ytterligare stärka attraktiviteten hos de hållbara trafikslagen ska pendelparkeringar och cykelparkeringar anläggas. Kopplingen mellan kollektivtrafiken och gång- och cykelvägnätet ska hänga ihop för att underlätta nyttjandet av kollektivtrafiken på såväl väg som järnväg. Kommunen ska verka för att möjliggöra en

passage under järnvägen i anslutning till stationen i Forserum.

Utöver kommunens utvecklingsinriktning påverkas även kollektivtrafiken av regionala och nationella beslut. Trafikverket planerar en förlängning av mötesspår på Jönköpingsbanan i anslutning till Forserum. Ett förlängt mötesspår utmed Jönköpingsbanan möjliggör fler tågmöten, vilket i förlängningen underlättar pendlingen och eventuellt möjliggör fler avgångar.

Persontrafik

En av de största förbättringspotentialerna för att förbättra kommunikationerna ligger i att förbättra trafikplatsen som förbinder Forserum via Stenserydsvägen med riksväg 31/40/47. Nya lösningar för på- och avfarter på riksväg 40 vid trafikplats Forserum behöver anläggas.

Trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ska stärkas genom åtgärder i den befintliga väginfrastrukturen, exempelvis genom att begränsa hastigheten genom samhället.

Den befintliga infrastrukturen utgör utgångspunkt för expansion av infrastrukturnätet och vid en utbyggnad av områden behöver infrastrukturen byggas ut för att möta de ökade behoven som fler invånare ställer. Både inom nya områden och för vägdragningen genom Skogsbo-området.

Tunga transporter (godstrafik)

Genom Forserum går en förhållandevis stor andel tunga transporter. Den främsta orsaken till detta är de tåktverksamheter belägna i anslutning till samhället, varifrån flertalet uttransporter av material behöver ske dagligen. De transporter som går till och från täkterna i Forserums närområde behöver för att nå det större vägnätet ta sig igenom Forserums centrala delar, vilket medför större trafikflöden och även ökade bullernivåer. Kommunen bör i samverkan med bolagen som bedriver verksamhet i respektive tåkt verka för att omgivningspåverkan begränsas och på sikt även undersöka alternativ, som innebär att trafiken från täkterna inte behöver färdas genom centrala

Ställningstaganden

- Kommunen ska arbeta för att tillskapa tillgängliga och trygga gång- och cykelvägar.
- Kommunen ska verka för en utveckling av Jönköpingsbanan och därigenom främja ett ökat nyttjande av kollektivtrafiken.
- Kommunen ska verka för en ombyggnation av på- och avfartslösningar på riksväg 40 vid trafikplats Forserum.
- Kommunen ska verka för en säker trafikmiljö i Forserum.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Utvecklingsinriktning för teknisk försörjning beskriver generella inriktningar för system som försörjer viktiga samhällsfunktioner.

Vatten

Nässjö kommun ligger högst upp på det Småländska höglandet och avrinning sker därför till stora delar från kommunen. Avrinningsområdena tar inte hänsyn till administrativa gränser utan det som sker i vattendrag i Nässjö kommun påverkar också vattendrag i grannkommuner och andra delar av länet som ligger belägna på en lägre nivå över havet än vad Nässjö kommun gör. Stora flöden i exempelvis vattendrag kan leda till översvämningar som påverkar andra kommuners infrastruktur och dricksvattenförsörjning. Kommunen har därför ett stort ansvar i arbetet med vattenfrågor och deltar därför i ett antal mellankommunala samarbeten som rör vattenfrågor, däribland i SRK södra Vättern. För att uppnå goda miljö kvalitetsnormer för vatten är det viktigt med ökat samarbete mellan kommunerna och diskussioner om vilka åtgärder som ska prioriteras för att uppnå mest nytta. Flertalet sjöar delas mellan Nässjö och andra kommuner. Hänsyn ska tas till detta vid byggande och planering i Nässjö kommun.

Sjösystemet Storsjön-Hämtegölen-Skärsjön utgör vattentäkt för Forserum som saknar reservvattentäkt. Arbetet pågår med att skydda befintlig täkt genom ett förslag till vattenskyddsområde med vattenskyddsföreskrifter. Inom området för dricksvattentäkten får inte sådan verksamhet eller markanvändning, som medför negativa effekter (enligt föreslagna vattenskyddsföreskrifter) förekomma. Detta eftersom dricksvatten är en viktig resurs och en grundläggande förutsättning för ett funktionellt samhälle. Vattenförsörjningens kapacitet är det som ytterst sätter ramarna för hur och i vilken omfattning Forserum kan växa. När nya bostads- eller verksamhetsområden etableras, sker detta genom detaljplanläggning. I samband med detta utvidgas också verksamhetsområdet för vatten- och avloppsnätet. Vilket innebär att en utbyggnad av nya vatten-

och avloppsledningar behöver ske och dessa behöver även anslutas till det befintliga vatten- och avloppsledningsnätet. Frågor kopplade till vatten- och avloppslösningar för respektive område utreds inom detaljplaneprocessen.

Gällande dagvatten är utgångspunkten att lokalt omhändertagande ska ske inom respektive nybyggnadsområde. Beroende på områdets lokalisering och markförutsättningar kan olika lösningar för lokalt dagvattenomhändertagande tas i anspråk. Dagvattenhanteringsfrågan utreds närmare inom ramen för detaljplaneprocessen.

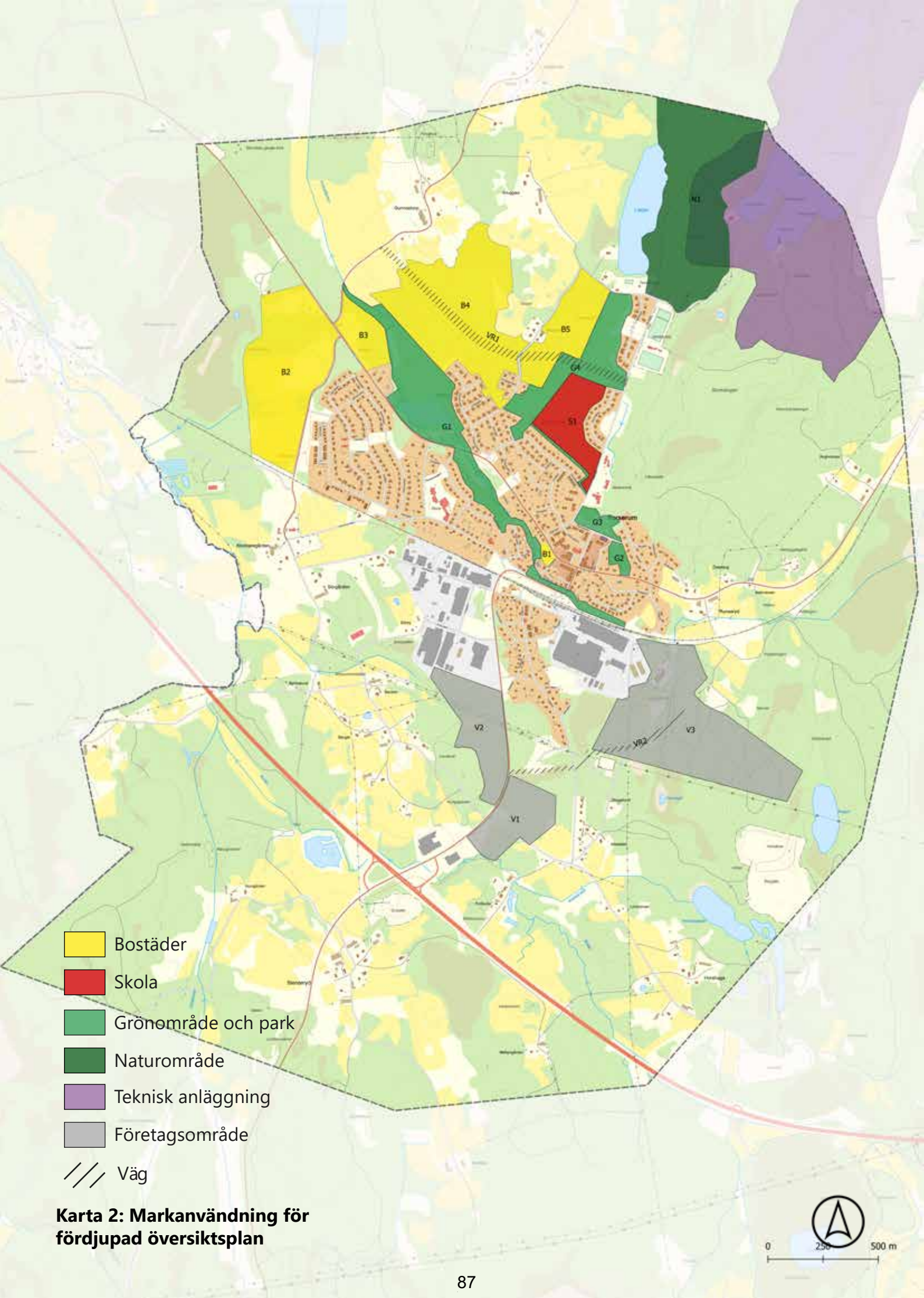
Materialåtervinning

Nya återvinningsstationer ska placeras ut där detta anses nödvändigt i förhållande till antalet nya hushåll i respektive nybyggnadsområde. Återvinningsstationen vid vattentornet ska omlokaliseras till lämpligt läge i samhället, detta för att möjliggöra utveckling av parkmiljön kring vattentornet.

Ställningstaganden

- Forserums dricksvattentäkt (Storsjön-Skärsjön-Hämtegölen) ska skyddas.

**Karta 2: Markanvändning för
fördjupad översiktsplan**

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

I denna del av planförslaget redogörs det för den framtida mark- och vattenanvändning som pekas ut i den fördjupade översiktsplanen.

Områdesbeskrivningar

I efterföljande text har respektive område som pekats ut i den fördjupade översiktsplanen givits en beskrivning av vilka de huvudsakliga användningarna föreslås bli inom respektive område samt vilka funktioner som kan inrymmas inom dessa. I beskrivningen återges även vilka faktorer som är viktiga att ta i beaktning vid fortsatt planläggande sett till områdets specifika förutsättningar och lokalisering inom tätorten.

Mark- och vattenanvändningen delas upp i följande kategorier:

- Mångfunktionell bebyggelse
 - Bostäder
 - Skola
- Grönområde och park
- Natur och friluftsliv
- Verksamheter och industri
 - Företagsområde
 - Omgivningspåverkande och tillståndspliktig verksamhet
- Transportinfrastruktur
 - Vägar
 - Järnväg
- Teknisk anläggning
 - Vattenförsörjning
 - Materialåtervinning

MÅNGFUNKTIONELL BEBYGGELSE

Med mångfunktionell bebyggelse menas områden där bebyggelsen har en tätortsmässig karaktär. Preciserade användningar är bostäder, centrum, skola eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder.

Bostäder

Uttekade områden ska främst innehålla bostadsändamål, men användningar som är en naturlig del av ett bostadsområde likt förskolor, skolor, infrastruktur, naturområden och tekniska anläggningar kan och tillåtas.

B1 - Pärlugglan

Pärlugglan är ett centralt beläget område med närhet till både service och kollektivtrafik. Området är idag oexploaterat och är lämpligt att förtäta för att säkerställa mer bostäder i centrala Forserum. Nya bostäder bör anpassas till omgivande bebyggelse och det är därför lämpligt med flerbostadshus placerade mot gatan. Det centrala läget möjliggör även för uppförandet av verksamheter i bottenplan. Bakom området återfinns Frickadalen som övergår i Forssjön, Frickadalen pekas ut i den fördjupade översiktsplanen (G1) som ett större sammanhängande grönområde att värna om.

Norr om området, på fastigheten Pärlugglan 5 har det tidigare funnits en bensinstation. Föreningen har riskklass 3 vilket innebär måttlig risk för föroreningar. Vid planläggning av området måste föroreningens eventuella påverkan på planområdet studeras närmre. Närheten till järnvägen bör också studeras ytterligare och om särskilda åtgärder måste göras för att möjliggöra bostadsbebyggelse.

Området planläggs vid tidpunkten för den fördjupade översiktsplanens framtagande för bostadsändamål. Målet med detaljplanen är att stärka det omgivande gaturummet och Forserums centrumkaraktär i stort. Bebyggelsen anpassas till den omgivande skalan och är tänkt att möjliggöra för tre våningar utmed Jönköpingsvägen och två våningar mot Dammgatan. Bostadsgården hålls bilfri och parkeringar tillgodoses på andra sidan

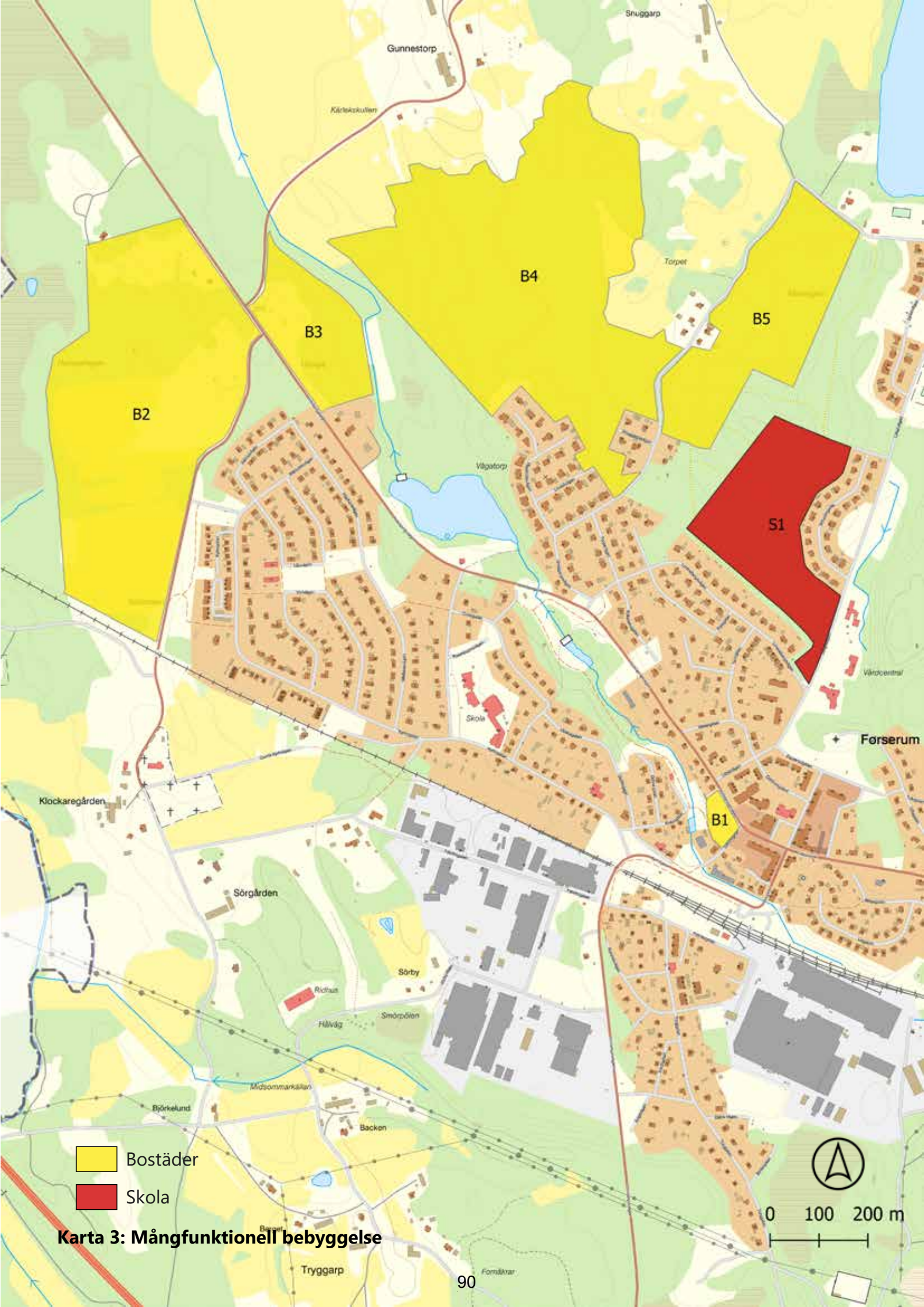
om Dammgatan. Tanken med bostadsgården är att hålla det gröna och skapa ett samband med Frickadalen.

B2 - Humpahagen västra

Humpahagen västra är ett område beläget i västra Forserum. Området avgränsas av järnvägen i söder, Finntorpsvägen i öster, Jönköpingsvägen i norr och Kanarpamossen i väster. Bebyggelsen föreslås huvudsakligen som småhus i olika former, om behov finns kan även förskola etableras inom området. Uppförandet av mindre grönområde inom området samt infrastruktur kommer även att behöva anordnas. Det bedöms att infrastrukturen i närområdet har kapaciteten att klara av en utbyggnad av Humpahagen västra.

Inom planområdet återfinns i nuläget jordbruksmark i form av åker- och betesmark, vid ett ianspråktagande innebär detta att jordbruksmarken omvandlas till bostäder. En bedömning av jordbruksmarken har genomförts, där nyttan med att ta marken i anspråk för byggnation av bostäder, i syfte att tillgodose Forserums framtida möjligheter att fortsätta växa, bedöms vara större än nyttan att bevara jordbruksmarken.

Området avgränsas i västlig riktning med anledning av Kanarpamossen som innehar höga naturvärden, samtidigt som det är ett område som vid skyfall är mycket utsatt för stora mängder vatten. I söder är Jönköpingsbanan belägen, leden är utpekad som lämpligt att transportera farligt gods på och med anledning av detta bör det göras en riskutredning. Bebyggelsen bör även hålla det avstånd från järnvägen som gällande riktlinjer säger. Inom området finns även fornlämningar, dessa är lokaliserade huvudsakligen i norra delen av området. Fornlämningarna måste studeras ytterligare och kan påverkas negativt beroende på hur området detaljplanläggs.

Karta 3: Mångfunktionell bebyggelse

B3 - Humpahagen östra

Humpahagen östra är ett mindre område beläget utmed Jönköpingsvägen i nordvästra Forserum. Området möjliggör för tillkomsten av bostäder i en mindre skala och huvudsakligen i form av småhus. Området bedöms kunna inrymma 13 villor, inklusive infrastruktur och grönstruktur, med parhus eller radhus är det möjligt att inrymma fler bostäder. Det är möjligt att koppla på området till befintlig infrastruktur, den vägstruktur som behöver byggas är inom området.

Området är beläget utmed Jönköpingsvägen, vilken är en av Forserums större vägar som i västlig riktning fortsätter mot Tenhult och i östlig riktning in mot centrala Forserum och vidare till Nässjö. Med anledning av denna väg finns det behov att hantera eventuellt buller för att möta de krav som finns på bullernivåer i bostadsmiljö.

Öster om området rinner Frickaån, ett område som vid skyfall är mycket påverkat. Med anledning av detta bör bostädernas utbredning i östlig riktning begränsas. Inom området finns även fornlämningar, dessa måste studeras närmre inför planläggning och om det bedöms att fornlämningarna ej är möjliga att ha kvar vid byggnation krävs det tillstånd för att ta bort fornlämningarna.

B4 - Torpet

Torpet är ett större område som möjliggör en etappvis utbyggnad av Forserum i nordlig riktning. Med anledning av områdets omfattning kommer det vara nödvändigt att i ett tidigt skede se området ur ett större perspektiv och planera dess infrastruktur samt vilka etableringar förutom bostäder som är nödvändiga. Vissa delar av området ansamlar större mängder vatten vid kraftigt regn och därför behöver hantering av dagvatten och skyfall hanteras inom området. Området ska till största del inrymma bostäder, framförallt småhus men det kan i viss mån även vara lämpligt med en högre exploateringsgrad beroende på efterfrågan. Även förskola och viss typ av service kan inrymmas inom området.

Vid en utbyggnad av hela området kommer det att behövas ytterligare en väganslutning än den från Snuggarpsvägen, det alternativ som då bör studeras är möjligheten att skapa en koppling i nordvästlig riktning.

Det finns idag inga kända fornlämningar att ta hänsyn till, likaså föroreningar. En naturinventering av området kommer att behöva göras.

B5 - Skogsbo

I nordvästra delen av befintligt elljusspår, utmed Snuggarpsvägen finns förutsättningarna för att skapa ett bostadsområde med närhet till natur och sjöar, samt till flertalet idrottsmöjligheter genom Trollevi, Forserums idrottsplats och närbelägna padelbanor samt tennisbana. Tvärs över elljusspåret, i sydlig riktning återfinns det kommande skolområde och ytterligare söderut finns möjligheterna att nyttja kollektivtrafiken i Forserum. I området är det lämpligt att bebyggelsen består av olika typer av småhus. Det finns möjlighet att koppla på området med Snuggarpsvägen, dock kommer Snuggarpsvägen att behöva breddas då vägen i nuläget ej är dimensionerade för den ökade trafiken.

En utveckling av skolområdet kommer innebära att elljusspåret som i nuläget finns i området kommer att behöva flyttas, ny föreslagen placering är i naturområdet Mellhagen, se naturområde N1. Hela det befintliga elljusspåret tas ej i anspråk, utan en grön korridor bevaras i mitten, se grönområde Skogsbo G4. Genom Skogsbo är det möjligt att bevara delar av grönstrukturen och skapa en koppling mellan bostadsområdena i söder, i centrala Forserum upp mot naturområdet Mellhagen.

Det finns inga kända bevarandevärde växter eller skyddade arter i nuläget, likaså finns det inga utpekade kulturmiljövärden inom området och inga kända föroreningskällor. Det finns en viss höjdskillnad i området, byggnationen bör i den mån det går att anpassas till naturen.

Det finns inga kända bevarandevärde växter eller skyddade arter i nuläget, likaså finns det inga utpekade kulturmiljövärden inom området och inga kända föroreningskällor. Det finns en viss höjdskillnad i området, byggnationen bör i den mån det går att anpassas till naturen.

kända växter eller arter på platsen och inga kända kulturmiljöer eller förorenade områden. Platsen har en viss höjdskillnad, markförutsättningarna i övrigt behöver därmed studeras vidare i samband med planläggning.

Skola

Utpekade områden ska huvudsakligen innehålla funktioner som förskola, skola, fritidshem, idrottshall eller likvärdig användning. Även andra användningar inom mångfunktionell bebyggelse kan tillåtas om behov uppstår. Förskola kan även tillåtas inom andra områden vars huvudsakliga användning är bostäder.

S1 - Björnahagen

Området är idag oexploaterat och inrymmer delar av Forserums elljusspår. Platsens lokalisering med närhet till centrum är fördelaktigt för framtida elever, personal och besökare. Men det är framför allt närheten till grönska i grönområdet Skogsbo och naturområdet Mellhagen som är en positiv faktor för utvecklingen av skola och förskola. Skolor och förskolor kräver förutom plats för byggnad och parkering även tillgänglig friyta utomhus, med anledning av detta behövs det en större oexploaterad yta för uppförandet och för att möta det framtida behov som kommer till följd av en ökad befolkning.

I samband med utveckling av området kommer det att behöva anordnas en ny trafikanslutning till området. Detta bör ske genom en ny väg från Lillsjövägen som leds genom grönområdet G4 Skogsbo och ansluter till Snuggarpsvägen i väst.

En utveckling av skolområdet kommer innebära att elljusspåret som i nuläget finns i området kommer att behöva flyttas, ny föreslagen placering är i naturområdet Mellhagen, se naturområde N1. Hela det befintliga elljusspåret tas ej i anspråk, utan en grön korridor bevaras i mitten, se grönområde Skogsbo G4. Genom Skogsbo är det möjligt att bevara delar av grönstrukturen och skapa en koppling mellan bostadsområdena söder om mot naturområdet Mellhagen. I övrigt finns det inga

GRÖNOMRÅDE OCH PARK

I grönområde och park ingår större parker, grönområden eller anlagda områden för fritidsaktiviteter i eller i nära anslutning till tätorten. Mindre grönområden, både med och utan lekplatser kan ingå i andra markanvändningar.

Grönområde

Med grönområde menas naturmark i tätortsmiljö och närrekreationsområden med en viss skötsel som har betydelse för ett stort omland och bör skiljas från övrig bebyggelsemiljö.

G1 - Frickadalen och Forssjön

Dalgången i vilken Frickabäcken rinner fram igenom utgör det största sammanhängande gröonstråket inom den bebyggda miljön i Forserum. Området är planlagt som parkmark och utnyttjas frekvent av invånarna i Forserum som ett populärt promenadstråk. Området används också som ett kommunikationsstråk för fotgängare och cyklister för att ta sig från stationsområdet till de västra delarna av Forserum. Områdets grönstruktur medför också att området har en viktig funktion som spridningskorridor för olika djur- och växtarter.

Frickadalens ravinliknande dalgång inbjuder till en spännande miljö att vistas i, inte minst för barn och ungdomar. Området föreslås utvecklas ytterligare mot att bli en inbjudande parkmiljö. Funktioner som möjliggör detta samt som uppmuntrar till möten bör därför adderas till den befintliga parkmiljön. Platsens befintliga värden ska värnas och bevaras, Forserums bruksdammar, som också finns belägna inom området är värdefulla ur kulturmiljösynpunkt och ska därför bevaras.

G2 - Furulund

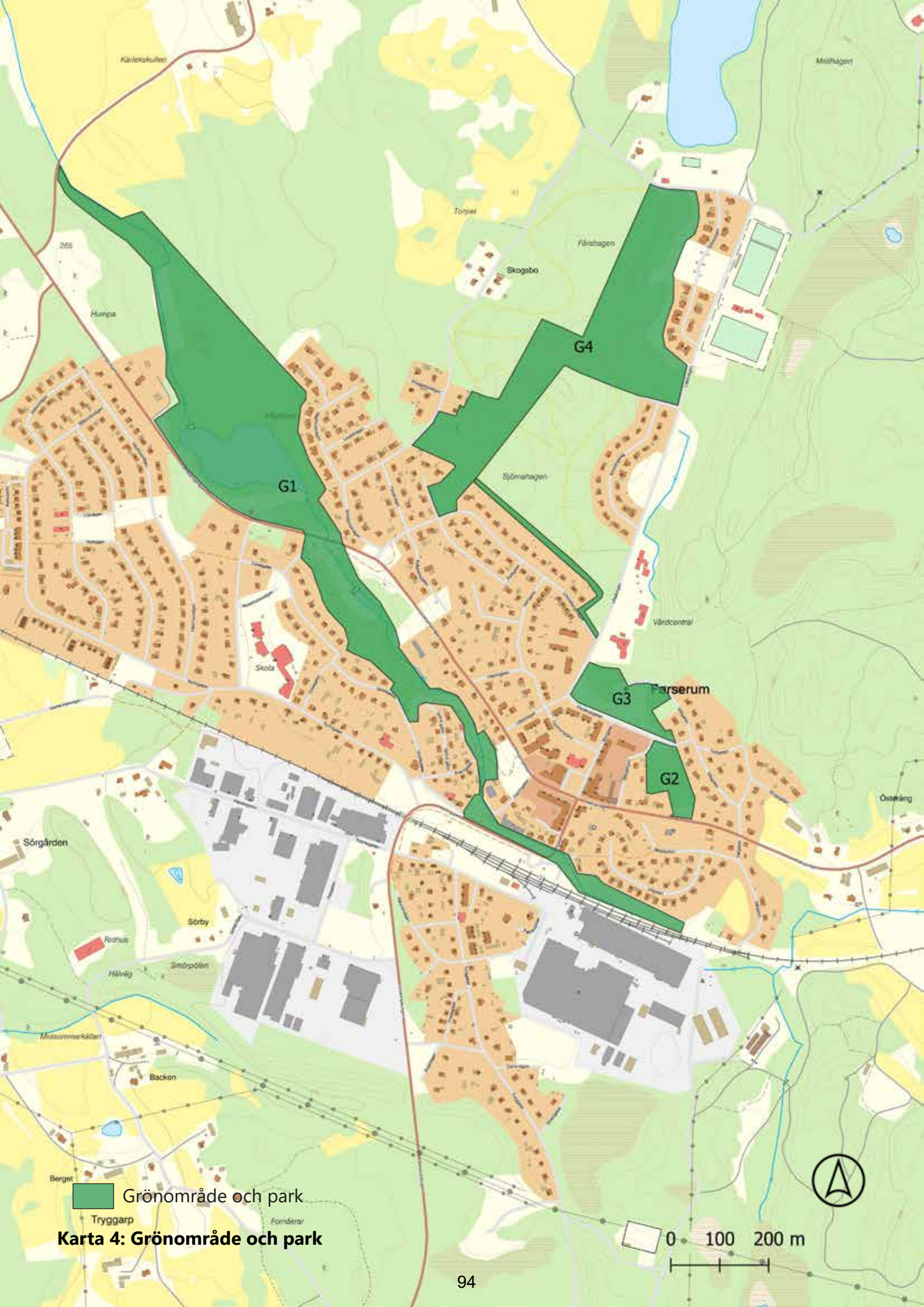
Området är i dagsläget planlagt som bostadsmark inom detaljplanlagt område. Områdets låga läge i förhållande till omgivande mark gör att det lätt riskerar att översvämmas vid kraftiga eller långvariga regn. Ett område där det föreligger stor risk för översvämningar i samband med exempelvis skyfall är olämpligt att bebygga, i synnerhet i en framtid då skyfall förväntas bli kraftigare, fler och

med långvariga än i dagsläget. Området föreslås därför utvecklas som natur- och parkmiljö och kan på så vis fungera som en mångfunktionell yta, det vill säga en yta som kan användas för exempelvis parkändamål men som vid behov också kan översvämmas utan att någon infrastruktur eller några bostäder kommer till skada.

Inom detta område ska ingen mark hårdgöras, då det får negativa konsekvenser för markens infiltration av dagvatten inom området, vilket i så fall skulle leda till att området förlora sin funktion som mångfunktionell översvämningssyta. Utvecklingen av området bör därför ta sin utgångspunkt från funktioner som inte förutsätter att ytor behöver hårdgöras. Områdets närhet till den befintliga parkmiljön vid vattentornet möjliggör en sammankoppling av funktionerna i de båda områdena. Lek och rekreation bör främjas vid utformningen av detta område.

G3 - Vattentornsparken

Vattentornet med tillhörande grönytor har ett centralt läge i Forserum och hamnar direkt i blickfånget för den som promenerar från stationen upp mot torget. Området bedöms besitta goda förutsättningar för att kunna utvecklas till en central mötesplats för Forserums invånare. Befintlig grönyta bör utvecklas till en parkmiljö med funktioner som tilltalar olika målgrupper i samhället och även människor i olika åldrar. Höjden närmast vattentornet kan exempelvis utvecklas med fokus på lek och rekreation, medan de planare ytorna framför vattentornet kan utvecklas med fler sittplatser och miljöer som inbjuder till möten och social interaktion. För att möjliggöra detta och ge platsen som helhet ett grönare intryck behöver den återvinningsstation som återfinns i områdets östra del omlokaliseras. Utformningen av platsen ska inte medföra att stora ytor hårdgörs, större delar av den befintliga grönstrukturen inom området bör kunna bevaras. Den sydöstra delen av området bör vända sig mot område G2 – Furulund i syfte att skapa ett samband mellan de båda områdena.

 Grönområde och park
Karta 4: Grönområde och park

G4 - Skogsbo

Området blir ett grönstråk som avskiljer det nya bostadsområdet B5 – Skogsbo från det nya området för skola och förskola S1 – Björnahagen. Grönstråket förbinder även Forserums centrala delar med Lillsjön och entrén till rekreationsområdet Mellhagen. Ett vägområde (VR1) kommer att behöva korsa genom området för att förse de nya bostadsområdena norr om den befintliga bebyggelsen i Forserum med en vägförbindelse. Det är viktigt att vägens barriäreffekt begränsas i så stor omfattning som det är möjligt, vägen bör därför utformas med hänsyn till områdets befintliga förutsättningar. Den befintliga vegetationen inom området är varierande, längst i söder är skogen snårig för att längre norrut bestå av mer solitära större träd och i områdets norra del finns en så kallad föryngringsyta, i områdets nordöstra del finns även ett sankt område som inte lämpar sig för bebyggelse. Med utgångspunkt i områdets befintliga förutsättningar bör området utvecklas för att skapa en trivsamt parkmiljö med friluftskaraktär som inbjuder till avkoppling, rekreation och till fysisk aktivitet. Tillgängligheten till området behöver förstärkas, i synnerhet vid entréerna till området. Det sankta området längst i nordost ska utvecklas med hänsyn till dagvattensituationen i området, en dagvattendamm föreslås placeras inom området.

NATUR OCH FRILUFTSLIV

Natur och friluftsliv innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet.

Naturområde

Med naturområde menas större naturmarksområden utanför tätorten som är lämpligt för rekreation. Naturen bearbetas inte i någon större utsträckning utan fokus ligger på bevarandet av rekreationsmöjligheter och friluftslivet.

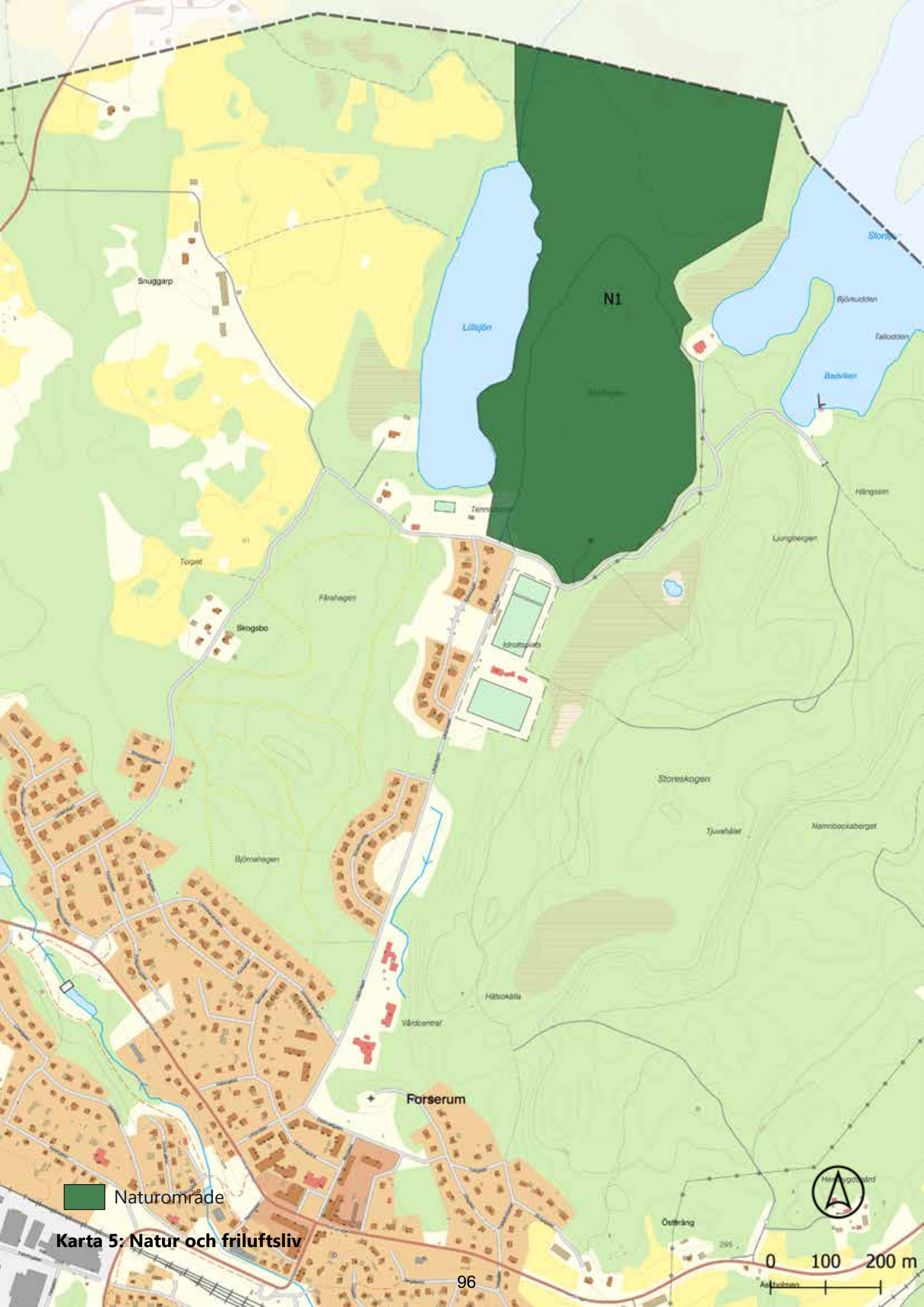
N1 - Mellhagen

Området, som är beläget mellan sjöarna Lillsjön och Storsjö föreslås att utvecklas för rekreation. Området omfattar cirka 32 hektar och inhyser i dagsläget flera välanvända stigar, i områdets västra del finns även ett antal grillplatser som erbjuder en vacker utsikt över Lillsjön. Skogen består till största delen av barrskog med vissa inslag av lövträd, i de centrala delarna av området finns en höjd som starkt bidrar till områdets karaktär.

Utgångspunkten för den framtida utvecklingen av området är att det utvecklas till ett tätortsnära naturområde som erbjuder möjligheter, till motion, rekreation, avkoppling, friluftsliv samt bad i någon av de närbelägna sjöarna. För att uppnå detta behöver delar av området tillgängliggöras, bland annat genom att förbättra de gångvägar som finns inom området samt anlägga fler ”rastplatser” där det ges möjlighet att sitta ner och njuta av de vackra omgivningarna.

Utvecklingen av området ska ske med hänsyn till den omgivande naturen samt de värden som finns knutna till denna. Entrén till området från Lillsjövägen är i och med en utveckling av området i behov av att bli tydligare och samtidigt öka tillgängligheten.

Med hänsyn till områdets karaktär samt till de närbelägna sjöarna ska andelen hårdgjord yta inom området begränsas.

Naturområde

Karta 5: Natur och friluftsliv

0 100 200 m

VERKSAMHETER OCH INDUSTRI

Användningen möjliggör för områden för verksamheter och industri som inte bör blandas med bostäder.

Företagsområde

Områden med samling av flera mindre verksamheter som sammantaget inte bedöms vara förenliga med andra användningar.

V1 - Tryggarp

Tryggarp är ett område som idag är obebyggt, beläget direkt öster om Stenserydsvägen, som leder trafikanterna mellan riksväg 40 in mot centrala Forserum. Området knyter i söder an till det senaste tillkomna verksamheterna i Forserum som ligger utmed riksvägen. Tillåtna verksamheter kan vara ytkrävande men bör vara begränsade i sin omgivningspåverkan med anledning av bostäder som är lokaliserade öster om området. Närheten till riksväg 40 och Stenserydsvägen medför att det finns god tillgång till befintlig infrastruktur som är möjlig att koppla på, den infrastruktur som måste anordnas är den inom verksamhetsområdet.

Området består idag av blandskog med inslag av grävda diken och kärr, det finns inga kända naturvärden eller kulturvärden inom området. Norr om Tryggarp förekommer en tidigare industrideponi med riskklass 4, vilket indikerar att det är liten risk för förorening. Det är nödvändigt att studera föroreningen närmre och dess eventuella påverkan på området. Uppförandet av verksamheter leder vanligtvis till att större ytor hårdgörs och det blir svårare att hantera den mängd vatten som tillkommer vid ett skyfall. Hela området lutar åt söder där Bokån passerar, det är därför nödvändigt att undersöka verksamhetsområdets påverkan på ån och hur vattnet ska hanteras.

Området planläggs vid tidpunkten för den fördjupade översiktsplanens framtagande i huvudsak för verksamheter. Det möjliggörs för verksamheter som är ytkrävande men med begränsad omgivningspåverkan. I södra delen, i en begränsad del av planområdet möjliggörs även för försäljning av drivmedel, inklusive handel och

service i mindre omfattning. Dagvattnet är tänkt att hanteras genom anläggandet av en dagvattendamm i södra delen av planområdet. Detaljplanen möjliggör även för uppförandet av en vall som en skyddande zon mellan de befintliga bostäderna i öster och det tänkta verksamhetsområdet.

V2 - Tryggarp Västra

Väster om Stenserydsvägen och verksamhetsområdet Tryggarp (V1) återfinns ytterligare ett område lämpligt för att stärka tillgången till verksamhetsmark. Området är i dagsläget oexploaterat och bedöms inte inrymma några högre naturvärden. Områdets omfattning är begränsad och med anledning av det är det lämpligt med verksamheter med mindre utbredning och som ej är omgivningspåverkande. Det finns goda möjligheter att koppla på befintlig infrastruktur till Stenserydsvägen som leder till riksvägen.

I nordlig riktning avgränsas området av en kraftledning, mellan befintlig kraftledning och tillkommande verksamhetsbebyggelse krävs ett riskavstånd på minst 5 meter. Väster om utpekat område finns fornlämningar i form av en gravsättning samt fornlämnings utbredning bör studeras närmre inför planläggning.

Omgivningspåverkande och tillståndspliktig verksamhet

Områden för verksamheter som kan vara omgivningspåverkande och därmed kan komma att behöva tillstånd för att bedriva sin verksamhet.

V3 - Lunkagärdet

Lunkagärdet är ett större område beläget öster om Forserum som ej är exploaterat. Dess lokalisering möjliggör för större och omgivningspåverkande industri. Däremot så finns det ingen befintlig infrastruktur till området och därmed skulle en utbyggnad av området kräva stora investeringar i infrastruktur. Ny väg till området bör anordnas från Stenserydsvägen i väster med anledning av dess närhet till riksväg 40, se väg VR2. Ytterligare tung trafik genom centrala Forserum är ej att eftersträva.

En utbyggnad av Lunkagärdet bör genomföras i etapper och förutsätter en etablering av omgivningspåverkande industri eller att samtliga befintliga och planerade verksamhetsområden sedan innan är ianspråktagna.

Det finns inga kända kulturmiljövärden eller naturvärden och inga kända föroreningar. Områdets geologi och markförutsättningar bör studeras ytterligare inför planläggning, likaså dagvattenhantering och VA.

TRANSPORTINFRASTRUKTUR

Användningen visar på områden för transportsystem som är viktiga för att åstadkomma en hållbar och ändamålsenlig bebyggelsestruktur.

Vägar

Vägnät som är av betydelse för att tillgodose en god trafikförsörjning.

VR1 - Vägområde 1

Det föreslagna vägområdet sträcker sig från Lilsjövägen strax söder om det befintliga bostadsområdet ”Snuggarp” och vidare väster ut mot det föreslagna bostadsområdet B4, vägområdet korsar även Snuggarpsvägen. I den fördjupade översiktsplanen pekas stora ytor ut som lämpliga för exploatering för bostadsändamål, i huvudsak i Forserums norra och nordvästra delar. För att hantera ett större antal nya bostäder behöver en ny väganslutning komma till stånd, som även bidrar till att minska belastningen på redan befintliga vägar i närliggande bostadsområde. Inom det föreslagna området ska det finnas plats för motorfordonstrafik, såväl som för gång- och cykeltrafik.

Längst i väster passerar området genom ett område som pekas ut som grönområde och park, det är därför av stor vikt att vägens barriäreffekt blir så liten som möjligt. Detta kan bland annat uppnås genom att ha så små marknivåskillnader mellan vägen och dess omgivningar som möjligt.

VR2 - Vägområde 2

Det föreslagna vägområdet sträcker sig från Stenserydsvägen, strax norr om område V1 och vidare i nordostlig riktning upp mot område V3. På vägen mot område V3 korsar vägområdet Torggatan samt kraftledningen, strax väster om transformatorstationen. Vid detaljplanering och sedermera även projektering av vägområdet och vägens exakta sträckning bör dessa faktorer särskilt tas hänsyn till. Det huvudsakliga syftet med att peka ut vägområdet (VR2) i den fördjupade översiktsplanen är att området V3 ska kunna trafikförsörjas utan att trafiken behöver gå via Fabriksgatan längre norrut, inom befintligt bostadsområde.

Vägen bör utformas med hänsyn till att en stor andel av den trafik som färdas på vägen kommer att vara tung trafik. Där det finnes nödvändigt ska även bullerskydd kunna rymmas inom vägområdet. Vägens exakta sträckning inom område V3 fastslås i samband med att hela eller delar av område V3 detaljplanearrangeras.

Järnväg

I anslutnings till Forserums järnvägsstation föreslås en undergång under järnvägsspåren som möjliggör säker passage mellan norra och södra sidan av järnvägen. Passagen ska vara avsedd för gång- och cykeltrafikanter.

Trafikverket har planer på att anlägga ett nytt mötesspår i anslutning till befintliga järnvägsspår som går genom Forserum. Den exakta lokaliseringen längs spårsträckan samt hur långt det nya mötesspåret planeras att bli är vid framskrivandet av den fördjupade översiktsplanen ännu inte fastställt.

TEKNISK ANLÄGGNING

Tekniska anläggningar är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle. Det som avses är anläggningar som vars användning är nödvändig för att möjliggöra funktionella och hållbara samhällen.

Vattenförsörjning

Med vattenförsörjning avses områden som är viktiga för tillkomsten till vatten i stort.

VA1 - Storesjön

Den primära vattentäkten för Forserum är sjösystemet Storsjön-Hämtegölen-Skärsjön som är beläget strax norr om samhället. Dricksvatten är en viktig resurs och en grundförutsättning för att samhällen ska kunna fungera. Med framtida klimatförändringar, då klimatet i Nässjö kommun förväntas bli torrare och varmare finns det mycket som tyder på att vattenhushållningen måste bli bättre för att samhället ska kunna klara tillgången till vatten under längre perioder med torka. Det är därav en viktig fråga att ta hänsyn till vid framtida planläggande av mark- och vattenanvändning, ytterst är det tillgången till dricksvatten som styr i vilken utsträckning och i vilken omfattning som Forserum kan utvecklas och växa. Den befintliga kapaciteten i vattentäkten anses vara tillräcklig för att kunna försörja de nya områden som pekas ut i den fördjupade översiktsplanens markanvändningskarta. Eventuell exploatering eller andra markåtgärder som medför stora hårdgjorda ytor bör ske med stor försiktighet och aktsamhet, inom såväl som i nära anslutning till vattenskyddsområdet. De aktuella föreskrifter som finns framtagna för vattenskyddsområdet ska efterföljas. Den fördjupade översiktsplanen pekar inte ut någon förändrad markanvändning som innebär exploatering och hårdgörande av större ytor inom den aktuella vattenskyddszonen för Storsjön-Hämtegölen-Skärsjön.

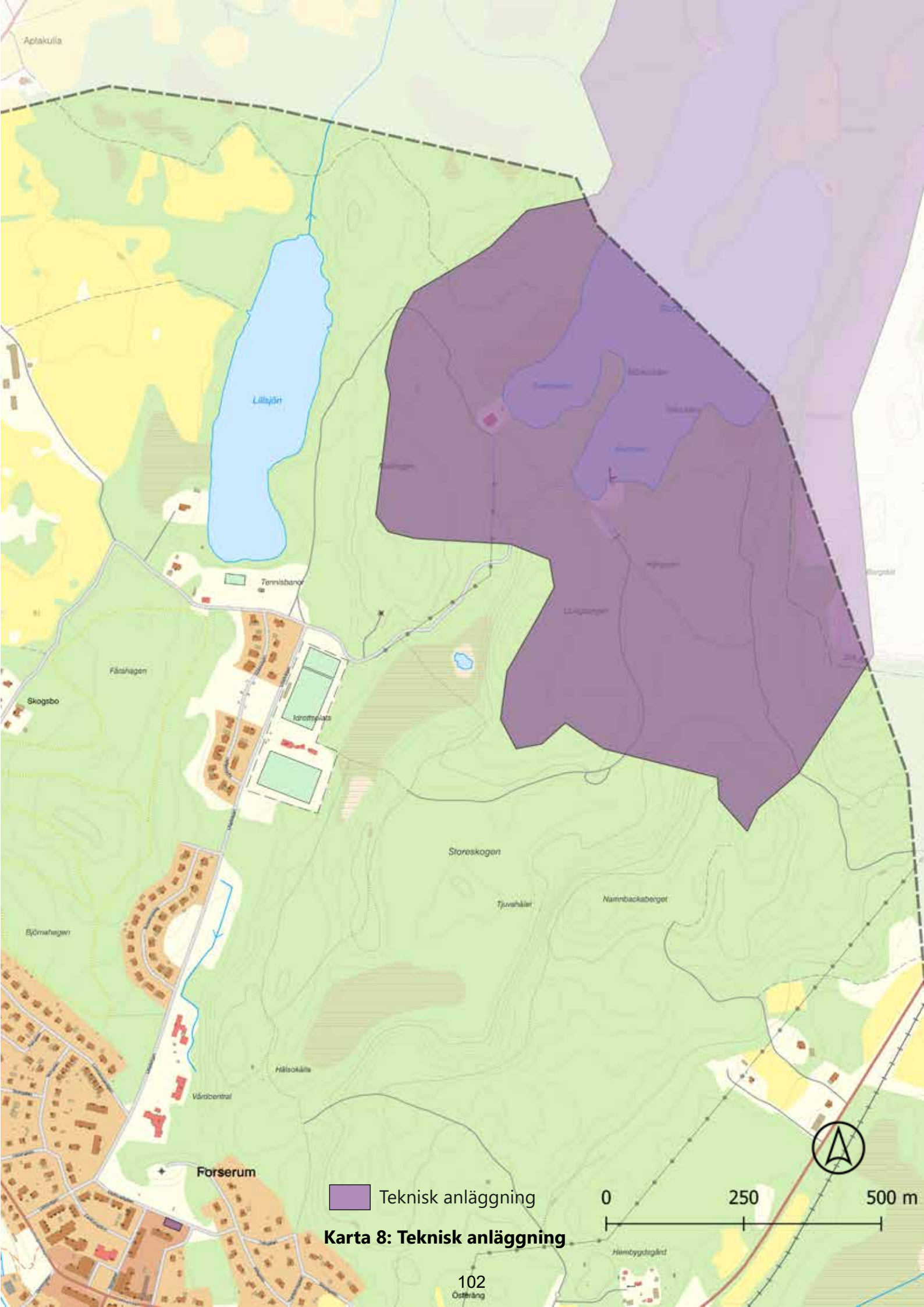
Materialåtervinning

Med materialåtervinning avses områden som är avsedda för återvinning.

MA1 - Esplanadgatan

Det föreslagna området för lokalisering av ny återvinningsstation i Forserum är beläget direkt söder om befintlig lokalisering. I nuläget återfinns tätortens återvinningsstation invid grönområdet nedanför vattentornet och kommunen avser genom den fördjupade översiktsplanen att utveckla platsen till en parkmiljö vilket kräver en omlokalisering av återvinningsstationen.

Vid omlokalisering av återvinningsstationen är det nödvändigt att återfinna ett centralt läge för att tillgodose se det behov av småskalig återvinning. Återvinningsstationen upptar en yta om cirka 250 m².

 Teknisk anläggning

Karta 8: Teknisk anläggning

RIKSINTRESSEN, LIS OCH ANDRA VÄRDEN

I samhällsplaneringen ska kommunen ta hänsyn till allmänna intressen. Med allmänna intressen menas frågor som berör hela eller stora delar av befolkningen, eller är viktiga för samhället och dess utveckling i stort. För att kunna visa hänsyn i planeringen krävs att dessa värden lyfts fram och synliggörs.

Planering av mark och vatten ska enligt plan- och bygglagen ske med hänsyn till natur- och kulturmiljö, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden. I översiktlig planering ska det även synliggöras hur riksintressen tillgodoses, hur miljö kvalitetsnormer efterföljs och presentera övriga förhållanden som är av väsentlig betydelse och hur de beaktas.

Det här kapitlet redovisar de förhållanden och värden som har betydelse för utpekad markanvändning och som bör tas hänsyn till inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen.

RIKSINTRESSE

Riksintressen gäller geografiska områden som ur nationell synpunkt är särskilt värda att bevara och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess intresse. Riksintressen regleras enligt 3 och 4 kap miljöbalken. Översiktsplanen ska redovisa hur kommunen har tagit hänsyn till riksintressena så att dessa inte påtagligt skadas.

RIKSINTRESSE FÖR KOMMUNIKATIONER

Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen förekommer det riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Väg

Riksväg 31/40/47 är av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Riksvägen är en del av det nationella stamvägnät som riksdagen har fastställt, detta innebär att vägen har en särskild nationell betydelse. Riksväg 40 har även en viktig roll som regional tvärförbindelse i Götaland, då den förbinder Jönköpingsregionen med såväl Västsverige som den norra delen av Kalmar län. Ytterligare bebyggelse tillåts inte utmed dessa vägar om bebyggelsen innebär en risk att trafiksäkerheten eller framkomligheten minskar.

Bedömning

Kommunens bedömning är att föreslagen ombyggnation av på- och avfarter vid trafikplats Forserum, vid Riksväg 31/40/47 inte skadar riksintresset. Denna åtgärd bedöms i stället höja trafiksäkerheten vid trafikplatsen och är därmed positivt för riksintresset och stärker Riksväg 31/40/47.

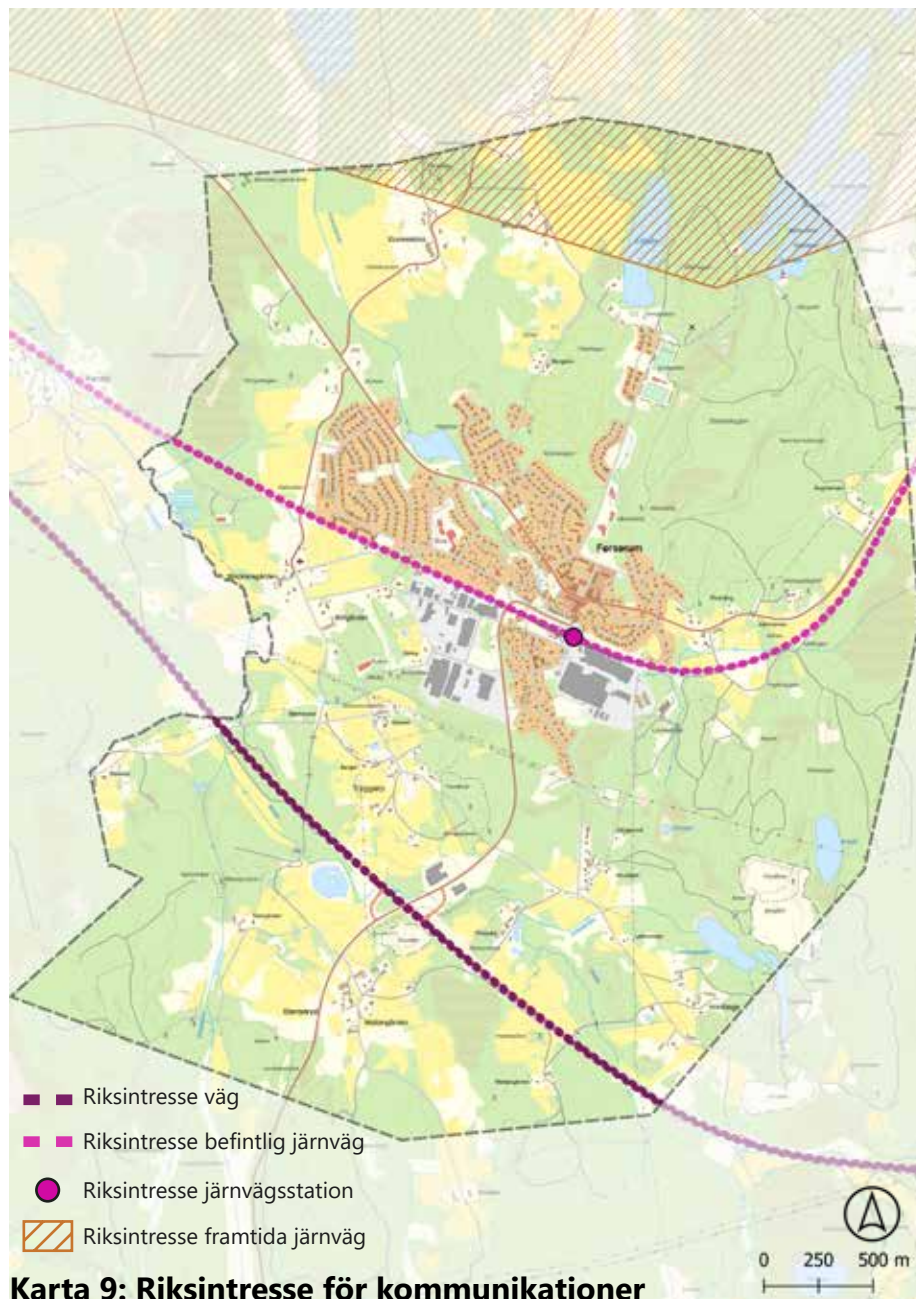
Befintlig järnväg

Järnvägen genom Forserum, Jönköpingsbanan med tillhörande järnvägsstation i Forserum, är riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken. I norra delen av den fördjupade översiktsplanen finns även ett utpekad riksintresse för framtida järnväg.

Jönköpingsbanan har stor betydelse för den nationella transportinfrastrukturen på järnväg. Järnvägen är strategiskt viktig både för person- och godstransporter och ingår i det utpekade järnvägsnätet för godstransporter. Jönköpingsbanan sträcker sig mellan Falköping i väst och Nässjö i öst och förbinder därmed Västra- och Södra stambanan med varandra. Jönköpingsbanan är särskilt viktig för pendlingstrafik i Jönköpingsregionen då den möjliggör tät persontrafik i såväl östlig som västlig riktning från Jönköping samt möjlighet att nå anslutande järnvägar i Nässjö och Falköping.

Bedömning

Tågtrafiken mellan Nässjö och Jönköping är en viktig faktor för Forserum och Nässjö kommun i stort. Kommunen arbetar för att turtätheten ska öka, det bedöms dock inte påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av järnvägen och järnvägsstationen i Forserum. Den planerade undergången under järnvägen bedöms bidra till en ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset negativt.

Karta 9: Riksintresse för kommunikationer

Planerad järnväg

Den nordligaste delen av området för den fördjupade översiktsplanen berörs av ett riksintresseområde för framtida järnväg. Riksintresset berör den framtida höghastighetsjärnvägen Götalandsbanan, med planerad sträckning mellan Stockholm och Göteborg. Trafikverket genomför planerings- och utredningsarbete för de olika delsträckorna. Delsträckan som berör den fördjupade översiktsplanen är den mellan Linköping – Borås. För sträckan finns en förstudie framtagen, däremot finns det vid framskrivandet av denna fördjupade översiktsplan ännu inget beslut avseende Götalandsbanans exakta lokalisering.

Bedömning

Kommunen föreslår i den fördjupade översiktsplanen ingen utveckling av området som är utpekad som riksintresse för framtida järnväg. Området som pekats ut för framtida järnväg sammanfaller till viss del med vattenskyddsområdet för vattentäkten i Storsjön-Hämttegölen-Skärsjön. Det är viktigt att vattenskyddsområdet beaktas vid anläggning av ny järnväg.

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

Strandskydd

Strandskyddet är ett områdesskydd som gäller vid hav, sjöar, vattendrag och öar. Syftet med strandskyddet är att säkerställa allmänhetens tillgång till stranden samtidigt som livsmiljöer för växt- och djurliv kan bevaras. Det generella strandskyddet gäller inom ett avstånd om 100 meter på bägge sidor av strandlinjen, strandskyddet går därmed lika långt ut i vattnet som det går upp på land.

Inom området för den fördjupade översiktsplanen finns det flera områden som berörs av strandskyddet, vilket innebär att områden som ligger inom ett avstånd på upp till 100 meter från strandkanten av ett strandskyddat område omfattas av begränsningar vad det gäller byggande. Ska exempelvis nybyggnation ske inom ett strandskyddsområde behöver en ansökan om strandskyddsdispens genomföras.

LIS-område

Sedan den 1 juli 2009 är det möjligt för kommunen att i sin översiktsplan enligt 3 kap 5 § PBL ange områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som avses i 7 kap. 18 § första stycket i miljöbalken. I dessa områden blir det lättare att upphäva eller få dispens från strandskyddet för bostäder, verksamheter, anläggningar med mera. I kommunens gällande kommunövergripande översiktsplan (2012) presenteras ett område väster om Lillsjön i Forserum som lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Kommunen arbetar med en ny kommunövergripande översiktsplan som för närvarande är ute på granskning. I den nya översiktsplanen kvarstår LIS-området vid Lillsjön, men har minskat i omfattning. Inga nya LIS-områden har tagits fram genom denna fördjupade översiktsplan.

Nedan följer den beskrivning om Lillsjön som lämpligt område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Se översiktsplan 2022 för fullständig information och ställningstagande kopplat till LIS-områden.

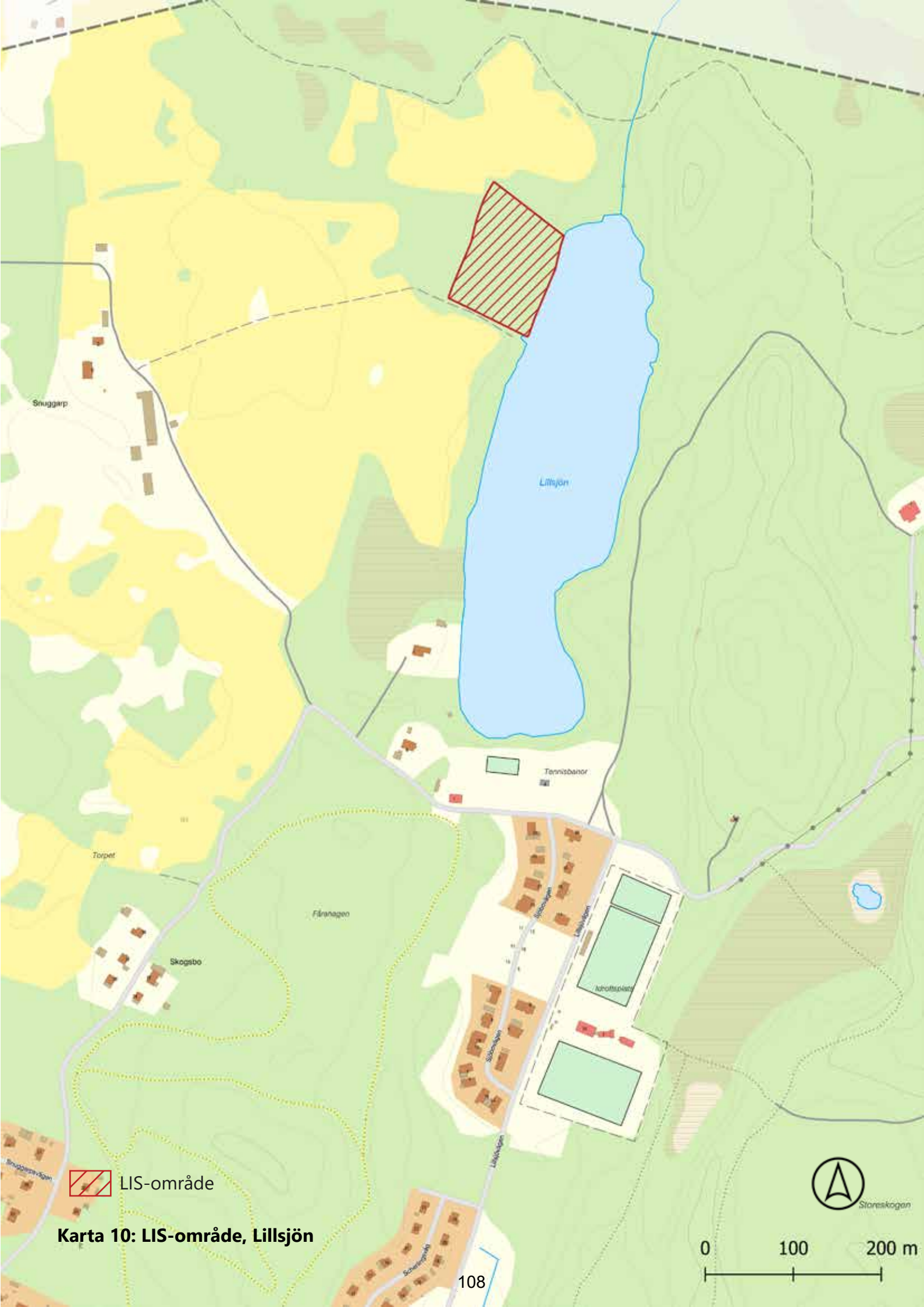
Lillsjön

Ny bostadsbebyggelse föreslås på västra sidan av Lillsjön. Den östra sidan föreslås användas för rekreation eftersom denna del i dagsläget används för samhällets närrekreation. Genom att ingen bebyggelse tillåts på östra sidan behålls därmed goda förutsättningar för friluftsliv runt Lillsjön. Bebyggelse på västra sidan bedöms inte påverka förutsättningarna för friluftslivet negativt.

Det har inte gjorts någon klassning av miljö kvalitetsnormerna i Lillsjön, området ingår i dagsläget inte i något VA-verksamhetsområde och utgångspunkten är att vatten- och avlopp utreds per fastighet eller i grupp.

Bedömning

Ett område i Lillsjöns västra del pekas ut som LIS-område. Detta eftersom det ligger nära befintlig infrastruktur samt att det inte medför en negativ påverkan på friluftslivet eller jordbruksmarken.

Snuggarp

Lillsjön

Tennisbanor

Torpet

Fåranagen

Skogsbo

idrottsplan

LIS-område

Karta 10: LIS-område, Lillsjön

Storaskogen

0 100 200 m

NATURMILJÖ

Naturen i Forserum är omväxlande, norr och öster om samhället är barrskog den dominerande naturtypen. I söder och väster antar landskapet en annan karaktär och blir mer uppbrutet med jordbruks- och ängsmarker, vegetationen har även mer frekventa inslag av lövträd.

Det finns inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen inget område som är utpekade som riksintresse enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Däremot förekommer annan bevarandevärd natur.

Nyckelbiotoper

Det finns fyra nyckelbiotoper som Skogsstyrelsen identifierat i samband med nyckelbiotopsinventering av området. Nyckelbiotoper är ett område i skogen som i och med sina höga naturvärden har en stor betydelse för skogens djur- och växtarter, en nyckelbiotop kan exempelvis innehålla hotade eller sällsynta djur- och växtarter som är beroende av biotopens existens för att överleva.

Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen finns följande nyckelbiotoper:

Humpahagen 300 m SV - Lövrisk barrnaturskog innehållande rikligt med död ved. Området har även stora ornitologiska värden.

Namnbacken - Berg- och rasbrant med blockrik terräng samt inslag av större block. Inom området finns rikligt med döda träd och högstubbar samt ett ymnigt mosstäcke.

Runseryd - Aspskog med inslag av flera äldre aspar samt värdefull kryptogamflora.

Trollbergen - Berg- och rasbrant med blockrik terräng med inslag av större block. Inom området finns det rikligt med död ved.

Övriga naturvärden

Det förekommer även andra utpekade områden runt Forserum med naturvärden som ska beaktas och tas hänsyn till i samband med utpekande för exploateringsändamål. Följande naturvärden som anses bevarandevärda har identifierats inom området för den fördjupade översiktsplanen:

Avegöl - Brantmiljö med en stor variation av småmiljöer.

Måletorp 1:1 - Bergs- och rasbrant som sluttar brant ned mot Storsjön. De norra delarna av området domineras av gran med inslag av löv och tall, de södra domineras av asp och björk med inslag av blommande träd. I området finns hänsynskrävande arter i form av fåglar, mossor och kärlväxter.

Ängholmen - Lövskogslund kombinerat med hagmarksskog.

Frickabäcken - Rinner genom Forserums centrala delar från nordväst genom områden med lövträd och gräsytor och är ett viktigt område för rekreation. Bäckan har ett stort värde för fågellivet och man har noterat ett antal rödlistade fågelarter. Öring finns i bäcken.

Klackarpasjön - En våtmark beläget nedströms Forserum. Har ett värde som fågellokal för häck- och flyttfågel framför allt änder. Finns även en rik fauna av sländor och fjärilar. Tidigare näringsfattig sjö som numera är näringsberikad och har i det närmaste växt igen.

Sumpskogar

Snuggarp - Övrig fuktskog, dominerade trädtyp är al och glasbjörk

100m V Ljungbergen - Myrskog, dominerande trädtyp är tall

Tannegöl - Myrskog, dominerande trädtyp är tall
Prägens - Mosseskog, dominerade trädtyp är tall

Våtmarker

Kanarpamossen - Svagt välvd tallmosse som sträcker sig över kommungränsen. Höga naturvärden finns och hänger samman med mossens omväxlande karaktär av opåverkade kärrmiljöer, myrholmar, kantzoner och omkringliggande fastmarker.

Våtmark 2km o Forserum - Skogbevuxen svagt välvd mosse påverkad av tidigare dikningar och en kraftledning. Mossen har den karakteristiska vegetationen och strukturerna för att kunna innehålla höga naturvärden. En del av mossen utgörs av ett glest trädäckt topogent kärr.

Ställningstagande

- Nyckelbiotoper och naturvärden ska värnas vid förändrad markanvändning.

KULTURMILJÖ

Forserum tros ha varit stadigvarande bebott från 400-talet e. Kr och där en större andel av de bofasta var jordbrukare. Industriell verksamhet har efterhand förekommit i mindre omfattning, men det var inte förrän vid etableringen av järnvägen 1864 som Forserum påbörjade sin etablering som ett samhälle, en utveckling som därefter har fortskridit.

Det finns inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen inget område som är utpekat som riksintresse för kulturmiljö. Enligt Nässjö kommuns Kulturmiljöprogram (2020) finns det däremot kulturhistoriskt värdefulla byggnader och områden samt fornlämningar i Forserum.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade i lag och det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen på något sätt förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Följande fornlämningar finns inom avgränsningen för denna fördjupade översiktsplan:

19 Område Forserum-Gunnestorp

Fornlämningskoncentration på åsar mellan Kanarpamossen och Frickabäcken bestående av sammanlagt tre runda och tio kvadratiska stensättningar samt ett röse.

20 Område Kungsgraven

På en låg moränrygg i barrskog, mellan brukningsvägar, ligger den så kallade Kungsgraven, en treudd som har 18 meter långa insvängda sidor.

Värdefulla byggnader och område

Enligt plan- och bygglagen får värdefull bebyggelse inte förvanskas. Det finns också krav på varsamhet, att ändring av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara på byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (Plan- och bygglagen (2010:900) 8 kap. 17 §).

Följande kulturhistoriska byggnader och områden finns inom avgränsningen denna fördjupade översiktsplan:

500 Forserums sockencentrum

Forserums sockencentrum utgörs av Forserums kyrka med tillhörande församlingshem. En kyrka sägs ha uppförts på platsen redan på 100-talet av munkar från Nydala kloster. Sedan dess har kyrkan byggts om och till vid ett flertal tillfällen.

507 Område sydvästra Forserum

Äldre arbetarbostadsbebyggelse vid Fabriksgatan. Bostadshusen är av enkel- och parstugutyp i 1½ våning med fasader av rödfärgad locklistpanel och taktäckning av rött tegel. Till fastigheterna hör trädgårdar från tiden 1870-1900.

508 Område centrala Forserum

Storgatan 1A - Affärs- och bostadshus byggt omkring 1890 med affärsentré mot Storgatan. Storgatan 1B - Bostadshus i två våningar byggt kring sekelskiftet. Särskilt utmärker sig den rektangulära verandan med plåttak. Dammgatan 3 - Före detta klädhängarefabrik, och kvar från den tiden är en större bod. 1925 byggdes charkuteriaffären, en tvåvåningstegelbyggnad med brant takfall och en 20-tals klassicistisk frontespis. Dammgatan 2 - Före detta filfabrik i tegel, nu klädd i plåt. Före detta garveri, timrat i två våningar. Av dammarna finns idag få spår men man ser tydligt den kallmurade skoningen längs åfåran.

509 Disponentvillan

Grosshandlare Öström, som ägde Bobinfabriken, lät 1882 bygga ett sommarställe intill fabriksområdet. Huset är i 1½ våning med ett verandaparti i två våningar på långsidan, och glasade partier i Schweizerstil på gavlarna.

510 Villa Östanö

Bostadshus från 1906, från början har detta varit en disponentvilla till en av de då närliggande fabrikerna. Byggnaden är i en och en halv våning med gulmålad stående fasspontpanel och med vita omfattningar och hörn, samt med en frontespis på östra långsidan.

511 Runseryd Norrgård

Före detta gårdsanläggning intill gamla Nässjövägen. Bostadshuset är av salstyp och uppfördes runt 1850 i 1½ våning med gråmålad locklistpanel och rött taktegel. Husets entréparti står i centrum med dess pilastrar och snidade dubbeldörrar. Dörröverstycket är även det snidat och strävat upp mot den klassicistiska frontespisen över entrén.

512 Runseryd Södergård

Före detta gårdsanläggning vid utfarten mot Nässjö. Bostadshuset är av salstyp, uppfört 1859 i 1½ våning, med vitmålad locklistpanel och brutet tak täckt av rött tegel.

514 Forserums hembygdsgård

Parkområdet inköptes 1948 och är på 20 000 kvm. Dit flyttades Kanarpsstugan från Kanarp i Öggestorps socken 1950. En spannmålsbod, med ursprung troligen i 1600-talet, flyttades från Runseryd 1953, och en linbastu (1830-talet) från Målen till hembygdsparken 1956.

Ställningstagande

- Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer som är utpekade och värderade i kommunens kulturmiljöprogram ska särskilt värnas om.
- I samband med detaljplanläggning där kända fornlämningar kan antas påverkas ska fornlämningsbilden utredas.

JORDBRUKSMARK

En nyckelfaktor för att trygga den framtida livsmedelsförsörjningen på ett regionalt såväl som på ett nationellt plan är bevarandet av jordbruksmarken viktig. I anslutning till Forserum finns sammanhängande områden med jordbruksmark, i synnerhet söder och väster om samhället. I den jordbruksmark som finns i anslutning till Forserum finns både odlings- och betesmarker.

Strax öster om den befintliga bebyggelsen i Forserum uppstår en intressekonflikt mellan ett kommunalt exploateringsområde för bostäder och ett område för som i dagsläget brukas som jordbruksmark. Jordbruksmarken utgörs till mindre del av betesmark (längst i norr) och till större del av åkermark (mellersta och södra delarna av området). Med anledning av detta genomfördes en prövning av jordbruksmarkens värde i relation till nyttan av att ta den aktuella marken i anspråk för exploatering för bostadsändamål. Metoden för bedömningen av jordbruksmarkens värden är framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Att värdera jordbruksmarken enligt denna metod ger inte en heltäckande bedömning men ger en god indikation på vilka värden en viss jordbruksmark besitter och vilka värden som skulle försvinna om jordbruksmarken tas i anspråk för exploatering. De faktorer som lyfts fram i bedömningsmatrisen viktas inte inbördes, därmed blir den slutliga avvägningen om den aktuella jordbruksmarkens värden ska väga tyngre än möjligheten att tillgodose kommunens möjligheter till utveckling genom att ta marken i anspråk för exploatering.

Bedömningen av den aktuella jordbruksmarken visar att det för betesmarken huvudsakligen finns normala värden medan åkermarken till största del besitter normala värden, men som ur vissa aspekter också besitter höga värden. De höga värdena utgörs av fältstorleken samt att det inom den åkermarken finns mark med biotopskydd i form av exempelvis åkerholmar. Sammanfattningsvis besitter jordbruksmarken som helhet normala värden sett till markbundna faktorer, ekosystemtjänster samt till den aktuella markanvändningen.

Bedömningsmatrisen i sin helhet återfinns som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Forserum är ett expansivt samhälle som genom sitt strategiskt fördelaktiga läge, ur bland annat pendlingssynpunkt, årligen lockar till sig nya inflyttare. För att tillgodose den framtida efterfrågan på bostäder, service och verksamheter behöver nya områden, som tidigare inte varit exploaterade, tas i anspråk för exploatering. I Forserum finns det en särskilt stor efterfrågan på mark för bostäder, varför den fördjupade översiktsplanen också pekar ut flera områden för bostadsbebyggelse. Samtliga områden är, i enlighet med den fördjupade översiktsplanens utvecklingsinriktning, utpekade på den norra sidan om järnvägen. För att uppnå ett så hållbart och resursbesparande samhällsbyggande som möjligt har samtliga områden lokaliserats i anslutning till redan befintlig bebyggelse. Beroende av de olika områdenas läge och förutsättningar kommer de att byggas ut i olika ordning. Det aktuella området (benämnt ”B2 - Humpahagen Västra”) kommer sannolikt att vara ett av de sista av de utpekade områdena som byggs ut. Dock bedöms samtliga områden behöva tas i anspråk för att på längre sikt kunna tillgodose behovet av bostäder i Forserum. Jordbruksmarken, som idag utgör större delar av området ”B2 – Humpahagen Västra”, besitter huvudsakligen normala värden. Bedömningen är därför att nyttan med att ta marken i anspråk för exploatering i syfte att tillgodose samhällets utvecklingsbehov väger tyngre än nyttan med att bevara jordbruksmarken.

Alternativ lokalisering

En alternativ lokalisering till det utpekade området "B2" som inte innebär ianspråktagande av jordbruksmark innebär istället att mark i området Storeskogen alternativt i anslutning till befintlig verksamhetsmark söder om järnvägen måste tas i anspråk. Med hänsyn till dagvattensituationen samt till vattenskyddsområde bedöms området i Storeskogen vara olämpligt. Att peka ut bostadsområden söder om järnvägen är inte förenligt med den fördjupade översiktsplanens utvecklingsinriktning för bostadsbebyggelse. Även den befintliga buller- och föroreningsituationen i vissa delar av området medför att även detta område bedöms vara olämpligt som alternativ lokalisering.

Ställningstagande

- Nyttan med exploatering ska vägas mot värdet av den odlingsbara jorden, betesmarken samt skogsnäringen.

KLIMATANPASSNING

Mycket talar för att framtiden kommer föra med sig ett förändrat klimat som för Jönköpings län betyder att det kommer bli varmare, torrare och blötare. Detta innebär att samhällsplaneringen kommer att behöva ta hänsyn till de effekter som uppstår av ett förändrat klimat. I synnerhet vad det gäller samhällsviktiga funktioner och infrastruktur men även gällande annan typ av bebyggelse.

En viktig del i klimatanpassningen är att ta fram aktuella planeringsunderlag med utblick mot olika scenarion som ett framtida klimat kan föra med sig och som kan komma att påverka vilka områden som är lämpliga att bebygga och vilka områden som på ett eller annat sätt behöver användas för olika klimatanpassningsåtgärder.

Beträffande dessa ytor kan många av dem vara så kallade mångfunktionella ytor, vilket innebär att det utöver klimatanpassning även kan användas för andra ändamål. Exempelvis kan ett grönområde användas som en översvämningsyta.

Värmeböljor och torka

Värmeböljor och långvariga perioder med torka är något som kommer bli mer vanligt förekommande i framtiden och det är därför viktigt att framtidens samhällen står rustade för att möta de utmaningar som ett förändrat klimat innebär. I städer och tätbebyggda områden finns ofta en stor andel hårdgjorda ytor, vilket får till följd att så kallade värmeöar uppstår. För att motverka förekomsten av värmeöar är det viktigt att även planera in grönstruktur vid anläggande av nya områden där större hårdgjorda ytor förekommer. Vegetation och grönska är genomgående en nyckelfaktor för att motverka de skadliga effekterna av värmeböljor, därför är det också viktigt att värna den befintliga grönstrukturen.

Långvarig torka är en annan faktor som framtidens samhällen kommer att vara tvungna att hantera i en större utsträckning än i dagsläget. En nyckelfaktor för att tillgodose en hållbar vattenförsörjning även under längre perioder med torka är att dimensionera bebyggelsen efter kapaciteten hos dricksvattentäkten. Innovativa lösningar kopplade

till bebyggelsen för att ta tillvara och magasinera exempelvis regnvatten, som kan användas till hushållsnära funktioner där rent dricksvatten inte behöver användas, är också en faktor som kan bidra till att minska vattenåtgången under perioder med torrt väder.

Skyfallskartering

Ett av de viktigaste planeringsunderlagen avseende klimatanpassning är skyfallskartering. För Forserum har en sådan kartering tagits fram och som i huvudsak redovisar vilka ytor som kan komma att översvämmas vid kraftiga och långvariga skyfall. Skyfallskarteringens resultat summeras i den fördjupade översiktsplanens planeringsunderlag. Av skyfallskarteringens resultat framgår att följande platser anses vara extra utsatta i samband med skyfall av ett 100-årsregns dimensioner:

- Storgatan/Esplanadgatan.
- Centrumkyrkan.
- Stråk norr om den bebyggda miljön i Forserum, ungefärligen mellan Jönköpingsvägen och Lillsjövägen.
- Asfalterad yta kring fastigheterna Forserum 7:26 och Forserum 7:60.
- Hästhovsvägen/Cirkelgatan.
- Ett område söder om fastigheten Thule 2.
- Viadukt under järnvägen norr om Forserums kyrka.
- Hästhovsvägen samt ett område mellan Hästhovsvägen och Rosenholmsvägen.
- Gång- och cykelunderfart under Jönköpingsvägen i närheten av Lorensbergsvägen.
- Lillsjövägen/Scherlingsväg.
- Eventuella stråk kring järnvägen.

Ställningstagande

- Vid lokalisering av bebyggelse ska hänsyn tas till respektive områdes klimatförutsättningar.

TÄKTVERKSAMHET

I anslutning till Forserums samhälle finns ett flertal grus- och bergtäkter. 2022 fanns sammanlagt tre täkter som har tillstånd för brytning och utvinning av material; Horshaga, Tryggarp och Krökesbo.

Täkten i Krökesbo är en bergtäkt och har tillstånd för produktion av 500 000 ton bergkross per år och tillståndet gäller fram till och med den 31 december 2026. I Horshaga finns en grustäkt som har tillstånd för produktion av högst 25 000 ton grus per år, tillståndet gäller till och med den 31 december 2023. I Tryggarp bedrivs grustäktverksamhet, tillståndet medger ett uttag på upp till 300 000 ton grus per år. Tillståndet gäller till och med den 31 december 2022.

Täkten i Horshaga har lagt ned sin verksamhet. Täkterna i Tryggarp och Krökesbo vill båda utveckla sina verksamheter. Vid framskrivandet av den fördjupade översiktsplanen var tillståndprocesser för respektive täkt påbörjade.

Ställningstagande

- Tägtverksamhet ska behandlas restriktivt med hänsyn till natur- och kulturvärden samt störningar och risker för den bebyggda miljön.
- Livsmiljön hos boende i Forserum ska ej påverkas negativt av närliggande täktverksamheter.

RISKER

Riskfrågor kopplade till miljö och hälsa ska belysas tidigt i samhällsplaneringsprocessen och planeringen ska ske på sådant sätt att människors hälsa och välbefinnande säkerställs.

Förorenade områden

Miljöfarlig verksamhet kan förorena omgivande mark- och vattenområden. Föroreningar kan innebära skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. I Forserum förekommer områden där verksamheter har gett upphov till markföroreningar. Vid detaljplanläggning ska kända markföroreningar utredas och åtgärdsförslag ska tas fram. Om inga kända markföroreningar förekommer bör detaljplanen ändå innehålla en översikt över verksamheter som har bedrivits i närområdet och dess eventuella påverkan på området.

Buller

De största bullerkällorna i ett samhälle utgörs ofta av vägar, järnvägar eller industrier, som var och en kan ge upphov till olika grader av omgivningspåverkan beroende på storlek och lokalisering i förhållande till annan bebyggelse. Kommunen följer de bullerriktvärden och allmänna råd som finns och vid förändrad markanvändning ska bullerutredning tas fram när det bedöms nödvändigt.

Farligt gods

Riksväg 40 och Jönköpingsbanan är transportleder för farligt gods inom planområdet. Detta ställer särskilda krav på avstånd och utformning av ny bebyggelse längs med dessa stråk. Kommunen följer framtagna rekommendationer om lämpligt avstånd för olika typer av bebyggelse i närheten av farligt gods led.

Vid detaljplane- och bygglovshandläggning i områden inom 150 meter från transportled för farligt gods ska riskerna utredas.

Ras och skred

Ras och skred är oftast resultatet av en naturlig erosionsprocess, exempelvis till följd av riklig nederbörd, men även med anledning av mänskliga ingrepp i naturen. I plan- och byggprocessen ska frågan om ras och skred grundligt utredas, framför

allt vid förändrad markanvändning i de områden där risken bedöms vara större. Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen återfinns fyra riskområden för ras och skred. Riskområdena är belägna på södra och östra sidan om Lillsjön, i den sydvästra delen av Storsjön samt runt Horshagasjön och en mindre del av Avegöl. Inom dessa områden ska extra aktsamhets iakttagas i samband med eventuell byggnation. Inget av riskområdena ligger inom ett område som i den fördjupade översiktsplanen pekas ut för byggnation.

Isälvsediment är den dominerade jordarten inom planområdet, förekomsten återfinns främst norr om järnvägen och i de södra delarna av planområdet. Den andra dominerande jordarten är morän, på de kuperade områdena förekommer morän huvudsakligen i ytlagret och där grunden består av berg. Inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen för Forserum förekommer även inslag av torv.

Radon

Det finns inte något känt högriskområde för radon inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen. Marken i och runtomkring Forserum har i regel hög genomsläpplighet, mot bakgrund av detta förordas att byggnader uppförs med radonskydd. Radon kan emellertid också härledas till olika typer av byggnadsmaterial samt till vattnet i borrhållsbrunnar. Ställningstaganden kring på vilket sett enskilda byggnader behöver skyddas från radon ska ske senast i samband med bygglovskedet. Riktvärdet för radon i inomhusluft är 200 Bq m³ och kommunen ska vid bygglovsprövning arbeta för att gränsvärdet inte överskrids.

Ställningstagande

- Vid misstanke om markförorening ska föroreningssituationen utredas i detaljplaneskedet.
- Inom ramen för plan- och byggprocessen ska riktvärden och allmänna råd för buller i bebyggd miljö efterföljas.
- Vid detaljplane- och byggslovshandläggning i områden inom 150 meter från transportled för farligt gods ska riskerna utredas.
- Inom riskområden för ras och skred ska särskild aktsamhet iakttas i samband med eventuell byggnation.
- Byggnation i högriskområden för markrörelse ska i möjligaste mån undvikas.

VATTENANVÄNDNING

Forserums vattentäkt är sjösystemet Storsjön, Hämte gölen och Skärsjön. Vattenskyddsföreskrifter är under framtagande. Storsjön-Hämte gölen-Skärsjön är också utpekade i den regionala vattenförsörjningsplanen som viktiga för den regionala vattenförsörjningen i länet. Vattenskyddsområdet pekas i den fördjupade översiktsplanen ut som område för teknisk anläggning – vattenförsörjning.

Vattentäktens kapacitet är det som ytterst har fått avgöra hur mycket Forserum kan tillåtas växa, detta eftersom vattenförsörjningen är ett av de mest basala och mest nödvändiga behoven som måste tillgodoses för att ett samhälle ska kunna fungera och utvecklas.

Avloppsverket som försörjer Forserum har en dimensionerad kapacitet på 3500 pe och tar emot spillvatten ifrån Forserum. Recipient Stensjön som tillhör Motala ströms vattenvårdsförbund, recipientkontroll utförs av SRK Södra Vättern.

I en framtid där mycket talar för ett varmare och torrare klimat i kommunen kommer frågan om en robust vattenförsörjning att bli ännu större än vad den är idag. Sommaren 2018, som var mycket torr och varm och därmed bidrog till låga grundvattennivåer och en hotande vattenbrist i stora delar av södra och mellersta Sverige. Denna sommar är att betrakta som en förvarning om hur framtidens somrar kan komma att bli. Det är därför av mycket stor vikt att kommuner, bolag och myndigheter som arbetar med vattenfrågor tar höjd för de konsekvenser som klimatförändringarna riskerar att föra med sig. Ett bra sätt att belysa dessa frågor är att behandla dem inom den fysiska planeringen och därmed också sätta dem i relation till tilltänkt bebyggelse och utveckling i ett samhälle.

Vattenförsörjning

En robust vattenförsörjning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna säkerställa ett långsiktigt och hållbart samhällsbyggande. Prognoser för framtida klimatförändringar visar att det med stor sannolikhet kommer att bli vanligare med vattenbrist i framtiden, särskilt under sommarhalvåret. Under de torra månaderna under

sommarhalvåret förekommer redan i dagsläget rekommendationer om att kommunens invånare ska vara sparsamma med sin vattenanvändning. I vissa fall behöver även bevattningsförbud införas för att tillse att det finns tillräckligt med dricksvatten för att försörja kommunens invånare. I ett framtida varmare klimat med längre torrperioder är det sannolikt att den typen av begränsningar kommer att behöva vidtas med tätare intervall och under en längre tid av året. Det är därför viktigt att vattenresurser säkerställs och att nyttjandet av dessa resurser planeras i god tid och för en lång tid framöver.

Nässjö kommun har med sitt läge längst upp på det Småländska höglandet flera utmaningar när det kommer till att hantera vattenförsörjningen till kommunens alla orter. I kommunen finns ett antal skyddsvärda vattenförekomster där en del av dem är avgörande för vattenförsörjningen i nuläget och där en del av dem också är viktiga för den framtida vattenförsörjningen, det är därför viktigt att skyddsvärdet hos dessa vattenförekomster tas i beaktande. Nässjö Affärsverk (NAV) arbetar genom olika åtgärder med att säkerställa både kvalitet och kvantitet gällande hela VA-systemet samt för att förebygga sårbarheter i systemet.

Möjligheten till vattenförsörjning är också det som ytterst sätter ramarna för på vilket sätt och i vilken omfattning som kommunen kan utvecklas och växa. Med nuvarande vattenkonsumtion i förhållande till länets beräknade befolkningsökning bedöms det totala behovet av vattenuttag år 2050 vara 61 Mm³ vilket motsvarar en ökning med cirka 35% jämfört med 2020 års nivå. Det ökade vattenbehovet sammanfaller med att vattentillgången periodvis bedöms minska, vilket förstärker vikten av en långsiktig planering av vattenförsörjningen. Kommunen kommer att arbeta vidare med frågor rörande vattenförsörjning och vattenhushållning inom ramen för arbetet med den kommunala VA-planen.

Den regionala vattenförsörjningsplanen för Jönköpings län pekar ut åtta risker för den framtida vattenförsörjningen, riskerna har grupperats enligt följande:

- Klimat
- Brister i övervakning
- Administrativa aspekter
- Bristande robusthet i VA-ledningssystem
- Negativ påverkan från verksamheter
- Antagonistiska hot, avsiktligt sabotage och informationssäkerhet
- Enskilt vatten

För att motverka dessa risker listas i den regionala vattenförsörjningsplanen även ett antal möjliga åtgärder som riktar sig till såväl verksamhetsutövare och myndigheter som till privatpersoner. Huvuddelen av dessa åtgärdsförslag är gemensamma med åtgärdsprogram inom miljömål, klimatanpassning och vattenförsörjning. Genomförande av åtgärder inom andra områden kan därav också vara behjälpliga i att verka för en tryggad vattenförsörjning.

Miljökvalitetsnormer – Storsjön

Även miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten är en viktig faktor att behandla i den fördjupade översiktsplanen då det är en god indikator huruvida det aktuella vattnet lever upp till de aktuella miljökvalitetsnormerna för ekologisk status och kemisk ytvattenstatus.

Vattenförekomsten Storsjön innehar enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige, 2022) en god ekologisk status såväl som en god kemisk ytvattenstatus, enligt de miljökvalitetsnormer som beslutades 2021.

Dagvatten

Dagvattenhanteringen samt planering för omhändertagande av dagvatten är en viktig del av kommunens miljö och samhällsbyggnadsarbete. Genom att ha en väl genomtänkt dagvattenhantering kan den bebyggda miljö i ett samhälle göras mer säker mot översvämningar samtidigt som den även kan bli mer estetiskt tilltalande, därav bör frågor

gällande dagvatten integreras i den långsiktiga planeringen av grön- och blåinfrastrukturen i Forserum. Lokalt omhändertagande av dagvatten (s.k. LOD) ska tillämpas där det är möjligt och där tillförsel av föroreningar till dagvattensystemet kan begränsas. Direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske. Vid nyexploatering ska det primärt eftersträvas att lokalt omhänderta dagvatten genom återföring till grundvattnet via infiltration eller via översilningsmark. Därmed sker överföring av dagvatten till grund- och ytvatten inom samma avrinningsområde. När ett nytt område ska planläggas för bebyggelse eller andra typer av markanvändning som medför att ytor hårdgörs är det viktigt att tillräckligt stora ytor för dagvattenhantering avsätts.

Beträffande riktlinjer och åtgärder kopplade till enskilda avlopp återfinns dessa i kommunens Vatten- och avloppsplan som antogs 2019. Dagvattenhanteringen i de områden som planläggs ska utgå från moderna, funktionella och miljömässigt hållbara lösningar utifrån de förutsättningar som finns i det aktuella området samt de riktlinjer som finns i Vatten- och avloppspolicyn.

Ställningstagande

- Inom ramen för plan- och byggprocessen ska lämplig dagvattenhantering utredas.
- Hanteringen av dagvatten ska i första hand ske lokalt. Omgivningspåverkan ska ske i så liten utsträckning som möjligt.

NÄSSJÖ KOMMUN

571 80 Nässjö

0380-51 80 00 (växel)

0731-23 21 60 (sms)

samhallsplaneringskontoret@nassjo.se

www.nassjo.se

**NÄSSJÖ
KOMMUN**

Fördjupad översiktsplan Forserum

Konsekvensbeskrivning ▪ Samråd ▪ 2022

NÄSSJÖ KOMMUN

FÖRDLUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR FORSERUM är indelad i tre delar, planförslaget, planeringsunderlaget och miljökonsekvensbeskrivningen. Denna del konsekvensbeskrivningen innehåller en konsekvensbeskrivning av den fördjupade översiktsplanens planförslag utifrån sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhetsaspekter. Konsekvensbeskrivningen innehåller även en beskrivning av nollalternativet samt den miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivningen tar sin utgångspunkt i miljöbedömningen av den fördjupade översiktsplanens ställningstagande och i vilken omfattning de medför positiva, neutrala eller negativa konsekvenser för miljön. För de ställningstaganden som antas medföra betydande miljöpåverkan återfinns även förslag på åtgärder samt förslag på hur uppföljning ska ske.

Samhällsplaneringskontoret har lett arbetet med att ta fram en ny översiktsplan och flera av kommunens förvaltningar har, liksom Nässjö affärsverk deltagit i arbetet. Samhällsplaneringsnämndens presidium har utgjort styrgrupp för planarbetet.

Samrådet för den fördjupade översiktsplanen för Forserum kommer att pågå under perioden 31 oktober 2022 till och med 15 januari 2023. Under samrådet har du möjlighet att yttra dig om förslaget och dess innehåll. Detta gör du genom att använda kommunens e-tjänst som finns på kommunens hemsida.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LÄSHÄNVISNINGAR	4
BEGREPPSORDLISTA	5
INLEDNING	7
Hållbar utveckling	7
Avgränsning	7
MILJÖMÅL OCH AGENDA 2030	11
NOLLALTERNATIV	13
KONSEKVENSBESKRIVNING	17
Klimatförändringar och klimatanpassning	17
Jordbruksmark	18
Infrastruktur	19
Vattenförsörjning	20
Kulturmiljö	21
KONSEKVENSBEDÖMNING AV STÄLLNINGSTAGANDEN	23
Betydande miljöpåverkan	23
Uppföljning	24
Åtgärdsförslag	24
ICKE-TEKNISK SAMMANFATTNING	27
ICKE-TEKNISK SAMMANFATTNING	27
BEDÖMNINGSMATRIS STÄLLNINGSTAGANDEN	29

LÄSHÄNVISNINGAR

Den fördjupade översiktsplanen är uppdelad i tre delar och innehåller följande:

Konsekvensbeskrivning

En fördjupad översiktsplan förutsätts alltid innebära en betydande miljöpåverkan. På grund av detta ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram, denna redogör bland annat för översiktsplanens konsekvenser för miljön. I den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgör miljökonsekvensbeskrivningen en del av konsekvensbeskrivningen. Ett avgränsningssamråd genomfördes med länsstyrelsen i Jönköpings län 3 december 2021.

Planförslag

Detta dokument utgör översiktsplanens förslag, det vill säga kommunens långsiktiga förslag kring hur mark och vattenområden ska användas, bevaras och utvecklas. I planförslaget slås även utvecklingsinriktningen för Forserum fast, avseende exempelvis bostäder, verksamheter och service. Planförslaget behandlar även olika hänsynsaspekter som kommunen behöver ta hänsyn till vid planläggning av mark och vatten.

Planeringsunderlag

Som komplement till planförslaget finns ett planeringsunderlag för den fördjupade översiktsplanen. Detta är ett underlag till de utpekanden som gjorts samt fungerar som fördjupning till den fördjupade översiktsplanens olika delar. Planeringsunderlaget innehåller inga förslag utan är ett stöd om läsaren vill fördjupa sig i bakgrunden till översiktsplanen.

BEGREPPSORDLISTA

Nedan förklaras olika begrepp och uttryck som förekommer i den fördjupade översiktsplanen.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla de tjänster och produkter som ekosystemen ger till människor och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet.

Klimatanpassning

Åtgärder som syftar till att skydda samhället och miljön från de konsekvenser som ett förändrat klimat innebär. I den fördjupade översiktsplanen lyfts frågan främst utifrån vilka konsekvenser det får för den bebyggda miljön.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer finns för vatten och för luft. En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver vilken status en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt sett till ekologisk och kemisk ytvattenstatus.

Miljöpåverkan

Påverkan som sker på miljön till följd av mänsklig aktivitet.

Mångfunktionell yta

En markyta med flera funktioner, exempelvis en grönyta som både kan fungera som park och även fylla en funktion som översvämningsyta.

INLEDNING

Samhällsplaneringsnämnden i Nässjö kommun tog den 25 augusti 2021 beslut om att påbörja arbetet med en ny fördjupad översiktsplan för Forserum. Den gällande översiktsplanen antogs 2011. Den fördjupade översiktsplanen ska ange kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen, till skillnad från den kommunövergripande översiktsplanen berör en fördjupad översiktsplan endast en fysiskt avgränsad yta inom en kommun. Oftast är det en tätort eller ett område med speciella förutsättningar. I detta fall är den fördjupade översiktsplanens avgränsning Forserum, se karta under avsnittet ”geografisk avgränsning”.

Den fördjupade översiktsplanen är inte ett juridiskt bindande dokument, den ska dock vara vägledande i efterföljande beslut gällande planering, laggivning och tillståndsprövning. Vid varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till översiktsplanens aktualitet, detta görs från och med valet 2022 genom att kommunfullmäktige antar en planeringsstrategi. Planeringsstrategin ersätter den tidigare aktualitetsprövningen och syftar till att få en mer kontinuerlig översiktsplanering.

Detta dokument är en konsekvensbeskrivning av den fördjupade översiktsplanens förslag, inom ramen för konsekvensbeskrivningen av planförslaget görs även en miljökonsekvensbeskrivning, detta eftersom en fördjupad översiktsplan så gott som utan undantag antas medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning av den fördjupade översiktsplanens förväntade miljöpåverkan ska därför göras och en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. I miljökonsekvensbeskrivningen ska den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivs och bedöms.

Enligt miljöbalken 6 kap. 12§ ska en MKB innehålla:

1. En sammanfattning av planens eller programmets innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program.
2. En beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen, programmet eller ändringen inte genomförs.
3. En beskrivning av miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt.
4. En beskrivning av relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som avses i 7 kap. eller ett annat område av särskild betydelse för miljön.
5. En beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn beaktas i programmet.
6. En beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter.
7. En beskrivning av de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan.
8. En sammanfattande redogörelse för hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes.
9. En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.
10. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i punkterna 1–9.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska ha en omfattning och detaljeringsgrad som är rimlig med hänsyn till de bedömningsmetoder som använts samt det aktuella kunskapsläget och den detaljeringsnivå som finns i den fördjupade översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen ska även ta hänsyn till om vissa frågor kan utredas bättre i en detaljplan. I de fall då detta bedöms vara lämpligt bör dessa aspekter inte beskrivas i större omfattning än nödvändigt i miljökonsekvensbeskrivningen.

HÅLLBAR UTVECKLING

Begreppet hållbar utveckling syftar huvudsakligen på tre olika typer av hållbarhet; social-, ekonomisk- och ekologisk hållbarhet. Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar på att beskriva konsekvenserna för miljön utifrån dessa tre områden. De ekologiska konsekvenserna beskrivs under rubriken "konsekvensbeskrivning" och ska uppfylla de juridiska krav som ställs på att översiktsplaner ska miljökonsekvensbeskrivas. Den fördjupade översiktsplanens konsekvenser för möjligheten till en långsiktigt hållbar utveckling av Forserum, främst sett ur perspektivet fysisk planering är centralt för att på ett rättvist sätt konsekvensbedömma den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

AVGRÄNSNING

Ett avgränsningssamråd genomfördes med Länsstyrelsen i Jönköpings län 2021-12-03. I samband med avgränsningssamrådet identifierades vilka aspekter som anses vara av särskild vikt att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen.

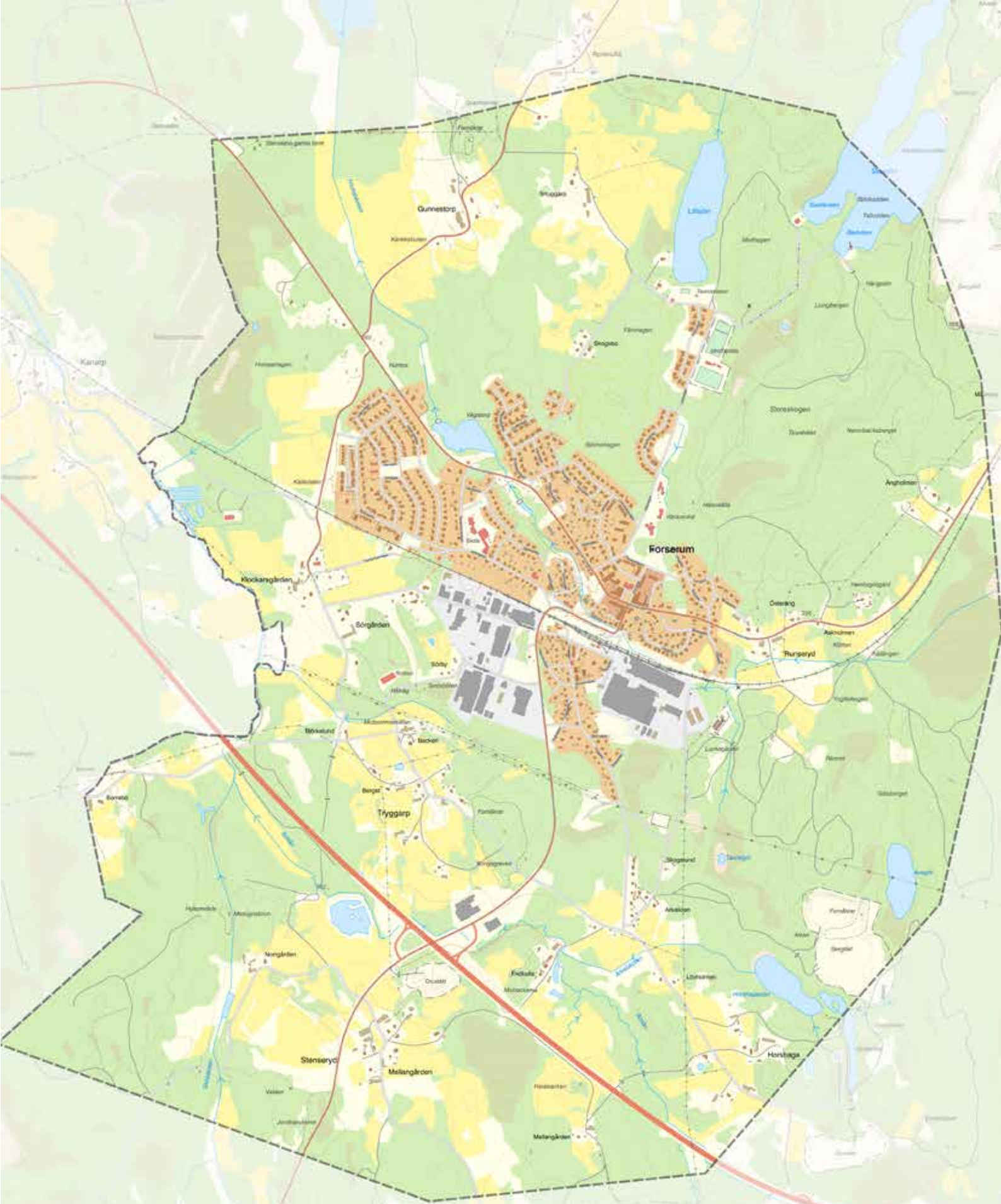
Följande aspekter och ämnen identifierades.

- Jordbruksmark
- Buller och utsläpp samt ljusföroreningar
- Klimatförändringar och klimatanpassning
- Hälsa och säkerhet
- Kulturhistoria och kulturmiljö samt fornlämningar

Utöver dessa ämnen kommer även vattenförsörjningen behandlas i konsekvensbeskrivningen, då kommunen anser att även detta är ett ämne som är av särskild vikt att behandla i den fördjupade översiktsplanens konsekvensbeskrivning.

Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen och sedermera även denna miljökonsekvensbeskrivning avgränsar sig till att omfatta Tätorten Forserum samt dess omland, enligt kartan till höger. Beroende av vilken miljöaspekt som behandlas behöver den geografiska avgränsningen utvidgas eftersom vissa miljöaspekter kräver att ett större område behandlas, än vad som ryms inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen. Aspekter vars påverkansområde helt eller till viss del inryms inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen och som påverkas av planförslagets utpekanden, kommer också att behandlas i konsekvensbeskrivningen.

--- Geografisk avgränsning

Karta 1: Geografisk avgränsning för fördjupad översiktsplan Forserum

MILJÖMÅL OCH AGENDA 2030

Agenda 2030

Det är för den fysiska planeringen centralt att förhålla sig efter de globala miljömålen i Agenda 2030. Av de totalt 17 målen bedöms fem mål ligga i extra fokus för den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald
- Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen.

Nationella miljömål

Utöver målen i Agenda 2030 finns det även nationella miljömål som den fördjupade översiktsplanen behöver förhålla sig till. Sveriges nationella miljömål är antagna av riksdagen och har formulerats med utgångspunkt i vad landet behöver göra för att uppnå de globala målen formulerade i Agenda 2030. Följande miljömål bedöms beröra den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

- Generationsmålet
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt och djurliv

Såväl Agenda 2030 som de nationella miljömålen är en viktig utgångspunkt i arbetet med den hållbar utveckling av såväl hela Nässjö kommun som Forserum. Mot bakgrund av att den fördjupade översiktsplanens tidshorisont sträcker sig långt in i framtiden är frågor som berör hållbar utveckling extra viktiga att ta i beaktande i samband med strategiska avvägningar och ställningstaganden görs i den fördjupade översiktsplanen. Hållbarhet och hållbar utveckling är emellertid komplexa begrepp som kan vara svåra att konkretisera på en övergripande nivå. För att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling krävs bred sakkunskap och insyn i enskilda frågor när beslut fattas, vilka alla inte ryms inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

För att kunna uppnå en långsiktigt hållbar utveckling behöver kommunen aktivt och kontinuerligt arbeta med att inkludera samtliga hållbarhetsaspekter (ekologisk, ekonomisk och social) i den fysiska planeringen. En nyckelfaktor för att i praktiken uppnå en hållbar utveckling är att se ett samband mellan de olika hållbarhetsaspekterna. Att prioritera social och ekologisk hållbarhet är det som faktiskt åstadkommer förändringar i den fysiska miljön. Men utan den ekonomiska hållbarheten som medel och verktyg för genomförande av olika åtgärder är det svårt att uppnå något överhuvudtaget och i synnerhet inte något som är varaktigt över tid. Uppföljning och utvärdering av måluppfyllelse är även ett viktigt instrument och en god indikator i arbetet med hållbar utveckling.

NOLLALTERNATIV

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla uppgifter in miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om inte den fördjupade översiktsplanen genomförs. Denna beskrivning kallas för nollalternativet och ska följaktligen beskriva konsekvenserna för miljön i händelse av att den fördjupade översiktsplanen inte genomförs. Redovisning av nollalternativet handlar inte om att spegla hur det ser ut i dagsläget och anta att allt förblir som det är i dagsläget. Nollalternativet behöver ta hänsyn till såväl gällande planer och planeringsunderlag som andra faktorer som kan påverka utvecklingen för miljön. Det är mot nollalternativet som den fördjupade översiktsplanens planförslag och övriga alternativ ska bedömas och inte mot nuläget.

Nollalternativet innebär att den fördjupade översiktsplanen inte antas och att den föreslagna markanvändningen då blir i enighet med den befintliga översiktsplanen från 2011. Detta skulle sammantaget få påtagande konsekvenser för Forserums utveckling. Dessa konsekvenser beskrivs i detta kapitel.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR FORSERUMS SAMHÄLLE 2011

Den nu gällande översiktsplanen för Forserum (fördjupad översiktsplan för Forserum) utgör nollalternativet. I planen pekas huvudsakligen fem olika typer av markanvändningar ut; bostäder, verksamheter, grönstråk och övriga prioriterade områden, förslag på förbättringar av gång- och cykelvägar samt vägsträckningar.

Sammanlagt pekas sex nya bostadsområden ut, samtliga norr om järnvägen. Gällande nya verksamhetsområden pekas fem områden ut, samtliga söder om järnvägen. Beträffande förslag på nya vägsträckningar görs fem sådana utpekanden, vars huvudsakliga syfte är att avlasta de mer centralt belägna vägarna från den tunga trafik som går till och från de täktverksamheter som finns i anslutning till Forserum. Förbättringar i gång- och cykelvägnätet föreslås på platser där det behövs för att sammanbinda det befintliga gång- och cykelvägnätet och således uppnå ett sammankopplat vägnät av gång- och cykelvägar i Forserum.

Det finns fem utpekade gröna stråk och övriga prioriterade områden i den fördjupade översiktsplanen. Huvuddelen av dessa ligger på den norra sidan av järnvägen och är grönområdet som på ett eller annat sätt redan i dagsläget används för rekreationssyften.

Sociala konsekvenser

Nollalternativets konsekvenser för den sociala utvecklingen bedöms bli neutrala i förhållande till det nya förslaget till fördjupad översiktsplan. Bostadsbeståndet i Forserum är i dagsläget förhållandevis homogent med en stor andel villabebyggelse, till stora delar belägen norr om järnvägen. En utveckling i enlighet med nollalternativet innebär att utveckling och byggnation sker enligt utpekanden och riktlinjer i den fördjupade översiktsplanen för Forserum från 2011.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av nollalternativet blir i huvudsak negativa, för Nässjö kommun som för Forserum som helhet. Detta på grund av att de byggbara ytor som finns utpekade i den befintliga översiktsplanen från 2011 på sikt kommer att byggas ut och därmed kommer befolkningstillväxten i Forserum på sikt att avta och nya verksamheter kommer att få det svårare att etablera sig på orten.

Ett genomförande av enligt nollalternativet innebär i stora drag att befolkningstillväxten så väl som den ekonomiska tillväxten i Forserum på sikt stagnerar och på än längre sikt även riskerar att minska, i samband med att verksamheter inte kan expandera och att fler bostäder inte kan byggas. Detta skulle även medföra att Forserum förlorar en stor del av den attraktionskraft som samhället idag besitter.

Ekologiska konsekvenser

De ekologiska konsekvenser som nollalternativet för med sig blir till största delen negativa. Detta beror bland annat på att de ytor som pekats ut för byggnation i så fall skulle vara baserade på ett planeringsunderlag som till vissa delar är över tio år gammalt. Vilket bland annat medför att bedömning av exempelvis jordbruksmarkens värden inte skulle ha gjorts på det senast befintliga underlaget, detta gäller även bedömning av olika natur- och kulturvärden där nya planeringsunderlag kommit fram under de senaste tio åren. Konsekvenserna av att genomföra nollalternativet kunde således blivit att områden med natur- och kulturmiljövärden togs i anspråk för exploatering.

KONSEKVENSBESKRIVNING

I detta kapitel beskrivs den fördjupade översiktsplanens miljöpåverkan utifrån sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenser utifrån de aspekter och ämnesområden som i samband med avgränsningssamrådet identifierades som särskilt viktiga att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen. Följande ämnesområden kommer därför att behandlas i detta kapitel av miljökonsekvensbeskrivningen:

- Klimatförändringar och klimatanpassning
- Jordbruksmark
- Infrastruktur
- Vattenförsörjning
- Kulturmiljö

KLIMATFÖRÄNDRINGAR OCH KLIMATANPASSNING

Klimatförändringarna och de konsekvenser som följer i dess spår är en av de största frågorna som människan i modern tid ställs inför att hantera. Klimatförändringarna märks på alla nivåer, såväl globalt som regionalt och lokalt.

Enigt de prognoser som tagits fram kommer klimatet i Jönköpings län att bli varmare, torrare och blötare. Ett förändrat klimat innebär stora konsekvenser och det är något som behöver tas hänsyn till i samhällsplaneringen i synnerhet inom översiktsplaneringen där planeringshorisonten stäcker sig långt in i framtiden. Exempelvis kommer ett framtida klimat med största sannolikhet föra med sig ökade risker för översvämningar, ras, skred och erosion, i samband med kraftiga skyfall eller långvariga regn. Längre perioder av torka förväntas medföra att vatten- och livsmedelsförsörjningen kommer att bli mer såbar, i synnerhet under sommarhalvåret.

Olika ytor för klimatanpassning, värnande av jordbruksmark, resurshushållning, klimatsmart byggande, kartläggning av utsläpp m.m.

Sociala konsekvenser

De sociala konsekvenserna av de åtgärder som i den fördjupade översiktsplanen föreslås för klimatanpassning är svårbedömda och förväntas därför huvudsakligen uppbåda huvudsakligen neutrala konsekvenser. Eftersom ytor för klimatanpassning i stor utsträckning planläggs som så kallade mångfunktionella ytor kan vissa positiva konsekvenser, sett ur ett socialt perspektiv, uppstå då de mångfunktionella ytorna bland annat kan användas som mötesplatser.

Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser av ett förändrat klimat som innebär med största sannolikhet att extremväder kommer vanligare och inträffa allt mer ofta. Det är därför viktigt att samhället har en beredskap för att hantera exempelvis översvämningar och längre perioder av torka. Kostnaderna för att hantera olika typer av extremväder riskerar att bli omfattande om det i den fysiska planeringen inte planeras in ytor för klimatanpassning. Exempel på åtgärder som den fysiska planeringen kan vidta för att stävja effekterna av klimatförändringarna är att tillskapa ytor som kan översvämmas utan att bebyggelse eller infrastruktur tar skada samt att se till att motverka effekterna av värmeöar i städerna. De ekonomiska konsekvenserna bedöms huvudsakligen bli positiva, i synnerhet i sett ur ett längre tidsperspektiv åtgärder för anpassning till ett förändrat klimat kan bespara stora samhällsekonomiska medel eftersom bebyggelse och infrastruktur då löper mindre risk att ta skada av olika klimatrelaterade faktorer och skeenden.

Ekologiska konsekvenser

De ekologiska konsekvenserna av de klimatanpassningsåtgärder som föreslås i den fördjupade översiktsplanen bedöms till övervägande del bli positiva. Bland annat bidrar de ytor som föreslås för klimatanpassning till att öka andelen grönytor, även inom den bebyggda miljön samt till att skapa gröna samband och gröna korridorer. Fler grönytor och ytor som ej är hårdgjorda innebär även till att främja den biologiska mångfalden.

JORDBRUKSMARK

En bedömning av den jordbruksmark som i den fördjupade översiktsplanen pekas ut för bebyggelse har genomförts. Bedömningen har genomförts enligt en bedömningsmatris som är framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län. Bedömningen har genomförts mot bakgrund av nedanstående ställningstagande:

Jordbruksmark får endast pekas ut som lämpligt för exploatering om nyttan med en exploatering överväger jordbruksmarkens värde i samtliga aspekter som finns med i bedömningen.

Resultatet av bedömningen visar att jordbruksmarken huvudsakligen besitter normala värden och bedömningen blir därav att nyttan med att ta marken i anspråk för exploatering i syfte att tillgodose Forserums utvecklingsbehov väger tyngre än nyttan med att bevara jordbruksmarken på den aktuella platsen.

Sociala konsekvenser

I och med alla de ekosystemtjänster som jordbruksmarken bidrar med har jordbruksmarken ett stort värde för människan ur ett socialt perspektiv. Jordbruksmarken bidrar bland annat med ett rikt kulturlandskap. Utfallet av bedömningen att ta jordbruksmarken i anspråk för exploatering får både negativa och positiva konsekvenser sett ur ett socialt perspektiv. Ny bostadsbebyggelse för med sig positiva värden för till exempel integration, men förlusten av jordbruksmarken innebär negativa värden avseende exempelvis rekreation och avkoppling. Framförallt då tätortsnära gårdar med tillhörande jordbruksmarker även är värdefulla med hänsyn till tillgängligheten för människor som normalt inte vistas i den typen av miljöer. Jordbruksmarken kan även ha en användning ur ett pedagogiskt syfte.

Ekonomiska konsekvenser

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är jordbruksmarken särskilt värdefull då den möjliggör produktion av lokalt producerade livsmedel, vilket i sin tur medför att mindre livsmedel behöver importeras. En lokal livsmedelsproduktion är även positiv för sysselsättningen på såväl den regionala som den lokala arbetsmarknaden. De ekonomiska konsekvenser som blir av att ta jordbruksmarken i anspråk blir huvudsakligen positiva, då det möjliggör storskalig och långsiktig utveckling av bostadsbeståndet i Forserum. Detta generera i sin tur ökar underlag för såväl offentlig som kommersiell service. Bortfallet av jordbruksmarken innebär emellertid vissa negativa ekonomiska konsekvenser, dessa bedöms dock vara av begränsad omfattning och inte påverka Forserum i någon större omfattning.

Ekologiska konsekvenser

Jordbruksmarker är mycket viktiga för den biologiska mångfalden. Flera olika arter är på ett eller annat sätt beroende av jordbruksmark för sin fortsatta överlevnad och fortplantning. Många pollinerande insekter gynnar även beståndet av växter och grödor och hjälper därmed till att sprida beståndet av olika arter. Bedömningen att ta jordbruksmarken i anspråk medför negativa konsekvenser sett ur ett ekologiskt perspektiv. Bortfallet av jordbruksmarken innebär både att möjligheten till bete och livsmedelsproduktion inom det aktuella området försvinner samt att flera andra ekosystemtjänster försvinner, även den befintliga biologiska mångfald som finns i närheten av befintligt bostadsområde kommer att försvinna.

INFRASTRUKTUR

Inom området för den fördjupade översiktsplanen går mycket tung trafik, detta har sin huvudsakliga orsak i de många täktverksamheter som finns i anslutning till Forserum. Den storskaliga väginfrastrukturen sträcker sig i huvudsak från öst till väst där riksväg 31/40/47 är den väg som främst förbinder Forserum med Nässjö och Jönköping. Riksvägens direkta omgivningspåverkan är tämligen begränsad, detta mycket på grund av att avståndet till närmsta bostadsbebyggelse är förhållandevis långt.

Påverkan från de nya vägar som pekas ut i den fördjupade översiktsplanen bedöms få en större omgivningspåverkan då de till större del pekas ut på mark som i dagsläget inte är ianspråktagen för exploatering.

Sociala konsekvenser

Ur ett socialt konsekvensperspektiv är utpekandet av nya vägsträckningar både att beakta som en positiv och en negativ konsekvens. I grunden bidrar vägar till att skapa ökad rörlighet i samhället, vilket i sin tur motverkar segregation och andra sociala strukturer som riskerar att påverka samhället negativt. Många vägar, i synnerhet av det större slaget bidrar till att såväl fysiska som sociala barriärer uppstår i ett samhälle, vilket oftast får direkt motsatt konsekvens för rörligheten och segregationen i ett samhälle. Betraktat ur det senast nämnda perspektivet blir det sociala konsekvenserna starkt negativa. Beträffande de utpekanden för vägområden som görs i den fördjupade översiktsplanen, omnämns att utformningen av vägar ska ske på ett sådant sätt att vägens barriäreffekt blir så begränsad som möjligt. Bedömningen blir således att de sociala konsekvenserna av den fördjupade översiktsplanens utpekanden inom infrastrukturuområdet huvudsakligen blir positiva, som tidigare beskrivet kan de utpekanden som görs även medföra negativa sociala konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

I ett kortsiktigt perspektiv är det en stor kostnad för kommunen att arbeta med anläggning av vägar och liknande typer av transportinfrastruktur. Slås kostnaden sedan ut över längre tid samt om de samhällsekonomiska vinsterna såsom exempelvis bättre flöde i trafiken och en säkrare trafikmiljö så mildras de negativa konsekvenserna avsevärt. Överlag bedöms de infrastrukturåtgärder som pekas ut i den fördjupade översiktsplanen bidra till negativa ekonomiska konsekvenser.

Ekologiska konsekvenser

Anläggandet av ny infrastruktur på mark som tidigare inte varit exploaterad, innebär i så gott som alla fall en negativ miljöpåverkan och negativa ekologiska konsekvenser. Beträffande de infrastrukturåtgärder som pekas ut i den fördjupade översiktsplanen för Forserum, så innebär huvuddelen av dessa att nya vägsträckningar kommer att anläggas och därmed kommer ytor som tidigare inte varit hårdgjorda att hårdgöras. En ny vägsträcka innebär även ett ökat flöde av fordonstrafik tillkommer på platser där de tidigare inte färdats någon trafik, vilket bland annat ger upphov till buller och ljusföroreningar, vilket i sin tur riskerar att påverka exempelvis ljud- och ljuskänsliga djurarter. I samband med detaljplanläggning är det därför relevant att omgivningspåverkan utreds och i så stor utsträckning som möjligt begränsas. Emellertid kan också åtgärder i infrastrukturen innebära positiva ekologiska konsekvenser, främst genom bidrag till ett bättre trafikflöde med förre start och stopp och därmed också minskade utsläpp. De positiva ekologiska konsekvenserna bedöms vara högst begränsade i förhållande till de negativa konsekvenserna och de infrastrukturåtgärder som pekas ut i den fördjupade översiktsplanen bedöms därav bidra till negativa konsekvenser för ekologin.

VATTENFÖRSÖRJNING

Att arbeta med frågor som rör vattenförsörjning är centralt för den fysiska planeringen, inte minst för den strategiska och långsiktiga planeringen. Mot bakgrund av detta belyses också frågan om vattenförsörjning ur ett konsekvensperspektiv i denna miljökonsekvensbeskrivning för den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

Sociala konsekvenser

Vattenförsörjningens förhållande till sociala konsekvenser är svårbedömda och bidraget till de sociala konsekvenserna anses således bli neutralt.

Ekonomiska konsekvenser

En trygg och stabil vattenförsörjning är en förutsättning för att en grundläggande samhällsservice ska kunna upprätthållas. En tillförlitlig vattenförsörjning är även viktig förutsättning för att industrier ska kunna etablera sig, eftersom vatten är en viktigt beståndsdel av många industriers verksamheter och produktionskedjor. Arbetet med frågor rörande vattenförsörjning bedöms medföra positiva konsekvenser ur ett ekonomiskt perspektiv.

Ekologiska konsekvenser

En trygg vattenförsörjning är viktig inte bara för människan utan även för naturen och vårt ekosystem samt för den biologiska mångfalden i stort. Huruvida ett visst vatten uppfyller de miljö kvalitetsnormer som finns ställda avgör i stort vattenförekomstens status och brukbarhet som dricksvattenresurs. För vattenförekomsterna Storsjön-Hämte gölen-Skärsjön, som utgör grunden för Forserums dricksvattenförsörjning, såväl god ekologisk status som god kemisk ytvattenstatus. Det vattenskyddsområde med tillhörande vattenskyddsföreskrifter som finns för vattenförekomsterna kommer att bidra till ett förstärkt skydd av området och därav bedöms konsekvenserna ur ett ekologiskt perspektiv att bli positiva.

KULTURMILJÖ

Kulturmiljön kan definieras som den miljö som människan har präglat och påverkat genom sina aktiviteter och verksamheter under historiens gång. Begreppet kulturmiljö sträcker sig till att omfatta såväl fysiska som ickemateriella egenskaper och kan därmed bestå av allt från ett enskilt objekt till en större region. Kulturmiljön även en del av kulturarvet, vilket avser alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan och samhällsutveckling som har uppstått genom historien.

Olika kulturmiljöer finns i landets samtliga kommuner, de tar sig i uttryck och förekommer i olika omfattning och utbredning. Därav är det en mycket viktig aspekt att ta i beaktande vid all form av fysisk planering, i synnerhet inom den översiktliga planeringen och vid utformning av den framtida mark och vattenanvändningen. Konsekvenserna för kulturmiljön bedöms huvudsakligen i förhållande till de områden som pekas ut för exploatering i den fördjupade översiktsplanen men även utifrån hur den fördjupade översiktsplanen för Forserum tar hänsyn till befintliga kulturmiljöer. Fornlämningar utgör även en del av kulturmiljön och påverkas i den fördjupade översiktsplanen främst genom utpekanden av områden för bostäder vid ”Humpahagen”. I samband med detaljplanläggning av området finns behov av att inventera och utreda fornlämningsbilden inom området mer i detalj.

Sociala konsekvenser

Kulturmiljöer, såväl inom som i anslutning till den bebyggda miljön tillför stora mervärden för såväl Forserum som för kommunen i stort. Forserum har en förhållandevis rik kulturmiljö med flera objekt inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen upptagna i kommunens kulturmiljöprogram. I Forserum finns även en hembygdsförening som aktivt arbetar med samhällets kulturmiljöer och har även en viktig roll i att belysa dessa ur olika perspektiv. Kulturmiljöer är utöver deras bevarandevärden också viktiga ur ett socialt perspektiv samt för rekreation. En rik

kulturmiljö i anslutning till den bebyggda miljön kan exempelvis bidra med att utveckla friluftsliv och rekreation, då exempelvis slingor eller stigar kan förläggas kring olika platser intressanta ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Närvaron och bevarandet av kulturmiljöer bedöms endast generera positiva konsekvenser sett ur ett socialt perspektiv. Den fördjupade översiktsplanen synliggör kulturmiljön genom att i karta och text lyfta fram de riksintressen som finns för kulturmiljövården inom kommunen samt genom att i karta markera såväl kulturmiljöområden som kulturmiljöobjekt.

Ekonomiska konsekvenser

Kulturmiljöer kan bidra med såväl positiva som negativa konsekvenser sett ur ett ekonomiskt perspektiv. Kulturmiljöer av olika slag och storlekar är att betrakta som en viktig tillgång i den bebyggda miljön samt i dess närhet och kan därigenom även bidra till att gynna besöksnäringen i kommunen som helhet, såväl som i Forserum som samhälle.

Ekologiska konsekvenser

Bevarandet och förvaltandet av kulturmiljöer innebär huvudsakligen positiva konsekvenser betraktat ur ett ekologiskt perspektiv. Även om kulturmiljöer inte alltid är direkt eller indirekt kopplade till gröna miljöer eller annan grönstruktur så har de mycket sällan en negativ inverkan på olika ekologiska värden. I flera fall innebär bevarandet av en kulturmiljö att även en närbelägen naturmiljö bevaras och undantas från exploatering, då det i en uteslutande del av fallen förefaller olämpligt att peka ut områden för exploatering i anslutning till kulturmiljöer. I den fördjupade översiktsplanen görs inga utpekanden som bedöms påverka kulturmiljöer och bevarandet av dessa bedöms som nämnts tidigare i texten huvudsakligen medföra positiva ekologiska konsekvenser.

KONSEKVENSBEDÖMNING AV STÄLLNINGSTAGANDEN

I detta kapitel återfinns en konsekvensbedömning av de ställningstaganden som görs i den fördjupade översiktsplanen. Konsekvensbedömningen genomförs genom att samtliga ställningstaganden bedöms utifrån vilka sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenser som förväntas uppstå i samband med genomförandet av den fördjupade översiktsplanen. En matris med konsekvensbedömning av den fördjupade översiktsplanens samtliga ställningstaganden återfinns som bilaga till konsekvensbeskrivningen.

BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Ställningstaganden som återfinns nedan är de ställningstaganden i den fördjupade översiktsplanen som kan anses bidra till en betydande negativ miljöpåverkan. Bedömningen kring hur stor miljöpåverkan ett enskilt ställningstagande har beror på många faktorer som i sig är oberoende av varandra vilket gör bedömningen mycket komplex. Även tidsaspekten är viktig att beakta i bedömningen, ett visst ställningstagande kan exempelvis bidra med negativa miljökonsekvenser i ett kortare perspektiv, medan det i ett längre perspektiv istället kan bidra med en neutral eller i vissa fall till och med även en positiv miljöpåverkan. Den huvudsakliga grunden för bedömningen är dock huruvida ställningstaganden bidrar till en betydande negativ miljöpåverkan eller inte, oaktat tidsperspektivet.

I miljökonsekvensbeskrivningen har de tre hållbarhetsperspektiven (socialt, ekonomiskt och ekologiskt) använts för att beskriva översiktsplanens konsekvenser. I samband med bedömning av vilka delar av planen som kan antas medföra betydande negativ miljöpåverkan har det ekologiska perspektivet använts som utgångspunkt.

Att ta tidigare oexploaterad mark i anspråk för byggnation eller anläggande av infrastruktur innebär alltid ett ingrepp i och en påverkan på miljön. Den specifika platsens förutsättningar och omgivningar spelar stor roll för i vilken omfattning som miljöpåverkan kommer att ske i. Eftersom bebyggelse kan variera i storlek och omfattning kan den miljöpåverkan som genereras av exploateringen

te sig på olika sätt och ske i olika omfattning. Landskapsbild och dagvattenflöden är exempel på aspekter som kan påverkas negativt i samband med att tidigare oexploaterad mark bebyggs.

Forserum ska utvecklas genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse

Ställningstagandet innebär att mark som tidigare varit oexploaterad tas i anspråk för exploatering. I den fördjupade översiktsplanen pekas mark ut på skogsmark samt på åker- och betesmark, vilket medför att miljöpåverkan sker på olika sätt och i olika omfattning sett till respektive plats förutsättningar. Miljöpåverkan sker i flera nivåer, både direkt och indirekt. Den direkta påverkan uppstår huvudsakligen genom att en ökad andel hårdgjord yta, vilket bland annat får konsekvenser för dagvattenflödenas rinnvägar. Medan indirekt påverkan bland annat sker genom en ökad trafikmängd, både genom anläggande av nya vägar och en ökad fordonsmängd på de befintliga vägarna. En indirekt påverkan som också sker är ianspråktaganden av jordbruksmark samt tätortsnära natur och rekreationsområden. Dessa aspekter medför sammantaget att ställningstagandet kan antas medföra en betydande negativ miljöpåverkan.

Kommunen ska verka för en ombyggnation av på- och avfartslösningar på riksväg 40 vid trafikplats Forserum

Eftersom det vid den fördjupade översiktsplanens framskrivande var okänt hur en ny trafiklösning skulle se ut i detalj, är det svårt att bedöma i vilken omfattning som miljöpåverkan kommer att ske. En ny trafiklösning kan dock antas innebära att nya markområden i anslutning till vägen behöver tas i anspråk och därmed att en betydande miljöpåverkan uppstår. Ställningstagandet har uppkommit mot bakgrund av att det idag finns ett trafiksäkerhetsproblem vid trafikplatserna i och med att körfälten för på- och avfart är allt för smala.

En ombyggnation som medför att ytor utanför befintligt vägområde och som tidigare varit

oexploaterade tas i anspråk innebär att en miljöpåverkan kommer ske, även ökade trafikflöden kan bidra till en miljöpåverkan på längre sikt.

UPPFÖLJNING

Den betydande miljöpåverkan som den fördjupade översiktsplanen ger upphov till ska följas upp efter planens antagande, detta i enlighet med det europeiska direktivet om miljöbedömning av strategiska planer och program (SMB-direktivet). Uppföljning av planens betydande miljöpåverkan gör det möjligt att infria miljökonsekvensbeskrivningens syfte samt att efterlevnaden av målen för en hållbar utveckling kan följas upp. Uppföljningen av den fördjupade översiktsplanens miljöpåverkan föreslås ske i samband med att kommunen tar ställning till planens aktualitet, vilket sker en gång under varje mandatperiod.

Den fördjupade översiktsplanens ställningstagande innebär betydande miljöpåverkan som huvudsakligen uppstår i och med att tidigare oexploaterad mark tas i anspråk för andra markanvändningar. Beroende på markens tidigare användning eller utseende blir miljökonsekvenserna olika och de kan därför inte mätas på samma sätt. De båda ställningstagandena som antas medföra betydande miljöpåverkan ska dock följas upp inom ramen för kommunens kontinuerliga översiktsplanarbete. Nedan listas respektive ställningstagande med förslag på hur uppföljning ska ske.

Forserum ska utvecklas genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse.

I takt med att nya områden detaljplanläggs och byggs ut ska uppföljning av bebyggelsens påverkan ske, dels inom ramen för det kontinuerliga översiktsplanarbetet, dels inom ramen för kommunens detaljplanarbete i respektive område. De åtgärder som detaljplanläggande och byggnation av ett område medför bör konsekvensbeskrivas och miljöbedömmas utifrån gällande riktlinjer och lagstiftning. *Kommunen ska verka för en ombyggnation av på- och avfartslösningar på riksväg 40 vid trafikplats Forserum.*

I samband med en eventuell ombyggnation ska de miljökonsekvenser som bedöms uppstå utredas inom ramen för vägplanen samt inom ramen för det kontinuerliga översiktsplanarbetet. En uppföljning bör också ske kring hur trafiksituationen påverkas av eventuell ny byggnation i och i anslutning till Forserum, detta för att förväntade miljökonsekvenser ska kunna bedömas mot ett så aktuellt underlag som möjligt.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Nedan beskrivs föreslagna åtgärder för att hantera den miljöpåverkan som den fördjupade översiktsplanen ger upphov till. Åtgärdsförslagen formuleras i enlighet med beskrivningarna av den fördjupade översiktsplanens betydande miljöpåverkan på ett generellt plan.

Eftersom miljöpåverkan i huvudsak förväntas uppstå i samband med att mark som tidigare varit oexploaterad tas i anspråk för byggnation behöver kommunen i den fysiska planeringen arbeta för att befintliga värden knutna till marken antingen kan bevaras eller ersättas genom olika kompensationsåtgärder. Vid detaljplanläggande av nya område som pekats ut i den fördjupade översiktsplanen behöver det tydligt framgå hur och i vilken utsträckning påverkan på miljön kommer att ske. Kommunen ska även i andra delar av samhällsbyggnadsprocessen, inte minst inom den kontinuerliga översiktsplaneringen arbeta med och ta fram förslag för vilka åtgärder som kan genomföras för att hålla bebyggelsens miljöpåverkan på en så låg nivå som möjligt.

Kommunen ska, bland annat genom den fysiska planeringen, tillse att värdefulla natur- och kulturmiljövärden kan bevaras. Genom att i den fysiska planeringen aktivt arbeta med olika klimatanpassningsåtgärder kan flera av de negativa miljökonsekvenser som uppstår i samband med byggnation förhindras. Klimatanpassningsperspektivet ska därför finnas med och vara närvarande i alla delar av plan- och byggprocessen, i synnerhet vid detaljplanläggande av ett nytt område.

ICKE-TEKNISK SAMMANFATTNING

I detta avsnitt återfinns en redogörelse över konsekvensbeskrivningens innehåll i korthet.

Konsekvensbeskrivningens huvudsakliga syfte är att konsekvensbeskriva den fördjupade översiktsplanens planförslag utifrån de sociala-, ekonomiska-, och ekologiska hållbarhetsaspekterna. Miljökonsekvensbeskrivningen utgör en del av konsekvensbeskrivningen, och dess primära syfte är att identifiera och beskriva den miljöpåverkan som den fördjupade översiktsplanen förväntas ge upphov till. Miljökonsekvensbeskrivningen bidrar även med en helhetssyn över den fördjupade översiktsplanens ställningstaganden och utpekanden ur ett konsekvens- och påverkansperspektiv. Miljökonsekvensbeskrivningen ger även förslag på uppföljning samt åtgärdsförslag för betydande miljöpåverkan.

Ett avgränsningssamråd hölls den 3 december 2021 med länsstyrelsen i Jönköpings län. Vid avgränsningssamrådet klargjordes vilka frågor som ska hanteras i miljökonsekvensbeskrivningen. De frågor som i synnerhet behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen är:

- Grönområden och jordbruksmark
- Buller och utsläpp
- Klimatanpassning
- Hälsa och säkerhet
- Kulturmiljö/fornlämningar

Utöver de aspekter som lyftes fram under avgränsningssamrådet inkluderar även konsekvensbeskrivningen områdena infrastruktur och vattenförsörjning, då detta är två aspekter som är av stor vikt för att kunna bedöma konsekvenserna av den fördjupade översiktsplanens miljöpåverkan.

Den fördjupade översiktsplanen har även konsekvensbeskrivits utifrån ett nollalternativ, nollalternativet utgår från att den fördjupade översiktsplanen inte genomförs och att den nuvarande fördjupade översiktsplanen, antagen 2011. Sammantaget konstateras att nollalternativet

starkt begränsar Forserums möjligheter att växa samtidigt som utpekanden i den fördjupade översiktsplanen från 2011 görs på föråldrade planeringsunderlag. Konsekvenserna av ett genomförande enligt nollalternativet bedöms således bli negativa.

NÄSSJÖ KOMMUN

571 80 Nässjö

0380-51 80 00 (växel)

0731-23 21 60 (sms)

samhallsplaneringskontoret@nassjo.se

www.nassjo.se

**NÄSSJÖ
KOMMUN**

Bedömningsmatris ställningstagande FÖP Forserum

Positiv påverkan	Neutral påverkan	Negativ påverkan		Sociala konsekvenser	Ekonomiska konsekvenser	Ekologiska konsekvenser
Ställningstaganden som antas medföra betydande miljöpåverkan						
Forserum ska utvecklas genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse.						
Kommunen ska verka för en ombyggnation av på- och avfartslösningar på riksväg 40 vid trafikplats Forserum.						
Övriga ställningstaganden						
Bebyggelsemiljöer ska hålla en hög standard med god arkitektur anpassad till platsen och med hänsyn till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.						
I Forserum ska en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer eftersträvas.						
Bostadsbyggandation ska möjliggöra lokala flyttkedjor.						
Tillkommande bebyggelse i Forserums centrum ska bidra till att stärka dess befinliga karaktär.						
För att öka tillgängligheten för barn ska skolor och förskolor lokaliseras centralt i Forserum.						
Vid byggnation av nya skolor och förskolor ska tillgången till närliggande grönytor ska särskilt värnas.						
Verksamheter ska lokaliseras på ett sådant sätt att omgivningspåverkan minimeras.						
Kommunen ska verka för att skapa platser som uppmuntrar till möten.						
Grönområden och parker ska innehålla flera funktioner för att tillgodose olika gruppers behov.						
De gröna stråken i Forserum ska utvecklas och stärkas						
Vid planering av grönstruktur ska klimatanpasningsåtgärder vidtas.						
Kommunen ska verka för att invånare i Forserum ska maximalt ha 300 m till närmaste grönområde.						
Kommunen ska arbeta för att tillskapa tillgängliga och trygga gång- och cykelvägar						
Kommunen ska verka för en utveckling av Jönköpingsbanan och därigenom främja ett ökat nyttjande av kollektivtrafiken.						
Kommunen ska verka för en säker trafikmiljö.						
Forserums dricksvattentäkt (Storsjön-Skärsjön-Hämtegölen) ska skyddas.						
Nyckelbiotoper och naturvärden ska värnas vid förändrad markavnändning.						
Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer som är utpekade och värderade i kommunens kulturmiljöprogram ska särskilt värnas om						
I samband med detaljpanelläggning där kända fornlämningar kan antas påverkas ska fornlämningsbilden utredas.						
Nyttan med exploatering ska vägas mot värdet av den odlingsbara jorden, betesmarken samt skogsnäringen						
Täktverksamhet ska behandlas restriktivt med hänsyn till natur- och kulturvärden samt störningar och risker för den bebyggda miljön.						
Livsmiljön hos boende i Forserum ska ej påverkas negativt av närliggande täktverksamheter.						
Vid misstanke om markförorening inom eller i anslutning till ett område för byggnation ska föroreningsituationen utredas i detaljplaneskedet						
Inom ramen för plan- och byggprocessen ska riktvärden och allmänna råd för buller i bebyggd miljö efterföljas.						
Vid detaljplane- och bygglovshandläggning i områden inom 150 meter från transportled för farligt gods ska riskerna utredas.						
Inom riskområden för ras och skred ska särskild aktsamhet iakttas i samband med eventuell byggnation.						
Byggnation i högriskområden för markradon ska i möjligaste mån undvikas.						
Inom ramen för plan- och byggprocessen ska lämplig dagvattenhantering utredas						
Hanteringen av dagvatten ska i första hand ske lokalt. Omgivningspåverkan ska ske i så liten utsträckning som möjligt.						

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 162****Remiss - Ny översiktsplan Nässjö kommun**

Diarienummer: RJL 2021/2626

Beslut

Presidiet föreslår nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänna föreliggande yttrande som svar till Nässjö kommun.

Sammanfattning

Region Jönköpings län (RJL) har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat granskningsförslag till översiktsplan för Nässjö kommun.

Utöver de synpunkter som lyftes i samrådet av planförslaget ser RJL gärna att planhandlingarna förtydligas gällande övergripande planeringsstrategier, transportinfrastruktur och bebyggelseutveckling.

Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2022-11-22
- Förslag till yttrande daterat 2022-12-14

Beslutet skickas till

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Beslutets antal sidor

1

Nässjö kommun

Missiv granskning av översiktsplan för Nässjö kommun

Förslag till beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänner föreliggande yttrande som svar till Nässjö kommun.

Sammanfattning

Region Jönköpings län (RJL) har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat granskningsförslag till översiktsplan för Nässjö kommun.

Utöver de synpunkter som lyftes i samrådet av planförslaget ser RJL gärna att planhandlingarna förtydligas gällande övergripande planeringsstrategier, transportinfrastruktur och bebyggelseutveckling.

Information i ärendet

Förslaget till översiktsplan anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Översiktsplanen omfattar hela kommunen (exklusive tätorterna Nässjö och Forserum) och ska ge vägledning för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2022-11-22
- Förslag till yttrande daterat 2022-12-14

Beslut skickas till

Nässjö kommun

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Anna Olsson
Sektionschef

Nässjö kommun

Granskningsyttrande över översiktsplan för Nässjö kommun

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över granskningsförslaget till översiktsplan för Nässjö kommun.

Sammanfattning

Utöver de synpunkter som lyftes i samrådet av planförslaget ser RJL gärna att planhandlingarna förtydligas gällande övergripande planeringsstrategier, transportinfrastruktur och bebyggelseutveckling.

Synpunkter på förslaget

RJL yttrar sig i ärendet utifrån sitt utpekade regionala utvecklingsansvar gällande regionalt tillväxtarbete, folkhälsa, transportinfrastruktur och regional samverkan samt i egenskap av regional kollektivtrafikmyndighet.

Under samrådet av förslaget till översiktsplan lyfte RJL följande frågor:

- Det är önskvärt med tydligare disposition och ställningstaganden i kapitlet ”Utveckling”.
- Planförslaget bör kompletteras med tydligare koppling till kommunens trafikprogram samt beskrivning av hur föreslagna förtätningar påverkar trafiksituationen i respektive tätort.
- RJL ser gärna att kommunen arbetar in befintliga fördjupningar av översiktsplanen i planförslaget.

Utöver dessa punkter vill RJL komplettera med följande synpunkter under planens granskning:

Övergripande strategier och utgångspunkter

- RJL ser gärna att planförslaget utvecklas med tydligare analyser av såväl övergripande som mer specifika utmaningar som Nässjö kommun står inför samt mer utvecklade resonemang kring hur kommunen ska möta dessa utmaningar kopplat till strategisk planering. Kommunens beskrivning av övergripande planeringsstrategier kan fördjupas och även

göras tydligare genom att kompletteras med en övergripande kartbild som visar kommunens strategiska utvecklingsprinciper.

- Planförslagets resonemang gällande kommunens roll inom framför allt näringsliv, bostads- och arbetsmarknad kan med fördel utvecklas ytterligare ur ett regionalt och interregionalt perspektiv.

Transporter och transportinfrastruktur

- Kopplingen mellan kommunens fysiska planering, anspråk på framtida kollektivtrafik och länets trafikförsörjningsprogram kan gärna förtydligas och kopplas mot mål kring hållbart resande.
- Den fysiska planeringens påverkan på förutsättningarna för transporter bör göras mer synliga kopplat till social hållbarhet.
- RJL efterlyser ett tydligare planeringsperspektiv på gång och cykel.
- I planhandlingen nämns de regionala statliga vägförbindelserna Malmbäck – Ödestugu – E4 och E4/Vaggeryd – Nässjö som viktiga att förbättra. Kopplat till den regionala transportplanen pågår det inte någon planering för att åtgärda dessa brister.
- Nässjö kommuns ställningstagande kring ett framtida tågstopp i Äng bör förtydligas och kopplas mot analyser av trafikering, restider och resandeunderlag.
- De hänvisningar som i planhandlingen görs till Regional transportplan bör uppdateras så att de kopplar mot innehållet i den regionala transportplanen för åren 2022-33.

Bebyggelseutveckling

- Respektive ords planeringsstrategier och deras koppling mot övergripande mål kan gärna förtydligas. Det är också önskvärt med en större tydlighet kring vad som är inspel från kommundialog och vad som är kommunens föreslagna planeringsinriktning. Att prioritera mellan möjliga utbyggnadsområden inom respektive tätort kan vara ett sätt att säkerställa att kommunens övergripande strategier kring förtätning genomförs. Det vore också värdefullt med en uppskattning av antalet tillkommande bostäder i de utpekade utbyggnadsområdena och att detta ställs i relation till den långsiktiga trenden i kommunens befolkningsutveckling.
- Planförslaget och miljökonsekvensbeskrivningen kan med fördel kompletteras med resonemang kring eventuella förändrade behov av service och transporter kopplade till tillkommande bostadsbebyggelse på landsbygden.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Marcus Eskdahl

Ordförande nämnd för trafik, miljö och
infrastruktur

Karin Hermansson

Regional utvecklingsdirektör

ÖVERSIKTSPLAN

Samrådsredogörelse

NÄSSJÖ KOMMUN

SAMRÅDSHANDLING

Diarienummer 2018-1295

Datum 2022-09-21

Samhällsplaneringskontoret

Philip Agerö

Philip.agero@nassjo.se

0380-518547

Samrådsredogörelse

Översiktsplan för Nässjö kommun

Innehållsförteckning – Samrådsredogörelse

Myndigheter och organisationer

Länsstyrelsen i Jönköpings län.....	5
Luftfartsverket.....	17
Försvarmakten	18
Skogsstyrelsen	19
Tekniska Serviceförvaltningen, Nässjö kommun.....	20
Svenska kraftnät	24
Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)	26
Eksjö kommun	30
Nässjö Affärsverk (VA).....	31
Nässjö Affärsverk (Energi)	33
Lantmäteriet.....	34
Sävsjö kommun	35
Barn- och utbildningsförvaltningen, Nässjö Kommun.....	36
Vetlanda kommun	37
Jönköpings kommun.....	40
Höglandets räddningstjänstförbund	41
Trafikverket	42
Socialförvaltningen, Nässjö kommun.....	44
EON.....	45
Fortifikationsverket	48
Statens geotekniska institut	49
Post och telestyrelsen	51
Socialnämnden, Nässjö kommun	53
Region Jönköpings län	54
Vaggeryds kommun.....	55
Sandsjö hembygdsförening	56
Nässjö Naturskyddsförening	58
Ängs samhällsförening	60
FK Grimmen.....	61
Annebergs Frisksportsklubb	62
Stensjöns samhällsförening.....	63
Medborgare.....	64
Medborgare.....	65

Medborgare.....	66
Medborgare.....	67
Medborgare.....	68
Medborgare.....	69
Medborgare.....	70
Nässjö Speedwayklubb.....	71
Medborgare.....	72
Medborgare.....	73
Medborgare.....	74
Medborgare.....	76
Medborgare.....	77
Medborgare.....	78
Medborgare.....	79
Medborgare.....	80
Medborgare.....	83
Medborgare.....	84
Medborgare.....	85
Medborgare.....	88
Medborgare.....	89
Medborgare.....	90
Medborgare.....	91

Ärendehantering

Nässjö kommun har tagit fram ett samrådsförslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen omfattar hela Nässjö kommun exklusive Nässjö och Forserum som omfattas av fördjupade översiktsplaner för respektive ort. Översiktsplanen består huvudsakligen av tre delar: Planförslaget, planeringsunderlaget och konsekvensbeskrivningen.

Översiktsplanens huvudsakliga syfte är att redovisa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen i kommunen. Områden för bostäder och verksamheter pekas i översiktsplanen ut på tätortsnivå medan områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen pekas ut på ett kommunövergripande plan. I översiktsplanen redovisas även de aspekter som behöver tas i beaktning i den fysiska planeringen.

Samrådet genomfördes under perioden 2021-11-01 till och med 2022-02-01. Under samrådet gjordes besök i kommunens samtliga tätorter exklusive Nässjö och Forserum. Vid respektive tätortsbesök fanns representanter från kommunens samhällsplaneringskontor på plats för att informera och besvara frågor om den nya översiktsplanen samt upplysa om hur synpunkter kunde lämnas på förslaget.

Översiktsplanen syftar huvudsakligen till att redogöra kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark och vattenanvändningen. Översiktsplanen fyller även en viktig roll som en vägvisare för utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men den har en vägledande för beslut som rör all mark- och vattenanvändning inom kommunen och får därmed ett mycket stort inflytande över beslut i den fortsatta plan och byggprocessen vid exempelvis detaljplanering eller i bygglovsärenden. Under samrådet har många synpunkter framförts som är väsentliga och viktiga men som inte berör aspekter som kan behandlas i en översiktsplan. Arbete med dessa frågor sker kontinuerligt och kommer också att behöva fortsätta efter översiktsplanens antagande.

Under samrådet för översiktsplanen inkom sammanlagt 54 skriftliga synpunkter till Nässjö kommun. Synpunkter inkom från myndigheter, organisationer, föreningar, markägare och privatpersoner och varierar i omfattning och detaljeringsgrad. Denna handling har anonymiserats och namnen på de personer som yttrat sig under samrådet har ersatts med "medborgare".

Tidplan och fortsatt arbete

Översiktsplanen omarbetas under våren och sommaren 2022 och går sedan ut på granskning under hösten 2022. I samband med omarbetningen av översiktsplanen tas en stor del av de synpunkter som kommit in under samrådet i beaktande. Det kan finnas flera olika orsaker till att ett yttrande eller vissa delar av ett yttrande inte tas i beaktande i översiktsplanearbetet. Ofta handlar det om att yttrandet berör en fråga som inte kan omsättas i en översiktsplan, exempelvis kan det beröra drift eller underhålla av en enskild yta i en tätort. Kommunen jobbar dock dessa frågor parallellt med översiktsplanearbetet.

Yttranden utan anmärkningar eller synpunkter

Yttranden utan anmärkningar har inkommit från

1. Annebergs Frisksportklubb
2. Lantmäteriet

Yttranden med synpunkter redovisas och kommenteras nedan

Myndigheter och organisationer

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Nässjö kommun har under samrådet översänt rubricerad översiktsplan till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 8 § plan- och bygglagen. Ärendet har beretts i samverkan med Länsstyrelsens planberedning samt genom remiss till berörda statliga myndigheter.

Länsstyrelsens roll i planprocessen

I samrådsskedet har Länsstyrelsen i uppgift att lämna synpunkter på översiktsplanen utifrån flera olika perspektiv. Förutom att ta tillvara och samordna statens intressen ska Länsstyrelsen tillhandahålla underlag samt ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. plan- och bygglagen som ska ligga till grund för kommunens beslut om mark- och vattenanvändningen.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på att en ny översiktsplan för Nässjö kommun tas fram. Planförslaget har en enkel och tydlig struktur. Genomgången av kommunens orter visar på god kännedom om orternas behov utifrån genomförd medborgardialog. De ortsspecifika kartorna gör det lätt att se vilka förändringar som föreslås i översiktsplanen. En del av de punkter som tas upp under ”Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen” skulle eventuellt kunna omsättas till mer konkreta förslag i översiktsplanen. Det ger en tydlighet att ha hänsynsavsnittet samlat under en rubrik. I vissa delar är det dock lite tunt och saknas tillräckliga ställningstaganden för efterföljande planering. Det gäller exempelvis riksintressen och riskfrågor.

Mark- och vattenanvändning

Planförslaget saknar en plankarta för hela kommunens markanvändning. En sådan ska finnas enligt PBL. I översiktsplanen finns visserligen flera kommunomfattande kartor, men de visar endast ett specifikt intresse, t.ex. riksintressen. I de ortsspecifika kartorna redovisas endast bostäder, verksamheter och i något fall utveckling av grönstrukturen. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver kompletteras med en mark- och vattenanvändningskarta för hela kommunen som redovisar den avsedda användningen. Det ger en möjlighet att redovisa de övergripande dragen vad gäller exempelvis transportinfrastruktur, bebyggelseutveckling och grön infrastruktur på ett samlat sätt.

Det behöver framgå av översiktsplanen vilka planeringsunderlag som legat till grund för bedömningen av de föreslagna utbyggnadsområdena. Tätortsbeskrivningarna bör kompletteras med en sammanfattning av vilka avvägningar som gjorts vid utpekandena och om det är några särskilda planeringsförutsättningar som är värda att kommentera för efterföljande planering. Ett sätt att tydliggöra detta är att redovisa föreslagen markanvändning tillsammans med hänsynskartan för att på så sätt redovisa planeringsförutsättningarna och även planens konsekvenser. Länsstyrelsen har noterat att de utpekade områdena i något fall berör naturvärden, fornlämningar och riskområde för erosion. I övrigt har Länsstyrelsen inte granskat den föreslagna markanvändningen i detalj.

Planeringsunderlagsdelen innehåller mycket relevant och bra underlag. I flera fall saknas det dock en tydlig koppling mellan underlagen och de förslag som redovisas i planen. Kommunens ambition i markanvändningskarta och ställningstaganden kan utvecklas utifrån de förutsättningar som redovisas i planeringsunderlagen.

Kommunen har ställningstaganden kring effektivt markutnyttjande och förtätning, vilket är bra (sid. 20 i planförslaget). Det vore positivt om det tydligare framgick hur dessa ställningstaganden har fått genomslag i den föreslagna markanvändningen, exempelvis vad gäller prioritering mellan områden med olika förutsättningar, förtättningsområden respektive idag oexploaterad mark.

Statliga intressen

Riksintressen

Planförslaget behöver kompletteras med kommunens bedömning av om de föreslagna förändringarna påverkar riksintressena. Exempelvis berörs Ormaryd av påverkansområde från Eksjö skjutfält som är av riksintresse för Totalförsvarets militära del. Det behöver också framgå tydligare hur kommunen avser att tillgodose riksintressen, till exempel genom ställningstaganden.

Natura 2000

Natura 2000-områden är också riksintressen enligt 4 kap miljöbalken vilket behöver framgå av planförslaget och planeringsunderlaget.

Naturvård

Det saknas ställningstaganden för hur kommunen avser att tillgodose riksintressena vid eventuell framtida förändrad markanvändning. Det är positivt att planförslaget redovisar åtgärder som kan gynna respektive missgynna riksintressenas värden.

Det är svårt att tolka innebörden i ställningstagandet avseende Fallaområdet. Åtgärder inom riksintresseområden ska skyddas mot påtaglig skada. Det är först när det är två oförenliga riksintressen som en avvägning behöver göras. Ställningstagandet behöver förtydligas.

I planeringsunderlagets avsnitt Naturmiljö framgår det inte vilken typ av naturmiljö som beskrivs, om det är skyddade områden, riksintressen eller liknande. Detta behöver framgå.

Kulturmiljövård

Riksintressebeskrivningarna behöver stämmas av mot Riksantikvarieämbetets värdetexter. Flera värden saknas i översiktsplanens beskrivningar, till exempel vid Norra Sandsjö.

Riksintressebeskrivningarna bör kompletteras med åtgärdsförslag för att hantera effekter vid eventuell förändring inom området. Dessa bör kopplas till de förslag som presenteras i översiktsplanen.

Initiativet till områdesbestämmelser för till exempel riksintressen är bra.

Dock är det i flera fall mer än enbart byggnader som bör skyddas för att tillgodose riksintresse och även kommunala anspråk, till exempel landskapsbild. Därför kan det vara aktuellt att i områdesbestämmelser förutom omfattningen av lovkraven även reglera grunddragen för mark- och vattenanvändningen. Ytterligare exempel på underlag som kan tas fram i syfte att tillvarata kulturmiljövärden är:

- Fördjupade inventeringar
- Beskrivningar av värden
- Gestaltungsförslag (färgsättning, materialval, byggnadstyper, tillägg, konstruktioner mm).

Vindbruk

Riksintresse vindbruk redovisas i översiktsplanen tillsammans med ett ställningstagande om hur ny bebyggelse ska lokaliseras för att inte skada riksintresset. Detta är bra.

Riksintresseområdet för vindbruk ligger delvis inom Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt. Det bör framgå i texten om vindkraft att begränsningar finns i detta område.

Totalförsvaret

Inom stoppområdet för höga objekt är Försvarmakten mycket restriktiva till höga objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, då dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset. I texten om Totalförsvaret i planförslaget framgår att hela Sveriges yta är samrådsområde för höga objekt, samt att höga objekt inte får uppföras inom stoppområde. Texten bör utvecklas för att få med alla delar, även 45 meter inom tätort, samt vad konsekvensen blir för exempelvis vindkraft. Nässjö kommun berörs av MSA-området tillhörande riksintresset Hagshults övningsflygplats. Den MSA-sektor som berör delar av Nässjö kommun har en höjdbegränsning om 520 meter. Inom området skulle uppförandet av objekt med en höjd överskridande 520 meter över havet medföra påtaglig skada på riksintressen. Höjden i texten rörande MSA-området bör således justeras. För att säkerställa att eventuella etableringar av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) måste en förfrågan ställas till Försvarmakten i kommande skeden. För ytterligare synpunkter, se bilagda yttranden från Försvarmakten respektive Fortifikationsverket.

Värdefulla ämnen och material

Riksintressena redovisas på ett tillräckligt sätt. Ställningstaganden på sid. 23 bör istället föras samman med texten om riksintressen för värdefulla ämnen och material på sid. 82.

Kommunikationer

Riksintressen för väg och järnväg redovisas på karta i översiktsplanen. Riksintressena behöver också beskrivas i text. Förutom själva järnvägen är även vissa stationer av riksintresse vilket behöver framgå av texten.

På sid. 26 i planförslaget finns ställningstagandet ”Åtgärder får inte genomföras som innebär att möjligheten att använda de utpekade riksintressena för väg, järnväg, stationer och terminaler påtagligt försvåras. Företräde ska ges för stadsutvecklingsprojekt.” Det är inte tydligt vad kommunen menar med den sista meningen i ställningstagandet. Avvägningar kan i vissa fall behöva göras mellan två oförenliga riksintressen. Andra intressen, exempelvis stadsutveckling, kan inte ges företräde utan då gäller att åtgärder inte får genomföras som påtagligt skadar riksintresset. För att hitta en lämplig väg i stadsutvecklingsprojekt behöver en fortsatt dialog ske med Trafikverket.

Elektronisk kommunikation

Nässjö kommun berörs av anläggningar som utgör skyddsobjekt enligt Skyddslag (2010:305). Information om skyddsobjekt och riksintresse för anläggningar för elektronisk kommunikation i Nässjö kommun finns i bilaga ”Information om skyddsobjekt och riksintresse för elektronisk kommunikation i Nässjö kommun”. Bilagan innehåller sekretessbelagda uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet. Av detta skäl expedieras bilaga separat till säkerhetsskyddschef Cecilia Gerhardsson enligt överenskommelse med Cecilia Gerhardsson.

Kommunen behöver säkerställa att hänsyn tas till skyddsobjekt och riksintresse för anläggningar för elektronisk kommunikation, både i planförslaget och i efterföljande planering.

För ytterligare synpunkter från Post- och telestyrelsen, se bilagt yttrande.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Luft

Planförslaget saknar information om hur miljö kvalitetsnormerna för luft ska följas. Även om kommunen klarar MKN behöver detta framgå av planförslaget.

I planeringsunderlaget redovisas partikelhalten (PM10) samt halterna av kväveoxid (NO₂) och bensen. Det framgår dock inte vilket riktvärde som avses i diagrammen.

Detta behöver tydliggöras. Länsstyrelsen tolkar det som att det är gränsvärdena för årsmedelhalt i miljömålet Frisk luft för respektive ämne som redovisas.

Länsstyrelsen känner till att Nässjö kommun klarar miljö kvalitetsnormerna men att kommunen under flera år precis har överskridit miljömålets gränsvärde för kvävedioxid och även PM10 vissa år. Det är därför viktigt att kommunen fortsätter att jobba med frågan. Miljömålet utgår från WHO:s rekommendationer som skärptes nyligen. Troligtvis kommer även miljömålets gränsvärden att skärpas framöver.

Vatten

Planförslaget behöver kompletteras avseende miljö kvalitetsnormerna för vatten och hur kommunen anser att normerna ska följas. Precis som kommunen nämner i avsnittet om mellankommunala frågor så har kommunen ett speciellt läge högt upp i avrinningsområdena. Läget högt upp innebär att kommunen har stor påverkan på och därmed också stort ansvar för vattenförekomsternas status. Detta behöver lyftas fram på ett tydligare sätt kopplat till miljö kvalitetsnormerna för vatten. Även flödes-spekterna behöver tas upp i detta sammanhang. Som nämns i handlingarna är risk för översvämning liten men risk för vattenbrist betydande.

I planeringsunderlaget finns en översiktlig beskrivning av vattenförekomster och miljö kvalitetsnormer för vatten. En koppling behöver göras till kommunens förutsättningar och planering/planförslag. Planförslaget behöver svara på följande frågor:

- Vad kan kommunen påverka via den fysiska planeringen, när det gäller möjligheterna att nå MKN för vatten?
- Vad behöver kommunen ta hänsyn till i den fysiska planeringen, när det gäller möjligheterna att nå MKN för vatten?

Länsstyrelsen förordar att faktiska ställningstaganden görs angående kommunens inverkan på uppfyllelsen av MKN för vatten.

I MKB:n lyfts att miljö kvalitetsnormer för sjöar och vattendrag behöver följas upp även om det saknas ställningstagande kring detta. Länsstyrelsen förordar alltså istället att faktiska ställningstaganden görs, som kan följas upp. Dessutom behöver även miljö kvalitetsnormer för grundvatten finnas med i sammanhangen för MKN för vatten.

Planförslaget innehåller bra ställningstaganden gällande dagvatten, med fokus på nyexploatering. I översiktsplaneringen bör också ingå att se vilka anpassningar som kan göras i nuvarande bebyggelse för att förbättra dagvattenhanteringen och bidra till bättre status och möjligheter att följa MKN.

Länsstyrelsen anser att planförslaget eller planeringsunderlaget behöver innehålla information om vattenförekomster, för att göra det möjligt att se hur planförslagen förhåller sig geografiskt till vattenförekomsterna och status/MKN. Det bör vara en helsideskarta där samtliga vattenförekomster finns med, men också att yt- och grundvattenvattenförekomster redovisas i kartorna över respektive ort.

I kartan på s.96 i planeringsunderlaget saknas flera vattenförekomster, även sådana som är viktiga recipienter. Kartan bör kompletteras.

Det är positivt att kommunen anger riskfaktorer på sid. 98 i planeringsunderlaget, men det bör finnas en koppling till detta i planförslaget för att de ska fylla en funktion i den fysiska planeringen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen justerat LIS-områdena utifrån flera olika aspekter jämfört med befintlig översiktsplan, exempelvis jordbruksmark.

Planförslaget innehåller kriterier för utpekande av LIS-områden vilket är bra. Länsstyrelsen anser att även avsnittet ”Faktorer som påverkat urvalet av LIS-områden i översiktsplan 2021” bör inarbetas i planförslagets avsnitt om kriterier. Det är bra att översvämning, ras och skred finns med som kriterier för olämpliga LIS-områden. Dock verkar något LIS-område sammanfalla med riskområden på kartan sid. 94. Detta bör ses över så att LIS-områden undviks inom riskområden.

Det saknas information om vilka redan kända naturvärden som kan beröras i de utpekade områdena. Underlag för att bedöma hur strandskyddets båda syften ska kunna tillgodoses bör redovisas i planeringsunderlaget eller planförslaget.

Planförslaget behöver tillföras information om fri passage och att en sådan alltid ska finnas. För några LIS-områden saknas motivering till utpekandet. Det gäller exempelvis områden vid Rosjön och Lillsjön. Planförslaget behöver tillföras ytterligare information om den landsbygd som ska utvecklas, och vilken service som är tänkt att stöttas.

LIS-området vid Svartån är avsett för rekreation och turism. När området är utpekad som ett LIS-område skulle det kunna vara möjligt att använda det särskilda skälet landsbygdsutveckling även för bostadsbyggnation. Kommunen bör ha detta i beaktande i det fortsatta översiktsplanarbetet. Detsamma gäller de badplatser som ingår i LIS-områdena. I och med att badplatserna ingår skulle det eventuellt kunna bli bostäder i dessa LIS-områden som påverkar badplatsen.

Det framgår inte att det finns ett skogligt naturvärdesobjekt skogsbete i området vid Hästsjön (finns dock med på kartan i planeringsunderlaget). Delar som berörs av naturvärdesobjekt bör undantas från LIS-område.

Det framgår inte att det finns ett ängs- och betesmarksobjekt och ett skogligt naturvärdesobjekt Klinta-berget (båda finns dock med på kartan i planeringsunderlaget) i LIS-områdena vid Fredriksdalasjön. Delar som berörs av naturvärdesobjekt bör undantas från LIS-område.

Vad gäller fornlämningar så vill Länsstyrelsen framföra att följande redan kända lämningar kan komma att beröras – här krävs tillstånd till ingrepp i fornlämning/fornlämningsområde, och risken är stor att ytterligare fornlämningar finns i närheten:

Grimstorp: Det bostadsområde som planeras öster om Lillesjön hamnar nära en grav, L1973:7182, även om hänsyn tagits.

Fredriksdal: Vid nordöstra delen av Fredriksdalasjön finns en del gravar (L1974:3104; L1974:1536 m.fl.) i närheten av planerat bostadsområde.

Stensjön: Fornåkern L 1971:2610 på västra sidan av Stensjön kan komma att beröras av nytt bostadsområde.

Ormaryd: En grav, L1973:7410, finns nära mindre bostadsområde i sydöstra delen av Ormaryd.

På några ställen i planförslag och planeringsunderlag nämns Anebysjön vilket förefaller vara en rest från tidigare översiktsplan.

Mellankommunala intressen

De frågor som tas upp som mellankommunala intressen i planförslaget är relevanta. Länsstyrelsen anser att även vindkraft är en fråga som kan komma att kräva samverkan med grannkommunerna.

Hälsa och säkerhet

På sid. 74 i planeringsunderlaget anges kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser. Kommunen bör ha tagit fram nyare risk- och sårbarhetsanalyser sedan 2011. Avsnittet behöver uppdateras. Det som är intressant att lyfta från risk- och sårbarhetsanalysen är det som har bäring på samhällsplanering.

Klimatrelaterade risker – ras, skred, erosion och översvämning

I översiktsplanen ska kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion och som är klimatrelaterade redovisas, liksom kommunens syn på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Kommunen redogör för ett omfattande faktaunderlag kring klimatförändringarna och hur de kan komma att påverka kommunen i både planförslag, planeringsunderlag och MKB, vilket är positivt.

Det är positivt att kommunen har ställningstaganden kopplat till klimatanpassning. Däremot är det svårt att få en helhetsbild av hur klimatanpassningsperspektivets införlivats i avvägningen när det gäller vilka markområden som pekats ut för bostads-, verksamhets- och grönområden i ÖP:ns markanvändningskartor och tillhörande texter.

Exempelvis nämner kommunen på sid. 93 i planförslaget att kommunen analyserat vilka lågpunkter som finns i olika tätorter. Det är dock svårt att utläsa i kartorna för tätorterna hur detta underlag påverkat den förändrade markanvändningen. Kommunen bör också förtydliga om det, utifrån kunskap i befintliga underlag, kan ses någon risk och hur kommunen kommer hantera detta i efterföljande detaljplanering (avsätta mark, buffertzoner, ta fram fördjupade underlag etc).

Länsstyrelsen anser att planeringsunderlaget och planförslaget bör lägga ett tydligare fokus på kartmaterial som ger en vägledning för hanteringen av klimatrelaterade risker framöver. Det gäller till exempel att redovisa områden som kan vara särskilt viktiga för fördröjning av dagvatten. Lämpliga markområden för dagvattenhantering, med utgångspunkt i kommunens lågpunktsanalys, kan lämpligen kommenteras för varje tätort på övergripande nivå på samma sätt som att bostadsområden och verksamhetsområden pekats ut.

Länsstyrelsen anser att riskområden för skred i skredkänsliga jordarter bör markeras på motsvarande sätt som för erosion i kartmaterialet. Inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som pekats ut i översiktsplanen kan denna risk finnas, beroende på jordart och områdets topografi. Risken kan även finnas för annan planerad bebyggelse i strandnära lägen. Kartvisningstjänsten "Förutsättningar för skred i finkornig jordart strandnära", från SGU visar att det i Nässjö kommun finns aktsamhetsområden för skred i strandnära områden som ej utgörs av morän eller berg.

Planförslaget behöver också förtydligas med kommunens syn på hur klimatrelaterade risker för befintlig bebyggelse kan minska eller upphöra.

Här följer några ytterligare synpunkter på texterna.

På sid. 94 redovisas översvämningsrisker och risk för stränder med hög eroderbarhet. Kommunen behöver förtydliga vad det är som pekats ut i kartan, strandkanter med risk för hög eroderbarhet eller översvämningsrisk.

Avsnittet om översvämnning bör förtydligas om det enbart avser skyfall (inte stigande vattendrag).

På sid. 95 i planförslaget är det lämpligt att förtydliga vilken klimatfaktor kommunen avser att använda vid skyfallskarteringar. Det gäller ställningstagandet "Dagvattenfrågorna ska hanteras så att översvämningsrisker och föroreningsrisker minskas. Planering ska ske med hänsyn till ökade flöden med anledning av förändrat klimat". Länsstyrelsen rekommenderar klimatfaktor 1,4.

Kommunen redovisar ingående i planeringsunderlaget på sid. 65-66 kring förändrad lokal 10-årstillrinning och 100-årstillrinning. Kommunen har använt perioden 2021- 2050. Kommunen kan med fördel använda perioden 2021-2098 istället, då kommunen bör se till bebyggelsens förväntade livslängd vilket generellt sett är längre än 30 år (2021-2050).

På sid. 59 i planeringsunderlaget anges att plan- och bygglagen ändrades i augusti 2021. Lagändringen skedde 2018, så året bör korrigeras.

För ytterligare synpunkter angående geotekniska säkerhetsfrågor se bilaga med yttrande från SGI.

Farligt gods och farlig verksamhet

Det är positivt att kommunen har med ställningstagandet om särskild hänsyn inom 150 meter från farligt godsled. Länsstyrelsen anser att ställningstagandet som berör daghem, skola, äldreboende och liknande även kan utvecklas med ställningstagande kring bostadsbebyggelse.

Förorenade områden

Det saknas tydliga kopplingar till potentiella framtida klimatförändringar och hur dessa kan påverka föroreningar, t.ex. skyfall och översvämningar som kan bidra till spridning av föroreningarna. Om en framtida ändring av klimatet resulterar i större nederbördsmängder kommer ändrade grundvattennivåer och hastiga förändringar av markens vattenhalt i mark ovan grundvatten påverka föroreningarnas förmåga att spridas vidare med grundvattnet och potentiellt kan områden som tidigare inte varit förorenade förorenas. Genom att ta hänsyn till möjliga framtida klimatförändringar kan man undvika att sanerade områden åter förorenas eller att föroreningarna sprids. Även ras och skred kan påverka spridningen vilket behöver omnämnas i översiktsplanen. Kartskikt för förorenade områden med förhöjd ras- och skredrisk kan laddas ned från Länsstyrelsens GIS-tjänster.

Ställningstaganden på sid. 86 behöver kompletteras så att det framgår hur kommunen avser att behandla förorenade områden i kommande planeringsprocesser. För ytterligare vägledning och goda exempel på ställningstaganden, kontakta Länsstyrelsens samhällsbyggnadsenhet.

Kartan över förorenade områden i planunderlaget verkar inte inkludera alla EBH-objekt och ger därför en missvisande bild då även objekt med riskklass 3 och 4 samt de objekt som endast är branschklassade och ännu inte tilldelats någon riskklass kan bidra till föroreningssituationen i kommunen. Det bör förtydligas vad som visas i kartan.

Övriga allmänna intressen

Jordbruksmark

Översiktsplanen har ett stort fokus på jordbruksmark och dess värden vilket är positivt. Länsstyrelsen välkomnar ett ställningstagande om att byggnation på jordbruksmark ska undvikas.

I planeringsunderlaget sid. 37-38 framgår ett resonemang om alternativ lokalisering enligt 3 kap §4 miljöbalken – ”En alternativ lokaliseringsprövning kan även ske på annan jordbruksmark. Om enbart jordbruksmark visar sig vara lämplig för en lokalisering bör exploateringen ske på den mark som anses ha lägst brukningsvärde. Exploateringen ska även placeras och utformas på sådant vis som i minsta möjliga mån skadar jordbruksmarken”. Annan mark i miljöbalkens mening avser just annan mark än jordbruksmark. Om flera alternativ är annan jordbruksmark förlorar den alternativa lokaliseringsprövningen sitt syfte.

Torvtäkter

På sid. 23 och 74 i planförslaget finns ställningstaganden kopplade till torvtäkter och deras påverkan. Det är önskvärt att kommunen kompletterar med klimatperspektivet och hur det avses att tas i beaktning kopplat till torvtäkter, då koldioxidavgången från dessa kan innebära omfattande klimatpåverkan.

Vattenkraft

När det gäller kommunens ställningstagande kring småskalig vattenkraft vill Länsstyrelsen poängtera att såväl miljömålet Levande sjöar och vattendrag som målen i ramdirektivet för vatten (MKN), i stor utsträckning förutsätter att vandringsmöjligheterna och flödesförhållandena i våra sjöar och vattendrag förbättras. I sammanhanget kan det också vara bra att känna till att år 2020 fattade regeringen beslut om den Nationella planen för moderna miljövillkor i vattenkraften. Planen innebär att under kommande 20-årsperiod ska alla Sveriges vattenkraftverk miljöanpassas och förses med moderna miljövillkor. Syftet är att omprövningarna av vattenkraftens miljövillkor effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Grön infrastruktur och naturvärden

Kommunen kan tydligare redogöra för hur man tagit kartunderlaget i den regionala gröna handlingsplanen i beaktning med värdekärnor, spridningsnätverk, värdetrakter etc. (sid. 96 i planförslaget). Värdekärnor kan lämpligen även ingå i kartorna under ”planeringsförutsättningar i tätorterna”. Kommunen kan med fördel redogöra närmare för vilken roll underlagen för grön infrastruktur och naturvärden haft vid framtagandet av föreslagna industri- och bostadsområden. I MKB för Solberga har

kommunen till viss del berört frågan, vilket kommunen med fördel får göra även för övriga orter med bas i de regionala underlagen.

På sid. 67 i planeringsunderlaget pekas ett område ut som särskilt värdefullt natur- och kulturlandskap (i), men det framgår inte vilket underlag som ligger till grund för detta och hur det kopplar till exempelvis värdeetrakter och värdekärnor. Dessa kan med fördel lyftas under rubriken Landskapets värden/Landskapets karaktär.

På sid. 74 nämns kommunens naturvårdsprogram. Det framgår inte vilken relevans naturvårdsprogrammet har eller om det använts som underlag för översiktsplanen. Om naturvårdsprogrammet är aktuellt bör det lyftas fram som ett underlag till översiktsplanen.

Det är positivt att skyddsvärda träd finns med på vissa av kartorna, men texten behöver kompletteras med avseende på detta. Under naturvärden på sid. 53 kan det exempelvis nämnas att det även finns många naturvärden knutna till särskilt skyddsvärda träd.

För ytterligare synpunkter avseende skogsbruk och skogliga värden, se bilagt yttrande från Skogsstyrelsen.

Kulturmiljö

På sid. 75 hänvisas till lagen om kulturminnen. Det ska istället vara Kulturmiljölagen för en korrekt laghänvisning.

Texten om kulturmiljö bör utvecklas så att den tydligare uttrycker hur kommunen ska hantera kulturmiljövärden i förhållande till planens innehåll. I nuläget är det ett stort fokus på det som redan gäller enligt lagstiftningen. Kommunala kulturmiljöintressen bör redovisas eller integreras i planen. Kommunen bör också i planen redogöra för hur vardagliga bebyggelse- och miljövärden ska hanteras. Planen behöver svara på om några generella effekter av planen kan förväntas avseende vardagliga kulturmiljövärden och vilka åtgärder som i så fall kan vidtas för att mildra eller undvika påverkan.

I planeringsunderlagets kartor har forn- och kulturlämningar fått samma färg. Det är givetvis bra att ta hänsyn även till så kallade Övriga kulturhistoriska lämningar om möjligt, men de bör i planeringen inte ges samma vikt som fornlämningar eftersom fornlämningarna har ett mycket starkare lagskydd och bör prioriteras.

Generellt gäller att arkeologisk utredning kan komma att krävas inför framtagande av detaljplan inom flera av områdena. Därutöver framgår att några redan kända lämningar kan komma att beröras, dessa finns omnämnda i avsnittet om LIS ovan.

Energidistribution

Transmissionsnätet är av betydelse för rikets elförsörjning och det är viktigt att de finns med och synliggörs i kommunens översiktsplan. Även regionnätet är strategiskt viktigt för Sveriges elförsörjning och befintliga regionnätsledningar kan i vissa fall utgöra stråk för nya planerade transmissionsnätledningar varför även dessa bör finnas med och synliggöras i översiktsplanen. Inom aktuellt planområde har Svenska kraftnät flera 400- och 300kV-ledningar. Genom Nässjö kommun passerar en likströmsförbindelse mellan stationerna Barkeryd och Hurva som tillhör transmissionsnätet för el, Sydvestlänken.

Fastigheterna LILLA BJÖRNHOLMEN 1:1>1 och ÄNG 1:5>9 är upptagna som utbyggnadsområden i översiktsplanen. Dessa fastigheter belastas med ledningsrätt till förmån för Svenska kraftnäts 400 kV-ledning FL9 S4. Ledningen har betydelse för rikets elförsörjning.

Det är därför viktigt att Svenska kraftnäts ledningsrätt respekteras. Ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att kraftledningarnas funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att påverkas.

Se även bilaga med yttrande från Svenska kraftnät.

Luftfart

I översiktsplanen nämns inte flyghinder för den civila luftfarten, endast

Försvarsmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarsmakten remitteras i dessa ärenden. Följande gäller för civil luftfart: Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Se även bilagt yttrande från Luftfartsverket.

Vattenförsörjning

En ny regional vattenförsörjningsplan är nu publicerad (Länsstyrelsens meddelande nr 2021:27). I översiktsplanen hänvisas till att planen är under framtagande vilket nu behöver uppdateras. Kommunen kan överväga att gå vidare med en del åtgärdsförslag som finns i den regionala planen genom att lyfta in dem i översiktsplanen.

I planeringsunderlaget bör en karta presentera de vattenförekomster som ingår i den regionala vattenförsörjningsplanen. GIS-skikt finns i Länsstyrelsernas Geodatakatalog.

”Reservkapacitet” bör förklaras i begreppsordlistan i planeringsunderlaget.

Minskad klimatpåverkan

Länsstyrelsen ser att Nässjö med fördel tydligare kan peka på samhällsplaneringens kapacitet att bidra till ett mer klimatsmart samhälle. På sid. 25 i planförslaget nämner kommunen fördelen med att placera samhällsfunktioner nära varandra ur ett hållbarhetsperspektiv. Länsstyrelsen ser gärna att kommunen utvecklar den diskussionen och tar ett tydligare ställningstagande kring detta. Kommunen rekommenderas vidare att förtydliga kopplingen till klimat- och energistrategin samt sitt ställningstagande kring minskad klimatpåverkan i planförslaget på sid. 21. Ett förslag är att kommunen tittar närmare på fokusområde ”samhällsplanering” i klimat och energistrategin. Där nämns bland annat avstånd som kan användas i samhällsplaneringen. Det är ett bra underlag för diskussion i översiktsplanen kopplat till klimatfrågor. Region Skåne har även tagit fram en tema-promemoria som heter ”Planera klimatsmart” som beskriver exempel på samhällsplaneringens stora potential i att bidra till klimatomställningen.

Tankstationer för fossilfria drivmedel

Kommunen tar i planförslaget upp att kommunen bör arbeta för att utbyggnaden av laddinfrastruktur förbättras vilket är positivt (sid. 25 i planförslaget). Länsstyrelsen anser att detta även kan lyftas i ett ställningstagande. Laddning av laddbara bilar sker främst vid hemmet och arbetsplatsen (sk. icke-publik eller varianter av privat laddning), där laddning längst med stora stråk/vägar främst är ett komplement. Kommunen bör utveckla resonemanget om laddinfrastruktur i exempelvis kommunens tätorter och kransorter, t.ex. peka ut lämpliga zoner eller stråk för laddinfrastruktur eller ha resonemang kring vilka lämpliga platser som finns. Detta resonemang kan även kompletteras med ett generellt ställningstagande om tankstationer för andra fossilfria drivmedel, exempelvis fordonsgas, vätgas och elektrifiering för lastbilar, där exempel på bra platser kan vara i logistikområden, omlastningscentraler och längst med större stråk. Länets regionala plan för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel (Länsstyrelsens meddelande 2019:27) kan med fördel användas som ett planeringsunderlag.

Placering av arbetstillfällen och bostadsområden i förhållande till stationsnära läge och service

Avseende minskad klimatpåverkan är framtida boende och verksamhetsområdens närhet till kollektivtrafik en central aspekt, för att invånarna ska kunna resa hållbart. I översiktsplanens kartor för de olika orterna, får det med fördel framgå om det finns station på orten för att få en uppfattning om tillgången till hållbart resande.

På sid. 19 i planeringsunderlaget anges det att en viktig del för folkhälsan är att främja gång och cykel istället för biltrafik. På sid. 26 i planförslaget finns ställningstaganden för trafik och infrastruktur, där det främst nämns utveckling av olika stråk för bilvägar. Kommunen får gärna förstärka perspektivet med fler ställningstaganden kring gång- och cykelvägar, förtydliga koppling till cykelplanen samt exemplifiera eller hänvisa till var det gjorts konkreta omprioriteringar eller ställningstaganden i ÖP för att detta ska bli verklighet i den fysiska planeringen.

Placering av verksamhetsområden så att hållbara transporter och energitillförsel optimeras

Denna aspekt får gärna förtydligas i översiktsplanen. Klimatperspektivet behöver framgå i underlaget om varför de utpekade områdena för industri är lämpliga. Exempelvis, i de orter där det finns järnväg får det gärna framgå om det finns stopp, och om det även sker eller planeras för godstransporter på den sträckan. Detta är särskilt intressant för de större industriområden som pekats ut, exempelvis i Bodafors.

I flera av orterna pekas större områden för industri ut. En kommentar kopplat till fjärrvärmenät får gärna göras, för att se om industriområdet kommer att ha möjlighet att nyttja det systemet, som ses som fördelaktigt ur klimatsynpunkt. Avstånd till omlastning vid godsterminaler är även intressant att kommentera.

I planeringsunderlaget sid. 68 beskrivs att nybyggda hus är så pass energieffektiva att fjärrvärme inte är ekonomiskt försvarbart. Ur ett samhällsperspektiv och ett energisystemperspektiv är det mer fördelaktigt med fjärrvärme än andra uppvärmningssätt. Att planera för förtätning eller utökning av fjärrvärmenätet är en klimatsmart lösning. Att helt utesluta fjärrvärme i planeringsunderlaget bidrar inte till att minska klimatpåverkan.

Vindkraft

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tillsammans tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. I strategin görs ett antagande om ett totalt nationellt utbyggnadsbehov av vindkraft till 2040-talet på 100 TWh, varav 80 TWh på land. Utifrån det antagandet har myndigheterna tagit fram en regional fördelning av det nationella utbyggnadsbehovet. För Jönköpings län innebär det 3 TWh. Länsstyrelsen anser att översiktsplanens analys kring lämpliga/olämpliga områden för vindkraft bör sättas i relation till den nationella vindkraftsstrategin.

Det framgår inte vilka underlag som legat till grund för analysen av olämpliga områden för vindkraft. Länsstyrelsen bedömer att ett mer fördjupat underlag med ställningstaganden kring vindkraft i översiktsplanen eller i ett kommande tillägg till översiktsplanen vore lämpligt för att vara vägledande för kommande vindkraftsprojekt i kommunen.

Social hållbarhet

Det är mycket positivt att kommunen tidigt lyfter vikten av medborgardeltagande och att alla ska kunna vara med och påverka sin närmiljö.

På sid. 19 i planförslaget dras slutsatsen att översiktsplanen har stora påverkansmöjligheter avseende sociotopkarteringen som gjorts. Kommunen får gärna förtydliga hur sociotopkarteringen omsatts mer konkret när översiktsplanens plankarta och ställningstaganden tagits fram.

Länsstyrelsen hade gärna sett ett utökat resonemang om att kommunen vill ha blandade upplåtelse- och boendeformer i tätorterna. Detta är en viktigt utifrån social hållbarhet och den kommunala utvecklingen. Kopplingen till kommunens boendestrategi kan tydliggöras när den nya strategin är antagen.

Agenda 2030 och miljömål

Kommunen redogör för miljömålen i miljökonsekvensbeskrivningen och vilka mål som berör planen. Kommunen bör dock tydligare redogöra för hur den egna kommunala miljömålsplanen, miljöprogram, miljöstrategin eller liknande vävts in i översiktsplanarbetet. Kommunen kan med fördel stärka kopplingen till miljömålen och Agenda 2030 i planförslaget och även framhäva de prioriterade miljömålen som kommunen avser att planen ska fokusera på.

Under rubriken Planer och program som berör ÖP saknar Länsstyrelsen beskrivning av de fem tematiska länsgemensamma åtgärdsprogrammen för miljömålen. Läs om detta på Länsstyrelsens webb.

På sid. 10 i MKB:n står följande ”Det finns flera miljömål såväl på nationell som på regional nivå som den fysiska planeringen behöver förhålla sig efter och som därav har betydelse för kommunens utveckling. Bland dessa finns de 17 globala målen i Agenda 2030, av dessa mål bedöms följande ligga i fokus för Nässjö kommuns översiktsplan.” Länsstyrelsen vill poängtera att Agenda 2030 innehåller mål som rör miljömässiga frågor men också sociala och ekonomiska. De är alltså inte ”bara” miljömål. Det blir mer logiskt att först prata om Agenda 2030 och därefter trätta ner till att prata om Sveriges miljömål.

Med anledning av formuleringarna på sid. 10 i MKB:n vill Länsstyrelsen också förtydliga att miljömålen antogs innan Agenda 2030 fanns, men arbetet med miljömålen utgör nu Sveriges arbete med den miljömässiga dimensionen i Agenda 2030.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Det är positivt att det i miljökonsekvensbeskrivningen finns en redovisning av förändringar jämfört med nuvarande översiktsplan. Det visar på en tydlig medvetenhet kring vald markanvändning utifrån kommunens behov. Det är positivt att jordbruksmark behandlas ingående.

Avsnittet om miljö kvalitetsnormer bör kompletteras med kommunens bedömning av var vattenförekomster berörs av planförslagets utpekanden och om särskild hänsyn har tagits eller behöver tas på grund av närheten till vattenförekomster.

MKB:n innehåller i det här fallet även sociala och ekonomiska konsekvenser vilket ingår i den konsekvensbeskrivning som ska göras enligt PBL. Det bör framgå av dokumentet att det är en konsekvensbeskrivning inklusive MKB. Länsstyrelsen saknar dock en redovisning av konsekvenserna av den planerade markanvändningen utifrån ett bredare spektrum av frågor. Konsekvenserna för kulturmiljö är en fråga som inte tagits upp.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Emma Willaredt med samhällsplanerare Karin von Zweigbergk som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Yttranden från:

Bilaga 1 Luftfartsverket

Bilaga 2 Post- och telestyrelsen

Bilaga 3 Skogsstyrelsen

Bilaga 4 Statens geotekniska institut

Bilaga 5 Fortifikationsverket

Bilaga 6 Försvarsmakten

Bilaga 7 Svenska kraftnät

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Länsstyrelsen för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet är omfattande och innehåller ett brett spektrum av frågor kopplade till översiktsplanens olika delar. Ett möte har ägt rum mellan kommunen och Länsstyrelsen där synpunkterna i yttrandet har diskuterats. Översiktsplanen kommer att korrigeras och kompletteras utifrån synpunkterna i yttrandet, vilket innebär att ny text och nya kartor kommer att tillfogas översiktsplanens samtliga delar.

Nya planeringsunderlag och/eller uppdaterade planeringsunderlag kommer också att vävas in i översiktsplanen.

Luftfartsverket

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande: I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. LFV vill påminna Nässjö kommun om att följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tacka Luftfartsverket för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med information om flyghinder för den civila luftfarten.

Försvarmakten

Försvarmakten bedömer att översiktsplanen redovisar riksintressen för totalförsvarets militära del korrekt, men något ottydligt. För fortsatt stöd gällande beskrivning av dessa kan texten ovan (bifogar i yttrande) eller riksintressekatalogen för Jönköpings län användas.

Synpunkter

Det Försvarmakten särskilt anser bör förtydligas är avseende höga objekt och bland annat vindkraft.

Inom stoppområdet för höga objekt är Försvarmakten mycket restriktiva till höga objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, då dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset. I texten om Totalförsvaret i planförslaget framgår att hela Sveriges yta är samrådsområde för höga objekt samt att höga objekt inte får uppföras inom stoppområde. Texten bör utvecklas för att få med alla delar, även 45 meter inom tätort, samt vad konsekvensen blir för exempelvis vindkraft.

Nässjö kommun berörs av MSA-område tillhörande riksintresset Hagshults övningsflygplats. Den MSA-sektor som berör delar av Nässjö kommun har en höjdbegränsning om 520 meter. Inom området skulle uppförandet av objekt med en höjd överskridande 520 m över havet medföra påtaglig skada på riksintressen. Höjden i texten rörande MSA-området bör således justeras.

Försvarmakten noterar att översiktsplanen pekar ut ett område av riksintresse för etablering av vindkraft i figur 24. Då området hamnar i direkt konflikt med Försvarmaktens stoppområde för höga objekt, bör det framgå även i texten om vindkraft att begränsningar finns. Försvarmakten är positiv till sista meningen där försvarets intressen omnämns.

För att säkerställa att eventuella etableringar av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) måste en förfrågan ställas till Försvarmakten i kommande skeden.

Övriga medskick

Fortsatt dialog

Om fortsatt dialog kring formuleringar av Försvarmaktens riksintressen önskas, så är Försvarmakten öppen för det.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Försvarmakten för deras yttrande på översiktsplanen.

Texten i planförslaget avseende Totalförsvaret kompletteras med information om vilka begränsningar som gäller för tätort samt en utökad konsekvensbeskrivning avseende huvudsakligen vindkraft.

Översiktsplanen kommer även att kompletteras med korrekt information avseende MSA-område samt med ett förtydligande i texten avseende Försvarmarkens stoppområde för höga objekt i förhållande till vindkraft.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har beretts möjlighet att yttra sig i rubricerat ärende.

Den föreslagna översiktsplanen ger intryck av att vara väl avvägd mellan olika samhällsintressen och med målsättningen att bidra till att de globala målen för hållbar utveckling ska uppnås, med fokus på fem mål, samt att utvecklingen ska ske inom ramarna för ett antal regionala strategier.

Skogsbruket kan komma att vara avgörande för att begränsa klimatförändringar genom ökad användning av fossilfritt biobränsle men kan även ha betydande påverkan på biologisk mångfald och vattenförekoster. Ett hållbart skogsbruk både avseende på virkesförsörjning (inklusive biobränsle) och ekologiska aspekter kommer att ha stor betydelse för att de globala och nationella miljömålen ska kunna nås.

Skogsstyrelsen kan inte se att det i planförslaget finns något som strider mot att skogsbruket ska kunna bli långsiktigt hållbart. De förväntade klimatförändringarna kommer sannolikt att innebära stora utmaningar, med ökad risk för skogsskador till följd av bland annat torka och stormfällning. Resonemang kring detta finns till viss del med i den regionala klimat- och energistrategin men vi vill i sammanhanget ändå upplysa om det.

Skogsstyrelsen ser positivt på att man i planen uppmärksammat skogens olika värden och dess betydelse för såväl ekonomi som friluftsliv och naturmiljö mm. I planen har man även påtalat vikten av grön infrastruktur och ekosystemtjänster, vilket har stor betydelse för arters spridningsförmåga och nyttan av att bevara olika typer av ekosystem. Vi utgår från att detta kommer att vara signifikant vid planering av bebyggelse, infrastruktur och andra typer av exploatering, samt att även mindre orter i kommunen får del av en ändamålsenlig planering.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) har fått ett relativt stort utrymme i planförslaget. Exploatering av strandnära lägen kan ge en positiv inverkan på utvecklingen, framför allt på mindre orter. Det finns dock en risk att tillgängligheten till värdefulla områden för friluftsliv begränsas för besökare och övriga invånare på orten. Det kan även stå i konflikt med att bevara blå- och grön infrastruktur.

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under skogsvårdslagen). Vidare ingår bland Skogsstyrelsens uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Skogsstyrelsen för deras yttrande på översiktsplanen.

I yttrandet framhålls flera aspekter som är viktiga att ta i beaktning i samhällsplaneringen, bedömningen är att dessa redan tas i beaktning i översiktsplanen och inga ändringar kommer därför att göras med hänsyn till Skogsstyrelsens yttrande.

Tekniska Serviceförvaltningen, Nässjö kommun

Samrådssvar berörande ny översiktsplan för Nässjö kommun

Tekniska serviceförvaltningen bedömer att planförslaget på ett tillfredställande sätt följer syfte som föreskrivet i plan- och bygglagen, dvs. anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och ger vägledning för beslut om hur mark och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Även översiktsplanens innehåll återspeglar de krav som plan- och bygglagen ställer i kap. 2 och 3.

Ett önskemål skulle kunna vara att man förtydligar på vilket sätt ett visst innehåll eller ställningstagande i översiktsplanen kommer att bidra till uppfyllelse av de Agenda 2030 målen och/eller delmålen, som ligger i fokus för Nässjö kommuns översiktsplanering (Planförslag, s.11). Med andra ord hur ska Nässjö kommun, genom ställningstaganden i översiktsplanen gällande kommunens inriktning för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, tillgodose följande mål och/eller delmål, vilka delmål är aktuella för Nässjö kommun och vilka redan kan anses vara uppfyllda:

Mål 6: rent vatten och sanitet

- Delmål 6.1 | Säkert dricksvatten för alla
- Delmål 6.2 | Säkra tillgången till sanitet, hygien och toaletter för alla
- Delmål 6.3 | Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning
- Delmål 6.4 | Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning
- Delmål 6.5 | Integrerad förvaltning av vattenresurser
- Delmål 6.6 | Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem
- Delmål 6.A | Utöka det vatten- och sanitetsrelaterade stödet till utvecklingsländer
- Delmål 6.B | Stöd lokalt engagemang i vatten- och sanitetshantering.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

- Delmål 11.1 | Säkra bostäder till överkomlig kostnad
- Delmål 11.2 | Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla
- Delmål 11.3 | Inkluderande och hållbar urbanisering
- Delmål 11.4 | Skydda världens natur- och kulturarv
- Delmål 11.5 | Mildra de negativa effekterna av naturkatastrofer
- Delmål 11.6 | Minska städernas miljöpåverkan
- Delmål 11.7 | Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla
- Delmål 11.A | Främja nationell och regional utvecklingsplanering
- Delmål 11.B | Implementera strategier för inkludering, resurseffektivitet och katastrofriskreducering
- Delmål 11.C | Bistå de minst utvecklade länderna med hållbar och motståndskraftig byggnation.

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

- Delmål 13.1 | Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer
- Delmål 13.2 | Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering
- Delmål 13.3 | Öka kunskap och kapacitet för att hantera klimatförändringar
- Delmål 13.A | Implementera FN:s ramkonvention om klimatförändringar
- Delmål 13.B | Främja mekanismer för att höja förmågan till klimatrelaterad planering och förvaltning.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

- Delmål 15.1 | Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten
- Delmål 15.2 | Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar
- Delmål 15.3 | Stoppa ökenspridning och återställ förstörd mark
- Delmål 15.4 | Bevara bergsekosystem

-
- Delmål 15.5 | Skydda den biologisk mångfalden och naturliga livsmiljöer
 - Delmål 15.6 | Främja tillträde till och rättvis vinstdelning av genetiska resurser
 - Delmål 15.7 | Stoppa tjuvjakt och illegal handel med skyddade arter
 - Delmål 15.8 | Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattensystem
 - Delmål 15.9 | Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning
 - Delmål 15.A | Öka de finansiella resurserna för att bevara och hållbart nyttja ekosystem och biologisk mångfald
 - Delmål 15.B | Finansiera och skapa incitament för hållbart brukande av skog
 - Delmål 15.C | Bekämpa tjuvjakt och illegal handel

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

- Delmål 16.1 | Minska våldet i världen
- Delmål 16.2 | Skydda barn mot övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld
- Delmål 16.3 | Främja rättssäkerhet och säkerställ tillgång till rättvisa
- Delmål 16.4 | Bekämpa organiserad brottslighet och olagliga finans- och vapenflöden
- Delmål 16.5 | Bekämpa korruption och mutor
- Delmål 16.6 | Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner
- Delmål 16.7 | Säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande
- Delmål 16.8 | Stärk utvecklingsländers roll i den globala styrningen
- Delmål 16.9 | Säkerställ juridisk identitet för alla

Delmål 16.10 | Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna

Delmål 16.A | Stärk de nationella institutioner som förebygger våld, terrorism och brottslighet

Delmål 16.B | Främja och verkställ icke-diskriminerande politik och lagstiftning

Förtydligande bör även göras avseende hur kommunen ska arbeta, vad som är viktigt att lägga fokus på i kommunens fysiska planering för att uppfylla riksintressen och regionala mål. I avsnittet om Fokusmål på s. 11 (Planförslag) står det att fokusområdena ”ska” efter 2023 omprövas av kommunfullmäktige. Där skulle man kunna ersätta ordet ”ska” med ”får” eller ”kan”. Innehåll av översiktsplanen styrs till största delen av gällande lagstiftning. De kommunala fokusmålen är vägledande i frågan om prioritering av insatser. Det är därför oklart vad menas med gulmarkerad mening om utmaningar, se nedan

På s. 26 (Planförslag) finns en bild som visar ”Tågavgångar fördelat efter slutstation”. Ordet ”tågavgångar” skulle kunna ersättas med ”tågförbindelser” eller ”riktningar för tågtrafik”.

På s. 94 (Planförslag)

”Nässjö Affärsverk arbetar med åtgärder för de problem som uppstår med bland annat dagvatten vid extrema regn”

NAV AB har ansvar för dagvatten i ledningsnätet som enligt branschpraxis (P110) måste omhänderta dagvatten med vissa återkomsttider (mellan 10 – 30 år, beroende på typ av bebyggelse). Sättet som NAV tar hänsyn till klimatförändringar är genom att använda en klimatkfaktor (1,25) i deras beräkningar.

Alla regn med återkomsttid över det ovan angivna intervallet (och koncentrationstid = regnvaraktighet) – för Nässjö oftast 10 år – kommer att svämma över systemet. NAVs (och de flesta kommuners) dagvattennät är däremot överlag kraftigt underdimensionerat (orsak: man använde inte klimatkfaktor förr i tiden, och nya områden har kopplats på ett en gång i tiden väldimensionerat system, samt felräkningar från början) och klarar inte av att omhänderta det regnet som branschpraxis genom P110 rekommenderar.

Man skulle kunna istället formulera meningen på följande sätt:

”Nässjö Affärsverk arbetar med åtgärder för att åtgärda problem som uppstår på grund av ett underdimensionerat dagvattennät genom att anlägga och sköta fördröjningslösningar som minskar

belastningen på DV-nätet och ökar nätets kapacitet så att det svarar upp mot minimikrav satta av Svenskt Vatten (Publikation P110, sid. 42). Förnysetakten av existerande ledningssystem bör vara minst 1% per år – detta då ledningars förväntade livslängd är 100 år.”

Ytterligare är det bra vid arbete med översiktsplanen att ha följande i åtanke:

”För att det ska vara möjligt att komma fram till tydliga ställningstaganden (gällande dagvattenhantering) i en översiktsplan eller fördjupad översiktsplan bör kommunen stegvis hantera problematiken genom att:

1. Ta fram en skyfallskartering och/eller annat underlag som är användbar för en bedömning. Karteringen kan ha tagits fram inom arbetet med andra strategiska rapporter men ska finnas tillgängliga för översiktsplanen. Skyfallskarteringen bör göras per naturligt eller tekniskt avrinningsområde.

2. Ta fram en konsekvensbedömning över hur planerad bebyggelseutveckling kan påverkas av ett skyfall. Konsekvensbedömningen behöver även inkludera hur den planerade exploateringen kan förändra översvämningens risk för omkringliggande befintlig och planerad bebyggelse.

3. Ta fram principiella ställningstaganden och en strategi för hur översvämningens risk ska hanteras i efterföljande planering.” (Ur Länsstyrelserna (Fakta 2018:5) Stockholms och Västra Götalands län ”Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – stöd i fysisk planering”)

En skyfallskarta bör alltså tas fram och bifogas översiktsplanen för att underlätta detaljplanearbete, man bör inte vänta med karteringen till detaljplan (då detaljplaner berör oftast bara mindre områden).

På s. 95 (Planförslag)

Ställningstaganden ”Inför en ny detaljplan ska alltid behovet av särskild dagvattenutredning och skyfallskartering analyseras”.

Vid planering av nya områden ska, gällande dagvatten, tre huvudfrågor utredas:

- 1) Avlastning av det kommunala dagvattennätet: hur stor volym vatten kommer att behöva fördröjas för att det befintliga dagvattennätet ska klara svenskt vattens minimikrav (P110, sid. 42)?
- 2) Rening: Vid nyexploatering ska det första alternativet vara att lokalt omhänderta dagvattnet genom återföring till grundvattnet via infiltration eller via översilningsmark och därmed överföring till grund- och ytvatten (samma avrinningsområde). Finns det ingen möjlighet för infiltration kan rening ske genom via t.ex. biofilter eller dagvattendammar.
- 3) Skyfall: Vatten leds via höjdsättning bort från byggnader. Lågpunkter identifieras genom skyfallskartering och översvämningens barområden anläggs i dessa platser (t.ex. parkering, lekplats, fotbollsplan, GC-viadukt)

På sid. 95 (Planförslag)

”Några nya direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske”

Frågan som aktualiseras här är hur markanvändning påverkar bedömning om direktutsläpp tillåts eller inte. Dagvatten från tak och kvartersmark (ej väg) har visserligen något förhöjda schablonvärden i jämförelse med riktvärden därför uppstår en fråga om det är alltid motiverat att rena detta vatten (Rapport: Utredning av föroreningsinnehållet i Stockholms dagvatten – Larm, 2010)

En annan fråga som bör förtydligas är: Vad menas med direktutsläpp? Är en avledning via dike ett direktutsläpp (har minimal renande effekt). Man kan lägga till följande formulering: Några nya direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske, allt dagvatten från nyexploateringar ska tas om hand enligt ”2) Rening: Vid nyexploatering ska det första alternativet vara att lokalt omhänderta dagvattnet genom återföring till grundvattnet via infiltration eller via översilningsmark och därmed överföring till grund- och ytvatten (samma avrinningsområde). Finns det ingen möjlighet för infiltration kan rening ske genom via t.ex. biofilter eller dagvattendammar innan utsläpp till recipient.”

På s. 96 (Planförslag) bör det förtydligas vem (vilken förvaltning/avdelning på kommunen) som ska ta fram den gröna infrastrukturplanen?

På s. 86 (Planförslag) ”Nässjö kommun har en avfallsplan som revideras 2021”

Avfallsplanen skulle revideras 2021 men nämnden har beslutat att skjuta upp revideringen till 2023.

På s. 73 (Planförslag) finns hänvisning till naturvårdsprogram från 2004, som är ett gammalt dokument och bör uppdateras. Uppdatering av dokumentet skulle kunna vara ett av målen som översiktsplanen anger.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Tekniska servicekontoret för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet från tekniska serviceförvaltningen berör ett berett spektrum av aspekter och ger även förslag till förbättring och förändring av text och kartor på ett stort antal ställen i översiktsplanens olika dokument. Dessa förslag och synpunkter tas i beaktande och översiktsplanen kompletteras utifrån detta.

Svenska kraftnät

Inom aktuellt planområde har Svenska kraftnät flera 400- och 300kV-ledningar. Genom Nässjö kommun passerar en likströmsförbindelse mellan stationerna Barkeryd och Hurva som tillhör transmissionsnätet för el, Sydvästlänken. Sydvästlänken omnämns inte i planförslaget, förbindelsen är sedan sommaren 2021 i drift, däremot omnämns det i dokumentet planeringsunderlag, under rubriken ledningsnät sid 69. Svenska kraftnät önskar att alla svenska kraftnäts ledningar synliggörs i kartunderlaget i översiktsplanen då transmissionsnätet är av betydelse för rikets elförsörjning och det är viktigt att det finns med i planeringsunderlaget. Transmissionsnätet för el går att hämta via Geodataportalen, se mer information nedan

Framtidsplaneringen för höghastighetstågets utredningsområde kommer eventuellt att påverka Svenska kraftnäts ledningar FL9 S3, FL31 S3-4, och stationen FT93 Barkeryd. Det behöver beläggas i översiktsplanen (se bifogad fil, bilaga 1, ”Svk karta höghastighetståg orange skraffering.pdf”). Kommunen har markerat område för höghastighetståg på karta, sid 27, men det finns ingen karta som redovisar Svenska kraftnäts ledningar. Detta bör kompletteras till granskningsskedet.

Svenska kraftnät har följande synpunkter angående industriområde/verksamhetsområde vid Äng (Se bifogad fil, bilaga 2, ”Svk karta bostäder orange industri grön skraffering Äng.pdf”).

Fastigheterna LILLA BJÖRNHOLMEN 1:1>1 och ÄNG 1:5>9 är upptagna som utbyggnadsområden.

Svenska kraftnät vill påpeka att dessa fastigheter belastas med ledningsrätt till förmån för Svenska kraftnäts 400 kV-ledning FL9 S4. Ledningen har betydelse för rikets elförsörjning, det är därför viktigt att Svenska kraftnäts ledningsrätt respekteras.

Ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att kraftledningarnas funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att störas.

Transmissionsnätet är av betydelse för rikets elförsörjning och det är viktigt att de finns med och synliggörs i kommunens planeringsunderlag. Även regionnätet är strategiskt viktigt för Sveriges elförsörjning och befintliga regionnätsledningar kan i vissa fall utgöra stråk för nya planerade transmissionsnätsledningar varför även dessa bör finnas med och synliggöras i kommunens planeringsunderlag.

Svenska kraftnät förutsätter att våra rekommendationer ovan följs i översiktsplanen.

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se, som WMS eller som en shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: ”© Affärsverket svenska kraftnät”.

Ytterligare information rörande samhällsplanering i närheten av våra anläggningar återfinns i skriften Elnät i fysisk planering, Kommunal samhällsplanering vid stamnätsanläggningar och Vägledning för verksamhet vid markförlagd kabel i transmissionsnätet.

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till Systemutvecklingsplan 2022-2031. Dessa dokument finns publicerade på vår webbplats, www.svk.se.

Detta yttrande har beslutats av avdelningschef Katarina Larsson efter föredragning av planhandläggare Agnete Bretan. Vid ärendets slutgiltiga handläggning har tf. enhetschef Christer Karlsson och Mona Kjellgren, teknisk handläggare på enhet ledningsunderhåll deltagit.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Svenska kraftnät för deras yttrande på översiktsplanen.

Gällande fastigheterna Lilla Björnholmen 1:1>1 och Äng 1:5>9 så kommer de föreslagna utbyggnadsområdena som belastas med ledningsrätt att kvarstå, i beskrivningen av området i översiktsplanen kommer en skrivning läggas till om att ingen pågående eller planerad verksamhet får utföras på sådant sätt att kraftledningarnas funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att störas på grund av verksamhet inom det aktuella området i Äng. Frågan kommer även att hanteras vidare i en eventuell framtida detaljplaneprocess.

Gällande framtidsplaneringen för höghastighetstågets utredningsområde och dess påverkan på svenska kraftnäts ledningar (FL9 S3, FL31 S3-4) så kommer översiktsplanen kompletteras med information angående detta.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

Lantbrukarnas Regionförbund, LRF Jönköpings län, har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter gällande Nässjös översiktsplan. LRF är en medlemsorganisation på ca 135 000 medlemmar som företräder de gröna näringarna och är indelad i 17 regioner. LRF Jönköpings län är en av regionerna och har ca 9 000 medlemmar. Varje kommun i regionerna har också en egen LRF kommungrupp där förtroendevalda medlemmar arbetar med de politiska frågorna som rör de gröna näringarna i kommunen. LRFs synpunkter beskrivs ur ett jord- och skogsbruksperspektiv där vikten av hållbarhet, framtida livsmedelsproduktion och landsbygdsutveckling står för grunden. Sammanfattat så anser LRF att kommunen har gett ett väldigt bra underlag och tagit ett bra ställningstagande gällande bebyggelse på jordbruksmark och hur man som kommun ska förhålla sig till detta.

Ett gediget arbete och också bra förklarat hur man som kommun tänker och prioriterar om jordbruksmark mot förmodan skulle tas i anspråk. Däremot så finns det några områden som planeras för bebyggelse som idag är jordbruksmark. Och där hade LRF gärna sett en tydligare förklaring till varför man valt dessa områden och vilka alternativ som man valt bort. Detta för att man ska gå hand i hand med sina förklaringar och ställningstagande gällande jordbruksmarken.

All mark som är privat mark och benämns på något sätt i översiktsplanen ska vara förankrad hos respektive markägare. Det är viktigt med tydlig kommunikation från start och det ska inte komma som en överraskning att ens privata mark är tänkt till något annat än ens egna tänka brukande. Precis som kommunen skriver i början av planförslaget (s.19) så är delaktighet en viktig del för att man som boende i kommunen ska känna att man kan påverka sin omgivning. Därför hoppas LRF att dialog och delaktighet också har skett från start, redan innan detta förslag till plan presenterades. Det ska som sagt inte komma som en överraskning vad som har ritats in på ens mark.

Jordbruksmarkens värde

Det är som sagt väldigt positivt att kommunen har gett ett väldigt bra underlag och tagit ett bra ställningstagande gällande bebyggelse på jordbruksmark och hur man som kommun ska förhålla sig till detta. Det finns en tydlig beskrivning på vad man ska granska för att kunna utvärdera om jordbruksmarken ska kunna tas i anspråk eller ej. Det är dock tre ställen i planen som LRF har lagt märke till att det är jordbruksmark som föreslagits för bebyggelse.

Det kan finnas fler områden, men kommunen har varit väldigt dåliga på att vara transparanta i att förklara de föreslagna områdenas markanvändning idag. Det har heller inte gjorts någon koppling till kommunens ställningstagande för jordbruksmark som redovisas på sida 79 i planförslaget. Där står att man ska ta ställning till jordbruksmarkens storlek, närhet till annan jordbruksmark och värdet bland annat. Men detta finns det ingen beskrivning av när mark sedan föreslås tas i anspråk. De tre områdena de gäller är i Äng, Flisby och Ormaryd. Det finns inte heller någon hänvisning till om det är kommunal eller privatägd mark.

Något som LRF anser att kommunen ska redovisa. LRF vill också påpeka att det inte är storleken på åkern som spelar roll för anspråkstagande. I stället bör kommunen se över vad man kan producera på åkern, vad den kan avkasta eller om den kan ge ett bra bete? Även avståndet från brukningscentrat till respektive jordbruksmark är viktigt att väga in. Även om man "bara" tar lite mark i anspråk i denna plan, vad händer i nästa plan? Är det "bara" lite till då med? I längden blir detta "bara" en stor del och jordbruksmarken fortsätter att minska, precis som den har gjort en lång tid tillbaka. Enligt Jordbruksverkets statistik har betesmarken i kommunen minskat med 423 ha sedan år 2003. Åkermarken har minskat med 2108 ha sedan år 1981. LRF anser inte att bebyggelse på jordbruksmark går över det allmänna

intresset. Det finns inte många delar som berör det allmänna intresset så mycket mer än just livsmedel. För att få livsmedel och förnybart drivmedel så behöver vi bruka jorden och kan helt enkelt inte ta mer värdefull mark i anspråk för bostäder. I Sverige har vi både en nationell livsmedelsstrategi och det finns även en regional livsmedelsstrategi för Jönköpings län. Båda strategierna understryker vikten av ökad livsmedelsförsörjning och bevarandet av jordbruksmark.

Många gånger vid en första anblick låter det väldigt lämpligt att bygga på jordbruksmark. Antingen en åkermark som är plöjd och används till odling, alternativt en betesmark som har bärande gräs och används till bete. Det är oftast platt, väl avdikad mark som synes väl lämpad för byggnation. Men allt är dessvärre inte så enkelt. Jordbruksmark är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen, liksom att säkerhetsställa en långsiktig hushållning. De utmaningar som vi står inför när det gäller livsmedelsförsörjning kräver att vi bygger på ett annat sätt i framtiden än vad vi har gjort hittills. På kort sikt kanske det framstår som mer ekonomiskt rimligt för kommunen att bygga på jordbruksmark, men vad blir kostnaderna på långre sikt i form av brist på brukningsvärd jordbruksmark?

Det finns också en anledning till att jordbruksmark är mer lättillgängligt att bygga på. Någon annan har gjort förarbetet. Det har tagit tusentals år att få fram bra jordbruksmark, och den är resultatet av många generationers hårda arbete. Självförsörjningsgraden i Sverige har minskat dramatiskt från 90 procent till 50 procent sedan 1990-talet. I framtiden kommer vi behöva all jordbruksmark för att försörja en växande befolkning. Jordbruksmarken är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen inom landet och syftet med bestämmelsen i 3 kap 4 § miljöbalken är att säkerhetsställa en långsiktig hushållning av denna resurs. Jordbruksmark är inte enbart av intresse ur ett nutida produktionsperspektiv utan även ur ett långsiktigt perspektiv. Brukningsbar mark med bibehållen bördighet ska finnas tillgängligt i Sverige även för kommande generationer. Detta resonemang verkar det också som att kommunen har anammat i text, men som man sen inte förverkligar i verkligheten.

LRF förstår att det kan vara svårt för en kommun att hitta utvecklingsmark som inte är jordbruksmark. Men vi har kommit till den tid där det är helt orimligt att ta jordbruksmarken i anspråk. Om kommunen skulle anta ett starkare ställningstagande om att inte bygga på jordbruksmark innebär det inte att inga bostäder eller verksamhetsområden kommer att kunna byggas. Det innebär bara att de måste byggas på annan typ av mark på ett annat ställe, följ Jönköpings kommuns exempel och bli en av de första kommunerna i landet att skapa styrdokument som tar avstånd från stadsplanerat byggande på jordbruksmark. Ett exempel för att möta problematiken skulle kunna vara nyodling. Om kommunen, efter noga utredning, ändå väljer att ta jordbruksmark i anspråk för annat än odling så bör den ersätta med motsvarande areal nyodling.

Nyodling är med dagens teknik inte orälistiskt och det går att snabbt bygga upp ett matjordslager på ny plats med jorden från den mark som är tänkt för exploatering. Det som är viktigt är att marken blir i samma klass som den som tas i anspråk vid exploatering. Den part som vill exploatera åkermark för annat än odling blir då också skyldig att bekosta nyodlingen vilket i sig skapar ett intresse av alternativa lokaliseringar.

I kommunens vision räknas några av Agenda 30 målen upp som direkt sammankopplade till översiktsplanen. Bland annat nämnt mål nr 15 Ekosystem och biologisk mångfald. Att ta jordbruksmark i anspråk för annat än brukande anser LRF går helt emot mål nr 15 och på så sätt blir målet inte uppfyllt i denna översiktsplan.

Landsbygdsperspektivet

Det är mycket svårt för den enskilda som vill bygga ett hus på landsbygden, för ex generation boende, att hävda samhällsnyttan i det hela. Medan det är mycket enklare för en kommun. Men det som är viktigt att ta med sig, är att den enskilda markägaren har oftast goda möjligheter till att ersätta den försvunna jordbruksmarken med en nyodling. Det gäller att kommuner är uppmärksamma på att hitta lösningar och ha kunniga handläggare som kan se möjligheter med enskilda boenden på landsbygden och inte bara problem. Alla människor vill inte bo tätt där man ser in till grannen. Det måste också finnas möjligheter att bo mer enskilt och det får inte på något sätt stoppas av kommunen.

På sida 12 under rubriken Attraktivitet, står det att kommunen ska gynna en blandad bostadsbebyggelse för olika behov och helst i kollektivtrafiken. Detta sätter också krav på att kommunen jobbar med att utveckla och utöka sin kollektivtrafik för att det ska finnas attraktiva boendemiljöer i hela kommunen. Även under rubriken Kommunikationer på sida 12 i planförslaget så är det åter igen viktigt att påtala att kommunen också arbetar för att det ska finnas kommunikationer både sett digitalt och fysiskt i hela länet. Detta får inte begränsas till tätorter utan måste finnas även ute på landsbygden. Det är däremot mycket positivt att kommunen har med i planen att man ska fortsätta med utbyggnaden av bredband. Gång- och cykelvägar är en mycket populär satsning som man ser som en lösning till mycket. Men det är viktigt att påpeka att detta inte är ett alternativ för alla i kommunen. Där med kan man inte lägga hur mycket skattepengar som helst på dessa satsningar. Det måste förhålla sig till nyttan. Gång- och cykelvägar är starkt kopplat till de som bor stads- och tätortsnära. LRF ser att det byggs alltmer parallella cykelvägar utmed större vägar, men cykelpendlingen ökar inte för det på alla ställen.

Det är även fel att ta upp mer mark i anspråk för cykelvägar om det inte finns ett tillräckligt stort underlag för att människor kommer nyttja dem i hög grad. De cykelvägar som anläggs för pendling ska vara inom rimligt avstånd till staden. Annars är anspråkstagandet av mark omotiverad och överflödig. Många gånger är det jordbruksmark som tas i anspråk och den förlusten det blir av framtida livsmedel mot att några få personer kommer cykla bidrar inte till samhällsnyttan.

Skogsbruk och privatägd mark

Kommunen skriver på sida 19 i planförslaget att man vill se till att samtliga tätorter i kommunen ska ha tillgång till rekreationsområden. Skog ses ofta som rekreationsområde och är något också som det finns gott om i kommunen. Skog finns också i närheten av alla de olika tätorterna i kommunen. LRF anser att all skog är tillgänglig för friluftsliv och behöver inget specifikt skydd eller områdesbestämmelse för det. I Sverige har vi allemansrätt vilket innebär att skogen är öppen för alla. Det behövs inte avsättas skog i form av reservat eller liknande för att den ska vara tillgänglig. Om kommunen vill använda sin egen skog till att göra insatser och avsätta för reservat anlägga leder eller likande så är det helt okej. Men det ska inte planeras för sådana åtgärder i privat skog utan att det sker genom frivillighet från markägarens sida och det ska också ske genom en mycket tidig dialog. De generella målen för skogsbruket bör endast vara riktat till kommunens egna skogar, inte de privata, men detta framgår inte i texten. I planunderlaget nämns bland annat området kring Almesåkra- Gödeberg som ett intressant strövområde. Det finns också två områden utritade i kartmaterialet som ”Utveckling av friluftsliv/ rekreation”.

Det gäller i Bodafors och i Anneberg.

Det framgår inte i planförslaget om dessa områden består av kommunal eller privat mark. Om det gäller privatmark ska en sådan markering inte finnas med på kartan utan en förankring hos markägarna. Om kommunen har tänkt sig vandringleder eller liknande ska det finnas skrivna avtal om privata markägare berörs. Se gärna Turism på annans mark – LRF

Strandskydd & LIS- områden

Det är positivt att kommunen vill öppna upp för LIS-områden för att öka attraktiva boenden på landsbygden. Det är dock viktigt att ha med sig att alla inte vill bo tätt i detaljplanlagda områden. Kommunen måste även vara öppna för att godkänna dispensansökningar för bebyggelse i strandnära lägen som inte är LIS-områden. Ett mer öppet ställningstagande för strandnära lägen i kommunen ger också en allt mer attraktiv kommun.

Elektriska magnetfält

På sida 88 i planförslaget nämns lågfrekventa elektriska magnetfält, främst utifrån kraftledning. Nässjö kommun har en del stora kraftledningar som går genom kommunen som givetvis påverkar de som bor och lever utmed dessa. En kraftledning är ett stort intrång som både kan påverka ens vardag och även många näringar i form av ianspråktagande av mark. Det hade varit önskvärt att kommunen tog fram en områdesbeskrivning som var kopplad till översiktsplanen där man föreslår att kommande nya kraftledningsprojekt ska grävas ned i stället för att vara luftburna. Detta för att säkerhetsställa för invånarna i kommunen att minska de elektriska fälten och för att allt mindre mark i framtiden ska tas i anspråk och hindra brukandet.

Ostörda områden

Det framgår inte så tydligt i planförslaget på sida 88 vad det är som gäller i dessa ostörda områden. Är det någon form av pågående brukande eller näringsverksamhet som kommer påverkas negativt av detta eller i värsta fall hindras helt?

De ostörda områdena i norra delen av kommunen (nordväst om Solberga) går inte heller i hand i hand med förslaget gällande ny höghastighetsbana. Hur ställer sig kommunen till detta? Kan det verkligen bli en höghastighetsbana genom ett ostört område? Inom området nordväst om Solberga ligger det också idag en omväxlingsstation för sydostlänken. Vilket också kan ifrågasättas då höga ljud från denna når de omkringliggande ostörda områdena. LRF frågar därför hur dessa ostörda områden blivit till och vilka undantag som finns, då det inte verkar vara en tydlig gräns på vart som ska få störa och inte.

Dagvatten

LRF vill också skicka med synpunkter gällande dagvattenhanteringen vid exploaterade områden. Som också nämns på sida 95. Det är mycket viktigt att dagvattnet tas omhand så att det inte skapar omkringliggande problem för andra. Det finns tidigare erfarenheter i kommunen när detta har varit bristfälligt. Det är mycket positivt att det finns information och en plan för detta i planunderlaget och LRF vill därför också skicka med den extra påminnelse om hur viktigt detta är att ta hänsyn till och att det också följs upp.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Lantbrukarnas riksförbund (LRF) för deras yttrande på översiktsplanen. Yttrandet lyfter huvudsakligen frågor kring jord- och skogsbruk samt landsbygdsutveckling. Även andra delar av översiktsplanen lyfts fram. Yttrandet lyfter även fram behov av tydliggöranden och kompletteringar av vissa avsnitt i översiktsplanen, dessa synpunkter tas i beaktande och översiktsplanen kompletteras utifrån detta.

Eksjö kommun

Eksjö kommun ser positivt på att Nässjö tar fram en ny översiktsplan. Nässjö är en grannkommun till Eksjö som vi har mycket utbyte och samarbete med. Därför ställer sig Eksjö kommun mycket positivt till att trafik och kommunikation har fått göra ett stort avtryck i Nässjös samrådshandling.

Framförallt då förbättring av kommunikationer mellan Nässjö och Eksjö är en viktigt mellankommunal fråga. Nässjö kommun är en viktig strategisk pendlingsnod i Jönköpings län med goda kommunikationer både inom länet, framförallt till Jönköping, och utanför länet till de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö med förlängning mot Europa. I översiktsplanen lyfter kommunen att de kontinuerligt verkar för att järnvägen mellan Nässjö-Jönköping förbättras och byggs ut så att snabbare kommunikationer till Jönköping ska uppnås.

Detta ser Eksjö kommun mycket positivt på, då järnvägssträckan mellan Nässjö och Jönköping är en viktig länk även för Eksjö kommun som strävar efter förbättrade kommunikationer till och från både Nässjö och Jönköping.

Järnvägssträckan mellan Nässjö och Eksjö lyfts också fram, då den främsta arbetspendlingen i kommunen sker mellan Eksjö, Nässjö, Forserum och Jönköping. I översiktsplanen fastslår Nässjö kommun vikten av den elektrifiering mellan Nässjö och Eksjö samt mellan Nässjö och Vetlanda som den regionala transportplanen pekar ut och att man kommer att verka för dessa åtgärder genomförs på sikt. Eksjö kommun delar Nässjö kommuns syn på elektrifiering och ställer sig väldigt positiva till att Nässjö i sin översiktsplan trycker på vikten av att genomföra åtgärderna.

I översiktsplanen lyfts även den planerade ombyggnationen av riksväg 40 mellan Eksjö och Nässjö som planeras att bli en 2+1 väg och delvis ny sträckning vid Sjunnarydssjön. Den planerade ombyggnationen av riksväg 40 kommer inte bara innebära en förbättrad bilväg utan även resultera i en ny cykelväg mellan Nässjö och Eksjö som gör det möjligt att i framtiden arbetspendla med andra färdmedel än bil. Något som skulle kunna lyftas i Nässjös översiktsplan. Annars lyfter Nässjö kommun ett intresse av att minska de skadliga utsläppen från transportsektorn genom att möjliggöra för nya drivmedelsmöjligheter. Detta genom att utbyggnaden av laddinfrastruktur förbättras och blir tillgänglig utmed riksväg 31/40/47, vilket Eksjö kommun ser positivt på. Eksjö kommun har också en ambition om att utveckla laddinfrastrukturen längs med riksväg 40 och har inom kort laddstolpar vid Abborrhaviksrondellen och i Mariannelund. På vilket sätt utvecklingen sedan ska ske utreds vidare 2022. Rosjön, som går mellan kommungränserna i nordvästra Eksjö, blir fortsatt utpekad som LIS-område utefter samma avgränsning som i nuvarande översiktsplan, Översiktsplan 2012 för Nässjö kommun. Syftet med LIS i detta område förändras dock i den nya översiktsplanen till att utöver stärka turismverksamheter också ge möjlighet till bostäder. Eksjö kommun har inga synpunkter på detta.

Eksjö kommun tackar Nässjö kommun för upplysning om samråd och önskar kommunen lycka till i det fortsatta arbetet med den nya översiktsplanen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Eksjö kommun för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med information om den nya cykelvägen mellan Nässjö och Eksjö samt de förbättrade möjligheterna till cykelpendling mellan kommunerna.

Nässjö Affärsverk (VA)

VA- avdelningen på NAV önskar lämna följande yttrande angående ny översiktsplan för Nässjö kommun med tillhörande underlag som MKB och planeringsunderlag.

På uppdrag av kommunen har NAV huvudmannaskapet för kommunalt vatten och avlopp inom Nässjö kommun. NAV VA har därmed ett ansvar att säkerställa vattenförsörjningen och avloppshanteringen inom kommunens verksamhetsområden. För att täcka kostnaderna för kollektivets behov av vatten- och avloppstjänster tags avgifter ut enligt Nässjö kommuns VA-taxa. NAV VA är en bred verksamhet och styrs i grunden av Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) men även miljöbalken och livsmedelslagen. Som producent och distributör av vårt viktigaste livsmedel dricksvatten har vi ett långtgående produktansvar. Därför behöver både kvalitet och kvantitet säkerställas för vårt uppdrag att leverera ett hushållsvatten till våra abonnenter enligt LAV.

Torrår, värme och torka har redan påverkat möjligheterna till att upprätthålla leveranser av hushållsvatten till vattenabonenterna. Under dessa perioder har tillgången till råvatten i Nässjö kommuns vattentäkter varit begränsade, även kvaliteten har påverkats främst i ytvattentäkterna. Detta har medfört begränsningar genom bevattningsförbud och uppmaningar att spara på vattnet i syfte att klara vattenförsörjningen. Även kommuninvånare och verksamheter med enskilda brunnar har påverkats och haft behov av kommunal vattenförsörjning. Dessa torrår bekräftar klimatförändringarnas påverkan när det gäller tillgång på vatten för de olika behov som föreligger. Nässjö kommun ligger högst upp i avrinningsområdena och är mycket sårbart och utsatt för ett torrare och varmare klimat. Men det är inte bara torka som är ett hot utan även skyfall med intensiv nederbörd som ökar risken för översvämning och förorening av dricksvattentäkter. Samtliga vattentäkter saknar idag reservvattentäkter, den kommunala vattenförsörjningen är helt beroende av att befintliga dricksvattentäkter fungerar med avseende på både kvantitet och kvalitet.

För att klara av att leverera långsiktigt hållbara vattentjänster krävs ett nära samarbete mellan kommunens förvaltningar och bolag. Lagstiftning och regler ändras i syfte med att upprätthålla en god vattenförsörjning trots klimatförändringar. Under 2021 kom två rapporter som kommer att påverka kommunen och NAV VA's uppdrag att säkerställa och tillhandahålla en god dricksvattenförsörjning.

- En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet SOU 2021:81
- Regional vattenförsörjningsplan för Jönköpings län År 2020 – 2050 med utblick till år 2100
- Rapporten ”En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet SOU 2021:81” är ett betänkande på hur EU's nya dricksvattendirektiv ska införlivas i svensk rätt. En central del i rapporten är hur riskbedömning och riskhantering ska genomföras för hela kedjan från tillrinningsområde, uttag, beredning, lagring och distribution till tappkranen. Utgångspunkt för detta arbete är WHO's vattensäkerhetsplaner. I rapporten föreslår man att detta arbete ska vara genomfört senast den 12 juli 2027. Detta är ett omfattande arbete som kommer beröra många myndigheter och organisationer, så även Nässjö kommun. Länsstyrelsens regionala vattenförsörjningsplan omfattar år 2020–2050 men med en utblick mot år 2100. Planens fokus är främst på framtidens dricksvattenförsörjning men den belyser även vattenförsörjning ur ett bredare perspektiv dvs matproduktion, rekreation, kulturmiljöer eller industri. Planen belyser de risker som kommer med den klimatförändring som pågår och ett antal åtgärder har tagits fram. Åtgärderna berör allt ifrån organisatoriska, fysisk planering och utförande till informativa och kunskapshöjande. Dessa behöver arbetas in i kommunens styrande dokument och befintliga arbetssätt.

I Nässjö kommun har vi ett antal skyddsvärda vattenförekomster varav en del är dricksvattentäkter idag men även vattenförekomster som anses skyddsvärda och som kan bli viktiga täkter i framtiden. NAV VA arbetar aktivt med åtgärderna i kommunens VA-plan för att säkerställa både kvalitet och kvantitet tex. förnyelse av ledningar, vattendomar för befintliga täkter, vattenskydd och upprättande av reservvatten men även regleringsstudier. Detta är åtgärder och processer som tar tid med omfattande

utredningar och där motstående intressen möts. Att kommunen endast har de tankar som finns, ger en sårbarhet på många plan inte minst om olyckan är framme.

Som dricksvattenproducent ligger det därför i vårt uppdrag att bevaka och säkerställa att det råvatten vi förfogar över idag, men även för framtida behov, inte utsätts för risker som kan påverka dess kvalitet och kvantitet.

Med denna utgångspunkt ser NAV VA en avsaknad av långsiktig hållbar vattenförsörjning i den föreslagna översiktsplanen och dess underlag både gällande kommunalt och enskilt vatten. Planens syfte vilket man kan läsa i första meningarna är just att redovisa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning inom kommunen. Det är översiktsplanens uppgift att vara ett vägledande planeringsunderlag i frågor som rör kommunens utveckling. Här måste vattenfrågan få en större plats. De åtgärder som länsstyrelsen lyfter fram i den regionala vattenförsörjningsplanen måste vävas in i våra styrande dokument och brytas ner på aktiviteter rörande kommunal nivå.

I kommande regelverk ska en utökad riskbedömning och riskhantering utföras i syfte att skydda kommunens viktiga vattenförekomster. Det genererar nya krav på kommunen och NAV VA's uppdrag som dricksvattenproducent.

I samrådsförslaget till ny översiktsplan med tillhörande planeringsunderlag och MKB saknas ställningstaganden för vattenförsörjning och dricksvattenförsörjning. Dessa ska även viktas mot andra ställningstaganden.

Vattenförekomster som fungerar till dricksvattenförsörjning måste säkerställas för att man ska kunna bebygga i befintliga och nya verksamhetsområden för kommunalt vatten och avlopp. Vatten är en förutsättning till att bygga, leva och att bo.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö affärsverk (VA) för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kommer att kompletteras med information kring kommunens långsiktiga vattenförsörjning. I samband med omarbetningen av översiktsplanen kommer vattenfrågorna överlag att ges ett större utrymme i översiktsplanens olika dokument, exempelvis genom att översiktsplanen tillfogas nya ställningstaganden.

Den regionala vattenförsörjningsplanen kommer att vävas in översiktsplanen då det utgör ett viktigt planeringsunderlag för vattenfrågor såväl som för kommunens utveckling i stort.

Nässjö Affärsverk (Energi)

Energiavdelningen på NAV lämnar följande yttrande kring översiktsplanen:

Vi har tagit del av era underlag och har tittat på området fjärrvärme. Vi ser fjärrvärme som en strategiskt viktig del i samhället, utifrån att el behovet användas till andra delar än till uppvärmning.

Vår preliminära tidplan är att år 2036 kommer en ny anläggning för produktion av värme, värmeverk alt. kraftvärmeverk, att behöva vara klart. Vår anläggning, kraftvärmeverket, består av två pannor och den ena - CFB - kommer att behöva ersättas vid denna tidpunkt.

Detta måste vara förberett i översiktsplanen och detaljplanarbetet för Nässjö tätort.

Inom fjärrvärme kommer ny teknik för att kunna förse även nybyggnationer med fjärrvärme, samt att energikraven på nybyggnation ändras. Det finns vissa tekniska lösningar idag som inte är provade i Nässjö, men på sikt kan det bli aktuellt att bygga ut fjärrvärmenätet inom Nässjö med ny teknik som t ex lågtempererade nät. I området Västra Staden önskar vi delta, vara proaktiva och nytänkande när det gäller värmeleveranser ur hållbarhetsperspektivet.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö Affärsverk (Energi) för deras yttrande på översiktsplanen.

Eftersom fjärrvärmeutbyggnaden främst sker inom kommunens större tätorter (Nässjö och Forserum) där det idag finns fördjupade översiktsplaner, bedöms de skrivningar som finns i översiktsplanen avseende fjärrvärme vara tillräckliga. Området västra staden hanteras inte inom ramen för översiktsplanen men Nässjö kommun ser positivt på Nässjö affärsverks deltagande och engagemang i detta arbete.

Lantmäteriet

Lantmäteriet har enligt 3 kap. 9-10 §§ PBL ingen fristående roll i samrådsförfarandet när översiktsplaner tas fram. Lantmäteriet ska vid förfrågan lämna sina synpunkter till länsstyrelsen och har därför inte några synpunkter att lämna till kommunen i detta ärende.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Lantmäteriet för deras yttrande på översiktsplanen.

Sävsjö kommun

Sävsjö kommun ser generellt positivt på det framtagna planförslaget och anser att det verkar vara väl genomarbetat och med tydliga ställningstaganden. Särskilt positivt är satsningen på hela kommunen och flerkärnighet där alla mindre tätorternas utvecklingspotential lyfts fram.

Sävsjö kommun anser att det är viktigt att utreda vilka konsekvenser en vindkraftspark i Fallamosseområdet kan få på värdet för riksintresset för naturvård. Fallamosseområdet är ett våtmarksområde som delvis utgör upprinningsområde för Vrigstadån. Utredningen bör säkerställa att anläggandet av vindkraft och anslutande vägar inte riskerar att påverka områdets hydrologi och de nedströms vattenförekomsterna negativt. För Sävsjö kommuns del är det särskilt viktigt att mossarna uppströms Vrigstad även fortsatt ska kunna fördröja vatten under regniga perioder för att inte öka sannolikheten för framtida översvämningar i ån genom Vrigstad.

I Länsstyrelsens underlag till den regionala handlingsplanen för arbetet med grön infrastruktur lyfts en stor värdetrakt för barrskog fram som kallas Höglandets barrskogsområde. Området omfattar bland annat Fallamosseområdet, Brunstorpsmossen, Tomtabacken och ett antal naturreservat. Igenom området passerar dessutom Höglandsleden. Området skulle kunna lyftas fram mer med tanke på dess potential för utvecklingen av naturturism – och bör i så fall göra det gemensamt av kommunerna.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Sävsjö kommun för deras yttrande på översiktsplanen. Konsekvenserna av ett eventuellt etablerande av en vindkraftspark kommer tydligare att beskrivas i översiktsplanen. Översiktsplanen kommer även att kompletteras med ett förtydligat ställningstagande kring Fallamosseområdet.

Barn- och utbildningsförvaltningen, Nässjö Kommun

Översiktsplanen berör hela kommunen förutom Nässjö stad och Forserums tätort och anger kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är ett vägledande planeringsunderlag i frågor som rör kommunens utveckling och sträcker sig tidsmässigt till år 2030. Översiktsplanen omfattar delarna Planförslag, Planeringsunderlag samt Miljökonsekvensbeskrivning.

Barn- och utbildningsförvaltningen bedriver förskole och skolverksamhet i flertalet tätorter som redovisas i delen Planförslag. Översiktsplanen räknar med en ökning av befolkningen i Nässjö kommun i jämn takt fram till 2030 vilket ställer krav på kommunal service såsom till exempel möjlighet för skolan att kunna ta emot fler elever.

För närvarande finns inga planerade förändringar gällande barn- och utbildningsverksamheten i de områden översiktsplanen omfattar förutom nybyggnation av en större förskola i Bodafors. Förvaltningen gör bedömningen att den tänkta förtätning av bostäder som redovisas i översiktsplanen enbart i liten omfattning påverkar Barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet. Av berörda förskolor och skolor är det skola och förskola i Äng samt möjligtvis i Anneberg som kan behöva utökas lokalmässigt vid en befolkningsökning.

LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära områden) återfinns i anslutning till flertalet tätorter och är tänkt att bidra positivt till en ökad befolkning på landsbygd och i mindre tätorter i kommunen. Utifrån gällande skolskjutsreglemente för grundskola och särskola kan skolskjuts beröra vissa LIS-områden men detta bedöms inte få någon stor påverkan på skolskjutsverksamhetens omfattning i sin helhet. Övrig förvaltningsverksamhet omfattas inte av skolskjuts och berörs därmed inte.

Med ovannämnda synpunkter tillstyrkes översiktsplanen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar barn- och utbildningsförvaltningen för deras synpunkter på översiktsplanen. Kommunen tar med sig Barn- och utbildningsförvaltningens medskick angående skola och förskola i Äng och Anneberg kopplat till framtida befolkningsökningar. Översiktsplanen bedöms dock inte behöva korrigeras utifrån detta.

Vetlanda kommun

Vetlanda kommun vill framföra följande synpunkt på förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun:

Vetlanda kommun anser att skrivningen som rör utveckling och elektrifiering av järnvägen mellan Vetlanda och Nässjö bör utgöra ett formellt ställningstagande i kommande planförslag.

I avsnittet som rör Landsbygdsutveckling i strandnära läge bör texten förtydligas rörande Nömmens södra strand. Nässjö kommun anger att de södra delarna av sjön som är minst oexploaterade är viktiga att bevara för friluftsliv och djur- och växtliv. Detta område är dock bara delvis inom Nässjö kommun vilket bör förtydligas i kommande revidering.

Av planförslaget bör, vid revidering, ett förtydligande göras om det för Nässjö kommun gällande tematiska tillägg om vindbruk ersätts av ny översiktsplan.

Sammanfattning av ärendet

En översiktsplan redogör för kommunens långsiktiga viljeinriktning avseende den framtida mark- och vattenanvändningen i kommunen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men den är vägledande i många beslut angående kommunens utveckling.

Nässjö kommun har tagit fram förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen rör hela kommunens yta exklusive tätorterna Nässjö och Forserum, där det finns fördjupade översiktsplaner.

Nässjös förslag till ny översiktsplan består i sin helhet av följande tre delar: Ett planförslag som redovisar de utpekanden och ställningstaganden som kommunen gör avseende framtida mark- och vattenanvändning. Ett planeringsunderlag innehållande det underlag som legat till grund för de utpekanden och ställningstaganden som görs i planförslaget. En miljökonsekvensbeskrivning som redogör för de miljökonsekvenser som översiktsplanen kan antas medföra.

Frågor i översiktsplanen som förutsätter samarbete med grannkommunerna eller som påverkar grannkommunerna särskilt är de som rör vatten, landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och kommunikationer. Även förslag till större etableringar såsom till exempel större handelsetableringar eller ställningstaganden rörande vindkraftsetableringar kan vara av intresse för grannkommuner.

Ärendets beslutsunderlag

Relevant beslutsunderlag utgörs av Nässjö kommuns förslag till ny översiktsplan och Vetlanda kommuns översiktsplan med bilaga, antagen 2010.

Bakgrund, utredning och beredning av ärendet

Vetlanda kommun har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Nässjö kommuns förslag till ny översiktsplan. Samråd om planförslaget genomförs under perioden 1 november, 2021 och 1 februari, 2022. Vetlanda kommun har begärt uppskov på remissyttrandet för att det ska kunna processas i den politiska organisationen.

Förslag till yttrande är framtaget av tjänstemän på planavdelningen, Tekniska kontoret.

Barnkonventionen

För Vetlanda kommuns yttrande anses inte barnperspektivet tillämplbart.

Förvaltningens ståndpunkt

Vetlanda kommun berörs främst av ställningstaganden och utpekande som rör områdena kommunikationer, vatten och LIS. Även frågor som rör förnyelsebar energi sammanfattas nedan.

Kommunikationer

Nässjö kommun anger i ett ställningstagande i framtaget planförslag att kommunen ska ”verka för en utveckling av Jönköpingsbanan med triangelspår som gör det möjligt att köra direkt norrut på Södra stambanan”. Detta är viktigt även för Vetlanda kommun som också strävar efter förbättrade kommunikationer till och från Jönköping. Det är också viktigt att järnvägen mellan Vetlanda och Nässjö utvecklas och elektrifieras.

Detta nämns i framtaget planförslag med utgör inte ett formellt ställningstagande. Vetlanda kommun anser att detta bör utgöra ett formellt ställningstagande i kommande revidering av planförslaget.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Planförslaget anger ett antal områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge varav tre områden pekas ut runt sjön Nömmen. Dessa tre områden fanns, med viss skillnad i utbredning, med i tidigare översiktsplan för Nässjö kommun. Nömmen ligger i kommungräns med Vetlanda. Vetlanda kommun har i gällande översiktsplan ett utpekad LIS-område vid Nömmen.

LIS-områdena avsätts i det nya planförslaget för bostadsändamål samt utveckling av turism-verksamhet. Två av områdena ligger i anslutning till Stensjön och ett tredje finns i den sydöstra delen av sjön med syfte att stötta servicen i Sandsjöfors. Gällande miljökvalitetsnormerna har sjön Nömmen måttlig ekologisk status men ej god kemisk status. Detta framgår av planförslaget och utgångspunkten för ett av områdena är att det bör anslutas till kommunalt vatten och avlopp. För området Äppelholm i närheten av Sandsjöfors görs bedömningen att områdets läge medför att vatten och avlopp löses enskilt för varje fastighet. För område 2 vid Stensjön framgår inte vilken lösning kommunen förespråkar. Vetlanda kommun delar Nässjö kommuns åsikt om att hänsyn visas till både de delar som pekas ut i Nässjö kommun och Vetlanda kommun gemensamt, så att förutsättningarna för att uppnå strandskyddets syften kvarstår. Delar av det som framförs angående LIS i avsnittet om mellankommunala frågor bör i kommande revidering däremot förtydligas. Det rör skrivningen om att de södra delarna av sjön Nömmen som är de minst oexploaterade är viktiga att bevara för friluftsliv och djur- och växtliv. Det bör tydligare framgå att Nässjö kommun i översiktsplanen endast kan ge vägledning för eventuella ärenden inom Nässjös kommungräns.

Förnyelsebar energi

Nässjö kommun förordar användande av förnyelsebar energi före fossila och ändliga bränslen. All energianvändande verksamhet (bebyggelse, samhällsstruktur/ kommunikationer) som kommunen kan påverka, ska ta hänsyn till energihushållning som en viktig faktor. En energi- och klimatstrategi har tagits fram för Nässjö kommun. De riktlinjer som föreslås syftar till att minska energiförbrukningen och ställa om till förnybara energikällor. I förslag till ny översiktsplan lyfts vindkraft, solenergi och småskalig vattenkraft fram som hållbara och förnybara energikällor.

Nässjö kommun ser positivt att åter ta en del dammar i bruk för kraftproduktion, men att detta göra med hänsyn till natur- och kulturvärden. Nya anläggningar i Emåns avrinningsområde är inte tillåtna, vilket också framgår av planförslaget.

Beträffande solenergi anges att vid placering och utformning av byggnader ska förutsättningarna för solenergi beaktas.

Planförslaget anger att Nässjö kommun i grunden är positiv till utbyggnad av vindkraft då det är en hållbar och förnybar energikälla. Kommunen förordar en successiv utbyggnad av vindkraft. En utbyggnad ska främst ske inom de riksintresseområden för vindbruk som statliga Energimyndigheten i samråd med andra myndigheter har avgränsat. I övriga kommunen som inte utgör riksintresse kan enstaka större vindkraftverk eller små grupper av verk lämplighetsprövas. I kartbilden nedan redovisas område av riksintresse för vindbruk (lila område) samt områden som ej är lämpliga för vindkraft (gula områden).

Vindkraftsetableringar i Nässjö kommun hanteras i dagsläget med stöd av ett tematiskt tillägg, antaget 2010. Vetlanda kommun förutsätter att föreliggande förslag med tillhörande planeringsunderlag ersätter detta tillägg. Det framgår dock inte av samrådshandlingarna om så är fallet.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Vetlanda kommun för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kommer att kompletteras med ett ställningstagande kopplat till planförslagets skrivning om elektrifiering av järnvägen mellan Vetlanda och Nässjö. Ett förtydligande angående LIS-området vid Nömmens södra strand kommer även att tillfogas översiktsplanen. Förtydligande kommer även göras angående att vindbruksplanen sedan 2017 är förklarad som ej aktuell och därmed ersatt av översiktsplanen. Övriga synpunkter i yttrandet kommer att tas i beaktande i samband med omarbetandet av översiktsplanen och eventuella kompletteringar av text och/eller kartor sker därefter.

Jönköpings kommun

Jönköpings kommun har fått samrådshandlingar gällande förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun för yttrande. De mellankommunala frågor som behandlas i översiktsplanen och som berör Jönköpings kommun är främst kommunikationer, vindkraft och vatten.

I förslaget till ny översiktsplan framgår att kommunikationerna mellan Nässjö och Jönköpings kommun är viktiga för bland annat arbetspendling. Riksväg 40 och Jönköpingsbanan är de viktigaste kommunikationerna mellan våra kommuner, samverkan och samarbete för att utveckla kommunikationerna pågår sedan lång tid tillbaka.

Gällande vindkraft presenteras i förslaget områden norr om Forserum samt områden i anslutning till vår kommungräns som potentiella områden för utveckling av vindkraft. På Jönköpings kommuns sida av kommungränsen finns ett område som är utpekad som lågexploaterat område.

En samverkan mellan kommunerna är angeläget om projekt för vindkraft blir aktuellt nära kommungränsen.

Nässjö kommuns geografiska placering högst upp på högländets avrinningsområden innebär att händelser i Nässjö kommun påverkar de vattendrag beläget längre ner i länet och kan i förläningen få konsekvenser för andra kommuners dricksvatten eller översvämningrisk. För Jönköpings kommun är det särskilt Huskvarnaån som berörs.

I övrigt ser Jönköpings kommun positivt på Nässjö kommuns vision för en långsiktigt hållbar utveckling av den fysiska miljön.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Jönköpings kommun för deras synpunkter på översiktsplanen.

Kommunen ser positivt på samverkan mellan kommunerna i frågan om eventuella vindkraftsetableringar i närhet av respektive kommungräns. Gällande frågan om påverkan från avrinningsområden till bland annat Huskvarnaån så kommer översiktsplanen att kompletteras med ytterligare information om vattenfrågor.

Höglandets räddningstjänstförbund

Höglandets räddningstjänstförbund har följande kommentarer på planförslaget.

1. Kartan för insatstider

I planförslaget redovisas en karta med insatstider i Nässjö kommun. Skyddet i samhället kräver olika förmågor som finns redovisade i räddningstjänstens handlingsprogram. Kartan bör tas bort från Översiktsplanen och istället bör det hänvisas till räddningstjänstens handlingsprogram.

Räddningstjänstens förmåga och handlingsprogram ska dimensioneras utifrån samhällets risker.

2. Trafiksäkerhet

Räddningstjänsten genomför utbildningar om trafiksäkerhet för unga inom kommunen.

3. Ras och skred

Av Plan- och bygglagen (2010:900) framgår att det av översiktsplanen ska framgå:

3.kap § 5 fjärde stycket:

"kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra"

Hur risker kan minska eller upphöra anser vi inte är behandlade i tillräcklig omfattning. Det finns framgår inte heller hur kommunen ser på risker för skred och ras.

4. Klimatanpassning

Det finns en problematik i Nässjö tätort med översvämning av källare vid skyfall, detta bör tas hänsyn till i all fysisk planering. I viss mån bör detta även framgå i kommunens arbete med klimatanpassning.

5. Risk- och sårbarhetsanalys

I planeringsunderlaget framgår att räddningstjänst en år 2011 tog fram en risk- och sårbarhetsanalys. Det har sedan dess antagits en ny i kommunfullmäktige vilket finns bifogat. Bifogat finns även trygghetsboks slutet där vi mäter risker för olyckor i kommunen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tacka Höglandets räddningstjänstförbund för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med aktuellt planeringsunderlag avseende risk- och sårbarhetsanalys samt trygghetsboks slut. En komplettering och en utökad beskrivning av risker kopplade till ras, skred och erosion i förhållande till områden utpekade för exploatering tillfogas också översiktsplanen.

I och med att översiktsplanen inte behandlar Nässjö tätort kommer inte klimatrelaterade risker kopplade specifikt till Nässjö stad att tas upp i översiktsplanen. Kommunen avser dock att komplettera de delar av översiktsplanen som berör kommunens arbete med klimatanpassning på en kommunövergripande nivå.

Kartan med insatstider för räddningstjänsten kommer att plockas bort från översiktsplanen. Hänvisning kommer istället att ske till räddningstjänstens handlingsprogram.

Trafikverket

Trafikverket har tagit del av samrådshandlingarna för förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun. Övergripande

Översiktsplanens fokus på utveckling i första hand genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse ser Trafikverket positivt på då det främjar transportsnåla transportsätt.

Det befästs även i ställningstaganden om att kommunen ska arbeta för att skapa möjligheter för att använda alternativa kommunikationssätt. Detta hade gärna fått förtydligas och specificeras hur det ska genomföras, till exempel genom fokus på hela resan perspektiv där en kombination av cykel, bil och kollektivtrafik tillsammans skapar en attraktiv och hållbar transportlösning. En tidig dialog med JLT kring lokalisering och trafikering av hållplatser och omstigningspunkter är en förutsättning för att de i översiktsplanen utpekade utvecklingsområden ska kunna uppfylla denna målbild. Vidare hade det varit önskvärt med större tydlighet kring vilka stråk som är prioriterade att utveckla avseende cykel och kollektivtrafik vilket även hade gett mer stöd för övrig planering.

Hänsyn till statlig infrastruktur

I avsnittet om kommunikationer och infrastruktur redovisas riksintressen för kommunikationer på en karta vilket är bra.

Kopplat till kommunikationer och infrastruktur finns ett ställningstagande att ”Åtgärder får inte genomföras som innebär att möjligheten att använda de utpekade riksintressena för väg, järnväg, stationer och terminaler påtagligt försvåras. Företräde ska ges för stadsutvecklingsprojekt.” Stadsutveckling är inte riksintresse och kan därmed inte ges företräde över ett utpekat riksintresse, då detta ska skyddas mot åtgärder som kan försvåra utnyttjandet av anläggningen.

Ställningstagandet ”Bebyggelse och andra anläggningar som kan försvåra tillkomsten av väg eller järnväg får inte tillkomma” är problematiskt då det inte avgränsar något om vilka tillkommande vägar/järnvägar som kommunen anser är viktiga att skydda.

Trafikverket anser att riksintressen för kommunikationer och andra hänsynsaspekter kopplade till infrastruktur även bör redovisas som ett kapitlet under ”Hänsyn i samhällsplaneringen”. I beskrivningen av infrastruktur av riksintresse så bör generella rekommenderade hänsynsavstånd från riksintresse väg och järnväg vid nybyggnation beskrivas mer än som byggnadsfritt avstånd. Länsstyrelsen har beskrivit detta i sin skrift ”En aktuell översiktsplan”. I detta kapitel om hänsyn till infrastruktur så bör hänsyn beskrivas bredare än bara riksintressen. Trafikverket anser att även vägar som är utpekade som Funktionellt prioriterat vägnät bör beskrivas och pekas ut i kartmaterialet då det kan få stor påverkan på byggnationen i anslutning till vägarna. Utmed dessa vägar kommer Trafikverket att ställa högre krav på säkerhetsavstånd, möjlighet till anslutningar, utformning med mera vid en kommande etablering i anslutning till vägarna. Även rekommenderade vägar för farligt gods bör framgå i kartmaterial för att tydligare koppla till ställningstagandet om särskild hänsyn till risker med farligt gods.

Vidare önskar Trafikverket att det tillförs ett ställningstagande om att samtliga bygglov, detaljplaner och tillstånd som medger objekt högre än 20 meter remitteras till Trafikverket utifrån vårt uppdrag att bevaka riksintresset för luftfart och möjlig påverkan på Trafikverkets kommunikationsutrustning.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Trafikverket för deras yttrande på översiktsplanen.

Gällande ställningstagandet ”Åtgärder får inte genomföras som innebär att möjligheten att använda de utpekade riksintressena för väg, järnväg, stationer och terminaler påtagligt försvåras. Företräde ska ges för stadsutvecklingsprojekt.” så kommer detta ställningstagande att omarbetas och formuleras annorlunda.

Gällande ställningstagandet ”Bebyggelse och andra anläggningar som kan försvåra tillkomsten av väg eller järnväg får inte tillkomma” så kommer detta att förtydligas så att det tydligare framgår vilka tillkommande vägar och järnvägar som kommunen anser det vara viktigt att skydda.

Beskrivningarna av riksintressen för kommunikation och andra hänsynsaspekter kopplade till infrastruktur kommer förtydligas och där det bedöms relevant även beskrivas mer ingående. Översiktsplanens kartmaterial kommer även att uppdateras med rekommenderade vägar för farligt gods.

Beträffande Trafikverkets önskemål om att ett nytt ställningstagande tillförs planen angående att ”samtliga bygglov, detaljplaner och tillstånd som medger objekt högre än 20 meter remitteras till Trafikverket” så bedöms detta vara överflödigt att ta in som ett ställningstagande i översiktsplanen eftersom detta redan sker och finns inskrivet i kommunens rutiner för handläggning av såväl detaljplaneärenden som bygglovs- och tillståndsärenden.

Socialförvaltningen, Nässjö kommun

Hej!

Socialförvaltningen har tagit del av det förslag till övergripande översiktsplan som nu är föremål för samråd. Vi har inga synpunkter att lämna på innehållet. Dock noterar vi att det i något fall tycks finnas en överlappning mellan områden som pekas ut som LIS-områden respektive riskområde för översvämning. Enligt planförslaget ska restriktivitet råda vid detaljplaneläggning och bygglovsprövning i sådana riskområden.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Socialförvaltningen för deras yttrande på översiktsplanen.

EON

Yttrande över ”Förslag till ny översiktsplan för Nässjö kommun”

E.ON Energidistribution AB (”E.ON”) avger yttrande avseende Nässjö kommuns förslag till översiktsplan. E.ON vill såsom ägare av infrastruktur för elförsörjning inom kommunen avge följande synpunkter.

Befintlig elförsörjning

Elförsörjningen är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av kommunens näringsverksamhet och bostadsbyggande. Inte minst är utbyggnad och ombyggnad av elnätet viktig för att garantera fullgod leveranssäkerhet och en bidragande faktor till det förnybara samhället.

E.ON har nätkoncession för område gällande ledningar inom Nässjö kommun. Genom detta är bolaget, enligt ellagen, ensamt skyldigt att ansluta nya elanläggningar. Nässjö Affärsverk innehar områdeskoncession och svarar för eldistributionen inom Nässjö stad men matas i sin tur av E.ON från regionnätet.

Regionnät

I Nässjö har E.ON en större fördelningsstation som utgör en viktig knutpunkt i regionnätet. Genom att det i denna punkt sammanlänkas ett flertal viktiga ledningar är den av mycket stor vikt för regionens elförsörjning och fördelningen av en stor del av eldistributionen i södra Sverige.

Utöver ledningarna som syftar till den regionala överföringen av el så utgår det även ett flertal 40kV-ledningar som står för den lokala eldistributionen i Nässjö kommun med omnejd.

Av kommande projekt på regionnätets nivå kan nämnas en förstärkning och förnyelse av matningen till Malmbäck.

Lokalnät

Matning till abonnenterna i det lokala distributionsnätet som ingår i E.ON:s områdeskoncession sker via mellanspänningsledningar med systemspänning 10- och 20kV för överföring av el till nätstationer. I nätstationerna transformeras spänningen ner till 400V. Från nätstationerna förgrenar sig ett lågspänningsnät via kabelskåp och servisledningar ut till E.ON:s kunder.

Under 2000-talet har E.ON bedrivit ett kontinuerligt arbete med att vädersäkra lokalnätet genom att byta ut störmingskänsliga luftledningarna till kablar i marken. Ett arbete som förväntas att fortgå under planperioden.

Elnät i fysisk planering

E.ON:s utgångspunkt i den fysiska planeringen är att sträva efter att behålla befintlig infrastruktur i nuvarande utförande och i ianspråktaget läge.

Det är särskilt viktigt att betona och bibehålla utrymme i den fysiska planeringen för de inmatande regionnätets ledningar och anläggningar som står för försörjningen av hela regionen. Dess placering och utförande har noga utretts och sanktionerats genom koncessionsbeslut av Energimarknadsinspektionen (Ei) och markupplåtelse genom ledningsrätt och servitut.

Då regionnätets ledningarna samt för elnätet i övrigt viktiga anläggningar har stor betydelse för regionen ser E.ON att det är välkommet att dessa redovisas som viktiga planeringsförutsättningar i kommunens översiktsplan. För oss som ledningsägare utgör ledningsstråken strategiska korridorer som försörjer en växande kommun med alltmer planlagd mark. Inom dessa planreservat måste vi ofta kunna säkra framtidens elförsörjning genom att förstärka och förnya ledningarna, vilket blir särskilt angeläget nu när samhällets behov av el kommer att påtagligt öka under de kommande decennierna. Det är ofta svårt och oönskat att skapa nya lägen för större ledningar i tätbebyggd miljö.

Med tanke på att det är en svår och lång process att få tillstånd och markupplåtelse för regionnätet är det även önskvärt att översiktsplanen betonar att ledningarna ska ges erforderligt utrymme med tanke på säkerhet och framtida behov vid nybyggnation i deras närhet. Genom att i översiktsplanen tydligt redovisa de stråk i vilka regionnätets ledningar finns bör det kunna säkerställas att det inte tillkommer

byggnation eller annan verksamhet i dess närhet som inte är förenlig med de säkerhetsföreskrifter som omfattar anläggningarna. Det gäller både riskavstånd för fysisk påverkan på ledningarna och restriktioner för vilka verksamheter som kan bedrivas nära ledningarna.

Förslag om ny bebyggelse utifrån elnätets kapacitet

Översiktsplanen föreslår flertalet nya industri- och verksamhetsområden inom kommunens tätorter. Beroende på vilken typ av etableringar som sker på dessa ytor kan en utökning av kapaciteten i elnätet krävas. Vidare kan verksamheterna ställa ökade krav på en mer robust elförsörjning. Verksamheter med ett stort effektbehov kan alltså kräva ny infrastruktur, vilket förutsätter en gemensam planering mellan kommun och nätbolag med lång framförhållning.

Det är viktigt att se energiförsörjningsfrågan ur ett helhetsperspektiv och att kommunen tillsammans med E.ON på ett tidigt stadie uppskattar det framtida energibehovet kopplat till den tidshorisont man ser för utbyggnadstakten. Till det bör fogas de trender som påverkar behovet av el såsom ökningen av eldrivna transporter och uppbyggandet av nya laddningsmöjligheter. Allt detta sammantaget påverkar den kapacitet som behövs i E.ON:s anläggningar i lokalnätet och kanske även i det överliggande regionnätet. Om en beställning av ökad effekt blir nödvändig bör den göras i mycket god tid då de ombyggnader av regionnätet som kan bli följden är väldigt tidskrävande. Det är särskilt tillståndprocesserna för koncessionsärenden som är mycket tidsdrivande.

Riskavstånd och elektromagnetiska fält (EMF)

På sida 88 i kap. Hänsyn i samhällsplaneringen - Risker i samhällsplaneringen uppmärksammas risker med lågfrekventa elektromagnetiska fält samt kommunens ställningstaganden för hanteringen av dessa risker i den fysiska planeringen.

E.ON välkomnar arbetssättet att begränsa bebyggelse i anslutning till befintliga kraftledningar och för gärna en dialog med kommunen i kommande bedömningar. Eftersom magnetfälten är direkt beroende av vilken spänningsnivå och vilken strömlast som passerar genom ledningen så måste en skälighetsbedömning göras i varje fall. En avvägning av vilken typ av bebyggelse eller verksamhet som kan tillåtas i ledningarnas närhet måste naturligtvis också göras. E.ON vill gärna delges dessa planer på utvecklingsstadiet och medverkar gärna med bedömning och mätning av EMF.

Det är även viktigt att beakta vilket framtida utrymme som krävs ur ett magnetfältsperspektiv. Ett ökat effektbehov gör att mer last behöver gå i ledningarna eller att dessa behöver spänningshöjas, vilket skulle kunna försvåras om omgivande bebyggelse placeras för nära ledningen i fråga.

Att gräva ner regionnätsledningar

I kap. Risker i samhällsplaneringen – Risker i samhällsplaneringen (s.88) skriver planförfattaren att:

”Kommunen förordar att elledningar grävs ner där så är möjligt. Både för att det ger mindre magnetfält och för att markåtgången är mindre. Elledningar bör samlokaliseras där så är möjligt.”

E.ON vill framföra ett önskemål om att detta krav nyanteras och utvecklas i det fortsatta planarbetet då frågan om att gräva ned ledningar är långt mer komplex än att åstadkomma ett kabelschakt.

Regionnätsledningarna utgör tillsammans med de nationella stamnäten det svenska energisystemets bas. De är tillsammans vitala för samhället och elförsörjningen i stora områden som omfattar miljontals kunder. Att flytta befintliga regionnätsledningar kräver stora resurser i tid och pengar – resurser som istället kan läggas på att stärka elnätet med nya ledningar.

Delar av lokalnäten är idag nergrävda för att minska avbrottsrisker vid till exempel storm. Det ger ibland en felaktig uppfattning om att markkabel är ett likvärdigt alternativ till luftledningarna även på de högsta spänningsnivåerna, vilket sällan är fallet. Luftledningarna har hög tillgänglighet, få felkomponenter och korta reparationstider. Markkablar har däremot ett antal nackdelar såsom risk för försämring av driftsäkerheten, påverkan på beredskapen, sämre överföringsförmåga, högre kostnad osv.

Se information på nedanstående länk för en mer utförlig beskrivning av orsakerna till att regionnätledningarna inte bör flyttas eller grävas ner.

<https://www.eon.se/artiklar/daerfoer-boer-inte-regionnaetsledningar-flyttas>

Nässjös ambitioner kring förnybar energi

E.ON välkomnar Nässjö kommuns positiva inställning till en utbyggnad av vindkraft inom kommunens gränser samt ambitionen att öka mängden energi som produceras i området. För att främja utvecklingen av den förnyelsebara elproduktionen i landet är det av stor vikt att kommuner tar hänsyn till detta i sin fysiska planering. Det är viktigt att i sammanhanget framhålla att dialogen om större etableringar, vare sig det rör sig om konsumtion eller produktion, innebär långa ledtider och kräver god framförhållning.

Fortsatt planarbete

E.ON önskar vara delaktiga i en fortsatt planering av utbyggnad av föreslagna verksamhetsområden. Bolaget är angeläget om ett gott samarbete med kommunen vid dessa och andra infrastrukturella projekt. Det är önskvärt att kommunen tidigt i planprocesserna och i nära samråd med elnätsägare arbetar för att hitta bästa möjliga framdragningsav nytt elnät med minsta möjliga intrång. Vid nya anslutningar till elnätet är det önskvärt att E.ON kontaktas i god tid. Detta i synnerhet när det gäller vindkraftsanslutningar då det ställer stora krav på var i elnätet man kan ansluta den levererade effekten. Planärenden som berör E.ON tar vi tacksamt emot via pbl@eon.se.

Ledningsvisning

För kommunens fortsatta handläggning av detta planärende och för framtagande av ett bra planeringsunderlag vill vi hänvisa till www.ledningskollen.se, för utbyte av relevanta kartunderlag för de av E.ON:s anläggningar och ledningar som nämns ovan där det finns möjlighet att få dessa digitalt och i diverse filformat.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar E.ON. för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet berör huvudsakligen frågor kring el och energi i den fysiska planeringen, kommunen tar dessa synpunkter och förbättringsförslag i beaktande och kompletterar översiktsplanen utifrån detta.

Fortifikationsverket

Fortifikationsverket har följande synpunkter

En av Fortifikationsverkets främsta uppgifter är att tillhandahålla funktionsdugliga och ändamålsenliga fastigheter och anläggningar till totalförsvaret.

Försvarmakten tillåter inga höga objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse eller över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, inom stoppområdet för höga objekt, eftersom det bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset. Texten om totalförsvaret på sidan 90 i planförslaget behöver utvecklas för att få med samtliga av dessa uppgifter samt vad konsekvenserna blir av vindkraftbebyggelse.

MSA-området för Hagshult flygplats med riksintresse berör delar av Nässjö kommun. Detta MSA-område har en höjdbegränsning om 520 meter. En höjd på objekt överskridande 520 meter över havet inom detta område skulle medföra påtaglig skada på riksintresset.

Höjdbegränsningen i texten om MSA-område sidan 91 behöver justeras.

På figur 24, sidan 81 i planförslaget pekas ett område ut som är av riksintresse för etablering av vindkraft. Detta område hamnar i konflikt med Försvarmaktens stoppområde för höga objekt och texten om vindkraft på sidan 80 ska därför tilläggas med att det finns begränsningar.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Fortifikationsverket för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med information angående begränsningar inom Försvarmaktens stoppområde. Texten om Totalförsvaret kompletteras och förtydligas för att inbegripa samtliga aspekter som nämns i ovanstående yttrande samt även beskriva konsekvenserna för vindkraftsbebyggelse.

Statens geotekniska institut

Översiktsplan för Nässjö kommun

Yttrande över samrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har från Länsstyrelsen i Jönköpings län erhållit rubricerad översiktsplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Syftet med översiktsplanen är att redogöra för kommunens ställningstaganden och vilja när det gäller mark- och vattenanvändning i kommunen, redogöra för nuläget i kommunen samt för de värden som finns i olika områden i kommunen och att beskriva konsekvenserna av genomförandet.

Underlag:

1. Planförslag Nässjö kommun samråd 2021
2. Planeringsunderlag Nässjö kommun samråd 2021
3. MKB Nässjö kommun samråd 2021

SGI:s synpunkter

SGU:s jordartskarta visar jordarternas utbredning i eller nära markytan samt förekomsten av block i markytan. I Nässjö kommun finns i huvudsak morän, ytnära berg, isälvssediment och torv.

Isälvssediment förekommer främst mot sjöarna och vattendragen.

Allmänt anser SGI att i en översiktsplan ska geotekniska förutsättningar översiktligt redovisas med avseende på geotekniska riskfaktorer (t.ex. risker för ras/skred i berg/j ord, erosion och översvämning). Dessa faktorer kan vara avgörande för lämpligheten utifrån ett geotekniskt perspektiv och de bör därför redovisas tidigt i planprocessen. Grova värderingar kan göras utifrån bl.a. geologiska och topografiska kartor.

SGI ser positivt på att kommunen har en ambition att pekat ut områden som inte är lämpliga som LIS-område. Områden som är olämpliga exempelvis med hänsyn till störningar eller risk för olyckor, hälsa, översvämning, skred eller ras.

SGI ser också positivt på att riskerna för översvämning och erosion finns med i planförslaget.

SGI önskar att även risken för skred i skredkänsliga jordarter utreds och tas upp i planförslaget och att riskområden markeras på motsvarande sätt som för erosion i kartmaterialet. Inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som pekas ut i översiktsplanen kan denna risk finnas, beroende på jordart och områdets topografi. Risken kan även finnas för annan planerad bebyggelse i strandnära lägen. Kartvisningstjänsten "Förutsättningar för skred i finkornig jordart strandnära", från SGU visar att det i Nässjö kommun finns aktsamhetsområden för skred i strandnära områden som ej utgörs av morän eller berg.

SGI önskar betona att även ras och blocknedfall är viktiga säkerhetsfrågor att beakta vid branta partier som utgörs av friktionsmaterial eller berg och rekommenderar att dessa frågeställningar tas upp i planen.

God kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. I en översiktsplan bör därför eventuella riskområden tydligt redovisas, förslagsvis på kartor, och en strategi tillfogas planen över hur dessa områden skall utredas i samband med framtida detalplaner eller bygglov.

Ärendets handläggning

Beslut i detta ärende har tagits av Enhetschef Maria Kristensson, efter föredragning av geotekniker Siw Hedenstedt.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Statens geologiska institut för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med en utökad redovisning av eventuella riskområden kopplat till föreslagna markanvändning samt med ett ställningstagande kring hur kommunens ska hantera dessa områden i efterföljande planering (detaljplaner och bygglov).

Post och telestyrelsen

PTS har av Länsstyrelsen i Jönköpings län ombetts att inkomma med synpunkter på översiktsplan för Nässjö kommun.

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga
- verka för att tillgodose totalförsvarets behov av post- och elektronisk kommunikation under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar i näten för elektronisk kommunikation i fred

Regeringen presenterade i oktober 2011 sin digitala agenda för Sverige. Det övergripande målet i agendan är att Sverige ska vara bäst i världen på att utnyttja digitaliseringens möjligheter. År 2016 presenterade regeringen en ny bredbandsstrategi ”Sverige helt uppkopplat 2025” där det kortsiktiga målet är att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020. På längre sikt är målen att 98 procent av alla hushåll och företag i hela Sverige bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023.

En robust och välutbyggd it-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden. It är en central infrastruktur som ligger till grund för många andra områden. En väl fungerande och utbyggd it-infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att it-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regionnivå samt i alla kommuner. Om inte it-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna. Lagändringen i Plan- och bygglagen (PBL) från maj 2011, stärker även detta.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information.

I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Sedan december 2010 finns ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Om planen innebär uppförande av vindkraftverk, kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkrafts-etableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Post- och telestyrelsen för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet berör i huvudsak post- och elektronisk kommunikation. Kommunen tar informationen i yttrandet i beaktande och kompletterar översiktsplanen utifrån detta.

Socialnämnden, Nässjö kommun

Yttrande gällande kommunövergripande översiktsplan Nässjö angående utveckling som kan påverka socialnämndens verksamhet.

Översiktsplanen berör hela kommunen förutom Nässjö stad och Fotserums tätort och anger kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är ett vägledande planeringsunderlag i frågor som rör kommunens utveckling och sträcker sig tidsmässigt till år 2030. Översiktsplanen omfattar delarna Planförslag, Planeringsunderlag samt Miljökonsekvensbeskrivning.

Socialförvaltningen bedriver verksamhet i flertalet tätorter som redovisas i delen Planförslag. Översiktsplanen räknar med en ökning av befolkningen i Nässjö kommun i jämn takt fram till 2030 vilket ställer krav på kommunal service inom olika delar av socialnämndens verksamheter. I nuläget finns inga färdiga planerade för- ändringar i verksamheten i de områden översiktsplanen omfattar.

Vi ser ett behov av nya bostäder behövs i hela kommunen och även i staden för den ökade befolkning. Special ser vi en stor ökning i de äldre åldersgrupperna och inom funktionshinderomsorgen som kommer att påverka Nässjö kommun under planeringsperioden. Socialnämnden gör bedömningen att den tänkta förtätning i staden av bostäder som redovisas i översiktsplanen kommer behövs för att täcka kommande behov av senior- och generationsboende.

Trygghet och trygga platser är viktiga att skapa för att våra kommuninvånare ska må bra. Bra att det i planförslaget tas upp om tillgänglighet vilket är förutsättning för ett självständigt liv för alla, men särskilt för seniorer och personer med funktionsnedsättning

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Socialnämnden för deras yttrande på översiktsplanen. I yttrandet uttrycks ett framtida behov av fler bostäder för äldre samt inom funktionshinderomsorgen, kommunen tar med sig denna information inför framtida detaljplanearbete.

Region Jönköpings län

Ny översiktsplan Nässjö kommun

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över samrådet av Nässjö kommuns översiktsplan.

Sammanfattning

Region Jönköpings län anser att planförslaget är intressant och på ett tydligt sätt stakar ut Nässjö kommuns utveckling. Dock har region Jönköpings län några synpunkter, bland annat på förtätningen av orterna i kommunen, kopplingen till kommunens gällande fördjupade översiktsplaner, beskrivningen av jordbruksmark och texten i kapitlet Utveckling.

Synpunkter på förslaget

Kapitlet om Utveckling kan förtydligas genom att texten och ställningstagandena tydligare synkroniseras, antingen genom att ställningstagandena delas upp under respektive underrubrik eller om underrubrikerna förs in i ställningstagandena.

Texten bör dessutom i större utsträckning utveckla respektive ställningstagande.

Region Jönköpings län anser att inställningen till förtätning, närheten till kollektivtrafik samt den inställningen till trafik och infrastruktur som redovisas i planförslaget är mycket positivt. Dock hade planförslaget kunnat utvecklas med utdrag eller en sammanställning av det trafikprogram som beskrivs, liksom en analys av vilken påverkan planförslagets förtätningar kan komma att få på parkeringsmöjligheter och trafikförsörjning i orterna.

Såväl Nässjö som Forserum beskrivs inte i någon större omfattning i planförslaget eftersom orterna omfattas av fördjupade översiktsplaner som bedöms vara aktuella. Planförslaget hade förbättrats om de fördjupade översiktsplanerna hade arbetats in i planförslaget, alternativt återgivits i korthet eller om åtminstone kartorna i planförslaget hade ersatts med plankartorna från de fördjupade översiktsplanerna för respektive ort.

Planförslaget beskriver på ett bra sätt jordbruksmark och ställningstaganden kopplat till detta. Dock kan planförslaget utvecklas med att beskriva väsentliga samhällsintressen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Region Jönköpings län för deras yttrande på översiktsplanen.

Översiktsplanen kompletteras med förtydligande av ställningstagande under kapitlet om utveckling i översiktsplanens planförslag. Planförslaget kompletteras även med en utökad beskrivning av trafikprogrammet.

Det är inte aktuellt att arbeta in de fördjupade översiktsplanerna i den kommunövergripande översiktsplanen, bland annat eftersom arbete pågår med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Forserum. Sambandet mellan den kommunövergripande översiktsplanen och de fördjupningar som finns kommer att tydliggöras i planförslaget med hjälp av text och karta.

Vaggeryds kommun

Nässjö kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan, planen är utställd under perioden 1 november 2021 till och med 1 februari 2022.

Vaggeryds kommun har tagit del av förslaget.

Översiktsplanen består av tre delar planförslag, planeringsunderlag samt Miljökonsekvensbeskrivning. Planförslaget, redogör för kommunens ställningstaganden och vilja när det gäller mark- och vattenanvändning i kommunen. Planeringsunderlaget redogör för nuläget i kommunen samt för de värden som finns i olika områden i kommunen. Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver konsekvenserna av genomförandet av huvuddragen i översiktsplanen.

Syftet med en översiktsplan är att redovisa kommunens långsiktiga viljeinriktning för mark- och vattenanvändning inom kommunen.

Mellan kommunala frågor

Lokalt samarbetar Nässjö kommun främst med sina grannkommuner Aneby, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda och tillsammans bildar de Höglandsförbundet. Frågor i översiktsplanen som förutsätter samarbete med grannkommunerna eller som påverkar grannkommunerna är de som rör vatten, landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och kommunikationer. Av dessa tre är det främst kommunikationer som berör Vaggeryds kommun.

Vaggeryds kommun håller med Nässjö kommun om att länets kommunikationer är viktiga och att de utvecklas över tid, både gällande biltrafik och kollektivtrafik.

Vaggeryds kommun ser även behovet av ett gemensamt ansvar att beakta naturvärdena i Lagan, Hokaån och Malmbäcksån.

Vaggeryds kommun har inga övriga synpunkter på det framtagna förslaget av ”**Översiktsplan 2021-samrådsförslag**”

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Vaggeryds kommun för deras yttrande på översiktsplanen.

Kommunen tar synpunkterna i yttrandet i beaktning och kompletterar översiktsplanen utifrån detta.

Föreningar och allmänhet

Sandsjö hembygdsförening

Remissyttrande från Sandsjö Hembygdsförening gällande översiktsplan

Vi vill lämna yttranden under följande kapitel:

- Utveckling
- Landsbygdsutveckling i strandnära läge
- Hänsyn i samhällsplanering
- Övrigt

Utveckling:

Sandsjö Hembygdsförening är en förening med 330 medlemmar. Det innebär att vi är en av de största föreningarna i Bodafors med omnejd. Utöver vår storlek så hävdar vi även att vi är den aktör som samlar den största kompetens kring hur Bodafors och Sandsjöbygden utvecklats över tid.

Vi delar kommunens uppfattning, som grundas i resultatet av medborgardialogen, att Bodafors har stora värden när det gäller samhällsbärande verksamheter såväl som kultur-, natur- och friluftsvärden. Sandsjö Hembygdsförening vill dock tillägga att vi ser en utveckling av samhällskärnan, där vi upplever att vissa delar utvecklats så att samhället kan upplevas som oattraktivt. Vi syftar på tomma affärslokaler, som kanske för lättvindigt blivit till bostäder. Lokaler som har en historia och en som bidrar till stadsbilden. Vi önskar att kommunens berörda förvaltningar tar detta i beaktning, när planer ändras från handel till bostäder. Givetvis förespråkar inte Sandsjö Hembygdsförening tomma butikslokaler, men vi önskar att det i samband med bygglovsansökan ska redovisas hur bostäderna kan passa in i den befintliga stadsbilden på ett smakfullt sätt. Vi tror att kommunen har kompetens att uppdatera fastighetsägarna hur en omvandling bör göras för att uppfylla det.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge:

Sandsjö Hembygdsförening ser positivt på att utöka samhället Bodafors genom att planera för flera bebyggelsebara tomter. Vi vill dock poängtera att det är viktigt att platser som Vareviken med bad och fiskeplatser får förbli det rekreationsområde som det är nu. Historiskt så har det funnits planer på att utöka området och idag finns planer på att utveckla campingen vid Vareviksbadet. Vi förespråkar att Vikudden, den närmsta udden väster om Vareviken inte bebyggs eller får minskad tillgänglighet till följd av nybyggnation. Vikudden har en promenadstig och har ofta används vid metetävlingar genom åren. Viken väster om Vikudden är en känd lekvik för gädda. Det är en förutsättning för att Storesjöns gäddbestånd ska fortsätta att vara friskt och kunna bidra till framtida goda fiskemöjligheter för bodaforsborna.

Hänsyn i samhällsplanering:

Vi delar kommunens uppfattning om att det större planlagda området för industrimark Väster om järnvägen ska tas bort. Här har ortens skolbarn undervisning i både NO-ämnena, estetiska ämnena och orientering. Dessutom finns mycket tätortsnära möjligheter för bärplockning av blåbär, lingon och hjortron. Ett uppskattat område som vore olyckligt om det skulle försvinna. Vi är mycket positiva till att den befintliga detaljplanen som möjlig industrimark upphävs.

I planförslaget återfinns också ett utpekad industriområde söder om Bodafors, utmed vägen till Nyholm. Detta tycker vi är olämpligt, av flera orsaker. Även detta är ett rekreationsområde och flera stigar med promenadstråk går både utmed och genom det föreslagna området. Det finns även en väghållningssten, som omfattas av fornminneslagen, utmed den gamla Kyrkvägen, som ligger i området.

Vi anser också att om bostäder planeras söder ut, åt samma håll som industriområdet, så begränsas dessa av varandra. Attraktiviteten för tomterna sjunker, samtidigt som industrierna måste anpassa sin verksamhet efter närliggande bostäder. Bodafors kyrkogård ligger också precis i anslutning till det planerade industriområdet. En industrimiljö skulle försvåra utbyggnad av kyrkogården, samtidigt som det

kraftigt skulle inverka på skogskyrkogårdens lugna miljö. Vi ser möjlighet att utveckla industrier i anslutning till de redan utpekade industriområden.

Övrigt:

Sandsjö Hembygdsförening bistår gärna Nässjö kommun med underlag kring hur bygden utvecklats. Vi är angelägna om att husen i både detaljplanerat område och på landsbygden ska hållas i vårdat skick. Föreningen förespråkar gärna att kommunen hänvisar nyinflyttade bodaforsare till vårt arkiv. Där finns ofta fotografier på och dokument om fastigheter och vilka som bott där. Vi vet att byggnadsvårdsin-
tresset ökar och vi samarbetar gärna med kommunens verksamheter för att nå ut till allmänheten och öka kunskaperna kring byggnadstradition och byggkultur i våra trakter.

En anmärkning vi har på kommunens verksamhet, gällande Bodafors stadsbild är att så många stora träd har avverkats utmed gatorna och i centrala parkområden. Vi menar att träd och växtlighet har en stor historisk förankring i Bodafors och att trädbeståndet måste förnygras i samma takt som det avverkas. Sandsjö Hembygdsförening önskar att ansvariga på kommunen tar hjälp av kunniga arborister och stadsträdgårdsplanerare även ute i kransorterna, för att få en grön och lummig stadsbild. Det förmedlar friskhet och framåtanda, samtidigt som det harmonierar med äldre tider och våra rötter i den svenska möbelkulturen.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Sandsjö hembygdsförening för deras yttrande. Yttrandet berör huvudsakligen frågor kopplade till utveckling av Sandsjöbygden och Bodafors med omnejd. Beträffande landsbygdsutveckling i strandnära lägen i anslutning till Vareviken detaljplaneläggs ett område där det redan finns befintlig bebyggelse (öster om badplatsen) detta genomförs i samband med att området får kommunalt vatten och avlopp. Vareviksbandet har i översiktsplanen pekats ut som område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, turism, vilket innebär att badplatsen kommer att behålla sin nuvarande funktion. Gällande det utpekade LIS-området väster om badplatsen så innefattar detta inte själva udden, utan endast ett område väster om denna, tillgängligheten för passage till och från udden kommer därmed att vara oförändrad.

Gällande den utpekade marken för verksamhetsområde så kommer detta att plockas bort och översiktsplanen kommer att korrigeras därefter.

Synpunkter gällande ovårdade fastigheter samt skötsel av parkområden med mera har förmedlats vidare till berörd förvaltning/enhet inom kommunens organisation.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställnings-
ande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utvecklig men som inte kan be-
handlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kom-
munens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och syn-
punkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till be-
rörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Nässjö Naturskyddsförening

Nässjö Naturskyddsförening (NNF) har tagit del av underlaget för Översiktsplanen (ÖP) och vill i detta sammanhang ge följande kommentarer.

Vi ser att tätorterna Nässjö och Forserum ej ingår i ÖP. Nässjö har en relativt ny ÖP, från 2016, medan Forserums är från 2011 och att man avser att göra en ny ÖP under den närmaste tiden. Vi ställer oss frågande till varför Forserum ej då kan ingå i den nu remitterade handlingen? Det skulle väl ändå vara resursbesparande. Eller finns det några speciella skäl till detta, som ej omnämns i handlingarna?

Kommunikationer

För att hela kommunen ska leva, behövs en väl fungerande kollektivtrafik och ett väl utbyggt bredband. I dag omfattas 89% av hushållen av ett fungerande bredband och vi undrar hur Nässjö kommun (NK) ser på sin roll att bygga ut fibernätet så att alla kommunens hushåll har tillgång till ett väl fungerande bredband? Citynätet är väl mest orienterat mot tätorterna, trots att 17 % av befolkningen bor utanför tätorterna, cirka 5. 400 människor! Vem står på den gruppens sida? Företagande på landsbygden måste ges bra förutsättningar!

Tågresandet har ju varit svajigt under en lång tid med bussar som tågersättning. Är orsaken dålig kvalitet på tågen, dåligt underhåll av lok och vagnar eller någon ytterligare orsak.

Elektrifiering kommer knappast att avhjälpa problemen. Har NK tagit del av vad som händer i Norrland, mellan Sundsvall och Östersund, där man nu satsar inför framtiden: på vägstrid av lokaltågen? Där har man en framtidsvision som är värd namnet!

I ÖP står på sidan 12 att "cykelvägar behöver utvecklas både i Nässjö stad och till de kransorter där potentialen för cykling är högst". Vi vill se namnen på de orter som avses i denna skrivning samt en tidsplan när detta skall genomföras.

Regional klimat-och energistrategi

Regionen har en ambitiös och vällovlig klimat-och energimålsättning. På sidan 16 står det: "Vidare formulerar den regionala klimat- och energistrategin ett mål för att Jönköpings län ska vara det klimatsmarta länet vid år 2020"! Det var nästan 2 år sedan, hur har det gått? Man omnämner 7 fokusområden, men hur ska det genomföras och av vem eller vilka?

Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vi använder. Energin är förnybar och mängden är minst 10.000 GWh/år. Hur ser allt detta ut för Nässjö kommuns del med visioner och målsättningar? Vi är ju en del av Jönköpings län och behöver ta vår del av ansvaret för resultatet! Vi ser gärna lite mer detaljer av genomförande.

Vindkraften är ju en hållbar och förnybar energikälla, som kan komma en del markägare på landsbygden tillgodo rent ekonomiskt, men kan av andra närboende upplevas som intrång och störande. De som har en fastighet, antingen som sommarstuga eller som fast boende, upplever förmodligen en stor osäkerhet vid en eventuell försäljning. Kommentarer som "osäljbart" och "värdelöst" hörs i debatten. Vad säger bankerna om belåning av sådana fastigheter till exempel i samband med omteckning av lån? Att man har tillgång till vind enligt ett riksintresseområde kan inte innebära att man inte skadas av utbyggnaden. Att sedan stor hänsyn måste tas! Som framgår av figuren på sidan 81 är det mycket stora arealer som klassas som Riksintresse för vindkraft. Nyligen hördes från regeringshåll att framtida utbyggnader av vindkraft bör läggas till havs, där det blåser mer och anläggningsskostnaderna är lägre. Dessutom har vi negativa effekter av vindkraften på djur, både fåglar, fladdermöss och betesdjur.

Förorenad mark

Inom Nässjö kommun finns det cirka 300 kända förorenade områden. NNF menar att kommunen skall prioritera mer resurser för en snabbare saneringsprocess. Dagens tempo är för långsamt. Samtidigt finns det 17 identifierade deponier inom kommunen som också bör prioriteras bättre för att undvika grundvattensskador mm.

Grön och blå infrastruktur

Som beskrivs på sidan 96, har landskapet blivit mer och mer likformigt, innebärande att många arters livsmiljöer har försvunnit eller minskat radikalt, så att den biologiska mångfalden starkt hotas. Stora likformiga skogsområden, granplantager, innebär ju att många arter inte får möjlighet att hitta föda eller skydd, jämfört med tidigare då blandskog och varierande åker- och ängsmark fanns nära varandra. Samtidigt har många områden dikats ur och torrlagts till förmån för odling och betesmark. Dessa gamla mader och mossar hade och har en mycket viktig roll i den blå infrastrukturen, för insekters, fåglars och akvatiska djurs skull. Vi ser framemot den plan som kommunen skall ta fram inom detta område.

Nässjö Naturskyddsförening ser fram emot ett fortsatt positivt samarbete för att göra vår kommun till en attraktiv plats för att bo och verka i.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö naturskyddsförening för deras yttrande på översiktsplanen.

Yttrandet tar huvudsakligen upp frågor kopplade till kommunikationer, klimat och energi samt grön och blå infrastruktur.

Texten avseende uppdelningen mellan den kommunövergripande översiktsplanen och de fördjupade översiktsplanerna för Nässjö och Forserum kommer att förtydligas så att det tydligare framgår varför denna uppdelning har gjorts.

Gällande regionala och interregionala kommunikationer på väg och järnväg så är detta en fråga som i huvudsak berör Trafikverket, Region Jönköpings län samt Jönköpings länstrafik (JLT). Kommunen för kontinuerligt dialog med dessa aktörer för att verka för förbättrade kommunikationer inom såväl som till och från kommunen. Gällande skrivningen avseende gång- och cykelvägar på sidan 12 i planförslaget så är detta ett generellt ställningstagande som är en del av ett av kommunens fyra fokusområden på vägen mot vision 2030.

Gällande riksintresset för vindbruk så är detta inte något som kommunen beslutar om, vilka områden som ska vara riksintresse för vindbruk tas fram av Energimyndigheten som i sin tur får uppdraget från regeringen.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningstagande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Ängs samhällsförening

Nässjö kommun skriver att översiktsplanen ska ge förutsättningar för en långsiktig hållbar samhällsstruktur där kommunen kan fortsätta växa, bostäder byggas och kommunikationer utvecklas tillsammans med attraktiviteten.

Ett av målen i strategin för Nässjö kommuns boendeplanering är att kommunen alltid ska erbjuda tomter för byggande av enbostadshus i kransorterna. Detta finns ej i Äng och för att leva upp till detta är det angeläget att kommunen får fram småhustomter i Äng.

Ängs samhällsförening anser att Nässjö kommun måste se till att småhustomter tas fram i Äng. Vi vill att de tomter som finns på den detaljplanlagda marken tas fram snarast då vi har efterfrågat dessa kommunala småhustomter under väldigt många år!

Om inga tomter tas fram i Äng har samhället heller ingen möjlighet att växa. Det är inte ok att ni vid flera tillfällen tar fram småhustomter i Forserum men hela tiden förbiser Äng.

Ängs geografiska läge skulle kunna bidra till en positiv befolkningstillväxt och efterfrågan på bostäder om tomter tas fram.

Äng har ett attraktivt läge mellan Jönköping och Nässjö. Vi har ett välskött samhälle och har inga problem med ovårdade eller tomma fastigheter. Vi har under de senaste åren sett att många personer från Jönköpings kommun väljer att köpa hus i Äng när fastigheter väl kommer ut till försäljning. Senast ett hus byggdes i Äng var 1986 och ingen har kunnat bygga ett hus på en kommunal tomt i Äng sedan dess. Det är dags att ändra på detta nu!

En välfungerande kollektivtrafik är viktig för ökad tillgänglighet och attraktivitet. Tågen stannar men öppnar inte längre dörrarna i Äng och detta är en viktig fråga för oss. I grunden finns ett utmärkt pendlingsläge utmed järnvägen mellan Nässjö och Jönköping. Vårt mål är att det åter blir möjligt att pendla med tåg till och från Äng, vilket skulle öka attraktiviteten för boende och företag och stärka samhället.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Ängs samhällsförening för deras yttrande. Angående föreningens synpunkt om att Nässjö kommun måste ta fram småhustomter i Äng så föreslås i översiktsplanen redan områden för bostadsbebyggelse. Inom dessa kan det exempelvis inrymmas småhustomter eller annan bostadsbebyggelse.

Beträffande kollektivtrafik och ett tågstopp i Äng äger inte kommunen frågan, eftersom kommunen inte är ansvarar för såväl drift av kollektivtrafik som underhåll av järnvägen. Kommunen håller dock med föreningen om att det är viktigt att verka för ett tågstopp i Äng, då detta skulle bidra till samhällets såväl som kommunens utveckling. Översiktsplanen kompletteras därför med ställningstagandet: För att främja resandet med hållbara trafikslag ska kommunen verka för etablerandet av ett tågstopp i Äng.

FK Grimmen

FK Grimmen (Fiskeklubben) är en förening som funnits länge som aktiv i Bodafors med omnejd. Vi har en blandning av både äldre och yngre medlemmar och vårt huvudintresse är givetvis fiske och fiskevård. Men vi anser oss ändå ha en god insikt i andra delar av hur vi kan göra Bodafors mer attraktivt. Vi ansvarar för skötsel för vareviksbadet och driver även campingen i anslutning till detta. Därmed tar FK Grimmen ett stort ansvar för att samhället ska vara attraktivt under sommarhalvåret, men även under den tid då isen ligger. Därför vill vi ha synpunkter på hur Bodafors med omnejd ytterligare kan förbättras.

Vi har synpunkter angående den utpekade industrimarken utmed vägen mot Norra Sandsjö. Läget är olämpligt av flera orsaker. Först och främst närheten till det nya utpekade bostadsområdet. Men också närheten till kyrkogården. En plats dit många bodaforsare kommer och vill minnas sina bortgångna anhöriga i lugn och ro.

Rent ekonomiskt så ser vi inte heller någon fördel med att förlägga industriområdet just här, eftersom det kräver stora ingrepp för att ansluta till infrastruktur som el och vatten, fjärrvärme och fiber, som inte finns i området i nuläget.

Vi föreslår istället att kommunen pekar ut området söder om c-fabriken, Hornaryd. Läget här är redan ianspråktaget som industrimark och bodaforsarna ser detta område som just en industri. Det blir alltså inte frågan om något nytt område utan ett utökat befintligt. Detta finner vi lämpligt av flera orsaker.

En av de största anledningarna är läget utmed södra stambanan, som möjliggör miljövänliga och hållbara transporter till och från en eventuell industri. Hela tanken med att upprätta detta område från början var just att utnyttja läget vid järnvägen.

Dessutom finns här redan, vägar, vatten, el, fjärrvärme och fiber i nära anslutning och är bara att koppla på. Och det viktigaste av allt, marken är kommunal och därmed betydligt lättare för kommunen att förmedla. Vi ser detta område som en resurs för hela kommunen och att detta industriområde skulle kunna vara ett av de mest attraktiva i hela kommunen.

Vi vill också föreslå att kommunen pekar ut kvarteret "Tritonen" som nytt bostadsområde. Ett kommunalt ägt område med fyra tomter, som är detaljplanerade sedan tidigare. Här finns närheten till skola, vårdcentral, bussar och serviceboende, mm. I anslutning finns redan all infrastruktur som krävs för en snabb byggstart.

FK Grimmen ser positivt på olika former av aktiviteter kring Storesjön och i synnerhet kring Vareviksbadet. Det är ett område dit många människor kommer på sommaren för att bada, campa, grilla, spela volleyboll, träna, fika och fiska, mm. FK Grimmen har planer på att i samarbete med Kultur och Fritidsförvaltningen utveckla campingen till en mer attraktiv och bekväm camping. Båtar finns att hyra för allmänheten, men resten är gratis för alla och tillhör allmännyttan. Dessutom firas midsommarafton och valborg för allmänheten. Kort sagt, en stor träffpunkt för bodaforsarna under somrarna.

Vi anser att LIS-området på vareviksbadets västra sida inte är lämpligt av flera anledningar. Först och främst så är det i nuläget ganska otillgängligt och kräver stora ingrepp i miljön för att göra marken bebolig med infrastruktur som ligger högre i standard än sommarhus. Vi befärar också att en exploatering av marken här kan leda till att Vareviksbadets möjligheter för utveckling kan begränsas, då fastighetsägare kan ha synpunkter.

Gäddfisket i Storesjön lockar årligen många fiskare och ses som unikt i våra trakter med stora och många gäddor. Själva barnkammaren, eller en av dessa, ligger just i den viken som vi kallar Uddebergsviken och som ligger just vid det utpekade LIS-området. Gäddor vill inte bli störda i leken under våren. Skulle denna vik exploateras så befärar vi att detta kan påverka gäddbeståndet på både kort och lång sikt. Det tycker vi vore mycket olyckligt.

Vi föreslår istället att området söder om Vareviksbadet kan bli ett attraktivt sjönära bostadsområde för både fritidsboende och åretrunt-boende. En av fördelarna är att området är väganlutet och anslutet till vatten och avlopp, el, fiber, med mera. Det är ett fantastiskt läge, med höjd och därmed härlig utsikt över sjön, nära samhället, men ändå i "skogen".

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar fiskeklubben FK Grimmen för deras yttrande på översiktsplanen. Angående den utpekande industrimarken i Bodafors kommer detta utpekande att strykas från översiktsplanens markanvändningskarta, översiktsplanen kommer således att korrigeras därefter. Beträffande Vareviksbadet så har det i samrådsförslaget pekats ut som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge, avseende turism. Vilket innebär att området ska kunna utvecklas för turistendamål, det vill säga att Vareviksbadet kan fortsätta att utvecklas i samma riktning som i dagsläget. Gällande förslaget om att i översiktsplanen även peka ut kvarteret Tritonen som nytt bostadsområde som kommer detta att göras och översiktsplanen kompletteras därefter.

Annebergs Frisksportsklubb

Hej!

Vi har i styrelsen för Annebergs Frisksportsklubb gått igenom förslaget på ny översiktsplan och vi har inget att invända. Vi tycker att det är ett mycket bra förslag. Särskilt nöjda är vi med att vårt friluftsområde blir avsatt för just detta.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Annebergs Frisksportsklubb för deras yttrande.

Stensjöns samhällsförening

LIS områden (landsbyggsutveckling i strandnära lägen)

1. Möjligheter av kommunen att köpa in mark för bostäder, planering för G/C vägar och lekpar-
ker för vidare utveckling av Stensjön.
2. Plantera idéer för placeringar hos samhällsbyggnad. Konkretisera utifrån kartunderlag.
3. Byggande som inte hamnar utmed genomfartslederna.
4. Skärsboda som del av Stensjön, Ryd, Kvarnabol, Ravelsryd, Styggstorp? Gränser typ naturliga
(vattendrag)
5. Utveckling av offentliga badplatser utöver Bodaviken, kommunbryggan och Stensövägen. Skär-
vingen?
6. Föreningars utveckling hämmas av att föräldrar måste skjutsa barn för att man säkert ska färdas
mellan hem och aktivitet.
7. Frågan om ”prioriterad väg” har det ändrat sig.
8. Stensjön behöver mötesplatser av både enklare och kanske mer intensivare karaktärer. Park,
torg, utflyktsmål, gamla vägar (strövmöjligheter Gamla Häradsvägen).
9. Utveckla utifrån gamla tillfartsvägar.
10. Behov i samhället. Utveckling av kommunalt vatten/avlopp.
11. Allmän bastu i Stensjön. På Bodavikens badplats?
12. Padelbana?
13. Utveckling av Runeplan, motion/strövslingor.
14. Befintliga tomter till försäljning? Pris saknas.
15. Bryggförening, Cykelförening, Bastuförening, SSF, Kyrkan, MC-klubb, SIF, Stensjön bygger
ungdomsverksamhet och gemenskap med sina många föreningar.
16. Stensjön ökar befolkningsmässigt, erbjuda attraktiva boende, kommunikationer och fritid.
17. Attraktioner runt Stensjön, Paradis, bokskogar, höglandsleden, badplatser över ett större geo-
grafiskt område. Belyses i samverkan med Kultur och Fritid.
18. Blomsterängar på de ytor som ligger centralt i samhället men ej ska utvecklas som boende.
19. Seniorboende för Stensjöborna, Sandsjövik?
20. Allmänt underhåll av de kommunala anläggningarna, näridrottsplats, utegym, cykelbana, lek-
plats mm.
21. Prissatta förberedda tomter.
22. Nya tomter.

Planförfattarens kommentar: Kommunen tackar Stensjöns samhällsförening för yttrandet på översiktsplanen. Samhällsföreningen lyfter i sitt yttrande flera relevanta frågor för kommunens och Stensjöns framtida utveckling. De synpunkter som lyfts fram i yttrandet är dock av en sådan karaktär att de är svåra att implementera i översiktsplanen på ett annat sätt än vad redan finns i det befintliga förslaget. Kommunen tar till sig synpunkterna från Stensjöns samhällsförening och beaktar dessa i det löpande arbetet med utveckling av kommunens tätorter. En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningsande som görs i översiktsplanen görs på en strate- giskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är rele- vanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exem- pelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vi- dare.

Medborgare

Andel resor med gång och cykel ska öka och resor med bil ska minska. Det ska vara enkelt, tryckt och säkert att ta sig till orterna med cykel och gång. Har vid flera tillfällen skickat in förslag om sträckan Nyholm till Bodafors där trafiken ökat markant. Det saknas belysning och säker gång- och cykelväg 1km till Bodafors. När kommer man att ta tag i denna sträcka innan något allvarligt händer? Trafikplanering!! Dags att Nässjö kommun samarbetar med Vetlanda vägverk och åtgärdar denna sträcka. Hur ser planerna ut, när kommer detta ske, samtal har förts läääänge nu.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. För det vägsträcka som nämns i yttrandet är Trafikverket väghållare. Dialog om vägens standard för kontinuerligt med Trafikverket. Kommunen har dock begränsade möjligheter att påverka hur Trafikverket väljer att prioritera sitt arbete. Frågan beaktas i översiktsplanen genom att vikten av förbättringar av vägen och trafiksäkerheten kring densamma betonas ytterligare.

Medborgare

Bakgrund

Undertecknad är lagfaren ägare till jordbruks- och skogsfastigheten Bodafors 4:20. Med anledning av att den betydande del av min mark är förslagen som kommande industrimark tecknar jag följande:

Splittrad bild

En granskning av nuvarande industrimark i Bodafors ger en splittrad bild. En industrietablering utefter Sandsjövägen skulle förstärka det förhållandet ytterligare.

Redan i nuläget finns det möjligheter till expansion med närhet till befintlig verksamhet. Ett sådant exempel är markområdet vid C-fabriken, SVARTMARKERAT PÅ BIFOGAD KARTA. Inte heller är området på nordvästra sidan av järnvägen fullt ut tillvarataget. Här finns redan i dagsläget tillgång till hårdgjord mark och disponibla lokalteter. Kommunens påstående att markförhållandena skulle vara bristfälliga måste starkt ifrågasättas.

Att klyva fastigheten

Det föreliggande förslaget om industrietablering vid Sandsjövägen, samt dess läge och riktning skulle på ett olyckligt sätt klyva min fastighet och väsentligt försvåra funktionellt skogsbruk. Som en följd av detta skulle också fastighetens värde minska väsentligt.

Störning genom närhet till kyrkogården

En industriverksamhet ger ofrånkomligen en störande ljudsituation. Det föreslagna områdets närhet till Bodafors kyrkogård måste därför anses ytterst olämplig.

Resurs att bevara

Den tätortsnära naturmiljön är en viktig resurs när det gäller människors möjligheter till en meningsfylld rekreation. De hälsomässiga aspekterna av detta är väl kända. En värdefull resurs i Bodafors, är gångstråket mellan Sandsjövägen och Hornaryd – i dagligt tal kallad "Kärleksstigen".

Den har nyttjats av Bodaforsborna sedan decennier. Under senare tid har den också kunnat knytas till den lokala satsningen "Bodafors Hälsostig". I sammanhanget bör också noteras att det i anslutning till gångstråket även finns ett av Riksantikvarieämbetet registrerat och därmed också skyddat fornminne. Det vore djupt olyckligt om det beskrivna gångstråkets fortsatta naturvärde skulle få spolieras genom att tillåta en industrietablering i närområdet.

Större ansvar

Med tanke på hur det nuvarande förslaget till översiktsplan ser ut finns det anledning att efterlysa ett avsevärt större samordningsansvar, men också en tydligare fingertoppskänsla när det gäller att ta vara på och respektera de lokala naturvärdena.

Sammanfattande klagörande

I min egenskap av markägare och med anledning av vad som här anförts motsätter jag mig på de allra bestämdaste den föreslagna avsättningen för industrimark vid Sandsjövägen. Jag måste med kristallklar skärpa klagöra att området under inga omständigheter är till salu, varken nu eller framgent.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Angående det föreslagna verksamhetsområdet på bland annat fastigheten Bodafors 4:20 så kommer detta att tas bort från översiktsplanen.

Medborgare

Förslag: Behåll Malmbäck som en mastfri zon! Allt enligt Europarådets resolution från 1815; Försiktighetsprincipen. Drygt 10% av befolkningen har någon form av elöverkänslighet och någonstans måste alla få bo!

Oberoende forskning visar att Sverige många gånger ligger över de gränsvärden som är acceptabla. 12/11 lämnade jag en bilaga i Malmbäcks medborgarkontor till Philip och Fredrik som styrker mitt påstående.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Kommunen vill tydliggöra att Malmbäcks samhälle i dagsläget och enligt gällande översiktsplan inte pekas ut som en mastfri zon, däremot finns det i befintlig översiktsplan ett område strax norr om Malmbäck där mobilmast, större kraftledning eller liknande inte får anläggas.

I den nya översiktsplanen kommer detta område att plockas bort och istället ersättas med så kallade ostörda områden, som pekats ut av Länsstyrelsen. Inom dessa områden bör enligt ställningstagande i översiktsplanen omgivningsstörande verksamheter undvikas. Ett av dessa områden sammanfaller till stora delar med den tidigare utpekade mastfria zonen strax norr om Malmbäck.

Medborgare

Undertecknad är lagfaren ägare till jordbruks- och skogsfastigheten Bodafors 4:19. I översiktsplanen som sträcker sig till 2030, vill jag påpeka följande; att lägga ett industriområde i så nära anslutning till bostadsbebyggelse anser jag är ytterst olämpligt.

Tidigare detaljplaner

I tidigare detaljplaner sedan 1957 har markområden i Boda-området alltid utgjorts av bostadsbebyggelse. Om Bodafors skall utvecklas som samhälle måste bostadsbebyggelsen öka. Under de sista 10-15 åren har det inte byggts några nya bostadshus. Att den utvecklingen stoppas måste både Nässjö kommun och privata markägare bidra till.

Tidigare framtidsvisioner av Stadsplanerare i Nässjö kommun

Det finns planlagd tomtmark i Bodafors för lång framtid i detaljplanen. Mark till Skogskyrkogården i Bodafors har sålts från fastigheten Bodafors 4:19 i anslutning till att stadsplanen för Bodafors ritades upp. Redan då bestämdes det från Nässjö kommuns sida att det inte i framtiden skulle bli några industriområden i Boda-området, utan endast bostadsbebyggelse. Många stadsplanerare har därefter haft samma syn på detta område.

Industrimark/verksamheter

Mark för industriändamål i Bodafors finns redan idag i tillräcklig utsträckning. Det tänkta industriområdet ligger alldeles för nära skogskyrkogården i Bodafors med tanke på den störande ljudsituationen.

Olika upplåtelser av intrång m.m.

Åtskilliga upplåtelser i form av servitut för vägar, avlopp, lantmäteriförrättningar m.m. har skett mellan Bodafors 4:19 och Nässjö kommun under alla dessa år i gott samförstånd.

Olämplig placering av industriområde/verksamheter

Jag bedriver skogsbruk som gränsar till det berörda området i översiktsplanen och föreslår därför att Nässjö kommun flyttar det tänkta industriområdet till där industrimarken finns idag, Hornaryds-området-c-fabriken.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Angående det föreslagna verksamhetsområdet som nämns i yttrandet så kommer detta att plockas bort från översiktsplanen.

Medborgare

Området runt badplatsen motsäger jag med bestämdhet nej till byggnation. Övriga områden tycker jag är ok och hoppas på utvidgning av Ormaryds samhälle. Jag är ägare till Näs 1:94, 1:96 och 1:97.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande det utpekade LIS-området vid badplatsen så kommer ett område vid badplatsen i Ormaryd att undantas från det utpekade LIS-området.

Medborgare

Lite tankar från oss om översiktsplanen gällande Stensjön.

Gärna bygga bostäder på Björkövägen mitt mot badplatsen så samhället sitter ihop. Skolan ger ett dåligt intryck då den ser ut att förfalla. Här vore det perfekt att istället bygga lägenheter. En övervåning skulle ge fin sjöutsikt och dess centrala läge gör lägenheterna mycket attraktiva. Tacksam för belysning på Grytövägen samt på vägen mellan badplatsen och Svalövägen. Vore positivt med en tunnel under järnvägen från Svalövägen till Skärvövägen vid Runeplan. Då minskas trafiken över järnvägen och samhället hör mer ihop.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet för deras yttrande på översiktsplanen. Gällande området som nämns i yttrandet som lämplig mark för bostäder är detta område till stora delar jordbruksmark, vilket gör den olämplig för byggnation enligt ställningstagande i översiktsplanen. Beträffande förslaget om en tunnel under järnvägen så kommer kommunen ta upp denna fråga i dialog med Trafikverket.

Medborgare

Det finns en hel del att vinna gällande hur man förlägger järnvägen över Skogsvallsområdet. Nässjö Speedwayklubb som ligger inom planerat järnvägsområde har synpunkter på detta. Eftersom det inte går att bifoga filer här så skrivs även ett mail till samhällsplaneringskontoret. I mailet bifogas en karta där vi har visualiserat våra synpunkter om hur man kan tänka för att skapa ytor för allas intressen samt bevara motorstadion.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. De synpunkter som lyfts i yttrandet berör ett område som ingår i den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad som antogs 2016 och behandlas därför inte i översiktsplanen.

Nässjö Speedwayklubb

Vi har granskat den fördjupade översiktsplanen som är ute på remiss. Området där motorstadion är belägen just nu (sedan 1980) ser tyvärr ut att hamna i en ny järnvägskorridor.

Vi accepterar inte detta hur som helst utan protesterar genom denna skrivelse mot den fördjupade översiktsplanen som den ser ut nu. Vi har tagit fram ett alternativ som man bör beakta då det skapar mervärde för Nässjö kommun och dess utveckling.

Vi bifogar en skiss där vi visar hur man kan skapa ytor för flera intressen.

- Motorstadion ska vara kvar, får sitt tillträde från, och blir en del av industriområdet.
- Motorstadion hamnar således på andra sidan järnvägen.
- Nya ytor skapas inom industriområdet för industriell expansion när befintlig böj (orange prickad linje) rivs och dragningen av en ny järnväg ersätts av den representativa heldragna röda linjen.
- Mjukare böj från norr och rakare linje ner mellan Åker och Åkershäll.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar Nässjö Speedwayklubb för deras yttrande på översiktsplanen. Yttrandet berör ett område som ingår i den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad som antogs 2016 och behandlas således inte i översiktsplanen.

Medborgare

Angående det här om att göra Malmbäck mer attraktivt, så har jag följande förslag: Bygg lägenheter som är tvåvånings, helst med hiss så att man kan bo där länge. Det ska vara egna tvättmaskiner och torktumlare. Vatten och elmätare, då slösas det inte. Miljötänk. Gärna inglasade uteplatser och balkonger. En tomt som finns är 2:336, den är så pass stor att du får rum med både förråd och några p-platser. Alla uteplatser och ingång ska vara mot ån. Sen finns det två tomter med väg emellan på Lyckevägen – Furugatan på vänster sida från järnvägen sett. Sen finns det säkert mer tomter som det går att bygga på. Det är många som behöver ett nytt boende. Jag kan tänka mig även bostadsrätter och inte bara hyresrätter.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen.

I översiktsplanen görs utpekanden avseende markanvändningen på en översiktlig nivå, på tätortsnivå innebär detta exempelvis att markområden lämpliga för bostads- eller verksamhetsbebyggelse pekas ut. Detta görs utan att närmare specificera vilken typ av bostads- eller verksamhetsbebyggelse som föreslås. Synpunkterna i yttrandet ovan är bra och relevanta i förhållande till att göra Malmbäck mer attraktivt som boendeort, synpunkterna kan dock inte tas med i översiktsplanen då det som tidigare nämnt blir allt för detaljerat i förhållande till resten av översiktsplanen.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningstagande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Medborgare

Vi har tagit del av kommunens översiktsplanering för Ormaryd där vi bor. Vi var även på det möte som ni anordnade i bygdegården i Ormaryd den 15 december. Vi bor på Solavägen 44 och har en del synpunkter på översiktsplanen.

1. Vi noterar att ni har markerat en del av vår tomt som planerat område för bostäder. Vi motsätter oss detta då det aldrig kommer bli aktuellt att bygga något där, samt att vår jordvärme till fastigheten ligger nergrävd precis inom det markerade området.
2. Vi motsätter oss byggnation inom området då det är betesmark där vi har arrendatorsavtal.
3. Vi motsätter oss byggnation inom området då det skulle skymma eventuell sjöutsikt vilket skulle resultera i en värdeminskning av vår fastighet.
4. Vi motsätter oss verksamhet inom området då det skulle resultera i ytterligare trafik, i synnerhet tung sådan, i området vilket blir störande i samhället samt ökar risken för trafikolyckor vid dagiset. Samt att vi ville bo i Ormaryd för de många natursköna stigar/vägar som finns och där industritomten är ritad finns fina vägar att gå.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande den första och denna andra synpunkten i yttrandet så kommer dessa utpekanden att tas tillbaka och översiktsplanen korrigeras därefter. Kommunen vill dock upplysa om att marken är detaljplanlagd för bostadsändamål sedan 1961.

Beträffande det LIS-område som nämns i yttrandet (under punkt 3.) så kommer detta utpekande att stå fast, då det motsvarar flera av de urvalskriterier för LIS-områden som nämns i översiktsplanen. Gällande byggnation i dessa områden är det något som i regel sker på respektive fastighetsägares initiativ.

Gällande det utpekade verksamhetsområdet öster om järnvägen bedöms detta fortsatt vara en lämplig lokalisering med hänsyn till platsens förutsättningar. I översiktsplanen specificeras inte vilken typ av verksamhet som kan etableras inom området. I detaljplaneskedet kommer hänsyn att tas till frågor angående eventuella omgivningsstörningar i form av exempelvis ökad trafik till och från området.

Medborgare

Synpunkter gällande översiktsplan för Grimstorp.

Utan att rangordna nedanstående förslag/tyckande, så finns skrivningar i planen som berör nedan nämnda. Mina synpunkter på vad som bl.a. behöver göras för att höja Grimstorps attraktivitet:

Förskola/fritids:

I samband med beslut om nedläggning av verksamhet samt rivning av befintlig skolbyggnad, så var det politiska beskedet att tomten, inkl. bef. infrastruktur, skall iordningställas för ev framtida behov. Idag ser vi att samhällets generationsskifte och därigenom populationens åldersstruktur, är i stark förändring. Hur ser befolknings-/åldersstruktur-utvecklingen ut i Grimstorp? Vem tillhandahåller färsk statistik? Kan vara dags att starta upp verksamhet igen och uppföra de paviljonger som föreslagits.

Trafiksäkerhet:

I samrådet föreslogs åtgärder för att få ner hastigheten till skyltad nivå genom samhället. Tyvärr så har ingen förändring skett. Högländsgatan, väg 834, är genomfartsled i Grimstorp. Eftersom samhället endast har trottoar utmed östra sidan av vägen, så är man för att ta sig till ex. badplatsen, tvungen att korsa väg 834 vid ett 4-vägs-kryss, eftersom det är den enda vägen som via viadukt passerar Södra stambanan. I anslutning till detta 4-vägs-kryss finns också busshållplatser på östra resp. västra sidan av vägen. Sommartid när trafiken är stark till välnyttjad badplats, så gör trafiksituationen att det medför stora risker, framförallt för barn, att korsa väg 834. En stor del av denna risk utgörs av att hastigheten långt överskrider den tillåtna!

Idag finns farthinder i södra resp. norra delen av samhället. Dessa farthinder är inte byggda så att farten reduceras, de utgör endast en separering av norr- res. södergående trafik.

I Grimstorps norra del är en industriell expansion påbörjad, vilket är oerhört glädjande för samhället. När detta är taget i bruk så kommer den tunga trafiken till och från denna industri att öka. Mitt emot finns in-/utfart till Vitsippevägen. Dagens placering av nämnda farthinder borde förflyttas norrut, så att den hastighet som är skyltad 40 km/h får en sträckning förbi nämnda in-/utfarter, och utformad på ett sätt som reducerar farten, gärna med fartkamera.

Ett annat problem är att den trottoar som finns på den östra sidan om väg 835, inte sträcker sig genom hela samhället! I den södra delen slutar trottoaren vid Karlslundsvägen, och i den norra delen slutar trottoaren vid tennisbanan. Finns ambitionen att höja trafiksäkerheten, och att trottoarens sträckning går genom hela samhället?

Fastighetsskötsel:

Ett bra initiativ är att kommunen har ambitionen att se till att fastigheter i förtätad bebyggelse har ett underhåll och skötsel som gör att ambitionsnivån höjs. I samband med detta anser jag att även kommunen har en uppgift att på ett bättre sätt handha den kommunala mark som finns i centrala delar av samhället. Benämningen "slaghacksområde" används på kommunal mark. Denna benämning innebär att ex. ett gräsområde klipps/slaghackas 1 gång/år. Att slaghacka ett område som finns utmed en genomfart höjer inte det estetiska intrycket! Finns ambitionen att kommunal mark i samhället får bättre skötsel för att höja ambitionsnivån?

Kommunikationer:

Hela kommunen ska leva...

Länstrafikens indragningar gör att det är ett måste att ha egen bil. Ska man ex. uträtta ärende eller göra någon aktivitet i centralorten, så finns inte möjligheten att ex. åka kollektivt på helger. Alla turer på lör-/söndagar är indragna.

Även turer på vardagar har dragits in. Detta är en del av den infrastruktur som behövs för att hålla landsbygden levande! Finns ambitionen att medverka till att utöka möjligheten att åka kollektivt?

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Flera av synpunkterna som tas upp i yttrandet är relevanta för Grimstorps utveckling såväl som kommunens utveckling i stort. Utrymmet att hantera dessa frågor i en kommunövergripande översiktsplan är dock begränsat eftersom förslagen i yttrandet ofta går ned på detaljnivå, medan översiktsplanen planeringsmässigt ska befinna sig på en översiktlig nivå.

Frågor rörande fastighetsskötsel och andra frågor rörande drift och underhåll samt förskola och fritids som lyfts i yttrandet har vidarebefordrats till berörd förvaltning inom kommunens organisation. Gällande trafiksäkerheten på väg 834 för kommunen en kontinuerlig dialog med Trafikverket (som är väghållare för den aktuella vägen) vad som kan göras för att förbättra trafiksäkerheten genom Grimstorp.

Gällande Länstrafikens utbud och turtabeller förs en kontinuerlig dialog mellan kommunen och Länstrafiken där kommunen framhåller vikten av en väl fungerande kollektivtrafik för att möjliggöra hållbart resande i hela länet.

En översiktsplan behandlar ett brett spektrum av frågor och aspekter, det finns dock begränsningar i vad som kan behandlas inom ramarna för en översiktsplan. Översiktsplanens huvudsakliga uppgift är att redogöra för kommunens långsiktiga mark- och vattenanvändning. De utpekanden och ställningstagande som görs i översiktsplanen görs på en strategiskt långsiktig och översiktlig nivå, vilket medför att det finns synpunkter som inkommit som är relevanta för kommunens utveckling men som inte kan behandlas i en översiktsplan. Exempelvis kan det vara frågor som berör en drift och underhåll av kommunens anläggningar eller frågor som berör exempelvis detaljplanering. Inkomna frågor och synpunkter från översiktsplanens samråd som inte kan tas upp i översiktsplanen vidarebefordras till berörd förvaltning inom kommunen där frågan hanteras vidare.

Medborgare

Jag har synpunkter gällande LIS vid Nömmen. Vi kommer inom de närmaste åren att avverka skog längs med sjökanten i den nordliga delen av Hårdanäs vilket vi gärna omvandlar till tomter för Landsbygdsutveckling. Vi tänker oss att det potentiellt kan bli 10 tomter i det här området.

Nömmen är relativt oexploaterad förutom södra och norra delen och vi ser därför att vårt förslag bör stämma in bättre på frågor rörande såväl miljö som allemansrätt, d.v.s. allmänhetens tillgång till strandkanten. Det området som vi tänker oss är oexploaterat vilket också är fallet med större delen av Hårdanäs marker (längs Nömmen). Om vi tittar på nuvarande förslag med Ryd så kan jag konstatera att det börjar bli väldigt lite strandlinje kvar från Stensjön och längs med den västra sidan. Med vårt förslag förflyttar vi eventuell bebyggelse en bra bit längre söderut men ändå inom ett område som klart bidrar positivt till Stensjön utveckling då en bosättning i det området är direkt sammankopplat med Stensjön genom barnomsorg, idrottsverksamhet, lanthandel o.s.v.

Det finns dessutom seriösa planer på bebyggelse som kommer verkställas om möjligheten ges vilket också bör beaktas.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen.

Gällande förslaget angående LIS-området vid Nömmen så framgår det inte av yttrandet exakt vilket område som avses. Kommunen tolkar det dock som att det är mark inom den norra delen av fastigheten Hårdanäs 1:2 som avses. Befintligt förslag till LIS-område är beläget inom fastigheten Nässjö-Ryd 1:2 och har pekats ut mot bakgrund av de urvalskriterier som återfinns i översiktsplanen. Angående förslaget om att utöka LIS-område till den norra delen av fastigheten Hårdanäs 1:2 kommer översiktsplanen att komplettera med ett utökat LIS-område i aktuellt område. Det utökade LIS-områdets exakta avgränsning slås fast i dialog med fastighetsägaren samt mot bakgrund av urvalskriterierna i översiktsplanen.

Medborgare

I förslag till ny översiktsplan har ett område utmed Hattsjön (Lillesjön) på vår fastighet Hattsjöhult 1:33 pekats ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Vi föreslår att detta område förlängs med ca 200 m. i sydlig riktning, så att det omfattar en större del av den jämna sluttningen ned mot Hattsjön. Även om det kanske aldrig blir tal om att bebygga denna sträcka ger det en ev. framtida projektör valfrihet.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Lisområdet kommer att förlängas i enlighet med fastighetsägarnas önskemål, då det bedöms vara förenligt med de urvalskriterier för utpekanden av LIS-områden som finns i översiktsplanen. Översiktsplanen kommer korrigeras enligt detta.

Medborgare

Jag är ägare till gården Näset, Äppelholm 1:9. Ser med glädje att Lisområdet som berör min gård har flyttats norrut.

Detta skapar möjligheter till Samutnyttjad infrastruktur och ett ökat antal fastboende. På sidan 62, finns en bild av den föreslagna omfattningen. Mitt förslag är att området skall utsträckas ytterligare norrut, vilket skulle ge ytterligare möjligheter att samordna infrastruktur. T ex. genom att glapp mellan befintliga hus kan bebyggas eller nya hus byggas innanför befintliga.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande förslaget om att utvidga befintligt LIS-område norrut så kan ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen endast omfatta områden inom strandskyddszonen (100 meter på båda sidor om strandlinjen). Ett utvidgande av området norrut är därför inte aktuellt, då det sträcker sig utanför strandskyddszonen.

Medborgare

Jag heter Erik Linder och har stugan Gummarp 1:4, Hästsjön.

Jag tycker att det vore väldigt synd om området från gamla kraftledningen och ned mot sjön skulle bebyggas. Området är en mosaik av alkärr, hassel, ädelträd, döda träd, stora tallar, aspar, sälg m.m. men framför allt har området väldigt många bohålträd. Detta gör att området hyser ett stort antal fågelarter som antingen häckar eller nyttjar ytan.

Arter som Kattuggla, 4: a hackspettarter, flertal mesarter såsom Stjärtmes och Svartmes, Gärdsmyg, 3 arter vadare, Skrak, Knipa, Stenknäck, Trädkrypare, Stare m.m.

Genom åren har jag sett över 70 arter i och runt området och detta gör att jag tror att det skulle vara ett av de bästa fågelområdena runt sjön. Dessutom finns orkidén Nattviol, Ängsbollar, Blåsippa. Även Småvessla finns i området.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Respektive LIS-område har noggrant pekats ut enligt de urvalskriterier som finns i översiktsplanen och en bedömning har därav gjorts inga känsliga naturvärden kommer att påverkas negativt i och med att området pekas ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge. En ytterligare bedömning och av det aktuella områdets naturvärden genomförs i samband med en eventuell prövning om dispens från strandskyddet.

Medborgare

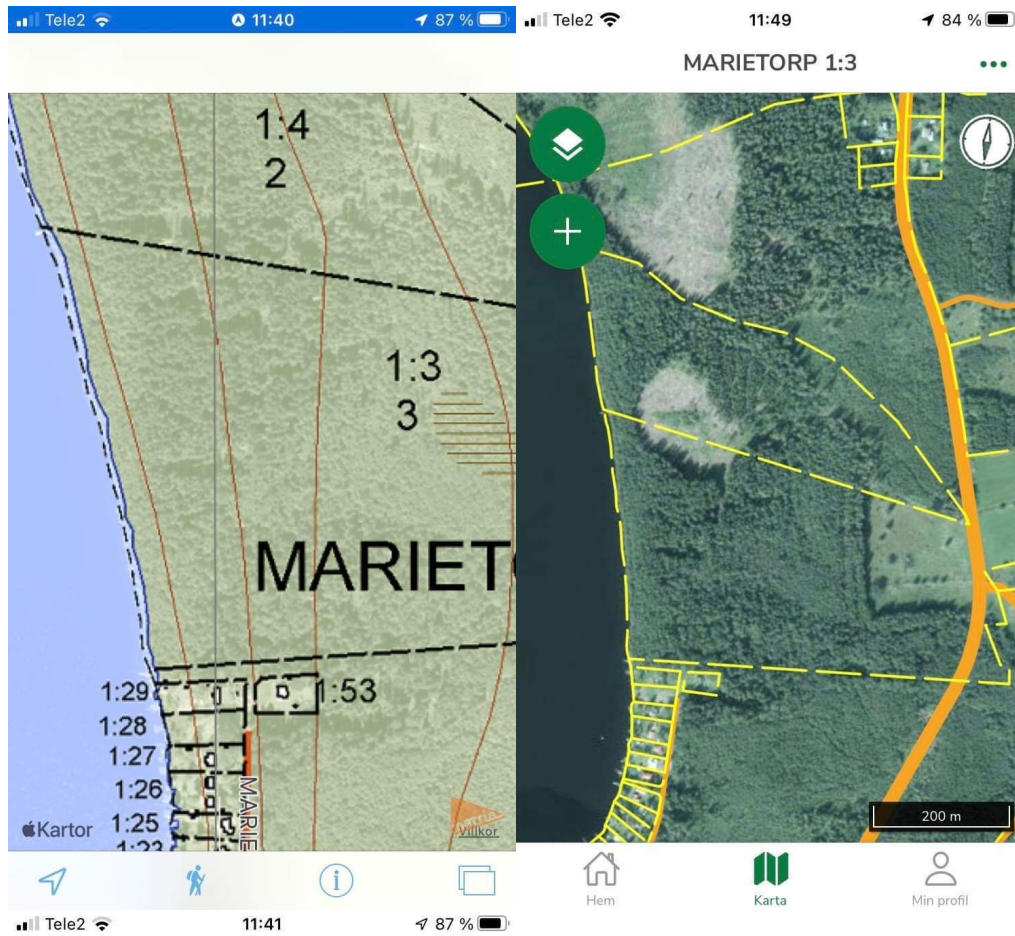
Hej,
vi tagit del av samrådsförslag till ny översiktsplan.

Angående område som pekas ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge, s k LIS-område, vid Sjunarydsjön önskar vi som fastighetsägare till Marietorp 1:2, 1:3 och 1:4 att föreslaget området vid Marietorp utökas fram till skiftesgränsen 1:3³.

LIS-området får då en naturlig utbredning och ett tydligt avslut mot norr som sammanfaller med befintlig gräns mellan 1:3³ och 1:4².

Bifogar planförslag för LIS område med inlagd skiftesgräns och markerad plats för önskat utökat område samt karta och flygbilder som visar skiftesgräns Marietorp 1:3³ och 1:4².

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande det föreslagna utökandet av LIS-området som beskrivs i yttrandet kommer detta förslag att tillmötesgå, LIS-området kommer att utökas fram till skiftesgränsen och översiktsplanen korrigeras därefter. Detta då den föreslagna korrigeringen av LIS-området bedöms stämma överens med de urvalskriterier som finns i översiktsplanen.

Medborgare

Onödigt med dubbla vägar mellan Nässjö och Solberga.

Jag anser att vägen från Gamlarps industriområde till Solberga ska tas bort från planen. Då nuvarande väg till Solberga inte kan tas bort blir det dubbla vägar vilket måste anses onödigt. Och som dålig markanvändning. Föreslagen stäckningen har dessutom samma avstånd som nuvarande väg. Nuvarande väg har dessutom bättre koppling till Nässjö centrum.

Trafikverket har vid upprepande tillfällen meddelat kommunen att de inte planerar någon väg i föreslagen sträckning. Kommunen bör i stället jobba för att få planskild korsning på väg till Solberga över Eksjö järnvägen. Det kan göras med mindre justering av dragningen väster om villabebyggelsen i Hunseberg. Fördelen med det att det även servar även trafik mot Hunsebergsby och vidare mot Anneberg och Ormaryd. Alternativet med ny väg från Petter Jönsonsväg till Buckhult medför inte bara dubbel underhållskostnad för lågt trafikerad sträck utan även ytterligare perforering av landskapet runt Nässjö. Perforeringen av landskapet runt Nässjö är redan mycket stor utöver det vägnät som Nässjö och många andra liknade städer har belastats Nässjö centralort av 6 järnvägsinångar och 10-15 större kraftledningar det måste beaktas.

Industrimark

Det är oklart i planen var avgränsning för gällande fördjupad översiktsplan för Nässjö tätort och den på samråd utlagda översiktsplanen går. Här vore det bra med ett förtydligande. (sida29)

Då det i FJÖP ligger ett föreslaget ett större industriområde sydväst Kringelgölen och som även nämns i den i samråd utlagda översiktsplanen. så lämnar jag följande synpunkter på det. (sida 26) Området benämns även i den utlagda samrådsplanen som expansion av Gamlarpsområdet vilket inte stämmer då de enligt plan inte kommer ha någon som helst kontakt med Gamlarps industriområde. Jag vill hänvisa till mina tidigare lämnade yttrande angående industriområde norr om Nässjö.

Vill påminna om att mycket stora delar av det föreslagna industriområdet ligger på min fastighet Träslända 1:7 och 1:8 och jag har inget som helst intresse av att sälja marken. Jag kräver att det föreslagna industriområdet på min mark tas bort.

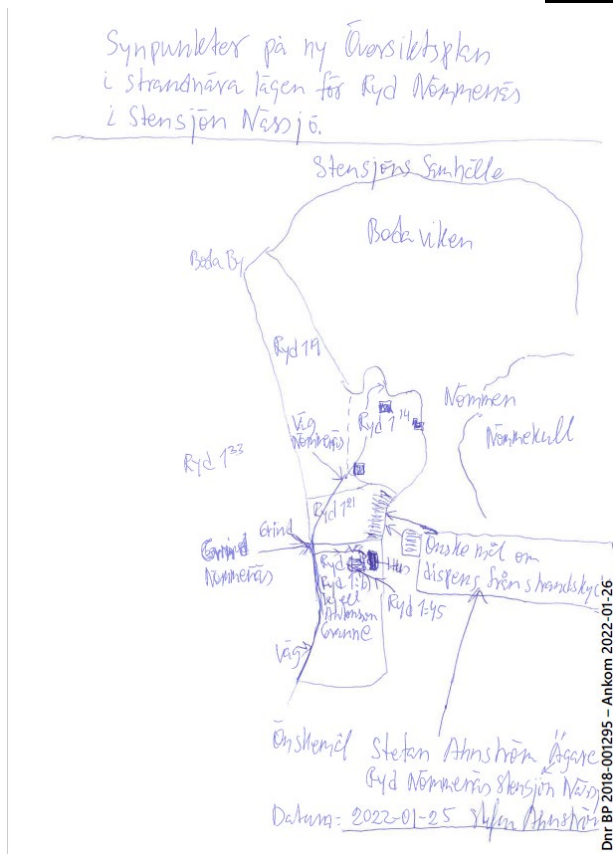
Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Vägen mellan Gamlarps industriområde och Solberga hanteras huvudsakligen i den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad och kommer därför inte att tas i beaktande vid omarbetningen av översiktsplanen.

Avgränsningen mellan den kommunövergripande översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen framgår av kartan på sidan 29 i översiktsplanens planförslag. Ett förtydligande av karta och text kommer dock att ske så att det tydligt framgår vad tillhör den kommunövergripande översiktsplanen respektive de båda fördjupade översiktsplanerna för Nässjö och Forserum.

Gällande den industrimark som nämns i yttrandet så hanteras denna mark inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad och hanteras således inte av den kommunövergripande översiktsplanen.

Medborgare

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Kommunen tolkar yttrandet som ett förslag om ett nytt LIS-område inom fastigheten Ryd 1:21. Gällande detta förslag uppfyller det de urvalskriterier som finns i översiktsplanen, bland annat genom att bidra till att komplettera befintlig bostadsbebyggelse i området. Översiktsplanen kompletteras utifrån detta med ett nytt LIS-område. Kommunen vill även upplysa om att dispens från strandskyddet hanteras i en enskild bedömning.

Medborgare

Synpunkter översiktsplan 2021

Översiktsplan 2021 – Planeringsunderlag, sid 28

I texten står att ”Kollektivtrafik i form av busslinje finns i direkt anslutning till området”.

Jag blir överraskad av att den informationen finns med eftersom såvitt jag vet så saknar vi just kollektivtrafik. **Vi har framfört förslaget att när buss som går från Sävsjö eller andra hållet och kommer till korsningen Sjövik så skulle bussen kunna åka till Sandsjöfos och sedan tillbaka till Sjövik.**

I texten står också följande ” Från Sandsjöbaden finns cykelförbindelse till Sandsjöfors utan att man behöver cykla på väg 128.” Det stämmer inte man måste cykla en bit på väg 128 för att ta sig till Sandsjöfors. **Vi har föreslaget att en bro eller vägtunnel anordnas för att ej behöva cykla på väg 128. Obs! Bilderna som finns med och texten går tyvärr inte att läsa. Positivt hade att det var läsligt.**

LIS-områden sid 31

När det gäller utveckling av landsbygden så är det oerhört viktigt att betona att Nässjö kommun är mycket frikostig med att peka ut områden kring sjöarna Upp-och Sandsjön och Prinsasjön. Våldigt lite av områden runt dessa sjöar är exploaterade.

Jag är ordförande för den kooperativa butiken Sandsjöfors och ordförande för friskvårdsanläggningen Sandsjöforshallen. Jag tillsammans med flera andra drivkraftiga personer har som mål att göra Sandsjöbygden mer attraktiv och att det byggs fler friliggande hus. Byggandet i själva tätorten Sandsjöfors tror jag inte på eftersom fastigheten vid försäljning inte når upp till värdet vid byggnationen av huset. Däremot visar det sig oerhört tydligt att stimulera byggande sjönära har gett stort resultat. Sandsjöbygden blir attraktivare vilket medför att Sandsjöfors skola kan leva vidare och ej vara nedläggningshotad, att Sandsjöforshallen fångar upp ungdomar för sin verksamhet och att de boende får en bra friskvårdsanläggning. Vi kan notera att Sandsjöforshallen i dagsläget ej är kommunägt utan ägs av Sandsjöfors sportklubb och Sandsjöbygdens samhällsförening. Genom fler boende på landsbygden medför också att Handlar'n Sandsjöfors ökar sin möjlighet till att leva kvar som en servicebutik för de boende i Sandsjöbygden. Det senaste är ju att vi fått ett serviceboende i Sjövik, Norra Sandsjö ett Trygga hemboende. Detta initiativ medför att minst 21 personer kan bo där och på det sättet ytterligare skapa möjligheter till en attraktiv Sandsjöbygd.

I förslaget nu som ska antas ser jag enbart att Nässjö kommun satsar på Uppsjön. För att få ett hållbart samhälle långsiktigt är det min mening att Nässjö kommun tänker om och utökar LIS-områden både för Uppsjön, Sandsjön och Prinsasjön. Jag menar att Nässjö kommun ska ha en generös sida när man pekar ut LIS-områden och inte ha den restriktiva sidan jag kan utläsa i förslaget till översiktsplan.

OBS! Jag vill också att området norr om fastigheten Mostorp, Sjöleden 1 pekas ut som LIS-område. Nässjö kommun har i sitt bygglov slagit fast att man ser att det området ska ses som ett utökat LIS-område.

Ett yttersta vision med översiktsplanen är att skapa en attraktion för att skapa en levande landsbygd och då krävs att folk vill bygga och bo i området. Den visionen har vi som bor i Sandsjöbygden och vi vill också att Nässjö kommun verkar för detta med att visa detta i handling genom generöst tilltagna LIS-områden!

Översiktsplan 2021 – Miljökonsekvensbeskrivning, sid 22

I texten till bild ”Nollalternativ: Sandsjöfors” står i sista raden väg 837 och på kartan 873.

Är överens om att behovet av områden för privatbostäder är fullt tillräckligt. Skälet till att det inte byggs i själva tätorten Sandsjöfors är att vid försäljning så får man inte tillbaka det man lagt ut på bygget.

Obs! Text och bilder är av låg kvalitet.

Sandsjöfors och Sandsjöbaden, Uppgift 2 sid 50

Kartbilden borde rimligtvis visa hela Sandsjöbygden så man får en helhetsuppfattning. På kartan kan det vara uppgifter om det jag sedan skrivit i min text. Det skulle se mer rätt ut och ge en bild av en attraktiv Sandsjöbygd. Fler stjärnor på kartan som visar platser du vill visa upp.

Ta som exempel Prinsnäs herrgård. Där bodde Johan Printzensköld som var slots- och länshövding i Bornholm då det var svenskt 1658. Han mördades av danskarna sedermera. Idag finns det tv-program och böcker om Johan Printzensköld. En bok är skriven av bodaforsbon Lennart Ericsson, ”Johan Printzensköld och Bornholm 1658”. Ett annat exempel är fastigheten Hermansdal där sveriges första kvinnliga journalist bodde Wendela Hebbe.

Vid Norra Sandsjö kyrka finns också ett väl bevarat sockenmagasin där mat till boende på Fattighuset lagrade mat.

Vid korsningen Sjövik finns också ett väl bevarat hus ”Klockargården” och en arrestlokal.

Obs! På kartan så kan man ta bort ”Fotbollsplan” eftersom kommunen sålt det området till en bonde. Texten på kartan där det är inringat ”Vägen mot Djurseryd och Äppelholm”. Rätt är Djurseryd men vägen till Äppelholm är ju närmare om man åker förbi Granskattehult.

Vilka rekreationsområden besöker ni?

Jag har aldrig hört talas att skogsområdet norr om samhället är ett rekreationsområde och vägen mot Djurseryd och Äppelholm också är något vi besöker. Rekreationsområdena sommartid är Sandsjöbadet och Bygdegårdsbadet inklusive fiske med båtturer i Upp- och Sandsjön och Nömmen. För övrigt är det cykling och promenader runt om i bygden som är mest frekventerat.

I översiktsplanen skrivs Sandsjöfors och Sandsjöbaden, sid 50

Lämpligare rubrik: **Sandsjöbygden med Sandsjöfors**

I vår definition av Sandsjöbygden så är det några kilometer norr om Sandsjöfors exv. Granskattehult, Äppelholm, Djurseryd, Besekull, Sjövik med Norra Sandsjö, Mostorp, Prinsnäs, Prinsfors, Rödja och Buggeryd. I detta område bor ca 700 personer.

I Sandsjöfors finns den kooperativa butiken Handlarn i Sandsjöfors, Sandsjöfors skola från förskola till klass 6, Friskvårdsanläggningen Sandsjöforshallen. Allianskyrkan finns också i Sandsjöfors. I samhället finns två stora industrier det ena är Forsheda hus och det andra är sågverket ATA Timber. I Sandsjöbygden finns sedan ett antal egna företagare såsom exv. guldsmed, konsult, terapeut, snickare, avbytarverksamhet, elektriker och ett antal bönder. Här finns också stugor för uthyrning.

I Sandsjöfors bor ca 140 personer. De flesta bor i villor med det finns också två **hyreshus**.

I Norra Sandsjö finns 1100-talskyrkan Norra Sandsjö kyrka, Trygga hemboendet Sjövik och Norra Sandsjö Bygdegård. Vid Norra Sandsjö bygdegård finns bygdegårdsbadet.

I Rödja finns en gemensam anläggning för bad vid Emån och idrottsplats.

Följande föreningar finns i Sandsjöbygden: Sandsjöfors sportklubb, SSK. SSK bedriver ungdomsverksamhet i bordtennis. För närvarande ca 40 ungdomar, Sandsjöbygdens samhällsförening, SPF, Allianskyrkan, Norra Sandsjö kyrka, Norra Sandsjö bygdegård, Ungdomsborgen och Norra Sandsjö fiskevårdsområde, NFVO.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Yttrandet innehåller en flertal synpunkter som berör områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) samt ett flertal synpunkter på förbättringar av kartbilder och förtydliganden i text för att öka dokumentens läsbarhet.

Beträffande synpunkterna avseende kvalitén på kartor och text så kommer dessa till övervägande del att tillmötesgå och översiktsplanen korrigeras därefter.

Angående utpekandet av olika områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) så görs dessa enligt de urvalskriterier som finns omnämnda i översiktsplanens planförslag. Kommunen prioriterar även vissa områden för landsbygdsutveckling, bland annat områden där:

- Stråk som är kommunikationseffektiva för kollektivtrafik och som stödjer utveckling av trafiken.
- Områden som stödjer service så som affär, skola eller barnomsorg.
- Stråk/områden med turistverksamhet som kan dra nytta av en samlokalisering med ytterligare sådana verksamheter.
- Områden med möjlighet att ordna kommunalt vatten och avlopp eller möjlighet att skapa ett underlag för bättre vatten- och avloppslösning.
- I första hand områden som utgör en förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse, men en geografisk spridning i kommunen bör också eftersträvas.

I översiktsplanen listas även kriterier kring varför vissa områden inte är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). I yttrandet nämns att stora delar av områdena runt Uppsjön, Sandsjön och Prinsasjön är har en liten exploateringsgrad. Detta är just en av de aspekter som kommunen kollar på vid utpekande av LIS-områden där sjöar som är helt oexploaterade ses som olämpliga att peka ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, Prinsasjön utgör ett exempel på en sådan sjö.

För befintliga LIS-områden har även en avgränsning gjorts mot väg 128 för att undvika att bebyggelse hamnar i bullerstörda områden. Fastigheten Mostorp, Sjöleden 1 ligger inom just ett sådant område och kommer därför inte att pekas ut som område för landsbygdsutveckling i strandnära läge i översiktsplanen. Området kring väg 128 bedöms även ha betydelse för det rörliga friluftslivet och allmänhetens tillträde till sjöarna.

Medborgare

Gällande Storesjön som reservvattentäkt: Se rent vatten som en ändlig resurs som man måste vara rädd om. Återanvänd vattnet där så är möjligt (so industrier, idrottshallar...). Storesjön är en på många ställen grund sjö, som påverkas mycket av stora uttag. Lyssna på markägare som kan sin sjö!!

Återför renat, förbrukat vatten till dess ursprungliga vattensystem.

Vindkraftsområde väster om Storesjön ger mycket stor miljöpåverkan för relativt lite effekt. Det vore bättre för kommunen att i stället arbeta för natur och turism (Turisterna bara skakar på huvudet då jag frågat om vad de tycker om vindkraft i närområdet).

Arbeta för en utbyggnad av solenergi. T.ex. att utnyttja ladugårdstak ofta med rätt väderstreck och bra lutning! (Ev ekonomiskt startbidrag)

Respektera äganderätten!!! Våga lyssna på markägare som verkligen kan sin mark.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande Storesjöns reservvattentäkt så är kommunen väl medveten om att vatten är en ändlig resurs och är även medveten om problematiken som finns kring uttag från sjön. Frågan hanteras dock primärt inte av översiktsplanen och därmed görs inga korrigeringar i översiktsplanen med hänsyn till detta.

Vindkraftsområdet väster om Storesjön utgör ett riksintresseområde för vindbruk. Ett riksintresse är ett statligt anspråk på mark- och vattenresursen och kommunen kan därför inte göra något åt riksintressets lokalisering och utbredning. En tillståndsprövning görs dock i samband med förslag om etablering av vindkraft. Vindkraft kan i många fall påverka det enskilda intresset eftersom det medför risk för buller och påverkar landskapsbilden. Vid etableringar måste hänsyn tas till berörda bostäder och näringar, tätorters expansionsbehov och andra utvecklingsområden (till exempel LIS-områden samt värdefulla och känsliga områden (landskapsbild, natur, kultur, låg störningsgrad med mera.

Gällande solenergi så är detta något redan finns med i översiktsplanen, bland annat genom ställningstagandet "*Vid placering och utformning av byggnader ska förutsättningarna för solenergi beaktas*".

Kommunen anser inte att äganderätten kränks genom framtagandet av en ny översiktsplan.

Medborgare

Med anledning av Översiktsplan, Planförslag, Samråd, 2021

Undertecknade vill med anledning av vår tidigare skrivelse, ankommande förslag Dnr BP -oo1295, komplettera med följande kommentarer:

1. Vi vill först uttrycka tacksamhet för att vår vädjan om att industrimark nu har klassats som rekreationsområde, samt att ni hörsammat vår önskan att värdesätta Bodafors kulturaktiviteter samt dess dragningskraft på turism.

2. Därefter vill vi påtala att de områden ni föreslår som kommande bostadsområden, ur ekonomisk synpunkt, inte är så lämpliga eftersom fjärrvärme inte är framdraget. Området är, enligt vår bedömning, inte speciellt attraktivt på grund av att det ligger på sank mark. I stället vill vi föreslå detaljplanerad kommunägd mark liggande i kvarteret Tritonen, Här finns nu både fibernät, fjärrvärme samt Va-nät fullt tillgängligt.

3. Vid placering av mark för olika industriverksamheter bör den placeras på kommunal mark, med tillgång till befintlig infrastruktur, samt om möjligt med nära anslutning till järnvägen. Då skapas möjlighet för framtiden och bör ses som resurs för Nässjö kommun. Nässjö kommun äger ett sådant område, beläget utmed Södra stambanan, bakom C-fabriken i Hornaryd. Här finns en redan befintlig infrastruktur framdragen till C-fabriken liksom Va-nät, fiber och fjärrvärme. Ur klimat- och miljösynpunkt samt närheten till framtida järnvägstransporter torde vårt förslag vara ett mycket lockande förslag från Nässjö kommun inför kommande industrietableringar.

Vi har tidigare föreslagit en öppning av tillfartsväg via Sandsjövägen - Hornaryd, vilket skulle underlätta för tunga transporter samt förhindra tung trafik inom samhället.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande den utpekandet av bostadsbebyggelse i Bodafors så anser kommunen att de utpekanden som gjorts fortsatt bedöms som lämpliga avseende såväl markförhållanden som utifrån möjligheten att förse dessa områden med teknisk infrastruktur. Gällande kvarteret Tritonen så kommer detta område att pekas ut för bostäder i enlighet med förslaget i yttrandet och översiktsplanen kompletteras därefter.

Gällande det område som föreslagits för verksamheter så kommer det att strykas från översiktsplanen då markägare med flera anser nuvarande förslag vara olämpligt.

Medborgare

Anser att LIS-området vid Sjöängsvägen kan utökas lite för att kunna få ett större underlag för utbyggnad av VA-servicen till Smalångsvägen.

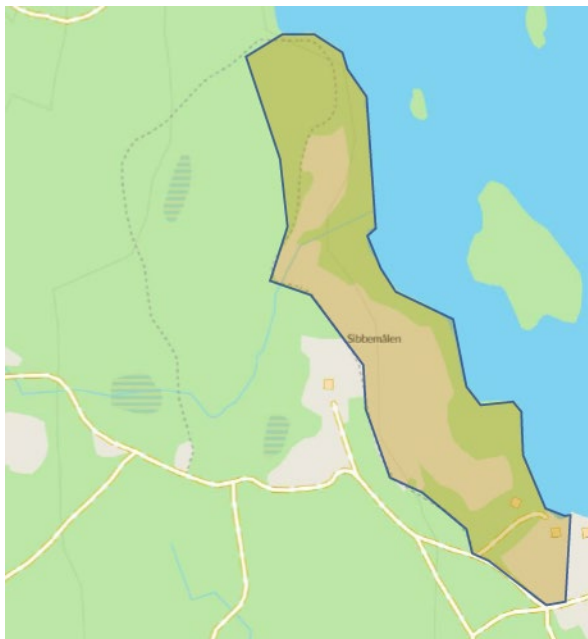
Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande ett utökande av LIS-området så är det svårt att i detta skede ta ställning i frågan, då utökandets omfattning inte beskrivs på ett tydligare sätt. Omfattningen av ett eventuellt utökande av LIS-området slås fast i dialog med markägare samt efter avstämning mot urvalskriterierna i översiktsplanen.

Medborgare

Förslag till komplettering av översiktsplan Nässjö kommun – Skapande av LIS-område vid Rosjön.

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse samt turistverksamhet. I direkt anslutning till området finns befintlig bebyggelse. Området präglas av stora möjligheter till samlokalisering med närliggande LIS-områden och befintliga turistverksamheter kring Rosjön. Området har ett bra kollektivtrafikläge med närhet till rv32, närliggande busshållplatser samt i förlängningen potentiellt gc-väg.

Planförfattarens kommentar:

Kommunen tackar medborgare för yttrandet på översiktsplanen. Gällande förslaget att skapa ett nytt LIS-område på Rosjöns sydvästra strand anses detta inte vara lämpligt enligt nuvarande förslag på utbredning då det innebär att ett större område jordbruksmark tas i anspråk vilket går emot översiktsplanens ställningstagande om vilka områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Den nordligaste delen av det området som pekats ut på de kartor som bifogats i yttrandet bedöms dock kunna vara lämplig att peka ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, bland annat på grund av att denna bit inte är belägen på jordbruksmark och pekas därför ut i översiktsplanen.

Samhällsplaneringskontoret

Philip Agerö
Planarkitekt

Översiktsplan

Planförslag ■ Granskning ■ 2022

NÄSSJÖ KOMMUN

ÖVERSIKTSPLAN 2022 är delad i tre delar, planförslaget, planeringsunderlaget och konsekvensbeskrivningen. Denna del, planförslaget, redogör för kommunens ställningstaganden och vilja när det gäller mark- och vattenanvändningen i kommunen.

Planförslaget är uppdelat i två huvudsakliga delar, en utvecklingsdel där det bland annat nya områden för bebyggelse och landsbygdsutveckling i strandnära lägen pekas ut. I den andra delen av planförslaget behandlas aspekter som översiktsplanen ska förhålla sig efter och ta hänsyn till, exempelvis riksintressen, vattenskyddsområden och skyddsvärd natur med mera.

Granskning pågår under perioden **1 oktober 2022** till och med **den 1 december 2022**.

Projektledning: Samhällsplaneringskontoret

Styrgrupp: Samhällsplaneringsnämndens presidie

Referensgrupp I - Tjänstepersoner från:

- Samhällsplaneringskontoret
- Tekniska Serviceförvaltningen
- Nässjö Affärsverk (NAV)
- Nässjö Näringsliv AB (NNAB)
- Linden Fastighets AB
- Socialförvaltningen
- Kultur- och fritidsförvaltningen
- Barn- och utbildningsförvaltningen
- Kommunledningskontoret

Referensgrupp II - Förtroendevalda från:

- Kommunstyrelsen
- Tekniska servicenämnden

Layout och bilder: Samhällsplaneringskontoret/Kommunledningskontoret

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LÄSHÄNVISNINGAR	4
BEGREPPSORDLISTA	5
INLEDNING	7
Vad är en översiktsplan?	7
Översiktsplaneprocessen	7
KOMMUNENS VISION	11
Vision 2030	11
Fokusmål	11
Vägen till visionen	12
MELLANKOMMUNALA FRÅGOR	15
Regionala planer, strategier och program	16
UTVECKLING	19
Bo och leva i Nässjö kommun	19
Bostäder och bostadsbyggande	22
Kommunikationer och infrastruktur	26
Utveckling av kommunens tätorter	30
LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	55
Urvalskriterier	55
Slutlig prövning	57
Föreslagna områden	57
HÄNSYN	75
Infrastruktur	77
Totalförsvaret	79
Materialhushållning	83
Kulturmiljö	85
Naturvård	89
Miljö kvalitetsnormer	94
Grön infrastruktur	97
Jordbruk	98
Klimatanpassning	99
Förnyelsebar energi	101
Risker	105
Teknisk infrastruktur	115
Vattenanvändning	117

LÄSHÄNVISNINGAR

Översiktsplanen är uppdelad i tre delar och innehåller följande:

Planförslag

Detta dokument utgör översiktsplanens förslag, det vill säga kommunens långsiktiga förslag kring hur mark och vattenområden ska användas, bevaras och utvecklas. I planförslaget hanteras frågor om hur bland annat kommunens tätorter bör utvecklas, hur jordbruksmark ska värderas och hur hänsyn ska tas till kommunens naturvärden. Även information om vattenförekomster redovisas i denna del.

Planeringsunderlag

Bilagt översiktsplanen finns ett planeringsunderlag. Detta är ett underlag till de utpekande som gjorts samt fungerar som fördjupning till översiktsplanens olika delar. Planeringsunderlaget innehåller inga förslag utan är ett stöd om läsaren vill fördjupa sig i bakgrunden till översiktsplanen.

Konsekvensbeskrivning

En översiktsplan förutsätts alltid innebära en betydande miljöpåverkan. På grund av detta ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram, denna redogör bland annat för översiktsplanens konsekvenser för miljön. I översiktsplanen utgör miljökonsekvensbeskrivningen en del av konsekvensbeskrivningen.

BEGREPPSORDLISTA

Nedan förklaras olika begrepp och uttryck som förekommer i översiktsplanen.

Miljökvalitetsnorm (MKN)

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt. I översiktsplanen förekommer begreppet främst i sammanhanget miljökvalitetsnormer för vatten. Miljökvalitetsnormerna för vatten omfattar både ytvatten och grundvatten och syftar till att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Sociotop

En sociotop är en plats för kollektiv samvaro, avgränsad i det fysiska rummet som besitter en viss sammansättning av olika bruksvärden och/ eller betydelser.

Recipient

Recipient kan enkelt översättas till mottagare. I översiktsplanen används ordet för att beskriva en mottagare av dagvatten.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalité.

Biotop och biotopskydd

En biotop är en livsmiljö som bebos av ett bestämt växt- eller djursamhälle. En biotop är naturligt avgränsad av strukturen i miljön.

Biotopskydd är en form av lagstadgat skydd som kan tillämpas för att skydda ett mark- eller vattenområde med höga naturvärden.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, (i översiktsplanen ofta förkortat LIS) är områden som kommunen i översiktsplanen pekar ut för utveckling exempelvis bostäder eller turistverksamhet på kommunens landsbygd. I Nässjö kommun betraktas alla områden som ligger mer än tre kilometer utanför Nässjö stad som landsbygd.

Natura 2000

Natura 2000 är ett naturområde med höga naturvärden som pekats ut av länsstyrelsen i respektive län. Efter länsstyrelsens utpekande granskar Naturvårdsverket samtliga föreslagna utpekade områden i hela landet och föreslår sedan områden till regeringen. Därefter beslutar regeringen om att föreslå områdena till EU-kommissionen, som också är den instans som beslutar om respektive område ska upptas i Natura 2000-nätverket. Svensk skyddslagstiftning gäller för respektive område i samband med att regeringen beslutar om att föreslå ett område för EU-kommissionen.

MIFO

Förkortningen MIFO står för; Metodik för inventering av förorenade områden. Metodiken är framtagen av Naturvårdsverket och bygger inledningsvis på faktainsamling och riskklassning för att bedöma hur angeläget det är att gå vidare med att göra fältundersökningar på ett misstänkt förorenat område.

Metodiken delas upp i två olika faser; Fas 1 och Fas 2, i händelse av att området i den första orienterande studien bedöms som angeläget att undersöka vidare initieras fas 2 som innebär att översiktliga miljötekniska undersökningar genomförs på området.

Klimatanpassning

Åtgärder som syftar till att skydda samhället och miljön från de konsekvenser som ett förändrat klimat innebär. I översiktsplanen lyfts frågan främst utifrån vilka konsekvenser det får för den bebyggda miljön.

Klimatpåverkan

Den påverkan som naturliga fenomen eller mänsklig aktivitet har på klimatet.

INLEDNING

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Alla kommuner ska enligt lag ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är kommunens vision för utvecklingen av den fysiska miljön och fungerar som vägledning för många av de beslut som både kommunen och andra myndigheter tar enligt plan och bygglagen samt miljöbalken. En översiktsplan är inte juridiskt bindande men får genom sin vägledande roll stor påverkan på såväl detaljplaner som bygglov. *Se figur 2.*

Nässjö kommun antog sin första översiktsplan 1990, den andra 2002, den tredje 2013 och den fjärde översiktsplanen är nu ute på granskning.

En översiktsplan ska innehålla:

- Hur mark och vatten ska användas för bebyggelse, infrastruktur och andra verksamheter.
- Hur befintlig bebyggelse utvecklas och bevaras.
- Hur allmänna intressen (intressen som är särskilt viktiga för samhällets olika funktioner och försörjning, t.ex. kommunikationer och energiförsörjning samt intressen som är viktiga att bevara genom sin betydelse för naturvård, kultur och friluftsliv) ska tas till vara.
- Hur riksintressena (områden som är av nationellt intresse) tillgodoses.
- Hur hänsyn ska tas till risker för människors hälsa eller säkerhet.
- Hur miljökvalitetsnormerna kan följas.

Fördjupade och tematiska översiktsplaner

Översiktsplanen anger de övergripande riktlinjerna för hela kommunen. För Nässjö stad och Forserums tätort finns även fördjupade översiktsplaner som mer detaljerat beskriver utvecklingen för dessa orter. De fördjupade översiktsplanerna gäller tills vidare vilket innebär att Forserum och Nässjö inte kommer att behandlas närmare i denna översiktsplan. Om den kommunomfattande översiktsplanen och de fördjupade översiktsplanerna för Nässjö och Forserum motsäger varandra så gäller den senast antagna översiktsplanen. Nässjö kommuns övriga tätorter kommer att behandlas i denna översiktsplan.

ÖVERSIKTSPLANEPROCESSEN

Dokumentet framför dig är ett granskningsförslag, det är framtaget genom stegen nedan och ska nu samrådask med myndigheter, grannkommuner, regioner, intresseorganisationer, företag och allmänhet med flera. De synpunkter som inkommit under samrådet kommer sedan att sammanställas i en samrådsredogörelse, där det även ska framgå hur synpunkter och förslag behandlas i det fortsatta arbetet med översiktsplanen. Efter det att granskningen är avslutad revideras planen ytterligare en gång innan den antas.

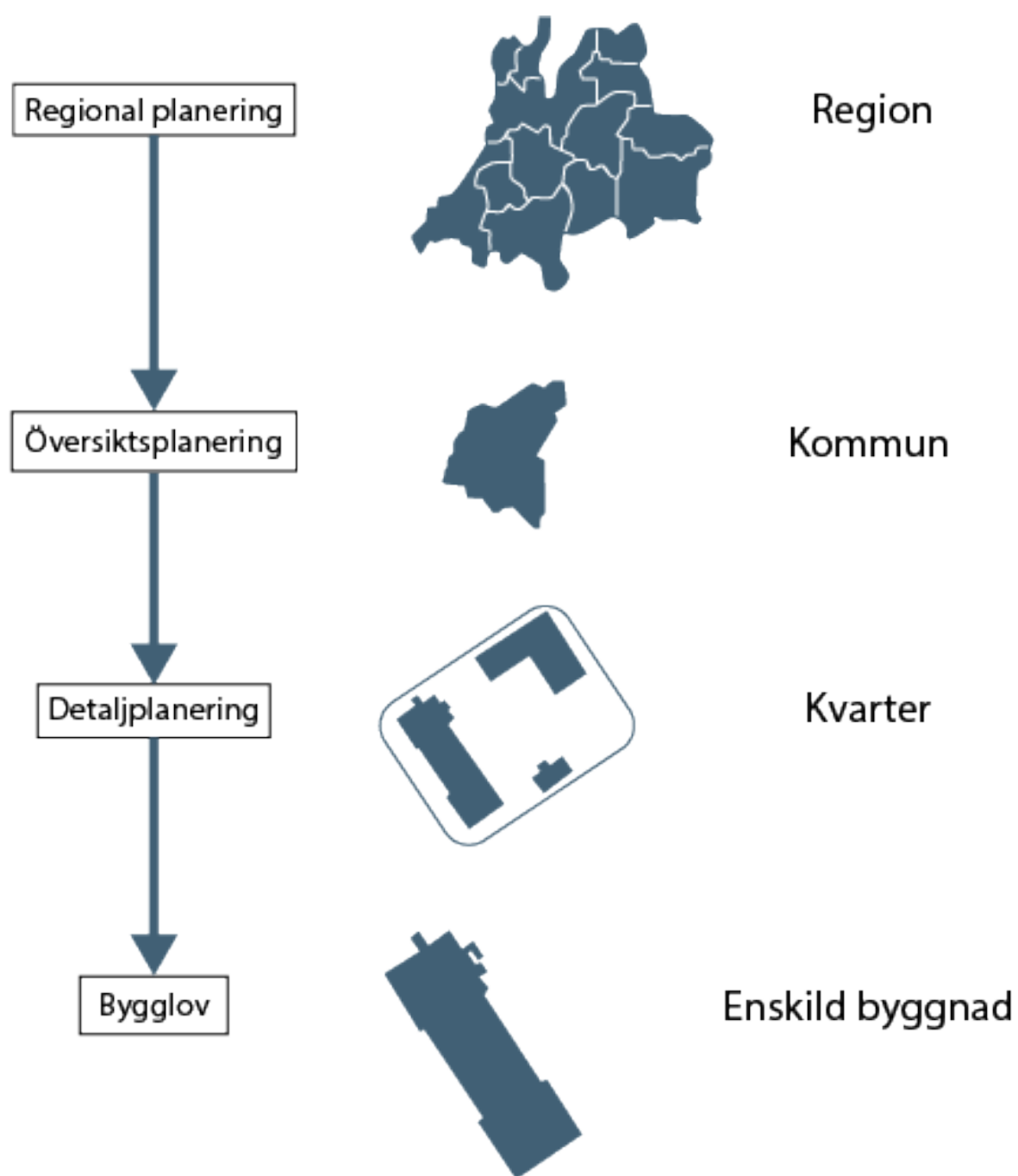
Översiktsplanens aktualitet ska prövas en gång under varje mandatperiod vilket från och med 2022 görs genom en så kallad planeringsstrategi. Planeringsstrategin, som ersätter den tidigare aktualitetsprövningen ska fokusera på arbetet med de strategiska frågor som finns i översiktsplanen och därmed bidra till en kontinuerlig översiktsplanering och utveckling av den fysiska miljön.

Översiktsplaneringen sker i flera steg där kommunens invånare, kringliggande kommuner och myndigheter har möjlighet att framföra sina synpunkter under samrådet och under granskningen.

FIGUR 1: Översiktsplaneprocessen

Granskningen kommer pågå mellan perioden 2022-09-26 - 2022-11-27. Under granskningen har du möjlighet att yttra dig om förslaget genom att skicka in dina synpunkter till Samhällsplaneringskontoret, Nässjö Kommun via e-post eller post.

FIGUR 2: Planeringens nivåer

Medborgardialog

Under hösten 2019 genomfördes en medborgardialog med syfte att i ett tidigt stadie undersöka hur de boende i kommunens tätorter ser på utvecklingen av sin tätort. Under nio möten diskuterades framtiden i orterna Äng, Flisby, Solberga, Anneberg, Ormaryd, Fredriksdal, Malmbäck, Bodafors, Stensjön, Sandsjöbygden, Grimstorp och Skullaryd.

Mötet inleddes med en kort introduktion om vad en översiktsplan är och att resultatet av dialogen är tänkt att fungera som underlag för uppdatering av de sidor i planen som rör kommunens tätorter. Varje möte kretsade kring en eller två av kommunens tätorter. Efter genomgången delades deltagarna in i grupper och fick tillsammans arbeta med två uppgifter. Uppgifterna gick ut på att deltagarna i den första delen fick svara på frågorna:

- Vad är det bästa med tätorten?
- Vad kan bli bättre med tätorten?

Grupperna fick sedan välja ut de tre mest framträdande egenskaperna eller utmaningarna och sedan diskutera dessa med övriga deltagare. Dessa egenskaper och utmaningar har sammanfattats och redovisas under varje tätort nedan.

Den andra uppgiften gick ut på att deltagarna med hjälp av en karta över tätorten fick svara på ett antal frågor gällande hur man vill att tätorten ska utvecklas. Frågorna delades upp i olika kategorier utifrån bostadsbebyggelse, verksamhetsområden samt frilufts- och grönområden.

Resultatet från medborgardialogen finns som bilaga till översiktsplanen.

Översiktsplanens samråd

Under perioden 1 november 2021 till och med den 1 februari 2022 fanns översiktsplanen ute på samråd och det fanns då möjlighet att tycka till om översiktsplanens innehåll. Kommunen fick in synpunkter och yttranden från såväl myndigheter och organisationer som från privatpersoner och föreningar. Dessa synpunkter finns sammanställda i översiktsplanens samrådsredogörelse, där även respektive yttrande har kommenterats. Flera av de synpunkter som inkom under samrådet har tagits i beaktande och arbetats in i översiktsplanen.

Under samrådet besökte tjänstepersoner från samhällsplaneringskontoret följande orter i kommunen: Bodafors, Malmbäck, Anneberg, Äng, Fredriksdal, Sandsjöfors, Grimstorp, Solberga, Stensjön, Flisby och Ormaryd. Detta gjordes för att informera om översiktsplanen och ge kommuninvånarna möjlighet att diskutera och ställa frågor.

KOMMUNENS VISION

VISION 2030

År 2012 antog kommunfullmäktige en vision för Nässjö kommun, Vision 2030: *"Nu hjärnvägars! Med glädje och fiffighet vässar vi Smålands höjdpunkt. Nässjö 2030 – Världens rum för människor och möten."*

Visionen vill förmedla en känsla av glädje, framtidstro, kämpaglöd och handlingskraft för att skapa ett tillväxtorienterat och inkluderande samhälle där människor mår bra och trivs. Översiktsplanen ska ge förutsättningar för en långsiktigt hållbar samhällsstruktur där kommunen kan fortsätta växa, bostäder byggas, arbetsplatser, service och kommunikationer utvecklas tillsammans med attraktiviteten.

Agenda 2030

Det finns ett stort antal miljömål på nationell och regional nivå som har betydelse för kommunens fysiska utveckling. Sedan 2015 finns även de 17 globala målen i Agenda 2030 som världens ledare förbundit sig till. För Nässjö kommuns översiktsplanering bedöms följande mål ligga i fokus:

- Mål 6: Rent vatten och sanitet.
- Mål 7: Hållbar energi för alla.
- Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen.
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna.
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald.
- Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen.

FOKUSMÅL

Våren 2020 påbörjades ett förändringsarbete, en utveckling av lednings- och styrningsarbetet i Nässjö kommun. Avsikten är att styrningen tydligt ska präglas av både Vision 2030 och Agenda 2030.

Kommunfullmäktige har antagit två fokusmål för sitt utvecklingsarbete. Dessa är:

- Alla vuxna som bor i Nässjö kommun ska ha en sysselsättning som gör att de kan försörja sig.
- Alla barn och ungdomar i Nässjö kommun har förutsättningar för en god uppväxt.

Fokusmålen gäller till och med år ett in i ny mandatperiod. Det innebär att fokusområdena ovan gäller till och med 2023 och ska därefter omprövas av kommunfullmäktige.

De utmaningar som legat till grund för beslutade fokusmål är i flera fall direkt kopplade till översiktsplanen. Det handlar bland annat om områden som bostadsförsörjning, utbildning, kompetensförsörjning, näringslivsutveckling, sysselsättning och koldioxidutsläpp.

Nyckelord i arbetet med fokusmålen har varit bland annat utvecklat näringsliv, kompetensförsörjning, attraktivitet, hållbarhet, trygghet, fritidsaktiviteter och sunda boendemiljöer.

FIGUR 3: De globala målen

VÄGEN TILL VISIONEN

För att ta steg mot Vision 2030 och uppnå målen för Agenda 2030 på lokal nivå behöver vi under planperioden fokusera på:

Attraktivitet

En god plan- och markberedskap för verksamhetsetableringar och byggnation av bostäder. Markförsörjningen behöver vara långsiktig och strategisk. Nybyggnationen av bostäder behöver öka. Vi ska erbjuda en blandad bostadsbebyggelse för olika behov och helst i kollektivtrafiknära lägen.

Satsningar görs för att utveckla aktiviteter och anläggningar för kultur och fritid tillsammans med det viktiga föreningslivet. Skapandet av mötesplatser står i fokus och allas gemensamma stads- och tätortsmiljöer upplevs attraktiva och levande.

I all utveckling av bostäder och offentliga platser ska miljön vara inkluderande så att segregation motverkas. Den fysiska miljön ska skapa förutsättningar för ett tryggt och öppet samhälle där alla känner sig välkomna.

Kommunikationer

Hela kommunen ska leva genom att samverka kring lokal utveckling och tillgång till service och goda kommunikationer, såväl digitalt som fysiskt. En välfungerande kollektivtrafik är viktig och i det ingår att utveckla stationsområden och busshållplatser för ökad tillgänglighet och attraktivitet.

Väg- och järnvägsinfrastrukturen behöver utvecklas och stärkas. De sex järnvägar som strålar samman i staden bör samtliga vara elektrifierade och erbjuda effektiva pendlingsmöjligheter. Södra vägen färdigställs och knyter samman den yttre ringleden runt staden. Infrastrukturen för trafiksäkra gång- och cykelvägar behöver utvecklas både i Nässjö stad och till de kransorter där potentialen för cykling är högst.

Välfärd

Vatten- och energiförsörjningen behöver vara stabil och hållbar för välfärdens fortsatta utveckling. En förutsättning för människors hälsa och välfärd är att hänsyn tas till det förändrade klimatet och att kommunen arbetar aktivt med klimatanpassning på såväl strategisk som på detaljerad nivå.

Näringsliv och kompetens

Näringslivet ska breddas samtidigt som de starka näringslivsgrenarna trä, infrastruktur, logistik och industri fortsätter att utvecklas. Vi behöver också stärka det befintliga järnvägsklustret och utveckla nya kluster som i sin tur stärker kommunens profil.

Tillgången till matchande arbetskraft är avgörande varför såväl grundläggande som högre utbildning är av stor vikt. Yrkehögskolan utvecklas och fler högskoleutbildningar etableras i samverkan med Nässjöakademin. De högre utbildningar som erbjuds behöver matcha det lokala näringslivets struktur och behov. Digitala lösningar för kompetensutveckling nyttjas. Det ska vara lönsamt och enkelt att verka och nyetablera sig i Nässjö kommun.

Kommunens ekonomi behöver vara långsiktigt hållbar. Egenförsörjningen behöver därför öka och fler människor komma i arbete genom näringslivets och föreningslivets positiva utveckling. Nödvändigt är också en god matchning av utbildning och individ.

Initiativkraften hos engagerade medarbetare och medborgare tas tillvara. Kommunen behöver kontinuerligt söka nya vägar för medborgarinflytande och samarbete mellan olika aktörer i samhällsutvecklingen. Kommunen vill verka för en väl utbyggd digital infrastruktur som täcker hela kommunen och ökar möjligheterna att nyttja digital teknik. Detta är nödvändigt för att ge goda förutsättningar för bland annat företagande på landsbygden och framtida välfärdsteknik.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Nässjö kommun är en del av Jönköpings län och det länsövergripande arbetet sker främst genom region Jönköpings län eller andra typer av regionala samverkansformer. Mer lokalt samarbetar Nässjö kommun främst med sina grannkommuner och bildade 2002 tillsammans med Aneby, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda Höglandsförbundet. Förbundet driver projekt inom kommunal samverkan och utvecklingsfrågor för att göra höglandsregionen starkare och mer attraktiv. Nässjö och Vetlanda samarbetar också tillsammans i Höglandets räddningstjänstförbund.

Frågor i översiktsplanen som förutsätter samarbete med grannkommunerna eller som påverkar grannkommunerna är de som rör vatten, landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och kommunikationer.

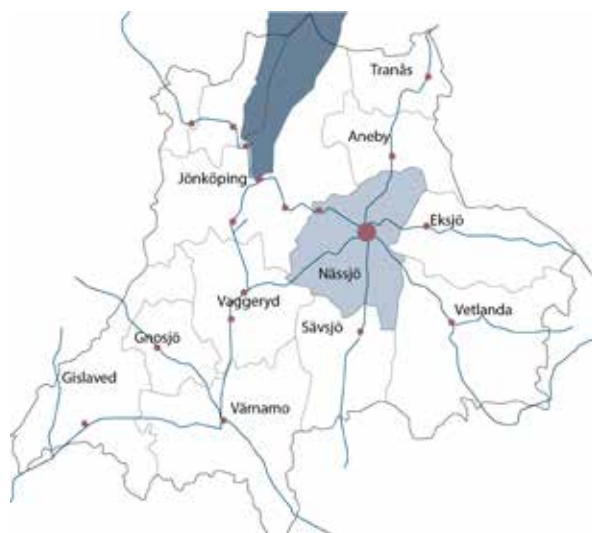
Nässjös läge som högt upp i höglandets avrinningsområden ger ett stort ansvar, särskilt eftersom vattnet inte begränsas av administrativa gränser. Det som sker i Nässjö kommun påverkar de vattendrag som finns längre ner i länet och kan i förläningen få konsekvenser för andra kommuners dricksvatten eller översvämningsrisk.

Exempelvis är Vallsjön vattentäkt för Sävsjö kommun. Det finns flera olika mellankommunala samarbeten kring frågor som rör vatten, samarbete sker exempelvis i Emåförbundet, Motala ström sydvästra fyra vattenråd, Lagans vattenråd och Vätternvårdsförbundet. För att uppnå goda miljö kvalitetsnormer för vatten är det viktigt med ökat samarbete mellan kommunerna och diskussioner om vilka åtgärder som ska prioriteras för att uppnå mest nytta. Flertalet sjöar delas mellan Nässjö och andra kommuner. Hänsyn ska tas till detta vid byggande och planering i Nässjö kommun.

När det gäller landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen (LIS) är det ett område som berör grannkommunerna. Vid Nömmen har LIS-områden pekats ut. En del av Nömmen hör till Nässjö kommun och en del till Vetlanda kommun. Det är naturligtvis viktigt att i dessa fall ta hänsyn till både de delar som pekats ut i Nässjö kommun

och Aneby kommun respektive Vetlanda kommun gemensamt, så att förutsättningarna för att uppnå strandskyddets syften kvarstår. Vid Nömmen har Vetlanda och Nässjö pekat ut var sitt LIS-område. De södra delarna av sjön som är de minst oexploaterade är viktiga att bevara för friluftsliv och djur- och växtliv.

Kommunikationsfrågorna är ett tydligt område där många kommuner delar samma intressen. *Se figur 4.* När det gäller väg 40 handlar det främst om att åstadkomma bättre förbindelser mellan Nässjö och Eksjö, för närvarande pågår genom planerad ombyggnad till 2+1 väg och delvis ny sträckning vid Sjunnarydssjön. Mellan Eksjö, Nässjö, Forserum och Jönköping sker den främsta arbetspendlingen i kommunen. Förbättrade kommunikationer, inte minst med tåg, är därför en viktig mellankommunal fråga. Även kommunikationer mot Aneby/Tranås, Vetlanda, Sävsjö och Vaggeryd är viktiga för berörda kommuner att utveckla över tid, både gällande biltrafik och kollektivtrafik.

FIGUR 4: Järnvägsnät i Jönköpings län

REGIONALA PLANER, STRATEGIER OCH PROGRAM

Det finns även ett antal regionala strategier och program som sätter ramar för översiktsplaneringen såsom *Regional utvecklingsstrategi (RUS)*, *Regional infrastrukturplan*, *Regionalt trafikförsörjningsprogram* samt *Jönköpings läns energi- och klimatstrategi*, *regional vattenförsörjningsplan*. Dessa har använts som planeringsunderlag till översiktsplanen.

Regional handlingsplan för grön infrastruktur

Länsstyrelsen Jönköpings län tog 2019 fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur för att långsiktigt kunna bevara och utveckla den biologiska mångfalden och värdefulla ekosystemtjänster.

Den regionala handlingsplanen har följande fokusområden:

- Urbanisering
- Granens utbredning och viltbete
- Odlingslandskapets strukturförändring
- Dränering av landskapet
- Barriärer i land och vatten
- Klimatförändringar
- Otydlig målbild och ansvarsfördelning

Regional klimat- och energistrategi

Region Jönköpings län har tagit fram en klimat- och energistrategi för länet. Den långsiktiga visionen med denna strategi är att Jönköpings län år 2050 ska vara ett plusenergilän. Detta innebär att länets behov av energi har minskat och att det finns ett överskott av energi från förnybara energikällor. Vidare formulerar den regionala klimat och energistrategin ett mål för att Jönköpings län ska vara det klimatsmarta länet vid år 2020. Strategin innehåller sju fokusområden och tre övergripande mål.

Strategins sju fokusområden:

- Transporter och resor
- Samhällsplanering
- Bebyggelse
- Konsumtion och livsstil
- Förnybar energi
- Gröna näringar och natur
- Näringsliv och affärsutveckling

Strategins tre övergripande mål:

- Senast 2045 är de totala utsläppen av växthusgaser från Jönköpings län lägre än 1 ton per invånare och år.
- Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vi använder. Energin vi producerar är förnybar och mängden är minst 10 000 GWh/år.
- Klimatförändringarna möts aktivt i Jönköpings län genom att skapa ett samhälle som minskar sårbarheter och tillvaratar möjligheter, vid ett varmare, torrare och blötare län.

Vattenförsörjningsplan

En regional vattenförsörjningsplan för Jönköpings län finns sedan 2021 framtagen, planen utgör ett viktigt planeringsunderlag för kommunen. Den regionala vattenförsörjningsplanens huvudsakliga syfte är att användningen av vattenresurser ska planeras och prioriteras utifrån att:

- Samhälls- och miljöintressen ska kunna upprätthållas även under år med påfrestande väderförutsättningar.
- Leverans från länets största vattentäkt eller vattenverk ska kunna upphöra under en månads tid utan att det leder till samhällsstörningar.

I ett framtida förändrat klimat förväntas mer extrema väderförhållanden och risken för vattenbrist förväntas därmed att öka. För Nässjö kommun såväl som för höglandet i stort bedöms det finnas en större risk för vattenbrist i framtiden i jämförelse med resten av Jönköpings län.

Regional livsmedelsförsörjningsstrategi

I den regionala livsmedelsförsörjningsstrategin lyfter regionen fram att Jönköpings län är och ska vara ett län där det är nära till bra mat. Detta innebär att det ska vara lätt att sälja, välja och producera mat som är bra för miljön, klimatet och hälsan. Vidare ska detta skapa tillväxt och ge sysselsättning i länet. Strategin är indelad i fem fokusområden, produktion, innovation, göra affärer, attityder och självförsörjningsgrad.

Fokusområdet produktion innebär en ökad lönsamhet och konkurrenskraft inom livsmedelsföretag och den regionala livsmedelskedjan. Innovation utgör sökandet efter innovativa lösningar inom hela livsmedelskedjan. Fokusområdet göra affärer fokuserar på att produktion, förädling och försäljning ska ske baserat på efterfrågan. Att förstå attityder, trender och köpmönster pekas ut som en viktig del för att kunna uppfylla övriga fokusområden. Ett långsiktigt fokusområde är att öka länets självförsörjningsgrad och där det är lämpligt producerar mer än vad länet konsumerar. Dessa fokusområden ska tillsammans uppfylla följande fyra mål:

- Ökad hållbar livsmedelsproduktion
- Ökad kompetens inom livsmedelsbranscherna alla led
- Högre sysselsättningsgrad inom livsmedelsbranscherna
- Högre förädlingsgrad av länet egna råvaror

Regional transportplan

Region Jönköping har tagit fram en regional transportplan som kommer att få en påverkan på utvecklingen i Nässjö kommun. I den lyfts bland annat "diagonalen" ett område som i 2012 års översiktsplan pekades ut som viktigt för att långsiktigt stärka det nordost-sydvästliga stråket. I den regionala transportplanen har bedömningen gjorts att diagonalen ej längre är aktuell som ett storregionalt transportstråk eftersom det finns andra stråk som bättre uppfyller denna funktion.

Den regionala transportplanen tar även upp vikten av att arbeta med stråk när det kommer

till cykeltrafiken och pekar ut sträckan Barnarp-Tenhult-Forserum-Nässjö som ett framtida pendlingstråk för cykel. Kollektivtrafiken har, enligt den regionala transportplanen, en central roll i länets tillväxt och välfärd i och med att god tillgång till kollektivtrafik öppnar upp möjligheter för arbetspendling.

Region Jönköping har tagit fram en vision för länet: *"Jönköpings län - Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region"*

Nässjö kommun är stolt över att bidra till länets utveckling genom Träcentrum, logistikverksamheter och kommunens goda kultur- och föreningsliv. Samtliga dessa områden är viktiga att fortsätta satsa på.

Regionförbundet har prioriterat sex programområden: Hållbarhet, attraktivitet, kommunikationer, näringsliv, arbetsmarknad och kompetensförsörjning samt internationell samverkan. Av dessa är hållbarhet, attraktivitet samt kommunikationer de som främst behandlar frågor som ingår i översiktsplanen.

Livsmiljö och attraktivitet

Enligt det regionala utvecklingsprogrammet ska Jönköpings län ha en stark identitet, goda livsvillkor samt en god och sund livsmiljö. Länet ska vara attraktivt för boende, fritid, arbete, studier och näringsverksamhet på små och stora orter, i städer och på landsbygd. Nässjö kommuns målsättning är att översiktsplanen ska bidra till stärkande av landsbygdsutvecklingen och servicen på landsbygden genom utpekandet av landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen. Kommunen har också ett pågående centrumutvecklingsarbete som en del i att stärka Nässjö stadskärna som utgör navet för hela kommunen.

Att skapa mötesplatser och värna om naturvärden samt lyfta fram den resurs som natur- och kulturvärdena utgör är också en viktig uppgift för både översiktsplanarbetet och för arbetet med kommande fördjupade översiktsplaner.

UTVECKLING

BO OCH LEVA I NÄSSJÖ KOMMUN

Översiktsplanens vägledande funktion som styrdokument ger goda förutsättningar för en hållbar social, ekologisk och ekonomisk utveckling i Nässjö kommun. Översiktsplanen tillsammans med övrig planering ska bedrivas på ett sätt som innebär att en delaktighet för flera grupper ur samhället kan vara med och påverka den byggda miljön. Genom medborgardialog kan aspekter som barn- och ungas behov, integration, jämställdhet, tillgänglighet, trygghet och folkhälsa tillgodoses i planeringsprocessen. Kommunen ska arbeta aktivt för att ta hänsyn till ovanstående aspekter i den framtida planeringen av mer storskaliga planeringsnivåer såsom planprogram, strategier med mera.

Delaktighet

Att vara delaktig i och känna att man kan påverka det som händer i ens omgivning är viktigt. Människors möjligheter att påverka sin omvärld har en avgörande betydelse för deras hälsa och identitet. Det är särskilt viktigt att få möjlighet att påverka utformningen av sin vardagsmiljö. I samhällsplaneringen bör kommunen särskilt uppmärksamma grupper eller individer som kan tillföra andra insikter eller befinner sig i andra livssituationer än de gängse, vilka ofta betraktas som norm. Vad som upplevs som självklart för en grupp av människor kan stå helt i motsats till en annan. Jämställdhet, integration och barn och ungas rätt att påverka sin livsmiljö kan på detta sätt stärkas. Barn- och ungdomar ska, enligt barnkonventionen, vara delaktiga i den fysiska planeringen av miljöer som direkt berör dem.

Mötesplatser och trygghet

Det finns många ingredienser för att skapa en god livsmiljö. Genom mötesplatser där människor vill spendera tid, umgås och knyta kontakter med personer från olika samhällsskikt kan den fysiska miljön bidra till att skapa trygghet och integration. Platser som tilltalar alla kommuninvånare är svåra att uppnå då olika individer och grupper efterfrågar olika typer av mötesplatser. Kommunen kan bidra till att skapa miljöer med en blandning av grönområden, platser för rörelse, kultur och

friluftsliv.

I en mindre tätort kan ofta ett centrum utgöra mötesplats för dess invånare och besökare, det är därför viktigt att möjliggöra en positiv utveckling i kommunen för att kunna bevara och utveckla befintlig service. Områden med mer människor i omlopp under en längre tid på dygnet bidrar till att fler människor bevakar sin omgivning vilket i sin tur har en positiv inverkan ur ett trygghetssperspektiv.

Det finns flera faktorer som avgör hur trygg en plats upplevs som. Att rika fönster och entréer på byggnader mot offentliga platser kan bidra till att den upplevda tryggheten ökar. Dessa faktorer ska tas hänsyn till i den byggda miljön och i samhällsplaneringen i stort.

Rekreation och grönska

Naturen spelar en viktig roll för folkhälsan. Den inbjuder till fysisk aktivitet, vilket är hälsofrämjande. Samtidigt har både nationella och internationella studier visat på en rad andra positiva effekter. Vistelse i naturen kan minska stress och oro, ge skärpt koncentrationsförmåga, sänka blodtrycket och ge bättre motorik. Nässjö kommun vill skapa förutsättningar för fysiska aktiviteter. Det handlar bland annat om att det ska finnas en närhet till lekplatser, grönytor och rekreationsområden. Kraven på grönytor och rekreationsområden varierar mellan olika grupper av människor i samhället. Ett rekreationsområde kan upplevas på olika sätt av olika människor. En skogsdunge kan upplevas som ostrukturerad, otrygg, otillgänglig och dåligt underhållen av en äldre betraktare. Samtidigt kan det vara skådeplats för ett helt sommarlov för ett barn eller ungdom som har perfekta förutsättningar att låta fantasin flöda.

Samtliga tätorter i Nässjö kommun har god tillgång till rekreationsområden. Under 2019 genomfördes en sociotopkartering i kommunens tätorter med syfte att lokalisera vilka sociotopområden som finns i kommunens olika tätorter samt en avståndsanalys med områden som har ett avstånd av 300 meter till dessa sociotoper. Sociotopkartering är en kartläggning av grönytor och utemiljöer från en

social och kulturell synvinkel där dialogen med invånarna står i fokus. Boverket har angett att 300 meter är det längsta avståndet människor bör ha till ett grönområde. Översiktsplanen har stor påverkansmöjlighet att säkerställa att dessa platser knyts samman på ett sätt som gör det funktionellt för människor samt djur- och växtlivet.

Området kring Almesåkra-Gödeberg är mycket intressant ur strövområdessynpunkt och genomkorsas av Högländsleden. Även de flesta sjöar och många vattendrag är intressanta för det rörliga friluftslivet. Det finns sexton kommunala badplatser i Nässjö kommun, utspridda i hela kommunen. De håller generellt en god vattenkvalitet och målsättningen är att de ska fortsätta att göra det. Ett sätt att stärka folkhälsan är att ge människor möjlighet att gå och cykla snarare än att använda bilen.

Här har kommunens trafikstrategi en viktig roll i att främja alternativa möjligheter till kommunikation snarare än det redan utbyggda biltransportsystemet. Det ska vara enkelt och kännas trafiksäkert och tryggt att kunna ta cykeln till olika servicefunktioner, arbete, skola med mera.

Strandskydd

Även om en åtgärd inte kräver bygglov kan den enligt Miljöbalken kräva dispens från strandskyddet. Strandskydd gäller som regel vid alla sjöar och vattendrag och omfattar en yta 100 meter från strandlinjen såväl upp på land som ut i vattnet. Strandskyddet gäller även på ej detaljplanlagda privata strandtomter. Inom strandskyddat område får inga privatiserande åtgärder göras utan dispens. Exempel på dessa åtgärder kan vara att anlägga bryggor, bygga huskroppar, utöka tomten med mera. Vidare är åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtlivet dispenspliktiga, exempelvis fälla träd, plantera gräs och rabatter, eller förändra topografin.

Tillgänglighet

Plan- och bygglagen (PBL) ställer krav vid nybyggnation på att byggnader och allmänna platser ska vara tillgängliga för personer med nedsatt

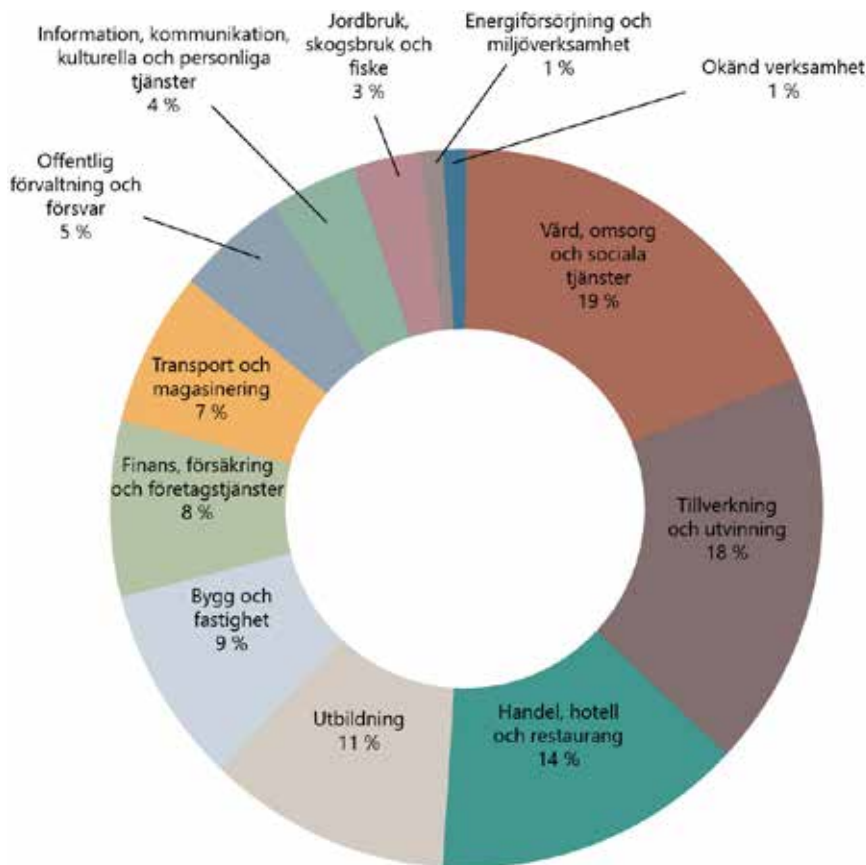
rörelse- eller orienteringsförmåga. PBL ställer också krav på att enkelt avhjälpta hinder ska åtgärdas i befintliga byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på befintliga allmänna platser. Enkelt avhjälpta hinder är sådana hinder som med hänsyn till nyttan, kostnaden och förutsättningarna på platsen är enkla att åtgärda. Exempel på enkelt avhjälpta hinder i den fysiska miljön kan vara dålig belysning, höga trottoarkanter och bristfällig skyltning.

Med fysisk planering finns möjlighet att med rätt lokalisering främja tillgängligheten. Om en målpunkt ligger i stråket där människor ofta rör sig är verksamheten mer tillgänglig jämfört med om den ligger utanför rörelsestråket. Centrala lägen är också ofta att föredra för god tillgänglighet och bra förutsättningar för gång- och cykel och kollektivtrafik. Service i form av dagligvarubutiker eller fritidsanläggningar kan vara fellokaliserade, till exempel för äldre och personer med funktionsnedsättning eller personer utan bil.

Näringsliv

Den största näringsgrenen i kommunen är vård och omsorg där äldre- och funktionshinderomsorg har flest sysselsatta. Traditionellt sett har tillverkningsindustrin haft en stark position i kommunen. Detta gäller fortfarande då ca 18 % är sysselsatta inom industrin. Sektorn handel, hotell och restaurang är den sektor som ökat mest och står i dagsläget för 14 % av alla arbetstillfällen i Nässjö kommun. En viktig utgångspunkt i översiktsplanearbetet är att skapa goda förutsättningar för näringslivet.

Ett väl fungerande näringsliv är en förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling och god livsmiljö för kommuninvånarna. Kommunen kan påverka sysselsättnings och näringsutvecklingen på flera sätt, bland annat genom fysisk planering, genom att tillhandahålla mark, samverka med mera. Översiktsplanernas primära uppgift inom detta område är att redovisa arbetsplatsområden med kvalitéer som gör dem attraktiva för etablering och utveckling.

FIGUR 5: Sysselsättning per näringsgren, arbetsplatser i Näsjö kommun (2019)

Ställningstaganden

- God tillgänglighet för människor med olika funktionsvariationer ska tillämpas i alla delar av samhällsbyggnadsprocessen, främst fysisk planering och bygglov samt planering och projektering av allmän plats (torg, parker med mera)
- Kommunen ska ta hänsyn till tillgänglighet i form av närhet vid lokalisering av kommunala servicefunktioner och anläggningar.
- Kommunen ska arbeta för att skapa möjligheter att använda alternativa kommunikationssätt. Bra förutsättningar för gång- och cykel ska alltid prioriteras vid utbyggnader.
- Vid utformningen av det offentliga rummet ska särskilt hänsyn tas till att en säker och trygg miljö skapas för alla människor, varför flera grupper av människor ska inbjudas till dialog i samhällsbyggnadsprocessen.
- Kommunen ska arbeta för en god tillgång till grönområden med höga kvalitéer i alla tätorter. Grönytor i nya exploateringsområden ska möjliggöra rekreation.
- Variation ska uppnås i anläggande och utveckling av rekreationsområde. Rekreationsområden som är mångfunktionella bjuder in fler grupper av människor och bidrar även till bättre integration.
- I plan- och byggprocessen ska hänsyn tas till viktiga vattenförekomster.

BOSTÄDER OCH BOSTADSBYGGGANDE

Den äldsta dokumenterade bopplatsen i Nässjö kommun är ca 4000 år och 1863 bildades Nässjö landskommun. När järnvägen fortsatte byggas ut på det tidiga 1900-talet omvandlades det som tidigare hade varit Nässjö köping till att bli Nässjö stad. Järnvägen har sedan dess varit drivande i kommunens utveckling till en mötes- och pendlingsplats. Nässjö stad är kommunens centralort med cirka 57% av kommunens befolkning, 26% av befolkningen bor i någon av de tolv övriga tätorterna och 17% av kommunens befolkning bor utanför tätort.

Nässjö kommun hade i början på 2021 en befolkning på cirka 31 650 invånare och kurvan pekar uppåt. Enligt den senaste befolkningsprognosen väntas kommunens invånarantal att öka med cirka 40 nya invånare per år fram till prognosens slut 2030. Detta ställer krav på kommunens samtliga verksamheter att kunna tillgodose befolkningsökningen, det handlar om att skolan ska kunna ta emot elever, att bostäder och tomter bebyggs i en takt som möter efterfrågan samt att stärka den befintliga servicen med möjlighet att möta en åldrande befolkning och att skapa en god levnadsstandard för befolkningen i vår kommun.

Nässjö kommun har ett strategiskt läge med goda kommunikationer till de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö samt med förlängning mot Europa. Nässjö har även ett attraktivt och strategiskt läge inom den egna regionen. Detta skapar goda möjligheter att bli världens rum för människor och möten.

Nässjö kommun arbetar kontinuerligt med boendeplanering genom en särskild strategi. Den senaste gäller åren 2017–2020 och arbetet med revidering pågår vilket medför att den befintliga strategin förlängts till att gälla till och med 2022. Kommunen har i grunden monopol på planläggning av mark för bostäder men svarar bara för en del av bostadsbyggnationen, främst genom kommunens bostadsbolag Linden. I övrigt gäller

det att skapa goda förutsättningar för byggbolag och privatpersoner att komplettera det befintliga bostadsbeståndet för att tillgodose behovet av nya bostäder.

Kommunens kraftigaste verktyg för att stimulera bostadsbyggandet är en aktiv markpolitik, strategiska markförvärv och en god planberedskap så väl på strategisk som detaljplanenivå. Bostadsfrågor berör många aktörer inom kommunen och det är även här viktigt att bostadsbeståndet är diversifierat för att kunna samla olika typer av bostadsformer tillsammans med ett gott utbud av exempelvis kollektivtrafik, offentlig och privat service samt närhet till natur- och friluftsliv.

Utbyggnad och förtätning

Bebyggelsen i en tätort kan utvecklas inåt så väl som utåt. I många utav kommunens tätorter finns det idag centralt belägen mark planlagd för bostadsändamål. Många utav dessa utgörs av så kallade lucktomter med god tillgång till den befintliga servicen som tätorten kan erbjuda. Att fokusera bostadsutvecklingen till inom tätorterna i stället för dess ytterkanter har även fördelar ur ett hållbarhetsperspektiv. På detta sätt är det möjligt att minska gångavståndet till kollektivtrafiken och minska behovet av bilanvändning. En förtätning ökar även underlaget för kollektivtrafiken vilket i förlängningen bör leda till ett förbättrat utbud av buss- och tågtrafik.

Byggande på landsbygden

Kommunen är positiv till boende på landsbygden. På landsbygden behöver bygglov normalt inte sökas i samma omfattning som i tätorterna inom detaljplanlagda områden. Vissa områden på landsbygden bedöms ligga inom sammanhållen bebyggelse där bygglov behövs. Med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen inom dessa områden krävs i huvudsak även bygglov för samma åtgärder som inom detaljplanlagda områden. Sammanhållen bebyggelse där bygglov behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen om båda nedanstående kriterier är uppfyllda, enligt 1 kap 4§ PBL:

- En bebyggelsegrupp som består av minst 10–20 hus
- De bebyggda tomterna gränsar till varandra eller åtskiljs endast av väg, parkmark och dylikt.

Bygglov krävs inte för ekonomibyggnader för jord- och skogsbruket.

Liten tillbyggnad och komplementbyggnad

Nässjö kommun tillämpar följande riktlinjer för bygglovsplikt Utanför detaljplanlagt område och utanför sammanhållen bebyggelse gäller för en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader i Nässjö kommun att man får utföra en liten tillbyggnad utan bygglov.

Tillbyggnaden får utgöra högst 50% av den befintliga byggnadsarean och vara högst 50 m² och inte placeras närmare fastighetsgräns än 4,5 meter.

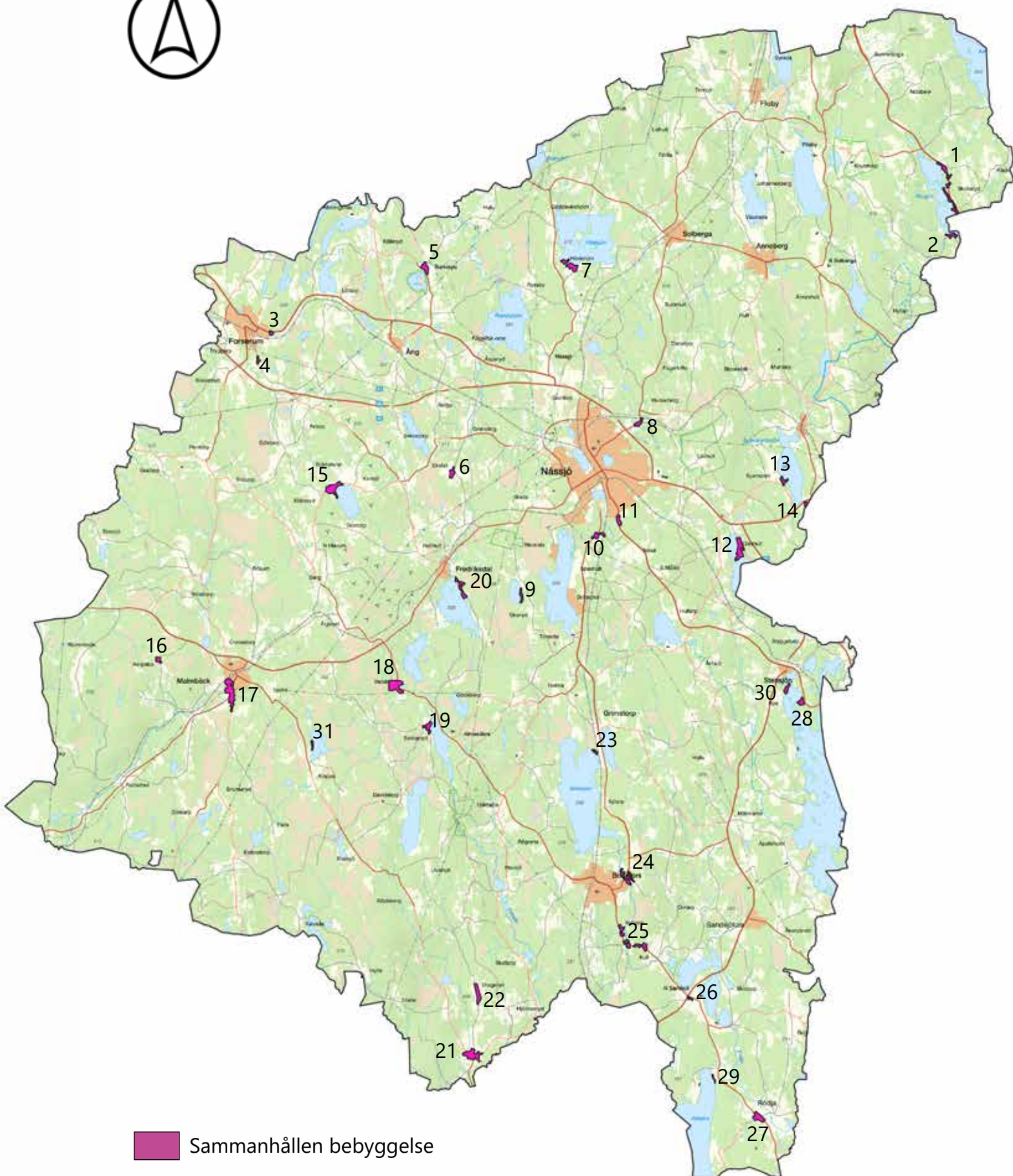
Man får också utan bygglov uppföra en komplementbyggnad, en mur och ett plank i omedelbar närhet av bostadshuset. Komplementbyggnaden ska i sin utformning och funktion vara ett komplement till bostadshuset och därför underordnat detta och får inte placeras närmare fastighetsgräns än 4,5 meter.

Enstaka bebyggelse som gränsar till ett planlagt område, och som tillsammans med det planlagda området minst når upp till definitionen av sammanhållen bebyggelse, ska räknas som sammanhållen bebyggelse. De fastigheter som gränsar till planlagt område och därigenom uppnår definitionen är normalt inte särskilt utpekade i översiktsplanen. Beskrivningen och utpekandena är en vägledning. Nya områden kan tillkomma efterhand som bebyggelse tillkommer och områden kan utgå om bebyggelsen minskar. Vilka platser i kommunen som omfattas av begreppet ”sammanhållen bebyggelse där bygglov eller anmälan behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen avgörs ytterst i varje enskilt ärende och tid.

Ställningstaganden

- Tätorterna ska i första hand utvecklas genom förtätning samt nybyggnad i anslutning till befintlig bebyggelse.
- Inom tätorternas expansionsområden är utgångspunkten att kommunen ska pröva exploateringsintressen med detaljplan.
- Bebyggelsemiljöer ska hålla en hög standard med god arkitektur anpassad till platsen och med hänsyn till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.
- I tätorterna ska en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer eftersträvas.
- Vid nybyggnation ska hänsyn tas till omgivande landskap och lokal tradition. En bra placering är många gånger i skarven mellan olika markslag, eller i anslutning till befintlig bebyggelse. Hänsyn ska tas till fornlämningar, kultur och naturvärden samt jord- och skogsbrukets intressen.
- Kommunen ska verka för att platser som uppmuntrar till möten skapas.
- I tätorterna ska en blandning av verksamheter och boendeformer eftersträvas.

KARTA 1: Områden som utgör sammanhållen bebyggelse

Områden som utgör sammanhållen bebyggelse

1. Skullaryd vid Rosjön	17. Ön, Spickabo, Malmbäck
2. Sibbemåla vid Rosjön	18. Viebäck
3. Runseryd	19. Barkansjö
4. Arken	20. Fredriksdal, Sjöafall (Fredriksdalsjön)
5. Barkeryd	21. Bringetofta
6. Ekefall	22. Drageryd
7. Hästerum (inkl. Hemviken)	23. Grimstorp
8. Hunseberg	24. Bodafors (nordöstra delen)
9. Skieryd (vid Bäckafallasjön)	25. Nyaby, Kull, Ryd, Nyholm
10. Kvarntorp	26. Sandsjö
11. Isåsa	27. Västra byn
12. Gisshult	28. Lundholmen
13. Sjunraryd	29. Prinsfors
14. Marietorp (Pallarp)	30. Nömmenäs
15. Björkelund	31. Klappa
16. Korpebo	

KOMMUNIKATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Kommunikationer måste fungera på alla nivåer. Alltifrån det nära bostadsområdet med sina gångtransporter till de övergripande kommunikationerna som knyter samman regionen med omvärlden. För en kommun som Nässjö med mycket in- och utpendling är kollektivtrafiken viktig. Jönköpings Länstrafik står för den väg- och spårbundna kollektivtrafiken i länet och kommunen. Genom att lokalisera olika samhällsfunktioner i närheten av varandra kan behovet av transporter minska och därigenom skapa bättre fysiska förutsättningar för gång och cykel. Detta föranleder även att andelen bilresor kortare än 3 km kan minska, vilket i sin tur bidrar till ett minskat utsläpp av växthusgaser. Samtliga tätorter i Nässjö kommun är till sin yta så små att det är cykelavstånd mellan olika delar av tätorten.

Den pågående energiomställningen är något som i grunden påverkar kommunikations- och transportsektorn. Antalet elektrifierade fordon ökar kraftigt och ökningen spås fortsätta även under kommande år. Kommunen behöver därför bemöta det behov som finns av en ökad laddinfrastruktur.

Kommunens trafikstrategi antogs 2020 och anger en strategisk inriktning för trafikplaneringen inom kommunen. Strategin innehåller även konkreta åtgärder som ska prioriteras under de närmaste tio åren. Trafikstrategin syftar till att skapa goda förutsättningar för resande med hållbara trafikslag samt till att skapa ett hållbart trafiksystem.

Kollektivtrafik

Nässjö kommun ligger i en dynamisk region med flera stora arbetsgivare utanför kommungränserna. Tack vare den väl utbyggda infrastrukturen är Nässjö en del i en större regional och nationell arbetsmarknad, *se figur 6*. Som en historisk och viktig järnvägsknut ska kommunen sträva efter att uppmuntra och utveckla det hållbara resandet med olika typer av kollektivtrafik. Det är därför viktigt att det är enkelt att på ett klimatsmart sätt

kunna pendla mellan boendeorten och arbete, studier, offentlig och privat service men även fritidsaktiviteter.

Dagens arbetsmarknad innebär att det inte längre är självklart att bo och arbeta på samma plats, något som ytterligare underlättas i och med den ökade digitaliseringen. Detta gör att medborgarnas krav på effektiva och bekväma pendlingsmöjligheter ökar. I kringliggande kommuner finns flera stora arbetsgivare som kan attrahera boende inom Nässjö kommun. Av denna anledning bör bra kommunikationer till dessa eftersträvas. Utöver regionen erbjuder också Nässjö goda pendlingsmöjligheter till exempelvis Stockholm vilket öppnar upp en bredare arbetsmarknad för kommunens invånare.

Nässjö har en nettoutpendling vilket innebär att det är fler som pendlar ut från kommunen än som pendlar in i kommunen. När den senaste resvaneundersökningen gjordes år 2017 pendlade i snitt 3458 personer in i kommunen varje dag medan 4806 personer pendlade ut från kommunen. 10 033 personer både arbetade och bodde i kommunen. Vanligaste kommunen att pendla från är Jönköping. Om man istället ser till pendlingen ut från kommunen så är det även i det fallet Jönköping som flest pendlar till, följt av Eksjö.

Resvaneundersökningen som Trafikverket genomförde 2012 för sydöstra Sverige där Nässjö kommun ingick visar att 70% av kommuninvånarnas resor genomförs med bil. 12 % av resorna görs till fots, 11% med cykel och 5% med buss och tåg. Bland de som har mindre än 5 km till sitt arbete görs 67% av resorna med bil medan 19% görs med cykel. För arbetsresor mellan 5 och 10 km görs 86% med bil, 4% med kollektivtrafik och 9% med cykel.

I framtiden kommer det finnas ett behov av transporter över ännu större områden, vilket gör att bilen inte alltid blir det bästa färdmedlet. Tågtrafiken ger här intressanta möjligheter. För Nässjös del handlar det om att utveckla både regional, nationell och internationell tågtrafik, det vill säga att utveckla det tågtrafiksystem som vi redan har, men också att aktivt verka för nya banor. Boende i Nässjö kommun har generellt god tillgänglighet till kollektivtrafik. 83 % (2017) av befolkningen har en trafikerad hållplats inom 500 meter fågelvägen från sin folkbokföringsadress. Med trafikerad hållplats menas en hållplats som trafikeras av kollektivtrafik med minst en avgång per timme, vardagar mellan kl. 06 och 20.

Vägar

Det är viktigt för Nässjö kommun att ha ett välfungerande vägnät. Standardhöjningar och förbättringar behövs generellt på vägnätet. Det gäller såväl viktiga regionala vägar som det småskaliga vägnätet. Samverkan med Trafikverket och andra aktörer är därför av stor vikt. I kommunens klimat- och energistrategi konstateras att det är troligt att transporterna i kommunen kommer att fortsätta att öka, och därmed också energibehovet. Det finns dock förutsättningar för att med nya drivmedelsmöjligheter ändå minska de skadliga utsläppen från transportsektorn. Nässjö kommun bör arbeta för att utbyggnaden av laddinfrastruktur förbättras och blir tillgänglig framför allt utmed riksväg 31/40/47. Den planerade ombyggnaden av riksväg 40 mellan Nässjö och Eksjö möjliggör även att cykelpendlingen mellan orterna i framtiden förenklas och därmed med stor sannolikhet också kommer att öka.

I den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad lyfts Södra vägen fram som en viktig åtgärd för att få en ringled runt hela staden. I dagsläget har arbetet med den sista deletappen mellan Isåsavägen och Sörängsrondellen påbörjats.

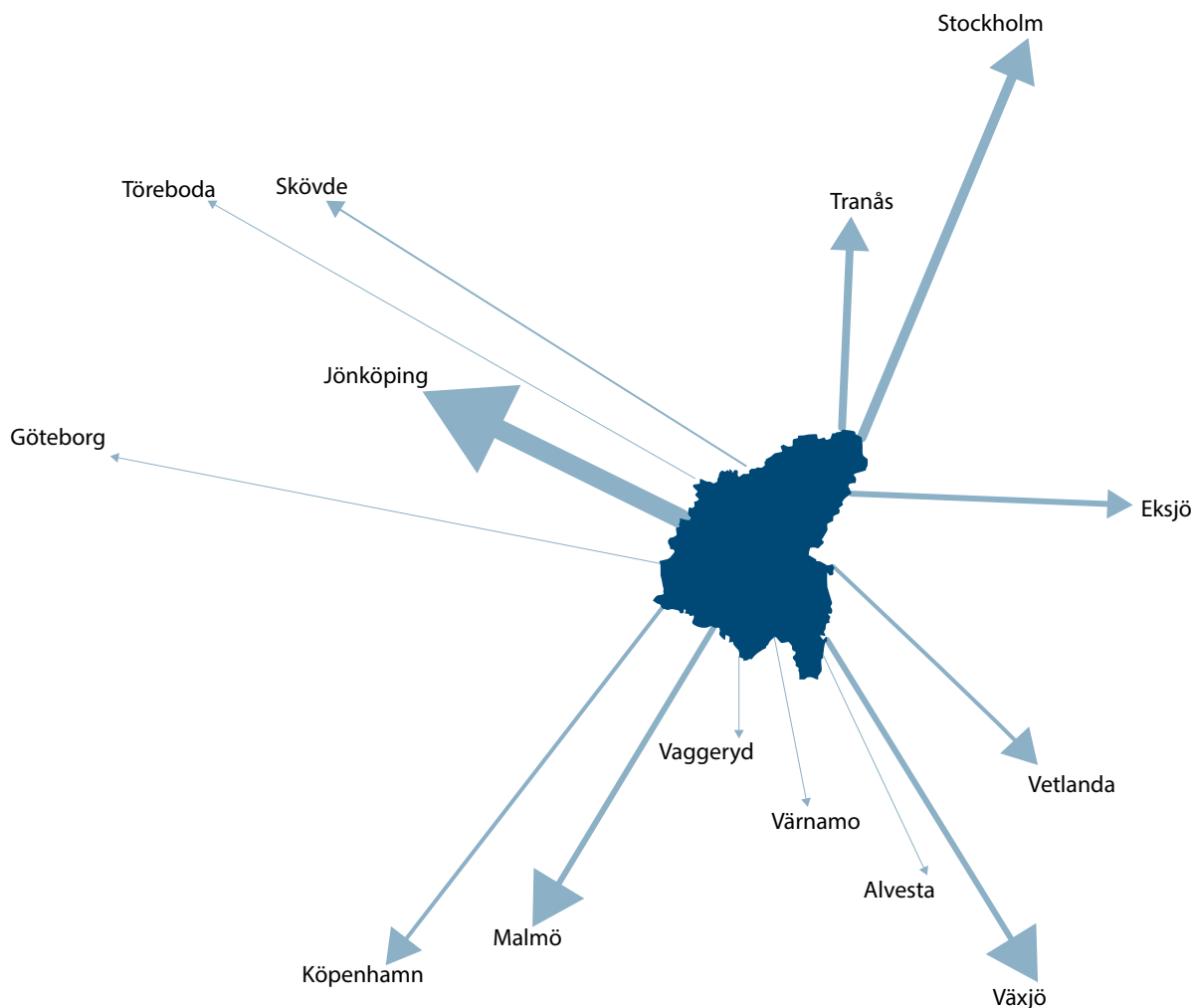
Vägen från Malmbäck över Ödestugu och ut till E4:an är betydelsefull för pendling och därför en väg som särskilt bör lyftas fram i regionala sammanhang när det gäller behov av förbättringar. Detsamma gäller för vägförbindelsen E4:an/Vaggeryd - Nässjö som också är av stor betydelse för den regionala pendlingen samt för godstransporter och som därav är viktigt att lyfta fram i regionala sammanhang vad det gäller behov av förbättringar.

I den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad anges expansion av industrimark norrut från Gamlarps industriområde. Väganslutningen som utgår från trafikplats Gamlarp skulle på sikt kunna förlängas norrut och bli en del av förbättrad vägförbindelse mot Solberga och i förlängningen även till riksväg 32.

Järnvägar

Kommunen verkar kontinuerligt för att järnvägen Nässjö – Jönköping förbättras och byggs ut så att snabbare och effektivare kommunikation med Jönköping uppnås. En utbyggnad skulle innebära att Nässjö och Jönköping tidsmässigt kommer närmare varandra och därmed bildar en funktionell region. Det är även en viktig länk för angränsande kommuner som också strävar efter förbättrade kommunikationer till och från Jönköping.

Trafikverket har på uppdrag av regeringen påbörjat arbetet med att anpassa Jönköpingsbanan för att kunna öka kapaciteten och höja hastigheten mellan Nässjö och Jönköping. I den regionala transportplanen för Jönköpings län pekas järnvägen mellan Nässjö och Eksjö samt mellan Nässjö och Vetlanda ut som lämpliga banor för elektrifiering. Kommunen kommer att verka för att dessa åtgärder genomförs samt att samtliga järnvägslinjer utvecklas och på sikt elektrifieras.

FIGUR 6: Tågangångar från Nässjö

Ställningstaganden

Kommunen ska verka för:

- Utveckling av Jönköpingsbanan med triangelspår som gör det möjligt att köra direkt norrut på Södra stambanan.
- Slutföra ringleden runt Nässjö stad genom färdigställande av Södra vägen.
- Förbättring av väg 836 mellan Nässjö-Malmbäck-Ödestugu.
- Förbättring av väg 817/836 mot Vaggeryd och väg 953 mot Solberga och vidare förbindelse mot riksväg 32.
- Ny väg mellan Grimstorp och Bodafors (väg 834), delen Strömsberg-Grimstorp.

- Förbättring av väg 826, Bodafors-Sjövik.
- Kommunens trafikstrategi ska följas vid åtgärder i trafiksystemet.
- Bebyggelse och andra anläggningar som kan försvåra tillkomsten av väg eller järnväg får inte tillkomma.
- Vid planering av nya områden ska kommunen särskilt ta hänsyn till möjligheterna till gång, cykel- och kollektivtrafik.
- Kommunen ska verka för en elektrifiering av järnvägen mellan Nässjö och Vetlanda samt mellan Nässjö och Eksjö.

UTVECKLING AV KOMMUNENS TÄTORTER

Nässjö kommun har idag 13 tätorter, var och en med sina unika förutsättningar och sin unika prägel. Den generella planberedskapen i tätorterna är god och fokus bör ligga på att marknadsföra dessa möjligheter till tätortsutveckling.

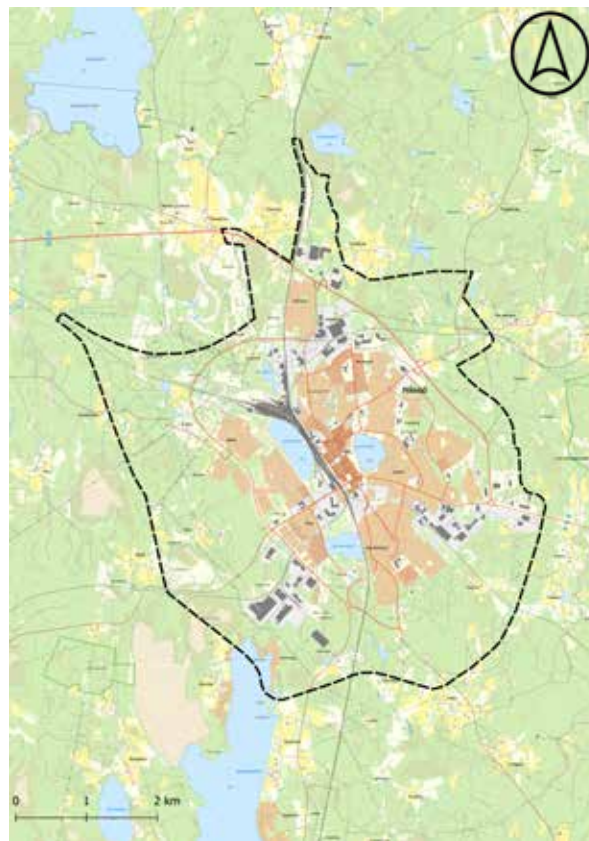
En viktig del för en orsts attraktivitet är att de hus och tomter som finns i området är välskötta och ser inbjudande ut. Då flera av kommunens tätorter idag har problem med ovårdade fastigheter ska Nässjö kommun löpande arbeta med tillsyn och förebyggande arbete för att minska denna problematik.

I respektive tätortskarta redovisas områden som är lämpliga för utveckling av bostäder och verksamhetsområden. Utöver detta redovisas också områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Dessa redovisas separat i kapitlet "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen" med start på sidan 54.

Nässjö stad

Nässjö stad är kommunens centralort och är utöver detta en viktig knutpunkt i det regionala, nationella och internationella järnvägsnätet på grund av läget vid Södra stambanan. En plats där människor samlas och bor kräver också långsiktig planering, en attraktiv stadskärna som lockar medborgare, företag och arbetskraft. Nässjö stad har en aktuell fördjupad översiktsplan antagen 2016 i vilken kommunens syn på markanvändningen i tätorten redovisas.

Denna kommunövergripande översiktsplan omfattar därför inte Nässjö stad. Den fördjupade översiktsplanen för Nässjö stad finns att läsa i sin helhet på kommunens hemsida.

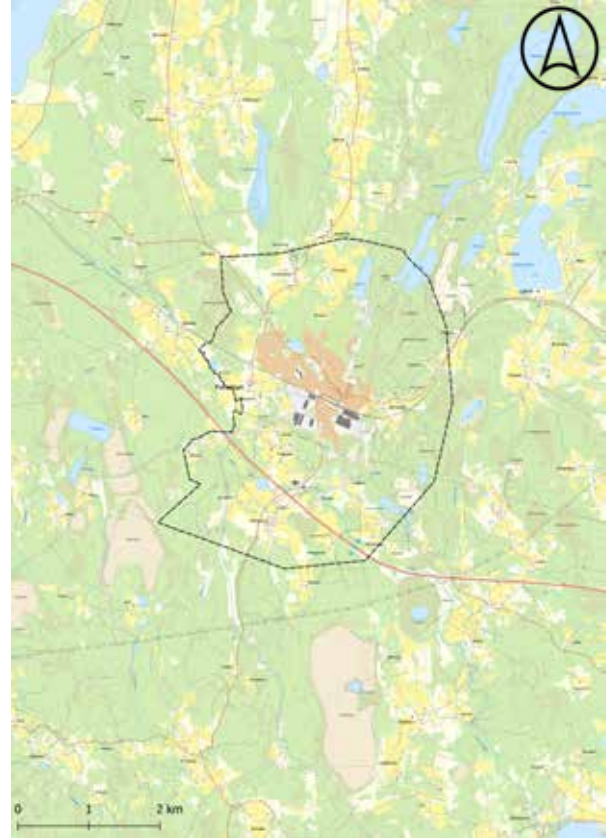

KARTA 2: Avgränsning FÖP Nässjö

Forserum

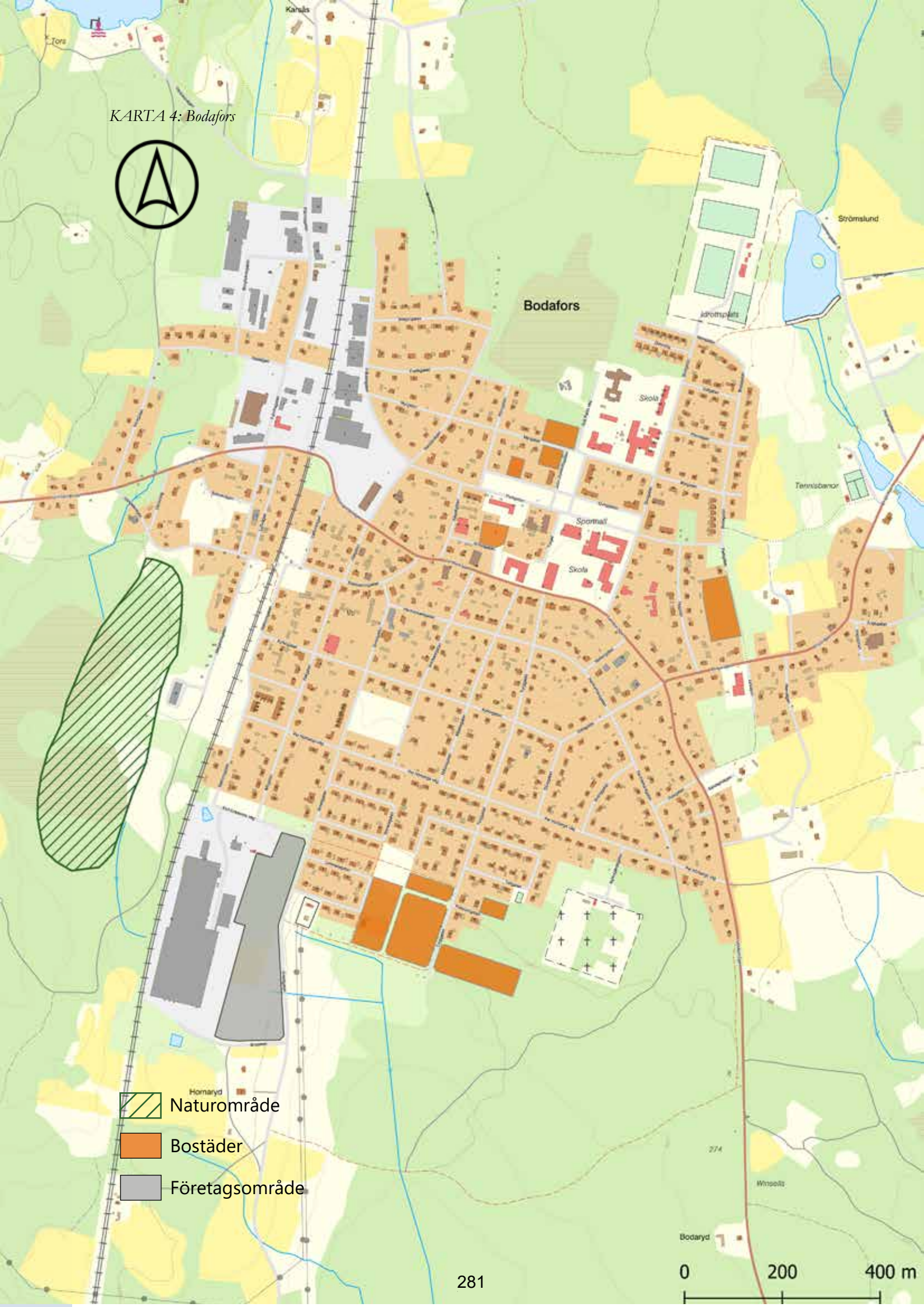
Forserum har ett strategiskt läge utmed järnvägen mellan Nässjö och Jönköping, vilket bidrar till att förstärka ortens attraktivitet. I Forserum finns en väl utbyggd offentlig och privat service. För Forserums tätort finns en fördjupad översiktsplan antagen av kommunfullmäktige 2011-12-15. Denna kommunövergripande översiktsplan omfattar därför inte detta område. Den fördjupade översiktsplanen för Forserum finns att läsa i sin helhet på kommunens hemsida.

Forserums strategiska läge bidrar till att orten ser en positiv befolkningstillväxt och efterfrågan på bostäder och verksamhetsytor i samhället är därför stor. Mot bakgrund av detta tar kommunen nu fram en ny fördjupad översiktsplan för Forserum. Arbetet inleddes under hösten 2021 och planen beräknas vara antagen under andra kvartalet 2023. Under hösten 2022 genomförs ett samråd för den fördjupade översiktsplanen.

KARTA 3: Avgränsning FÖP Forserum

KARTA 4: Bodafors

- Naturområde
- Bostäder
- Företagsområde

Bodafors

Bodafors är med sina 2 000 invånare, kommunens tredje största tätort. Här finns en väl utbyggd service med livsmedelsbutik, apotek, skola och medborgarkontor med en god kollektivtrafik. Bodafors har ett stationsläge på Södra stambanan, här stannar Krösatågen som trafikerar sträckan Nässjö-Alvesta. Stationsläget möjliggör inomregional pendling såväl som längre resor då resenären via ett byte kan byta till SJ:s Snabbtåg i Nässjö.

Bodafors är en ort som har mycket att erbjuda vad det gäller kultur- såväl som naturvärden. Längs samhället slingrar sig Emån, i anslutning till ån finns även Emåns ekomuseum. Det finns flera rekreationsområden och värdefulla miljöer för det rörliga friluftslivet. Bland annat Hälsostigen som går runt samhället och området runt Ekomuseet, Ekorundan har pekats ut som viktiga rekreationsområden i den tidiga medborgardialogen.

I Bodafors ligger även Kulturgatan, ett område med kulturhistoriskt värdefulla byggnader, café, lokaler för utställningar och butiker utmed Magasinsgatan som lockar turister under sommarhalvåret. Utöver dessa värden har Bodafors ett starkt föreningsliv och i samhället finns ett stort engagemang för samhället och ortens utveckling.

I Bodafors finns stora möjligheter att förtäta den befintliga bebyggelsestrukturen samt att dra nytta av redan planlagd bostadsmark. De bostadsområdena som är utpekade i norra Bodafors lämpar sig för såväl villor som flerbostadshus. I södra Bodafors föreslås en bostadsutveckling av villakarakter i enlighet med befintlig detaljplan. Samtliga dessa områden har god tillgång till den befintliga infrastrukturen. Området vid C-fabriken pekas ut för verksamheter, området är sedan tidigare planlagt med för industriändamål. En stor del av den befintliga verksamhetsmarken i Bodafors har en relativt låg utnyttjandegrad, expansion av verksamheter bedöms kunna ske inom redan befintlig verksamhetsmark.

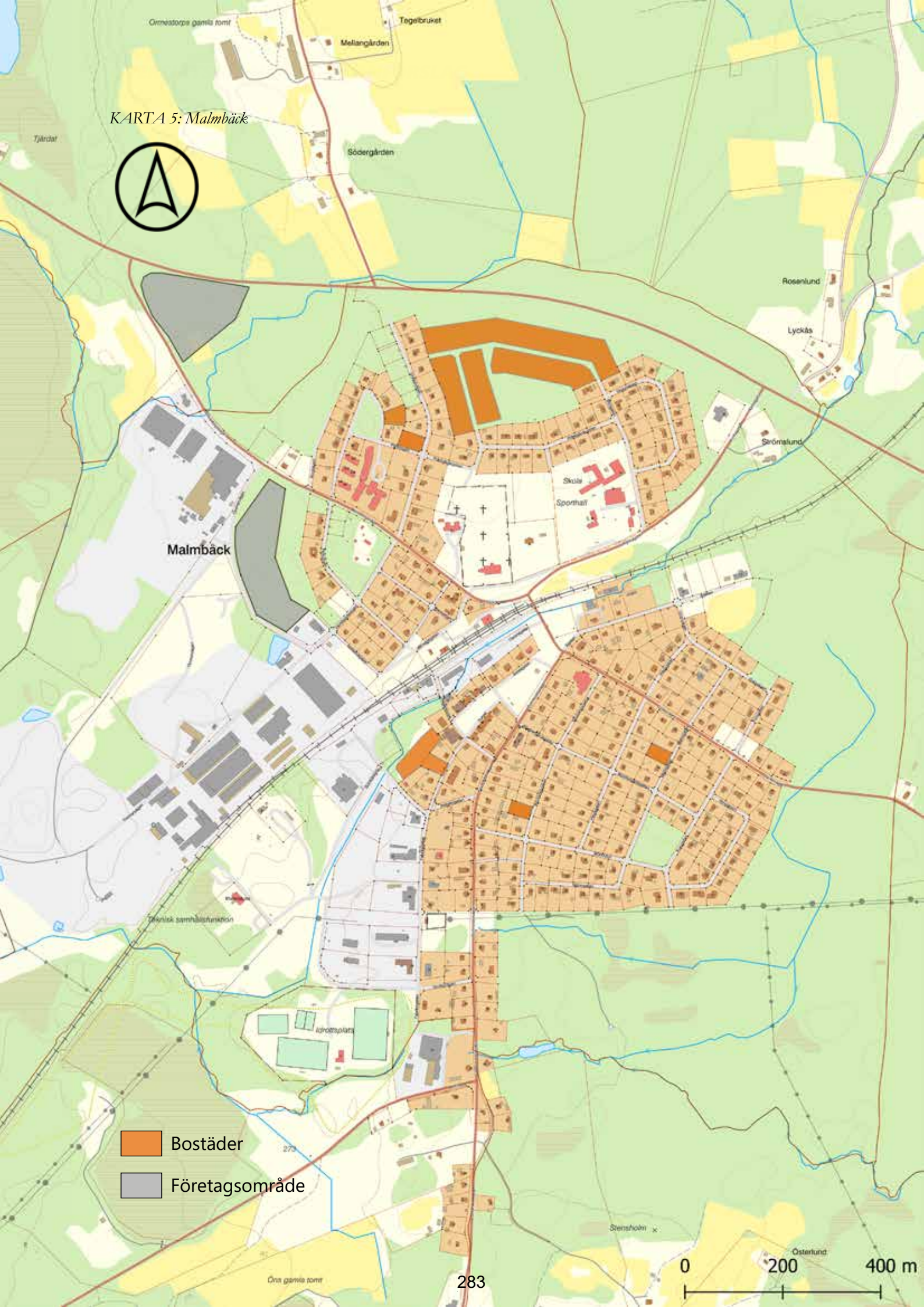
Norr om Bodafors, i anslutning till Storesjön, föreslås flera mindre LIS-områden. Genom att peka ut områden för attraktiva bostadslägen och för turismnäringen får Bodafors ytterligare möjligheter att utvecklas på ett positivt sätt. Enligt VA-planen ska vatten- och avlopp byggas ut för befintlig bebyggelse vid Vareviken.

Väster om järnvägen finns ett större område som idag är planlagt som industrimark vilken inte har exploaterats. Området har till viss del dåliga markförhållanden och har under senare år utvecklats till ett uppskattat rekreationsområde för hela samhället. På grund av detta bör gällande detaljplan i huvudsak upphävas och området utvecklas mot rekreation.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Bodafors styrkor är utbudet av samhällsservice så som skola, vårdcentral, medborgarkontor, äldreboende, affär med mera. Även att det finns kultur- och fritidsaktiviteter i Bodafors så som sporthall, Kulturgatan och museum är en styrka.
- Viktiga frågor i Bodafors är förbättrade kommunikationer för både pendlings- och helgresor, att utöka och utveckla näringslivet, ordna bostäder i sjönära läge och fler tillgängliga lägenheter. Samt att fastigheter hålls i vårdat skick samt att området kring stationen utvecklas och görs tryggare och trevligare.

KARTA 5: Malmbäck

- Bostäder
- Företagsområde

0 200 400 m

Malmbäck

Med dryga tusentalet (1075) invånare är Malmbäck kommunens fjärde största tätort. Orten är belägen utmed järnvägen som går mellan Halmstad och Nässjö, cirka 20 kilometer sydväst om Nässjö.

Malmbäck upplever en positiv befolkningsutveckling och dess närhet till Torsvik och Jönköping ses som en tillgång då dessa finns inom rimligt pendlingsavstånd. Den positiva utvecklingen sker också till stor del på grund av det stora engagemang som finns i tätorten med mål att utveckla samhället. Malmbäck har god tillgång till service med skola, livsmedelsbutik, medborgarkontor och flera större arbetsgivare.

I Malmbäck finns goda möjligheter till förtätning av såväl flerbostadshus som villor. Den planlagda bostadsmark som i första hand bedöms lämplig att bebygga redovisas i kartan. Bland annat finns ett större område i norra delen av samhället planlagt för villabebyggelse.

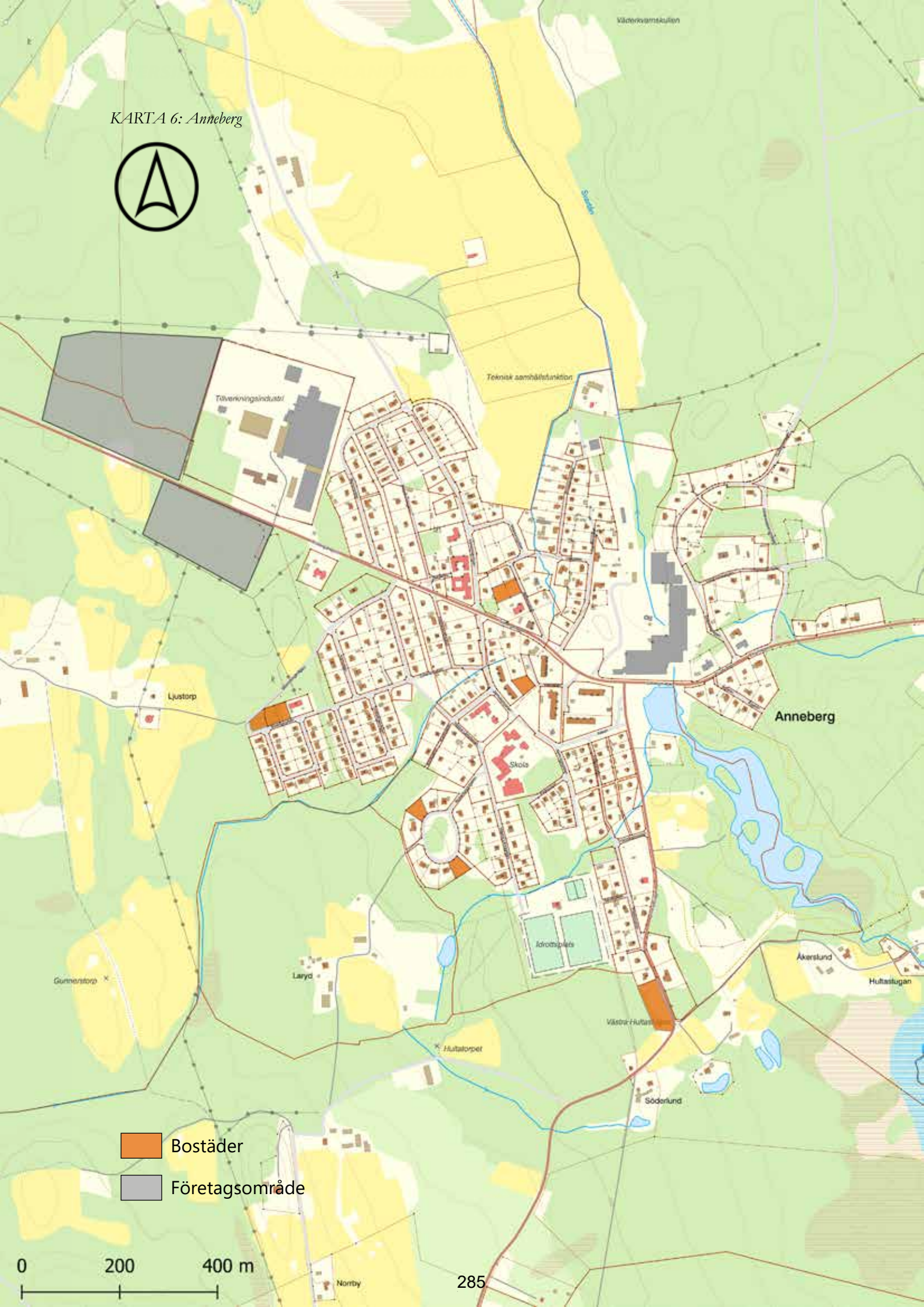
Området kan utvecklas med stöd av befintlig detaljplan eller så kan en ny detaljplan för området utredas om efterfrågan inte överensstämmer med planförutsättningarna. Utöver detta finns ett antal oexploaterade lucktomter i samhället, varav de främsta har markerats på kartan.

Översiktsplanen föreslår ett nytt industri- och verksamhetsområde i korsningen av Mörebergsvägen och väg 836. Ytterligare ett område utmed Timmervägen har pekats ut. Här finns sedan tidigare detaljplanlagd mark för småindustri. Verksamheterna bör ha liten omgivningspåverkan, eftersom det ligger nära befintliga bostäder. Utöver detta finns flera befintliga industrifastigheter med lågt utnyttjande, framför allt i södra delen av samhället, som är en resurs för nya etableringar. Väg 817 mot Hok har en relativt låg standard vilken enligt kommunen är viktig att förbättra. Även Väg 836 mellan trafikplats Stigamo och Nässjö bör förbättras då det är en viktig pendlingsväg för Malmbäcks samhälle. På vägarna går även en stor andel tung trafik, inte minst på sträckan E4:an – Nässjö

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Malmbäcks styrkor är närheten till Jönköping och Nässjö samtidigt som det är nära till naturen, att det finns service i form av exempelvis skola, förskola, äldreboende och affär samt ett aktivt föreningsliv.
- Viktiga frågor i Malmbäck är bättre kommunikationer till Jönköping och Nässjö samt att ordna nya bostäder både i form av villatomter och tillgängliga lägenheter.

KARTA 6: Anneberg

Bostäder

Företagsområde

0 200 400 m

Anneberg

Anneberg har cirka 850 invånare och ligger vid Svartån. Orten har god service med förskola, skola och en mindre livsmedelsbutik. Anneberg har även uppskattade rekreatiomsområden som Pilaboparken, Pilabodammen och utmed Svartån mot Vässleda.

De befintliga detaljplanerna i Anneberg möjliggör för en utveckling av bostadsbebyggelsen med tomter i attraktiva lägen nära såväl natur som centrum. De tomter som bedömts mest aktuella för ny bostadsbebyggelse har pekats ut på kartan. Den tillåtna bebyggelsen på dessa tomter varierar mellan friliggande villor och flerbostadshus.

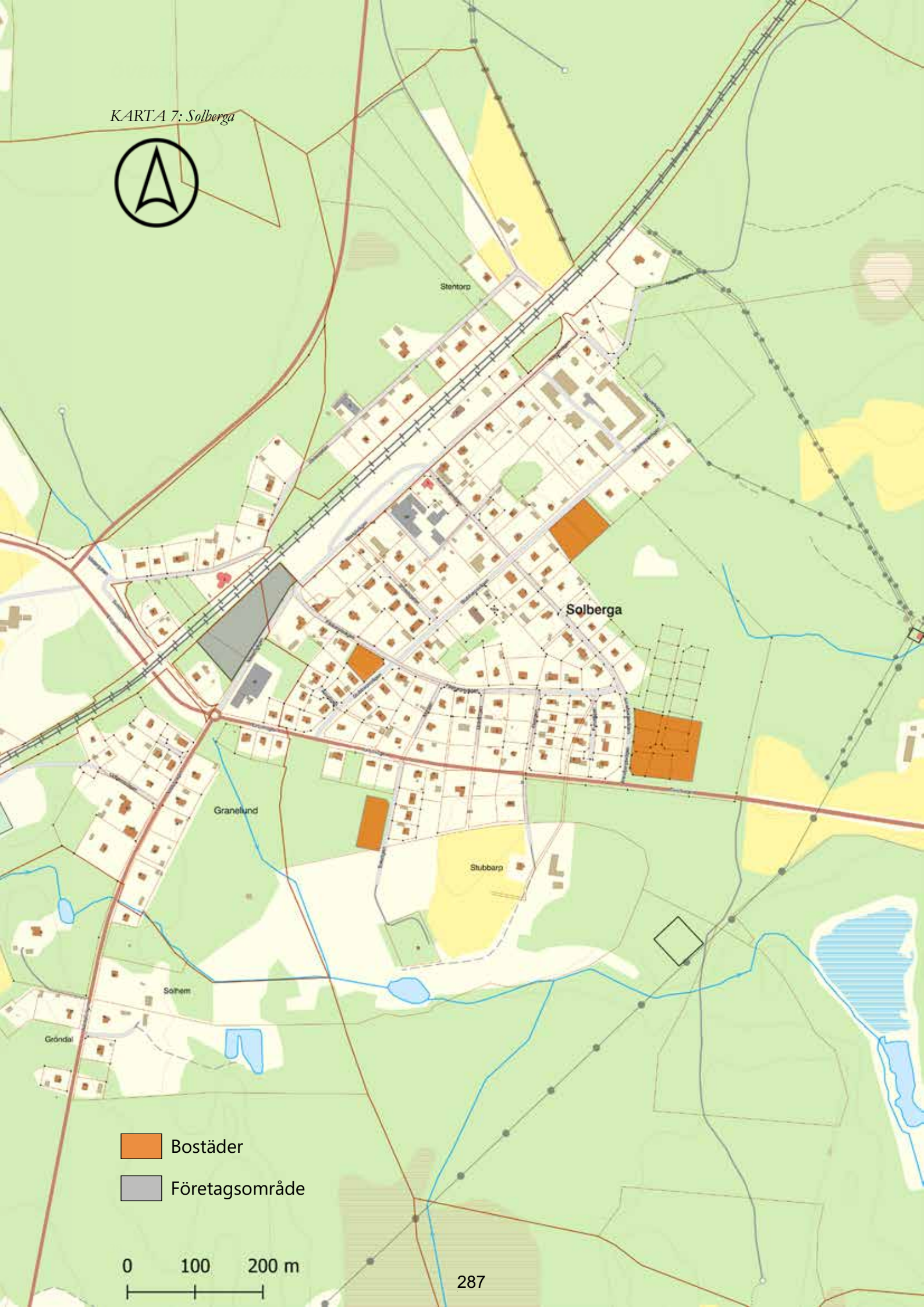
Ett LIS-område har pekats ut i sydöstra delen av samhället. Här kan komplettering ske med några tomter i ett attraktivt läge med närhet till motionsspår och Svartåns strand.

Det industri- och verksamhetsområde som idag är detaljplanelagt norr om Eksjövägen föreslås att utvecklas. Utöver det området finns även ett område söder om Eksjövägen som skulle kunna lämpa sig för industri- och verksamhetsändamål.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Annebergs styrkor är att orten har ett naturnära läge samtidigt som det ligger nära Nässjö, Jönköping och Eksjö, att det finns ett aktivt föreningsliv och samhällsservice i form av bland annat skola, sporthall, bibliotek, medborgarkontor, äldreboende.
- Viktiga frågor i Anneberg är förbättrade kommunikationer främst i form av en cykelväg mot Nässjö och mot badplatsen samt att området runt Pilaboparken rustas upp och utvecklas.

KARTA 7: Solberga

Bostäder

Företagsområde

0 100 200 m

287

Solberga

Åtta kilometer norr om Nässjö utmed Södra stambanan ligger Solberga med cirka 400 invånare. Orten har planberedskap för såväl bostäder som industrimark. I Solberga finns förskola, en attraktiv badplats vid Hästsjön samt en samlingslokal vid namn Stubben. Utbygganden av bostadsområden i Solberga kan med fördel ske i anslutning till den befintliga bebyggelsen.

De områden som markerats på kartan är de som i första hand har bedömts lämpliga. Områdena är redan idag detaljplanelagda för bostäder.

I Solberga finns det ett industri- och verksamhetsområde i anslutning till järnvägen. Området är detaljplanelagt för småindustri vilket innebär verksamheter med begränsad omgivningspåverkan vilket är naturligt med tanke på närheten till bostäder. Området utgör en lämplig markreserv för verksamheter i Solberga.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Solbergas styrkor är att det är ett litet och lugnt samhälle och att det ligger nära flera andra orter. Strax utanför Solberga finns också en badplats vid Hästsjöns strand.
- Viktiga frågor för Solberga är förbättrade gång- och cykelmöjligheter mot Anneberg och mot badplatsen, att skapa mötesplatser för ungdomar och bättre underhåll av närmiljön, till exempel området utmed Södra stambanan.

KARTA 8: Grimstorp

Bostäder

Företagsområde

0 200 400 m

Grimstorp

Grimstorp, tolv kilometer söder om Nässjö, har ca 320 invånare. Södra stambanan går igenom samhället och avgränsar samhället mot Storesjön. I Grimstorp finns en stark samhällsförening med stort engagemang för tätorten. Vid Storesjön ligger Grimstorps badplats, här finns även områden för friluftsliv. Området runt Lillesjön och runt ridhuset används för rekreation. Orten saknar idag skola och annan kommunal service. Den planlagda bostadsmark som i första hand bedöms lämplig att bebygga redovisas i kartan.

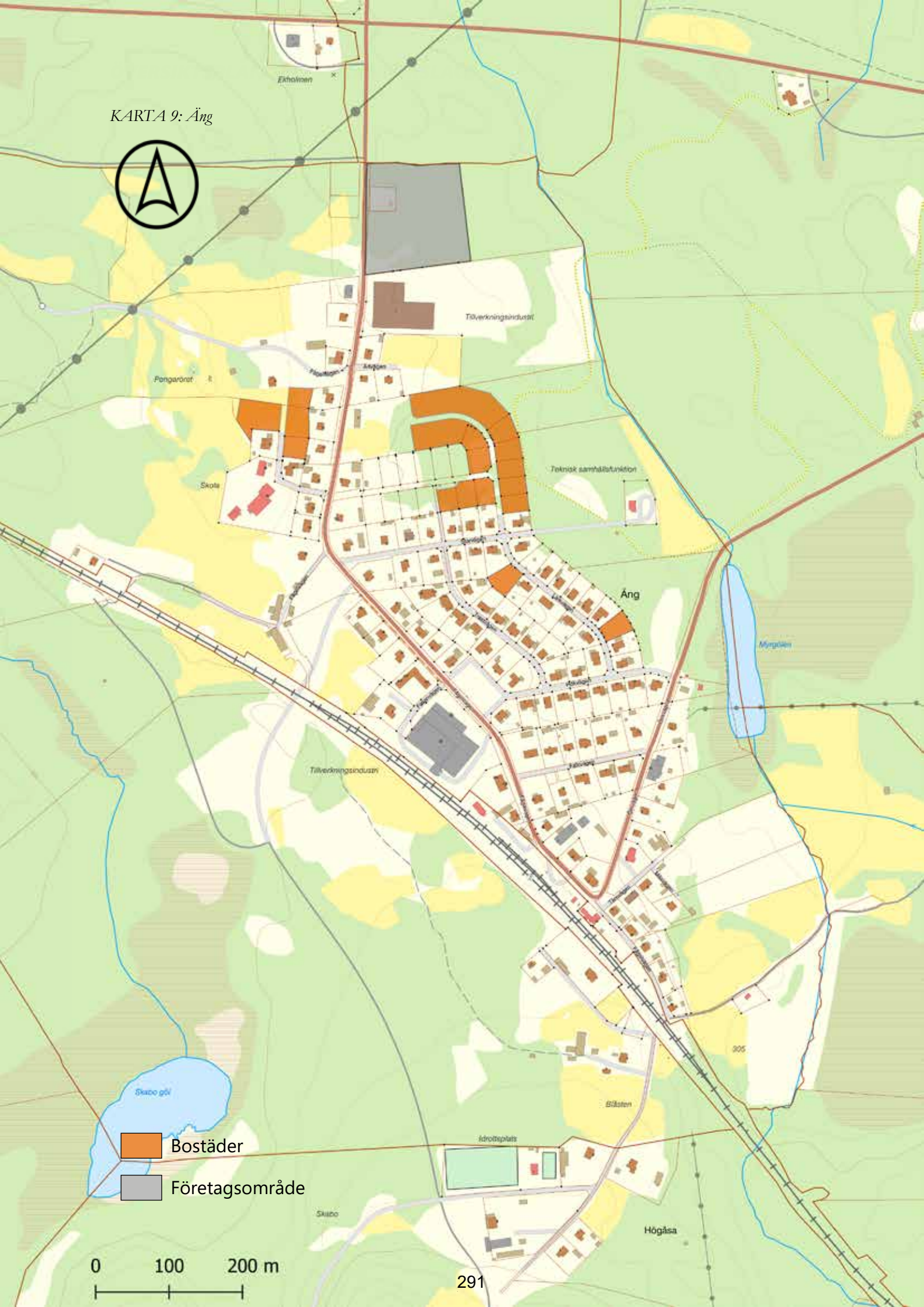
Förtätning av den befintliga bostadsbebyggelsen kan ske i den norra så väl som södra delen av orten. Ytterligare en möjlighet för ett ökat bostadsbyggande finns i de utpekade LIS-områden vilka finns i nära anslutning till Grimstorp. Bebyggelse i dessa områden skulle kunna möjliggöra ett ökat underlag för framtida etableringar av service och verksamheter.

Ett område för verksamheter och industri föreslås i norra delen av Grimstorp på ett utrymme mellan vägen och järnvägen. Detta område lämpar sig som expansionsområde för befintliga verksamheter men också för mindre nyetableringar.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Grimstorps styrkor är att det är ett lugnt och tryggt samhälle med bra gemenskap. Orten ligger naturnära och med närhet till bad- och fiskesjöar.
- Viktiga frågor i Grimstorp är bättre kollektivtrafik, bra cykelmöjligheter till Nässjö samt sänkt hastighet utmed Höglandsgatan. Viktiga frågor är även utökad kommunal service som förskola och fritids.

KARTA 9: Äng

Bostäder

Företagsområde

0 100 200 m

Äng

Äng har ett attraktivt läge mellan centralorterna Jönköping och Nässjö med ett invånarantal på ca 300. Orten har förskola, skola och en populär badplats. Detaljplanelagd mark för bostäder finns framför allt i norra delen av samhället. De områden som har bedömts lämpligast för ny bostadsbebyggelse har markerats på kartan. Mark för nyetablering av verksamheter föreslås i nordöstra utkanten av samhället utmed infarten längs Örnvägen, detta bedöms vara den lämpligaste marken. Den aktuella fastigheten som pekas ut för nyetablering av verksamheter belastas med ledningsrätt till förmån för svenska kraftnäts 400 kV-ledning. Vid byggnation inom området måste således ledningsrätten respekteras. Ingen pågående eller planerad verksamhet får därför utföras på ett sådant sätt att kraftledningarnas funktionalitet eller allmänhetens säkerhet riskerar att störas.

Hänsyn måste tas till bostadsbebyggelse och närheten till samhället. Ett större infrastrukturprojekt genomförs nu i form av en ny planskild väg över järnvägen, den befintliga passagen kommer därmed att stängas.

Tågen stannar inte längre i Äng och det är en stor fråga för orten. I grunden finns ett utmärkt pendlingsläge utmed järnvägen mellan Nässjö och Jönköping. Målet är att det åter blir möjligt att pendla med tåg till och från Äng, vilket skulle öka attraktiviteten för boende och företag och stärka samhället.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Ängs styrkor är ortens geografiska läge nära Nässjö, Forserum och Jönköping samt att det finns skola, förskola och fritids och ett aktivt föreningsliv.
- Viktiga frågor i Äng är att skapa fler bostäder i olika former, att skapa fler platser på skolan också för äldre barn samt att förbättra kommunikationer med tåg eller buss.

KARTA 10: Fredriksdal

- Bostäder
- Företagsområde

0 100 200 m

Fredriksdal

Fredriksdal är attraktivt beläget i närheten av Fredriksdalasjön, vid järnvägen Nässjö-Halmstad några kilometer sydost om Nässjö. I Fredriksdal bor cirka 275 personer, med relativt låg medelålder.

Orten har ett aktivt föreningsliv och gott om rekreationsområden, detta tillsammans med en förskola bidrar till Fredriksdals attraktivitet. I den tidiga medborgardialogen har det framkommit önskemål om en gång- och cykelväg mellan Fredriksdal och Nässjö. Det finns även önskemål om att förbättra Hallhultsvägen mot Forserum, då den används vid pendling till framförallt Jönköping.

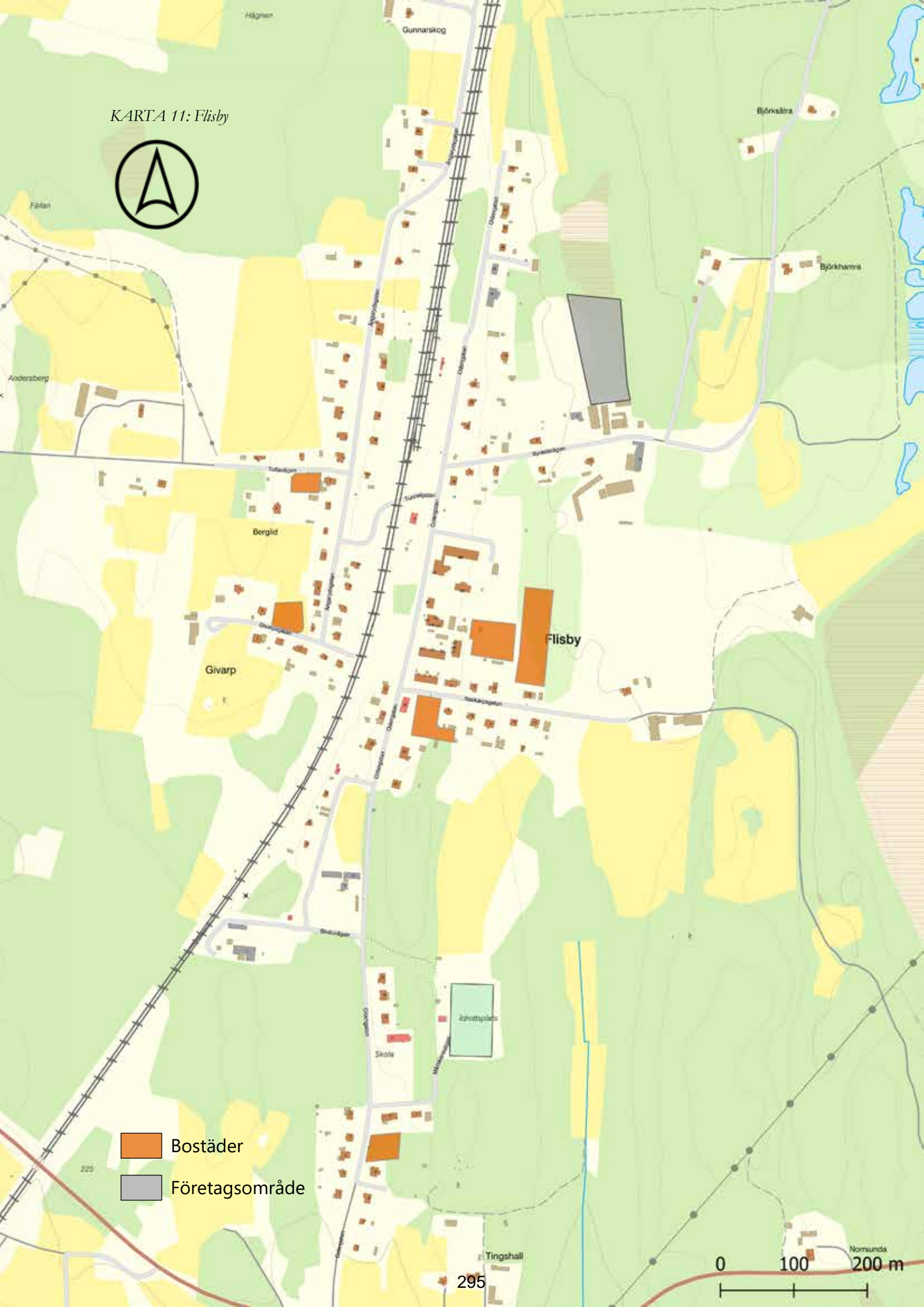
I Fredriksdal finns det möjligheter att förtäta den befintliga bebyggelsen samt komplettera denna med utbyggnad av redan detaljplanlagda områden i ortens utkanter. Denna utbyggnad kombineras med utpekandet av ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge för att ytterligare öka ortens attraktivitet. Delar av detta område är med i kommunens VA-plan och planeras få kommunalt vatten och avlopp under 2021.

En utveckling av område för industri och verksamheter föreslås mellan järnvägen och Samhällsvägen. Området är idag planlagt för järnvägsändamål och småindustri.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Fredriksdals styrkor är att det är lugnt och tryggt med goda förutsättningar för barnfamiljer, det finns förskola och fritids, närhet till fina naturområden och badplats, nära till Nässjö och Jönköping samt att det finns förutsättningar att erbjuda attraktiva bostadstomter.
- Viktiga frågor i Fredriksdal är att sänka hastigheten på trafiken på Samhällsvägen, att förbättra kollektivtrafiken, cykelväg till Nässjö samt att utveckla fler mötesplatser.

KARTA 11: Flisby

Bostäder

Företagsområde

Flisby

Flisby är beläget cirka 19 kilometer norr om Nässjö. Samhället ligger utmed Södra stambanan och har även nära till Anebysjön. Invånarantalet uppgår till cirka 200 invånare och har flera aktiva och engagerade föreningar. Amerikarundan och Syredarundan används för rekreation och motion. Även området kring badplatsen används för rekreation.

Den planlagda bostadsmark som i första hand bedöms lämplig att bebygga redovisas i kartan. I Flisby finns ett par områden som är lämpliga för förtätning och utbyggnad av bostäder. Dessa områden är framför allt lämpliga för bebyggelse av villakarakter även om vissa också kan lämpa sig för flerbostadshus. Det industri- och verksamhetsområde som idag inrymmer bland annat Flisby AB föreslås utvecklas i östlig riktning.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Flisbys styrkor är att det är ett lugnt och trevligt samhälle nära andra större orter samt att det finns förskola och fritids.
- Viktiga frågor i Flisby är att förbättra kommunikationerna, att fastigheter hålls i vårdat skick, tydliggöra vägskyltning samt lösa problemet med uppställning och parkering av lastbilar i samhället

KARTA 12: Stensjön

Bostäder

Företagsområde

0 100 200 m
297

Stensjön

I närheten av kommungränsen, vackert beläget mellan sjöarna Nömmen och Stensjön ligger samhället Stensjön. Orten har ca 270 invånare och ligger cirka 14 kilometer sydost om Nässjö. I Stensjön finns förskola, mindre livsmedelsbutik och en populär badplats. Stensjön med omgivning har historiskt haft en prägel av semesterort. Orten är relativt utspridd och Sävövägen, Björkövägen och järnvägen skapar en barriäreffekt i samhället. Stensjön har en hållplats på Vetlandabanan som sträcker sig mellan Nässjö och Vetlanda, sträckan trafikeras av Krösatågen.

I Stensjön finns stora möjligheter för ny bostadsbebyggelse i attraktiva lägen. Framförallt det utpekade området öster om Nömmen i anslutning till Björkövägen. Även på västra sidan av Nömmen finns möjligheter att utöka bebyggelsen i ett attraktivt läge med närhet till natur och lekplats. För att ytterligare ge förutsättningar att skapa tomter pekas ett område utmed Nömmen och Stensjön ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Öster om Björkövägen finns ett område som idag är detaljplanlagt för industri- och småindustri. Med anledning av närheten till bostadsbebyggelse så är området lämpligt för mindre störande verksamheter.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Stensjöns styrkor är ortens läge centralt på Höglandet med närhet till Nässjö, Eksjö, Vetlanda och Sävsjö. Stensjön är en attraktiv bostadsort med ett aktivt föreningsliv, det finns förskola och fritids samt närhet till natur och sjöar.
- Viktiga frågor i Stensjön är att förbättra trafiksituationen på genomfartsvägarna i samhället, att förbättra kollektivtrafiken, förbättra gång- och cykelvägarna i samhället samt att ge möjlighet att skapa nya bostäder

KARTA 13: Ormaryd

Bostäder

Företagsområde

0 100 200 m

Ormaryd

Ormaryd är ett järnvägssamhälle med knappt 200 invånare strategiskt beläget mellan de större centralorterna Nässjö och Eksjö. I Ormaryd finns även en aktiv samhällsförening och en förskola. I Ormaryd finns fler platser för rekreation och friluftsliv. Väster om samhället finns elljusspår och Sjunarydssjön där det också finns rekreationsmöjligheter.

Det finns möjligheter för förtätning och utbyggnad av bostäder av såväl villa som flerbostadskarakter. För att ytterligare utveckla orten föreslås områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge vilket möjliggör bostadsbebyggelse på attraktiva, sjönära platser. Utöver de områden som syns på kartan finns områden utpekade runt södra delen av Sjunarydssjön vilka bidrar till ortens utveckling.

Det utpekade verksamhetsområdet är i dagsläget detaljplanlagt för industriändamål, en verksamhet som kan utvecklas även i framtiden. Eftersom en exploatering leder till ökad trafik på en bostadsgata är det lämpligt med verksamheter som har förhållandevis lite trafikorörelser och tunga transporter.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Ormaryds styrkor är att det finns tillgång till många naturvärden så som badplats, båtplats, och naturstigar, orten upplevs som trevlig och attraktiv och har ett bra läge, det finns även förskola.
- Viktiga frågor i Ormaryd är att förbättra kollektivtrafiken och att hastigheten hålls på Solavägen.

KARTA 14: Sandsjöfors

- Bostäder
- Företagsområde

0 100 200 m

Sandsjöfors

Sandsjöfors har cirka 160 invånare och ligger i kommunens södra del på väg mot Sävsjö, omkring 23 kilometer från kommunens centralort Nässjö.

I Sandsjöfors finns en livsmedelsbutik, skola, förskola och sporthall. Det finns även ett trygghetsboende i Norra Sandsjö. Bygdegården i Norra Sandsjö besöks frekvent av olika föreningar som också är starka i bygden. I Sandsjöfors finns planberedskap med mark för såväl bostäder som industri.

De främsta platserna för nya bostäder i samhället har pekats ut i kartan. I Sandsjöfors finns det möjlighet att bygga ut villaområdena i östra delen av Sandsjöfors vilka har en god anslutning till befintlig infrastruktur. Söder om Sandsjöfors ligger området Sandsjöbaden med småhus, camping och vårdshus. Mer om utvecklingen vid Sandsjöbaden återfinns i kapitlet om landsbygdsutveckling i strandnära läge vid Uppsjön.

Verksamhetsområdet i anslutning till Gransbovägen och Aspgatan kan utvecklas i framtiden i enlighet med gällande detaljplan. Eftersom en exploatering av södra delen kan leda till ökad trafik på bostadsgator är det lämpligt med verksamheter som har förhållandevis lite trafikorörelser och tunga transporter alternativt att ny väg anläggs till Gransbovägen.

Styrkor och viktiga frågor från medborgardialogen

- Sandsjöfors styrkor är att det finns service i form av förskola, skola, affär och sporthall.
- Viktiga frågor i Sandsjöfors är att förbättra tillgången till kollektivtrafiken samt att problem med kalk i vattnet ses över och att fastigheter hålls i vårdat skick.

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE

Nässjö kommun har ett varierande landskap rikt på sjöar och vattendrag. Människan har länge sökt sig till vattnet vilket ger flera konkurrensfördelar för både boende och verksamheter som kan utnyttja ett sjönära läge. Det kan också ge en långsiktig positiv inverkan på den lokala och regionala utvecklingen.

Det är en viktig fråga för Nässjö kommun att kunna erbjuda ett varierat utbud av boendemöjligheter och att skapa attraktiva platser för att utveckla alla delar av kommunen. På så sätt skapas goda förutsättningar för enskilda fastighetsägare och näringsidkare att bidra till att stärka landsbygdens bevarande och utveckling. Genom detta skapas även ett utökat underlag för ytterligare serviceutbyggnad på kommunens landsbygd. För de utpekade områdena är kommunen sällan markägare och lagstiftningen tvingar inte någon att exploatera områdena. Det ska mer ses som en möjlighet som underlättar för markägare om viljan finns samt som ökar intresset för marken från andra som kan ha intresse att bygga.

Kommunens roll är sedan den 1 juli 2009, att i sin översiktsplan enligt 3 kap. 5§ plan- och bygglagen ange sådana för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som avses i 7 kap. 18 § första stycket i miljöbalken. Länsstyrelsens roll i bedömningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är att i sitt granskningsyttrande påpeka om länsstyrelsen inte delar uppfattningen att området är lämpligt att peka ut som LIS-område.

URVALSKRITERIER

Det är kommunens bedömning att följande verksamheter kan bidra till landsbygdsutveckling:

- Enklare friluftslivs- och turismanläggningar så som bryggor, vindskydd.
- Turism/besöksanläggningar.
- Enstaka bostäder som kompletterar befintlig bebyggelse samt grupper av bostäder.

Nedanstående kriterier har utgjort en utgångspunkt för arbetet med att lokalisera lämpliga LIS-områden.

Områden som kommunen bedömer utgör landsbygd

Vid utpekandet av LIS-områden har alla områden 3 km utanför Nässjö tätort betraktats som landsbygd.

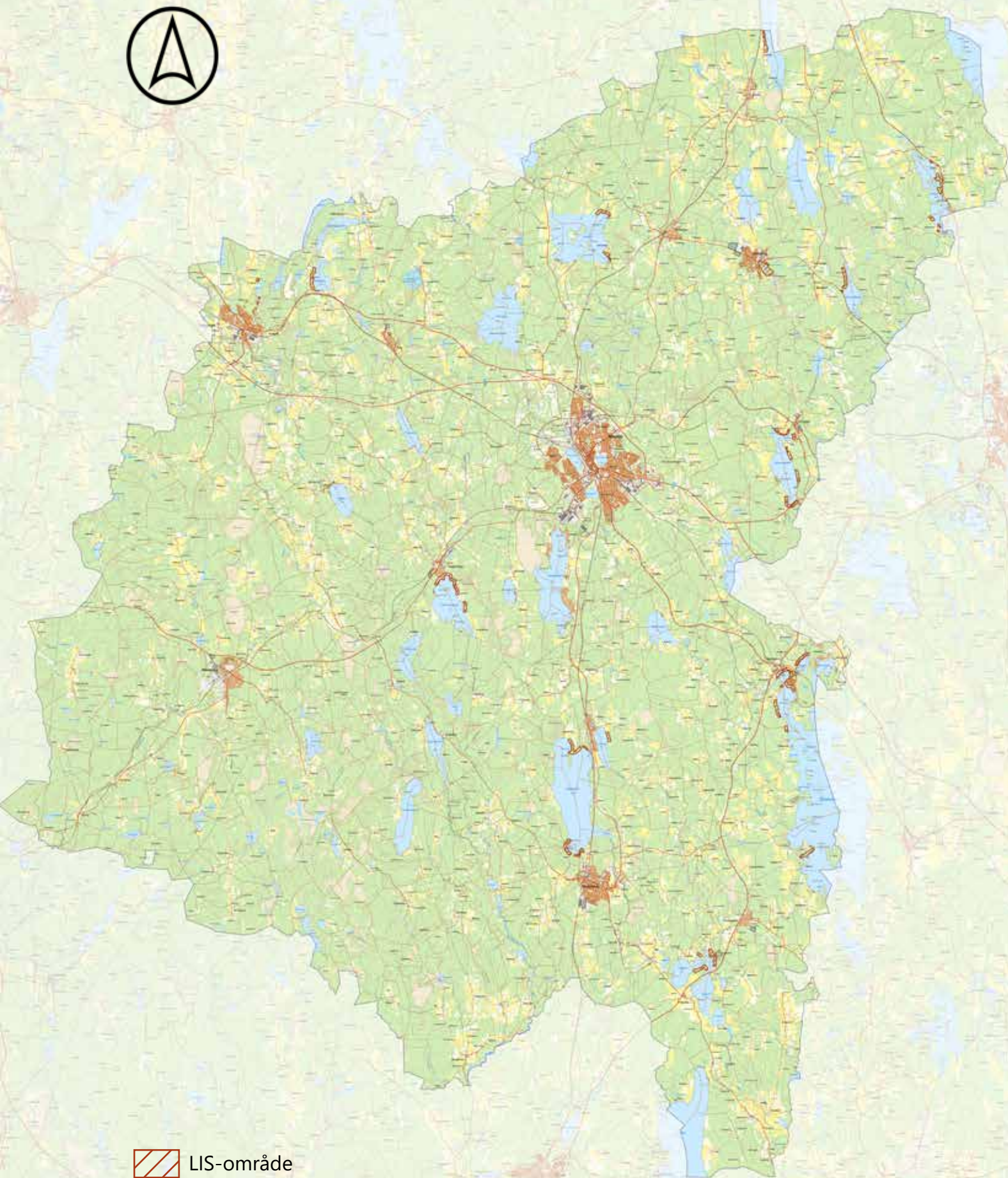
Områden som kommunen prioriterar för landsbygdsutveckling

- Stråk som är kommunikationseffektiva för kollektivtrafik och som stödjer utveckling av trafiken.
- Områden som stödjer service så som affär, skola eller barnomsorg.
- Stråk/områden med turistverksamhet som kan dra nytta av en samlokalisering med ytterligare sådana verksamheter.
- Områden med möjlighet att ordna kommunalt vatten och avlopp eller möjlighet att skapa ett underlag för bättre vatten- och avloppslösning.
- I första hand områden som utgör en förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse, men en geografisk spridning i kommunen bör också eftersträvas.

Områden som inte är lämpliga

- Natura 2000 områden och naturreservat.
- Områden som är naturreservat.
- Sjöar som är helt oexploaterade.
- Större delen av en sjö (endast en mindre del av en sjö får tas i anspråk).
- Områden som är av riksintressen, om LIS-området bedöms påtagligt skada riksintresset.
- Områden som är olämpliga exempelvis med hänsyn till störningar eller risk för olyckor, hälsa, översvämning, skred eller ras.
- Områden där övriga natur-, kultur- eller friluftsvärden är stora och påtagligt kan ta skada av utpekandet
- Platser som innebär att tydliga områden med jordbruksmark tas i anspråk eller utpekandet riskerar att påtagligt försvåra brukandet av angränsande jordbruksmark.

KARTA 15: LIS-områden

 LIS-område

Ur fastighetsägarens synvinkel ska LIS-områden ses som en möjlighet att utveckla markanvändningen, inte som ett krav. Det är fastighetsägaren själv som bedömer om möjligheterna ska prövas eller inte. Nässjö kommun kommer inte i första hand initiera att bebygga de utpekade LIS-områdena.

Vid byggnation i anslutning till regionalt viktiga vattenresurser ska byggnationens inverkan på den vattenförsörjningen beaktas.

Gällande sjöarna och vattendragens kemiska status är det vanligt förekommande att sjöarna inte når upp till god kemisk status på grund av påverkan av kvicksilver.

SLUTLIG PRÖVNING

Den slutliga prövningen av en dispens sker alltid genom en särskild ansökan i varje enskilt ärende. LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som sökanden kan åberopa.

Denna översiktsplan är inte detaljerad på så vis att den exakt anger lämpligheten för enskilda stränder eller strandavsnitt. Den bedömningen måste kommunen göra i nästa skede tillsammans med en bedömning av övriga intressen som kan påverkas. Översiktsplanens kriterier och riktlinjer ligger till grund för den enskilda prövningen. De utpekade områdena ska inte ses som lämpliga för landsbygdsutveckling i sin helhet utan som en redovisning av inom vilka områden det är lämpligt att pröva strandskyddet mot det särskilda skälet landsbygdsutveckling i strandnära lägen. I den slutliga prövningen ska det kunna visas att strandskyddets syften tillgodoses långsiktigt och att det sökta området är lämpligt. Sökanden ska tillhandahålla kompletterande underlag för bedömningen om det behövs. Vid byggnation inom LIS-områden ska alltid en fri passage finnas mellan bebyggelsen och vattnet.

I bedömningen av respektive LIS -område beskrivs vissa områden som lämpliga att utveckla för turismändamål, detta gäller exempelvis badplatser, på dessa platser bör ingen bostadsbyggnation

uppföras. I kartmaterialet pekas dock respektive LIS-område ut i sin helhet utan avgränsning mellan bostäder och turism, detta eftersom det särskilda skälet landsbygdsutveckling gäller lika inom alla LIS-områden.

FÖRESLAGNA OMRÅDEN

Utpekandet av LIS-områden har dels baserats på vilka utpekanden som gjorts i tidigare översiktsplan, se *karta 15*. Dels har underlag från medborgardialog använts där samtliga tätorter besökts och i workshopform har deltagarna fått redogöra för vilka områden som skulle vara lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Fältbesök har gjorts på vissa platser för att studera markens lämplighet att bebygga. Utöver det insamlade materialet har en analys gjorts baserad på avstånd till befintlig service i form av utbildning, affär eller turismnäring samt kollektivtrafik gjorts. Utöver ovanstående kriterier har även hänsyn tagits till natur- och friluftsvärden, infrastruktur, vindkraft, förutsättningar för gemensamma vatten- och avloppslösningar, kulturmiljövärden och landskapsbild.

Storesjön och Lillesjön, Grimstorp

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse och turismverksamheter vid Grimstorp, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, se karta 16. Vid Storesjön finns två allmänna badplatser. I anslutning till dem bör endast åtgärder för utveckling av badplatsen tillåtas.

Området begränsas av Södra stambanan i öster och riksintresset för vindkraft i väster. Mätningar av MKN-statusen för Storesjön uppnådde, under tredje förvaltningscykeln, god ekologisk men ej god kemisk status. Området är inte inkluderat i något verksamhetsområde för VA, däremot finns gemensamma avloppslösningar i området.

Under medborgardialogen som hölls under hösten 2019 framkom det att det befintliga LIS-området var lämpligt för bostäder men synen var att området också skulle inkludera Näsudden. Udden anses dock vara av natur- och friluftsvärde och har därför inte pekats ut som LIS-område.

Vid Lillesjön har ett område pekats ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Utmed sjön går en promenadslinga som är uppskattad av de boende i orten. LIS-området bör därför avgränsas på ett sätt som gör att strandskyddet påverkas så lite som möjligt och att promenadslingan kan ha en fortsatt allmän karaktär. I anslutning till LIS-området finns även en stensättning enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök, tillstånd krävs för ingrepp i fornlämning/fornlämningsområde. LIS-området är utformat med hänsyn till stensättningen. Området avgränsas mot jordbruksmarken i norr. Någon mätning av MKN-statusen i sjön är inte genomförd men tidigare verksamheter i tätorten har påverkat vattenkvaliteten negativt. Området ligger inte inom verksamhetsområde för VA.

Bedömning

LIS-områdets utbredning avgränsas till att exkludera udden eftersom den har en viktig roll i bevarandet av frilufts- samt växt- och djurliv. Området vid Lillesjön adderas för att möjliggöra attraktiva boendemöjligheter i Grimstorp. Badplatsen vid Grimstorp pekas ut som LIS-område för turistverksamhet vilket möjliggör utveckling av anläggningar kopplade till turism. Bostäder och turistverksamhet i detta område kommer vara positivt för framför allt Grimstorp men även Bodafors. I Grimstorp finns i dagsläget ingen kommersiell service i form av livsmedelsbutik eller liknande och inte offentlig service i form av förskola. I Grimstorp finns kollektivtrafik som trafikerar sträckan mellan Nässjö och Bodafors samt Nässjö och Sandsjöfors. Med ökade möjligheter för boende i strandnära läge kan underlag skapas för förbättrad service på orten, både i form av offentlig samt kommersiell service.

KARTA 16: Storesjön och Lillesjön

Storesjön, Bodafors

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse och turismverksamheter vid Bodafors samt utveckling av badplatsen, *se karta 17*.

Området begränsas av närheten till stambanan i öster. I höjd med badplatsen finns en del jordbruksmark där LIS-området avgränsas söderut, dessutom inkluderar LIS-området inte udden väster om badplatsen. Vid prövning av ärenden är det särskilt viktigt att fri passage utformas så att det är fritt längs med den stig som går ut till udden. LIS-området omfattar inte udden eftersom denna anses värdefull för natur- och friluftslivet. Friluftslivet i området är främst beroende av de mindre vägarna och bedöms därför inte påverkas negativt av framtida bebyggelse.

Mätningar av MKN-statusen visar att Storesjön uppnådde god ekologisk men ej god kemisk status vid såväl andra som tredje förvaltningscykeln. Området runt Vareviken är utpekade som potentiellt utbyggnadsområde för kommunalt vatten- och avlopp för utbyggnad under gällande planperiod.

Bedömning

Uttekat LIS-område omfattar större delen av Storesjöns södra och sydöstra strand. Området öster om järnvägen som lyftes fram under medborgardialogen bedöms inte som lämpligt för LIS då det i stort sett är oexploaterat, tydligt avgränsat från den övriga tätorten i och med järnvägen och saknar tillgång till utbyggd väginfrastruktur.

De utpekade LIS-områdena kan förväntas bidra till ökad landsbygdsutveckling samt ett ökat underlag för befintlig service i Bodafors. I Bodafors, som är en av kommunens större tätorter, finns befintlig grundläggande kommersiell och offentlig service. I orten finns livsmedelsbutiker, skola, vård och omsorg. Goda förutsättningar finns också för kollektivtrafik och pendlingsmöjligheter i form av både buss och tågtrafik som trafikerar sträckan mellan bland annat Bodafors och Nässjö.

KARTA 17: Storesjön

 LIS-område

1. Nömmen, Stensjön

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse och turismverksamheter samt utveckling av badplatsen, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, *se karta 18*. I anslutning till badplatsen bör endast åtgärder för utveckling av denna tillåtas.

Då stora delar av Nömmen är exploaterat bör längre sammanhängande oexploaterade stränder inte exploateras utan ny bebyggelse ska läggas i anslutning till befintlig bebyggelse. Vid mätning av MKN statusen av Nömmen framgår att sjön har måttlig ekologisk men ej god kemisk status. Större delen av området vid Stensjön samt Nömmeberg ingår i verksamhetsområdet för VA.

I samband med en exploatering bör anslutning till kommunalt vatten- och avlopp vara utgångspunkten, i andra hand andra alternativ.

I medborgardialogen som genomfördes under hösten 2019 föreslogs bostadsbebyggelse vid väg, järnväg och badplatsen.

Bedömning

De områden som pekats ut i ÖP 2012 och är belägna på sankmark pekas inte ut i denna översiktsplan. Sankmarksområdet återfinns på sjöns nordöstra sida, mellan sjön och väg 128.

Sankmarksområdet bedöms vara mer värdefull för djur- och växtlivet än för bostadsbebyggelse och pekas därför inte ut som LIS-område.

Det område som föreslogs för bostäder under medborgardialogen är idag LIS-område för turism, badplats, och ställningstagandet är att detta område även i fortsättningen ska vara LIS-område för turism. I Stensjön finns befintlig service i form av livsmedelsbutik samt offentlig service i form av förskola. LIS-området väntas bidra till ett ökat underlag för den befintliga servicen i Stensjön. I Stensjön finns också väl utbyggd kollektivtrafik i form av både buss och tågtrafik som trafikerar sträckan mellan Nässjö och Vetlanda.

2. Nömmen, Ryd och Hårdanäs

Då stora delar av Nömmen är exploaterat bör längre sammanhängande oexploaterade stränder inte exploateras utan ny bebyggelse ska läggas i anslutning till befintlig bebyggelse, *se karta 18*. I anslutning till utpekat LIS-område vid Ryd finns en fornläger.

Ett LIS-område pekas även ut för fastigheten Ryd 1:21, då denna redan ligger omgärdad av befintlig bebyggelse. Ytterligare ett område pekas ut i anslutning till Hårdanäs strax norr om Lilludden, sydväst om utpekat område finns en fornläger.

Bedömning

På grund av hög exploatering vid Nömmen omfattar LIS-området endast de delar som i mindre grad är bebyggda. Detta gör det möjligt att skapa förutsättningar för en levande landsbygd samtidigt som hänsyn tas till strandskyddets syften och Nömmens exploateringskänslighet. I Stensjön finns befintlig service i form av livsmedelsbutik samt offentlig service i form av förskola. LIS-området väntas bidra till ett ökat underlag för den befintliga servicen i Stensjön. I Stensjön finns också en utbyggd kollektivtrafik i form av både buss och tågtrafik som trafikerar sträckan mellan Nässjö och Vetlanda.

MKN Nömmen

Vid mätning av MKN statusen av Nömmen framgår att sjön har måttlig ekologisk och ej god kemisk status. Området är inte inkluderat i verksamhetsområdet för VA men möjlighet till gemensamhetslösningar finns i den södra delen av området där närhet finns till befintlig bebyggelse. Med tanke på områdets läge måste utgångspunkten för vatten och avlopp i området vara att det löses enskilt, per fastighet eller grupp.

Nömmen, Äppelholm

Syftet med LIS-området är att möjliggöra för byggandet av bostäder i området, se karta 19.

Då stora delar av Nömmen är exploaterat bör längre sammanhängande oexploaterade stränder inte exploateras utan ny bebyggelse ska läggas i anslutning till befintlig bebyggelse. En betydande del av den södra delen av sjön Nömmen ligger dock inom Vetlanda kommun och därav är det inte möjligt att i översiktsplanen reglera bebyggelsens omfattning på Vetlandas sida om kommungränsen.

Vid mätning av MKN statusen av Nömmen framgår att sjön har måttlig ekologisk och ej god kemisk status. Området i södra delen av Nömmen ska stötta service i Sandsjöfors. Med tanke på områdets läge måste utgångspunkten för vatten och avlopp i området vara att det löses enskilt, per fastighet eller grupp.

För detta område har ingen medborgardialog genomförts.

Bedömning

Nytt utpekad LIS-område avgränsas till att sluta i linje med fastighet Djurseryd 1:19 norr ut, vilket är en förminskning av tidigare utpekad område. Tidigare utpekad område på sankmarken mellan Sjöholm och Nabben tas bort på grund av att markens beskaffenhet gör den olämplig för bostäder. Sankmarken är viktig för djur- och växtlivet och gör marken olämplig för etablering av bostäder.

Området väntas bidra till landsbygdsutveckling i och med dess läge i närhet till Sandsjöfors. I Sandsjöfors finns befintlig service både kommersiellt och offentligt. I Sandsjöfors finns en livsmedelsbutik samt offentlig service i form av grundskola och förskola. I Sandsjöfors samt utmed riksväg 128 finns befintlig kollektivtrafik, vilket också området väntas bidra till med ett ökat underlag för kollektivtrafikresor.

KARTA 19: Nömmen Södra

Lättarpasjön

Syftet är att ge möjlighet till turismverksamheter, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, se karta 20.

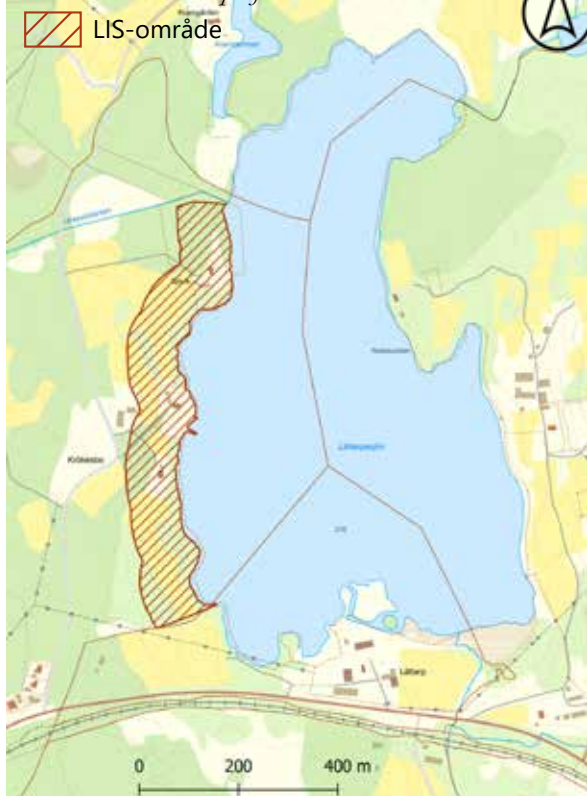
Lättarpasjön är naturskönt beläget och lämpar sig för besöksnäring med tillhörande anläggningar. Vid Lättarpasjön finns en cykelled, där har tidigare funnits ett pensionat och sjön har framhållits som ett strategiskt turismområde även på regional nivå. Östra delen har höga naturvärden bör inte tas i anspråk för landsbygdsutveckling.

Det finns i dagsläget ingen information om statusen gällande MKN i Lättarpasjön. Det har inte genomförts någon medborgardialog kopplad till LIS- området vid Lättarpasjön. Det är inte heller utpekad som verksamhetsområde för VA.

Bedömning

Området väntas kunna bidra till utvecklingen av området kring Äng och Forserum gällande utveckling av friluftsliv och turism. Därav anses det lämpligt att peka ut som område för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

KARTA 20: Lättarpasjön

Älmeshultasjön

Den nordöstra sidan bör förbli orörd eftersom det i anslutning till denna del finns områden med kända naturvärden, *se karta 21*. Området ligger på tämligen långt avstånd från närmaste service men bedöms kunna bidra till utvecklingen av Anneberg. I samband med ny bostadsbebyggelse bör vatten- och avlopp utredas för att kunna lösa enskilt per fastighet eller i grupp.

Statusen för miljö kvalitetsnormen i Älmeshultasjön uppmättes till måttlig ekologisk och ej god kemisk status under tredje förvaltningscykeln.

Bedömning

LIS-området har ett visst avstånd ifrån befintlig service men området väntas bidra till utvecklingen av Annebergs tätort. I Anneberg finns befintlig både offentlig och kommersiell service. Dessutom finns goda förbindelser i form av kollektivtrafik mellan Nässjö och Eksjö.

Även den kommunala badplatsen omfattas av LIS- området, detta för att i framtiden kunna utveckla badplatsen.

KARTA 21: Älmeshultasjön

 LIS-område

Hästsjön

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse, *se karta 22*.

Med hänsyn till närheten till service är främst den östra delen lämplig för landsbygdsutveckling. Nybyggnation bör ske i anslutning till befintlig bebyggelse. I området finns en allmän badplats och i anslutning till den bör endast åtgärder för utveckling av badplatsen tillåtas.

Det råder en viss osäkerhet kring Hästsjöns känslighet för ytterligare påverkan från enskilda avlopp. Samtidigt bedöms en kommunal avloppslösning till området inte realistisk. I samband med planering av ny bebyggelse i området bör möjligheterna till en gemensamhetsanläggning för avlopp för den tillkommande och den befintliga bebyggelsen utredas.

Vid den tredje förvaltningscykeln hade miljökvalitetsnormen för Hästsjön måttlig ekologisk och ej god kemisk status. Vid medborgardialogen utpekades området mellan Gummarp och Ekeryd som området där de boende ville se en bostadsetablering.

Bedömning

LIS-området ligger i närheten av Solberga som har befintlig offentlig service i form av förskola och kollektivtrafik mellan Nässjö och Eksjö vilket bidrar till gynnsamma förutsättningar för arbetspendling.

LIS-området för turism avgränsas till att omfatta badplatsen. LIS-området för bostäder föreslås omfatta två områden på sjöns västra sida, inklusive Hästberget. LIS-området föreslås inte omfatta området mellan Gummarp och Ekeryd då det utgör fågelskyddsområde, vilket skulle motverka strandskyddets syften.

KARTA 22: Hästsjön

 LIS-område

Lillsjön

Ny bostadsbebyggelse föreslås på den norra sidan av sjön, *se karta 23*. Den östra sidan föreslås användas för rekreation eftersom denna del i dagsläget används för samhällets närrekreation. Genom att ingen bebyggelse tillåts på östra sidan behålls därmed goda förutsättningar för friluftsliv runt Lillsjön. Bebyggelse på västra sidan bedöms inte påverka förutsättningarna för friluftslivet negativt.

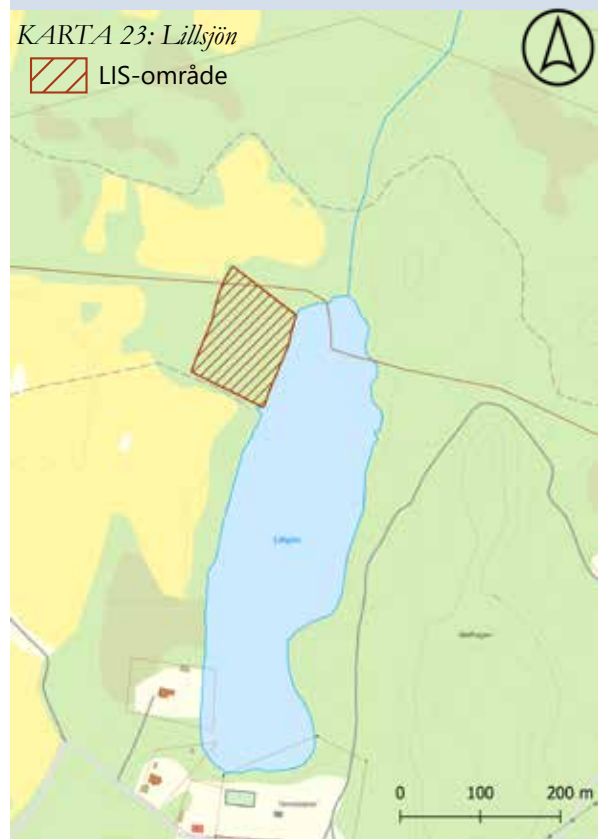
Det har inte gjorts någon klassning av miljö kvalitetsnormerna i Lillsjön, området ingår i dagsläget inte i något VA-verksamhetsområde och utgångspunkten är att vatten- och avlopp utreds per fastighet eller i grupp.

Bedömning

Ett område i Lillsjöns norra del pekas ut som LIS-område. Detta eftersom det ligger nära befintlig infrastruktur samt att det inte medför en negativ påverkan på friluftslivet eller jordbruksmarken. Därav förväntas området kunna bidra till utvecklingen Forserum.

KARTA 23: Lillsjön

 LIS-område

Uppsjön

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse, turismverksamheter samt utveckling av badplatsen, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, *se karta 24*.

Vid Uppsjön finns befintlig turistverksamhet i form av camping och restaurang. Kompletterande verksamhet skulle kunna vara lämpligt. Området närmast Sandsjöbaden, prioriteras i första hand för landsbygdsutveckling. I detta område pågår arbete med kommunalt avlopp. Vid planering av ny bebyggelse bör utredas om det är ekonomiskt genomförbart att koppla området till kommunalt avlopp. I andra hand bör andra lösningar undersökas. Vattenförsörjningen löses i dagsläget genom enskilda anläggningar.

I området finns en allmän badplats. I anslutning till den bör endast åtgärder för utveckling av badplatsen tillåtas.

Uppsjön uppnår, vad det gäller miljö kvalitetsnormer, måttlig ekologisk och ej god kemisk status. Den är inte inkluderad i något verksamhetsområde för VA och inget har framkommit under medborgardialogen som är kopplat till LIS-områdets utformning eller omfattning.

KARTA 24: Uppsjön

Bedömning

LIS-områden pekas ut söder, väster och norr om Uppsjöns östra del närmast badplatsen. Område för badplats omfattas av det utpekade området. LIS-området för bostäder som är lokaliserat vid Sandsjöbaden sträcker sig fram till ett blötare område (strandäng). Ytterligare ett LIS-område finns även utpekad på den västra delen av den udde som går ut i Uppsjön väster om badplatsen. Udden utgör ett av de få områdena runt Uppsjön där tillgången för allmänheten är god och det är därför viktigt att den allmänna tillgången till udden bevaras, denna tillgång bedöms inte påverkas negativt av att ett område på den västra delen av udden pekas ut för som LIS-område.

Området väntas bidra till landsbygdsutveckling i och med dess läge i närhet till Sandsjöfors. I Sandsjöfors finns befintlig service både kommersiellt och offentligt. I Sandsjöfors finns en livsmedelsbutik samt offentlig service i form av grundskola och förskola. I Sandsjöfors samt utmed riksväg 128 finns befintlig kollektivtrafik, vilket också området väntas bidra till med ett ökat underlag för kollektivtrafikresor.

Sjunnarydsjön

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse, *se karta 25*.

Områden med närhet till Ormaryd bör i första hand tas i anspråk. Det är angeläget att de större oexploaterade delarna av sjön förblir oexploaterade. I området finns en allmän badplats.

I samband med en exploatering bör med hänsyn till närheten till Ormaryd i första hand en anslutning till kommunalt vatten- och avlopp utredas och i andra hand andra alternativ. Området Marietorp-Pallarp som ligger öster och söder om sjön är utpekad som framtida utbyggnadsområde i kommunens vatten- och avloppsplan. Fornlämning i form av gravplats finns i anslutning till utpekad LIS-område sydost om Ormaryds samhälle

Sjunnarydsjön uppnådde god ekologisk och ej god kemisk status vid mätning under tredje förvaltningscykeln.

Sjön ingår i verksamhetsområde för VA och i medborgardialogen som genomfördes under hösten 2019 framkom önskemål om ett vårdhem vid Näsvisen.

Bedömning

LIS-område pekas ut vid Marietorp samt vid Nilstorp. Marietorp är ett sommarstugeområde som kan utvecklas till permanent boende. Det nya LIS-området kommer möjliggöra exploatering även på andra sidan vägen.

LIS-områdena förväntas bidra till utvecklingen Ormaryd som har befintlig service i form av goda kollektivtrafikförbindelse med bland annat tåg mellan Nässjö och Eksjö. I Ormaryd finns också förskola. Området kring södra Sjunnarydssjön står inför en stor förändring. Marietorp/Pallarp har pekats ut som utbyggnadsområde för kommunalt vatten och avlopp. När riksväg 31/40 byggs om kommer också trafikmängden utmed vägen minska vilket har en positiv effekt på området.

KARTA 25: Sjunnarydsjön

 LIS-område

Fredriksdalasjön

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande Bostadsbebyggelse samt utveckling av badplatsen, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, *se karta 26.*

Norra delen bör i första hand tas i anspråk för landsbygdsutveckling då den ligger i anslutning till befintlig bebyggelse. Den södra delen av sjön bör förbli en mer oexploaterad sida.

I området finns en allmän badplats. I anslutning till den bör endast åtgärder för utveckling av badplatsen tillåtas. Vid den nordöstra delen av Fredriksdalasjön finns fornlämningar i form av gravar som finns lokaliserade i anslutning till utpekad LIS-område. I Fredriksdal pågår arbete med att bygga ut det kommunala VA-systemet. LIS-området följer förslaget till verksamhetsområdet för utbyggnaden av vatten och avlopp.

Fredriksdalasjön uppnår god ekologisk och ej god kemisk status. I medborgardialogen som genomfördes under hösten 2019 framkom det att önskad bebyggelseutveckling i stort följde det nuvarande LIS-området men att det borde utökas strax nordväst om Korpudden.

Bedömning

LIS-området förväntas bidra till utvecklingen av Fredriksdal. I Fredriksdal finns offentlig service i form av förskola samt kollektivtrafik mellan Nässjö och Malmbäck.

LIS-område pekas ut huvudsakligen nord och nordost om sjön. LIS-området avgränsas strax norr om ett strövområde i höjd med korpudden, då detta har betydelse för friluftslivet i området. Det är även viktigt utifrån strandskyddssynpunkt att säkerställa allmänhetens tillgång till vatten. Även ett område vid Smalängsviken på sjöns östra sida pekas ut som LIS-område.

KARTA 26: Fredriksdalasjön

Svartån

Syftet är att ge möjlighet till utveckling av området som rekreationsområde samt bostäder, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, *se karta 27*.

Området runt Svartån ska användas för rekreation och turism. Sådana anläggningar stärker Annebergs attraktivitet och bidrar därigenom till landsbygdsutveckling. I Ågatans förläning ges möjligheter att komplettera med ytterligare villatomter.

Svartån har måttlig ekologisk och uppnår ej god kemisk status. LIS-området är inkluderat i verksamhetsområde för VA. Under medborgardialogen hösten 2019 framkom inget som var kopplat till LIS-områdets utveckling.

Bedömning

LIS-området ligger i direkt anslutning till Annebergs tätort. I Anneberg finns befintlig både offentlig och kommersiell service. Dessutom finns goda förbindelser i form av kollektivtrafik mellan Nässjö och Eksjö. Därav anses området vara lämpligt att peka ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

KARTA 27: Svartån

Rosjön Östra

Syftet är att ge möjlighet till bostäder samt turismverk-samheter, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, *se karta 28*.

Området vid Rosjön saknar servicefunktioner som affär, skola och förskola. Området har dock ett bra kollektivtrafikläge och i området finns flera turistverksamheter. I området finns kommunalt vatten och avlopp till några fastigheter. Det är dock inte möjligt att koppla ytterligare fastigheter till detta. Området är inte utpekade som utbyggnadsområde i kommunens VA-plan. Rosjön uppnår måttlig ekologisk och ej god kemisk status. Området ingår i verksamhetsområde för VA. Vid medborgardialogen under hösten 2019 föreslogs LIS-området utökas vid Skullaryd och Nyvik.

Bedömning

Ett LIS- område för turism pekas ut i anslutning av badplatsen och Skullaryds älgpark. LIS-område för bostäder pekas ut på sjöns östra sida, i ett stråk som sträcker sig från strax norr om Notviken till strax söder om den samma.

LIS-området förväntas bidra till ett ökat underlag för befintlig service och även möjlig utveckling av ny sådan. Området har bra förutsättningar för kollektivtrafik både inom kommunen och till grannkommunerna Eksjö och Aneby.

KARTA 28: Rosjön Östra

Rosjön Västra

Syftet är att ge möjlighet till bostäder samt turismverksamheter, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, *se karta 29*.

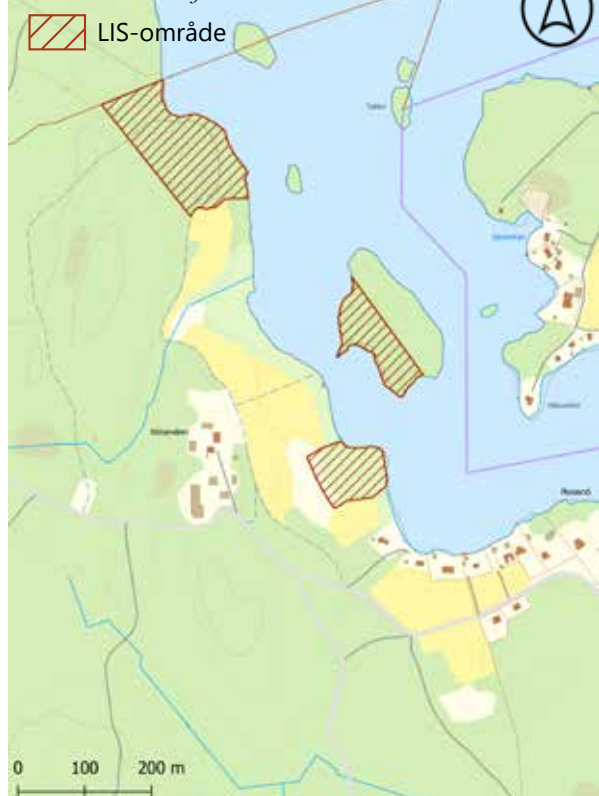
Det utpekade området är beläget på Rosjöns sydvästra sida och innefattar sammanlagt tre områden varav ett är beläget på en ö i Rosjön. Det sydliga området samt området på ön utvecklas för turistverksamhet medan det norra området möjliggör utveckling av bostäder. I områdets närhet finns flera redan befintliga turismverksamheter. Området saknar servicefunktioner såsom affär, skola och förskola. Området har ett förhållandevis gott kollektivtrafikläge. Området saknar kommunalt vatten och avlopp och det bedöms inte finnas möjlighet för anslutning av eventuellt tillkommande bebyggelse. Området är inte utpekad som utbyggnadsområde i kommunens VA-plan. Rosjön uppnår måttlig ekologisk och ej god kemisk status. Området ingår inte i verksamhetsområde för VA.

Bedömning

Väster om Rosjön föreslås LIS- område med inriktning på turistverksamhet i områdets södra del samt på del av en ö i Rosjön. Ett LIS-område med inriktning på bostäder pekas även ut norr om ovan nämnda områden.

LIS-området förväntas bidra till ett ökat underlag för befintlig service och även möjlig utveckling av ny sådan. Turistverksamheten inom området bedöms på ett positivt sätt bidra till att utveckla landsbygden i den här delen av kommunen samt i grannkommunerna Eksjö och Aneby.

KARTA 29: Rosjön Västra

Anebysjön

Syftet är att ge möjlighet till ny och kompletterande bostadsbebyggelse, vilket ska medverka till landsbygdsutveckling, *se karta 30*.

Området saknar servicefunktioner, närmaste tätort med servicefunktioner är Flisby som ligger cirka 1,5 kilometer från platsen. I Flisby finns skola och förskola, såväl som bussförbindelse till Nässjö. Området ingår inte i verksamhetsområde för vatten och avlopp, närmaste verksamhetsområde finns i Flisby och där vatten och avlopp i sin tur är kopplat till Anneberg. Möjligheterna till anslutning till kommunalt VA bör utredas och i första hand eftersträvas. I andra hand bör andra lösningar eftersträvas. Anebysjön uppnår i dagsläget miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Bedömning

Ett LIS- område pekas ut på Anebysjöns västra sida i strax norr om Syreda. I anslutning till området finns flera värden kopplade till naturmiljön. Främst gäller detta våtmarken vid Anebysjöns södra strand, de ängs och betesmarker som finns i anslutning till det utpekade LIS-området samt Anebysjön i sig självt som är ett riksintresse för naturmiljö och ingår i ett större område som är ett av de sista i södra Sverige med en relativt god utterstam. Dessa aspekter ska tas i beaktande i samband med utveckling av området.

LIS-området förväntas bidra till ett ökat underlag för befintlig service och även möjlig utveckling av ny sådan.

KARTA 30: Anebysjön

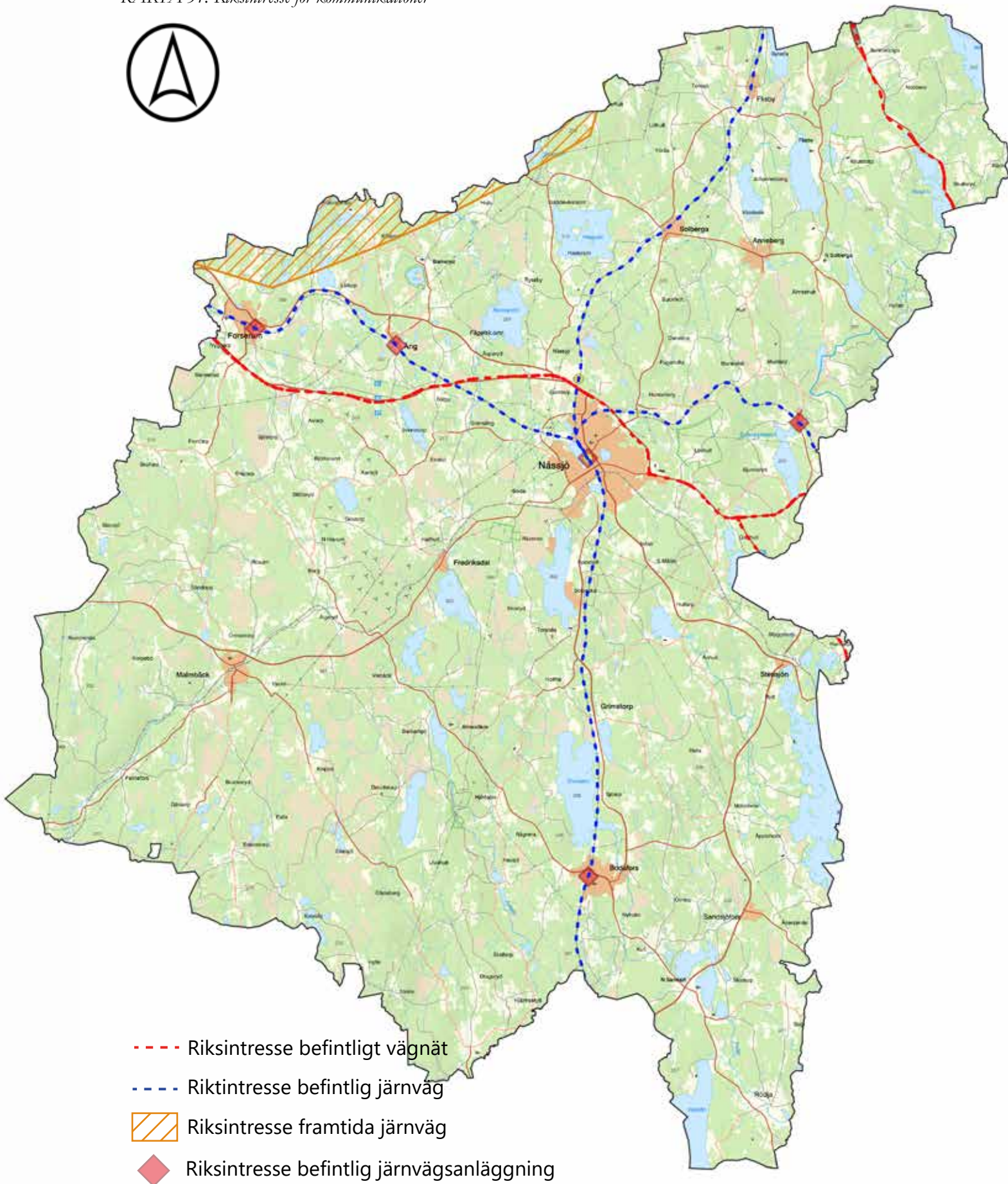

HÄNSYN

Denna del av översiktsplanens planförslag behandlar de aspekter som planeringen behöver ta hänsyn till. Jordbruksmark, stora opåverkade områden, natur- och kulturmiljövärden, förorenad mark, buller, klimatanpassning och skydd av vattenområden är några av de aspekter som redovisas i översiktsplanens hänsynsdel. Respektive hänsynsaspekt redovisas i sin helhet för att tydliggöra förhållandet mellan hänsynsaspekten och den i översiktsplanen föreslagna mark- och vattenanvändningen.

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska riksintressen som pekas ut enligt 3 kap. Miljöbalken (MB) samt som anges i 4 kap. Miljöbalken (MB) alltid redovisas i översiktsplanen, kommunen ska även redovisa hur riksintressena kommer att tillgodoses. Riksintressen gäller geografiska områden och har pekats ut av nationella myndigheter med stöd av Miljöbalkens tredje kapitel, alternativt har riksintressena angivits direkt i Miljöbalkens fjärde kapitel, i de fall riksintresset innehåller nationellt viktiga värden och kvalitéer. Samtliga riksintressen som finns inom kommunens gränser redovisas därför i text och karta, de riksintressen som finns inom kommunen gäller bland annat för vindbruk, kommunikationer, kulturmiljö, naturmiljö samt för totalförsvaret.

De aspekter som redovisas i detta avsnitt återfinns även i översiktsplanens planeringsunderlag där en utförligare redogörelse finns.

INFRASTRUKTUR

Riksintresse för kommunikationer

Riksintresset för kommunikationer avser väg och järnväg, befintliga men också planerade väg- och järnvägssträckningar. Riksintresset inkluderar även järnvägsstationer och liknande byggnader tillhörande järnvägen. Inom Nässjö kommun finns sammanlagt tre riksintressen för väg och järnvägen. Dessa berör Södra stambanan, riksväg 31/40/47 samt ett framtida område för höghastighetsjärnväg. Riksintresseområdet för den framtida höghastighetsjärnvägen sammanfaller till viss del med kraftledningen Sydvästlänken och ställverket i Barkeryd.

För uppförande av byggnader eller andra anordningar som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller enligt väglagen en så kallad tillståndspliktig zon, som omfattar minst 12 meter på var sida vägen. Inom detta område ska det inte finnas objekt som på något sätt kan påverka trafiksäkerheten. Länsstyrelsen beslutar om tillstånd inom tillståndspliktig zon för väg, vid detaljplaneläggning upphör den tillståndspliktiga zonen. För de vägar och järnvägar som omfattas av riksintresse har Länsstyrelsen tagit fram rekommenderade minsta hänsynsavstånd till respektive väg och järnväg. För samtliga väg och järnvägar som omfattas av riksintresse inom Nässjö kommun rekommenderas ett minsta hänsynsavstånd på 30–50 meter, beroende på hastighet och om lokaliseringen är extern eller inom en urban miljö.

Trafiksäkerhet

Det är av stor vikt att kommunens vägnät är säkert och att arbete med att minska trafikolyckor och medvetenheten om trafiksäkerhet höjs. Här har skolan ett tidigt ansvar att lära ut och informera om trafiksäkerhet till barn och unga. Nässjö kommun har under 2020 upprättat en trafikstrategi med en levande åtgärdslista för vilka åtgärder som ska prioriteras för att på bästa sätt nå de enligt trafikstrategin satta målen.

Trafikverket är huvudman för det övergripande vägnätet i form av riks- och länsvägar samt järnvägar. Tekniska servicenämnden är ansvarig för trafiksäkerheten inom områden där kommunen har väghållningsansvaret. Följande fyra åtgärdsområden bör prioriteras i Nässjö kommun: gång och cykelvägar, hastighetsbegränsningar, standardhöjningar samt åtgärder som förebygger viltolyckor.

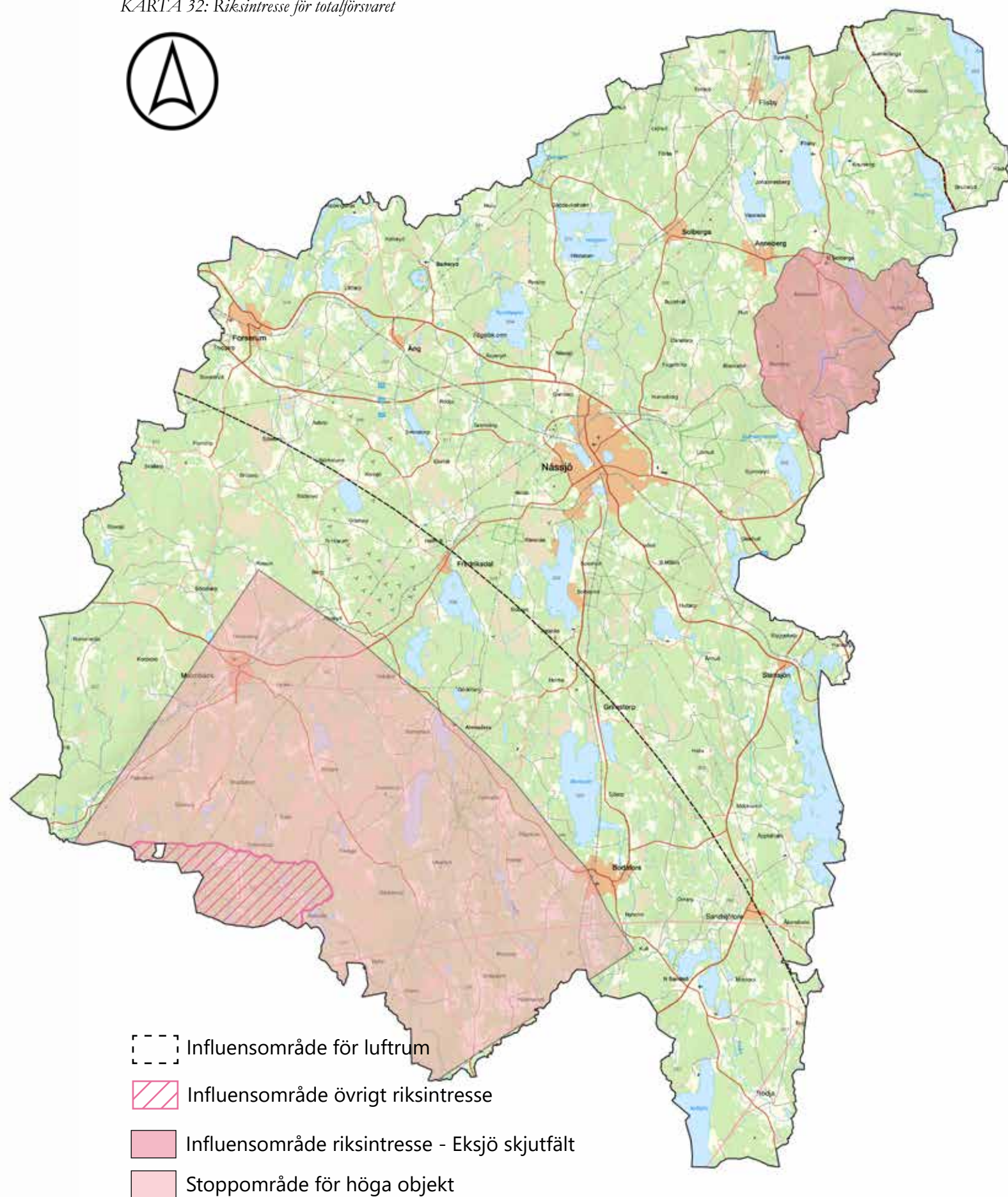
Generellt för länsvägar gäller att inom ett avstånd av tolv meter från ett vägområde får inte utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar eller vidtas andra sådana åtgärder som kan inverka menligt på trafiksäkerheten. För vägarna 32, 47 och 128 gäller avståndet 30 meter. För väg 40 gäller detta avstånd 50 meter. Den som anlägger en ny utfart måste ha Trafikverkets tillstånd (enligt väglagen).

För vindkraftverk gäller minst totalhöjden till allmän väg och minst totalhöjd +20 meter till spårmit. För master gäller masthöjden i avstånd till allmän väg och masthöjd +10 meter till spårmit. Alla vindkraftverk som är över 50 meter, närmare än 30 km från järnväg ska remitteras till Trafikverket då de kan påverka järnvägens radio- och kommunikationssystem.

Ställningstaganden

- Åtgärder får inte genomföras som innebär att möjligheten att använda de utpekade riksintressena för väg, järnväg, stationer och terminaler påtagligt försvåras. Dialog ska föras med Trafikverket vid Stadsutvecklingsprojekt i anslutning till riksintresseområde.

KARTA 32: Riksintresse för totalförsvaret

TOTALFÖRSVARET

Riksintresse för totalförsvaret

Riksintressen för totalförsvarets militära del omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet, dels de som med hänsyn till försvarssekretesskäl inte kan det, *se karta 32*. Områden som inte kan redovisas öppet har ofta koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. I Nässjö kommun finns ett område som är av riksintresse för försvaret, Eksjö skjutfält ligger på gränsen mellan Nässjö och Eksjö kommuner. In i Nässjö kommun sträcker sig även influensområdet för Hagshults flygplats. Riksintressena har en omgivningspåverkan dels i form av buller dels i form av hinderfrihet. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller användandet av anläggningarna. Hela Sveriges yta är stoppområde för objekt högre än 20 meter utanför tätort och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Försvarmaktens riksintressen på marken (exempelvis flygplatser eller skjutfält) för med sig ett så kallat influensområde. Inom influensområdena förekommer buller och verksamhet som för med sig risker av olika slag. Detta medför att planering av fasta installationer och störningskänslig bebyggelse inom ett influensområde kan påverkas. Då övningsverksamhet pågår begränsas även tillträde till områdena.

I område kring militära flygplatser, där den militära flygverksamheten utgör huvudfunktionen finns även ett så kallat stoppområde. Inom stoppområdet får fasta installationer som mäter mer än 20 meter över havet inte uppföras.

Delar av Nässjö kommun berörs av ett MSA-område med tillhörande riksintresse för Hagshults övningsflygplats. Detta innebär att det finns en begränsning för uppförande av objekt med en höjd överskridande 520 meter över havet. Uppförande av ett objekt med en höjd överskridande 520 meter över havet inom detta område skulle medföra

påtaglig skada på riksintresset och kan således inte tolereras. Inom delar av Nässjö kommun hamnar riksintresset för vindkraft i konflikt med riksintresset för totalförsvaret. I dessa områden måste byggnadshöjden på alla objekt begränsas i enlighet med riksintresset för totalförsvaret. Samtliga ärenden avseenden höga objekt måste skickas på remiss till Försvarmakten. Lägsta flyghöjd bestäms av så kallade MSA-tytor.

MSA står för minimum safety altitude, ett MSA-område utgör den yta runt en flygplats, inom vilken det finns en fastställd höjd för hur höga fasta objekt tillåts vara. Hur stort det så kallade MSA-området är varierar beroende på om det är en militär eller en civil flygplats. För militära flygplatser sträcker sig MSA- området 46 kilometer från flygplatsen, för civila flygplatser gäller 55 kilometer. Inom ett MSA-område får fasta installationer som är högre än den fastställda MSA-höjden inte förekomma.

Nässjö kommun berörs av MSA-tytor för Jönköpings och Hagshults flygplatser. Höga objekt där MSA-tytor riskerar att tangeras eller överskridas ska alltid skickas till berörd flygplatschef. För flygplatsen i Hagshult gäller det objekt som blir högre än 520 meter över havet och för flygplatsen i Jönköping gäller det objekt som blir högre än 520 meter över havet.

Civil luftfart

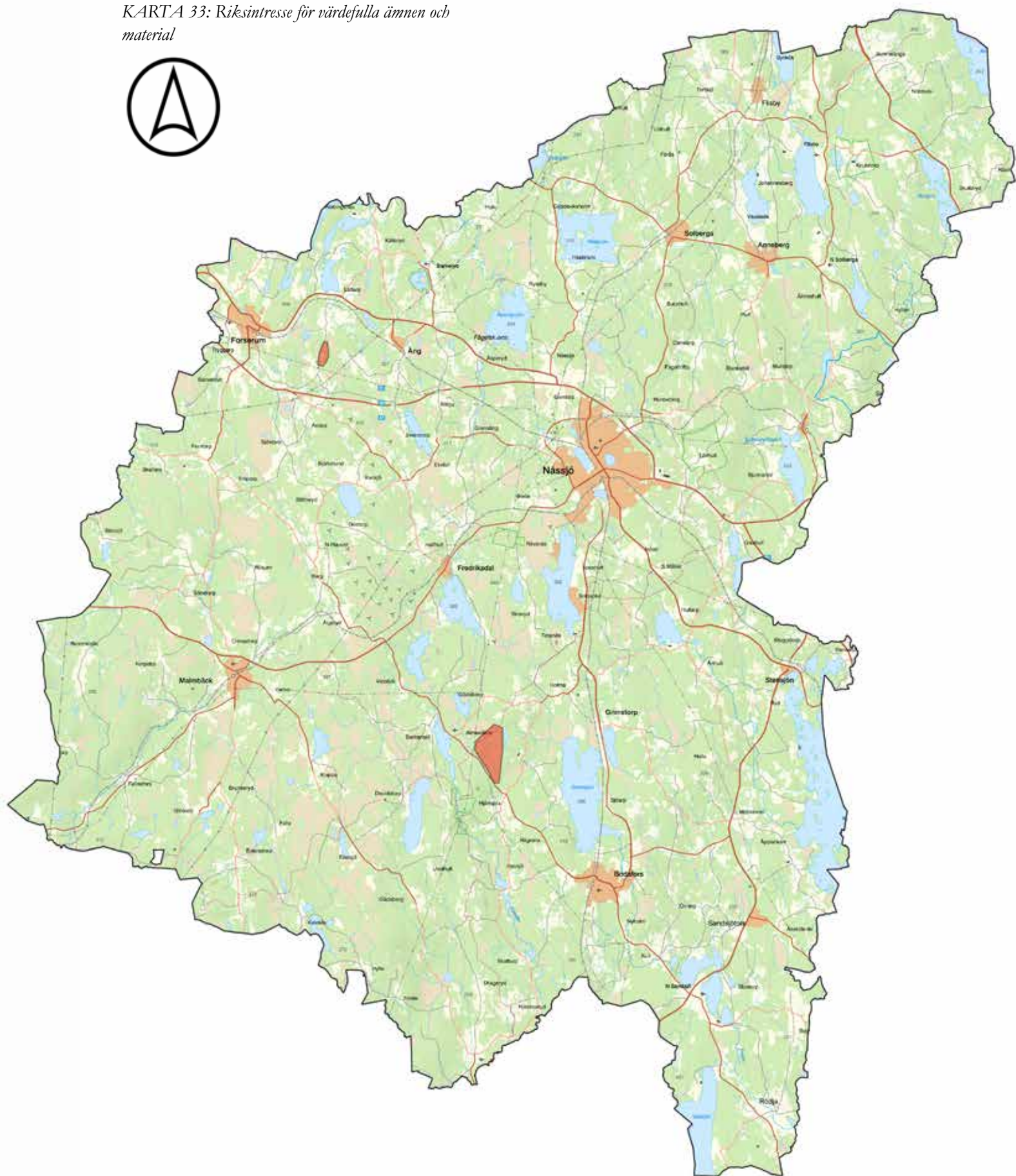
För att den civila flygtrafiken ska fungera på ett säkert sätt finns det bestämmelser om hinderfria ytor i anslutning till landets flygplatser. Flygplatser har huvudsakligen tre olika typer av skyddsområden som ska tas i beaktande vid planering för att säkerställa att flyghinder inte uppkommer. Följande typer av skyddsområden finns:

- Hinderbegränsande ytor närmast flygplatsen
- Procedurområde som används för in- och utflygning till en flygplats
- MSA, Minimum Sector Altitude, som motsvarar en cirkel med en radie på 55 kilometer räknat från flygplatsens landningshjälpmedel. Denna typ av skyddsområde finns endast vid så kallade instrumentflygplatser. Nässjö kommun berör som tidigare nämnt av ett MSA-område tillika riksintresse för Jönköpings och Hagshults flygplats. Inga övriga begränsningsområden avseende hinderfrihet för flygtrafik finns inom kommunen.

Ställningstaganden

- Inom det bullerstörda området intill skjutfältet ska buller särskilt prövas i samband med bygglovsprövningen och samråd ske med Försvarsmakten.
- Inom det hinderfria området till Hagshults flygplats ska i samband med bygglovsprövning samråd ske med försvaret gällande höga byggnadsprojekt som master och vindkraftverk.
- Vid all planläggning ska hänsyn tas till skyddsobjekt och riksintresse för anläggningar för elektronisk kommunikation.
- Vid planläggande av byggnadsobjekt med en höjd överstigande 20 meter över markytan ska Luftfartsverket alltid remitteras.

KARTA 33: Riksintresse för värdefulla ämnen och material

Riksintresse värdefulla ämnen och material

MATERIALHUSHÅLLNING

Riksintresse för värdefulla ämnen och material

Möjlighet ska finnas att använda områden utmärkta med riksintresse för värdefulla ämnen och material för materialförsörjning i Sverige i framtiden. Nässjö kommun har två sådana områden vid Hjärtsöla-Almesåkra-Norrbo och Karlsbo-Fåglarp.

För det förstnämnda området rör det sig om en fyndighet av kvartsitisk bergart. Fyndigheten ingår i en större grupp av bergarter som går under samlingsnamnet Almeåkrgruppen.

Almeåkrgruppens bergarter finns i ett 380 kvadratkilometer stort område runt Nässjö.

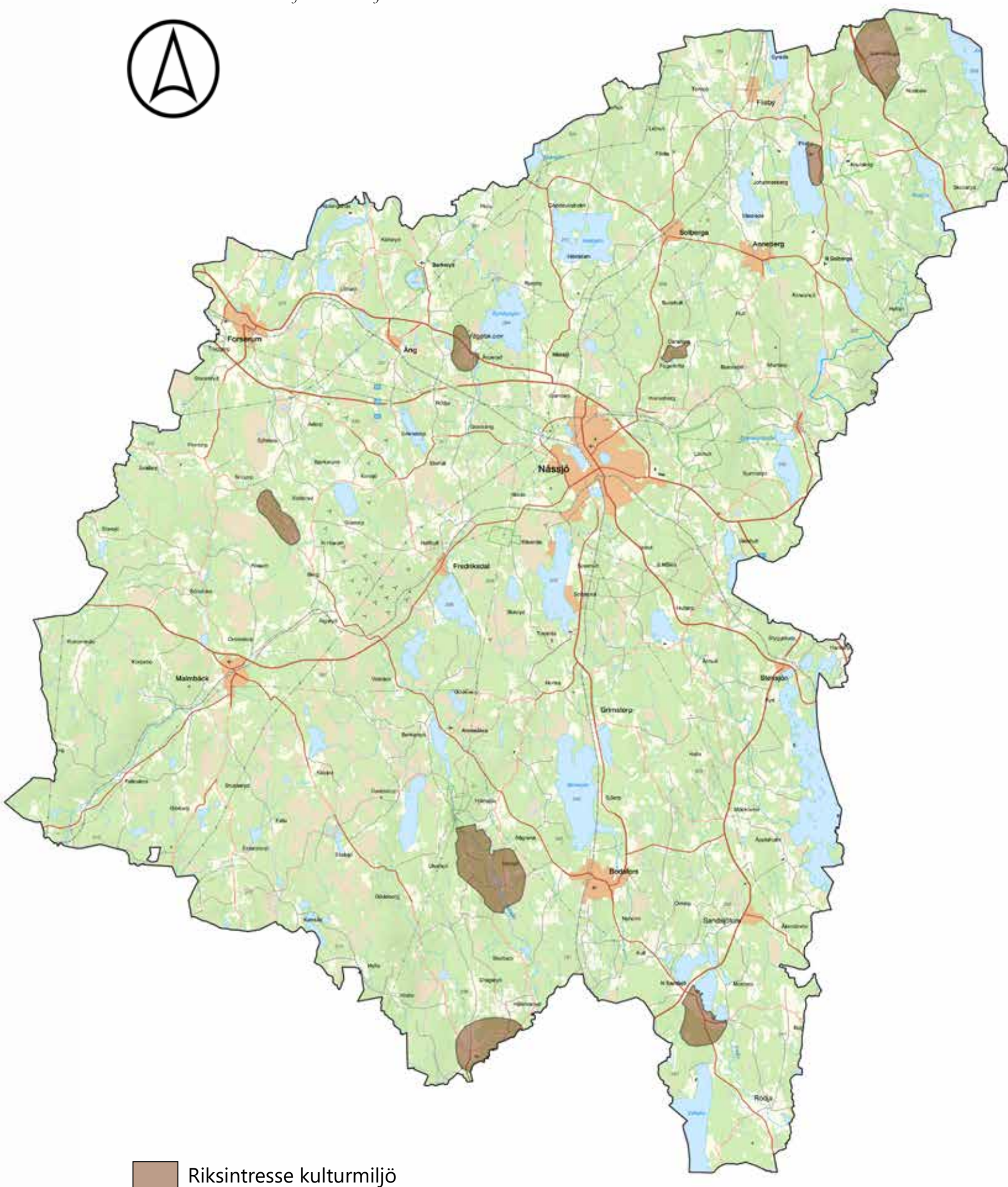
Gruppen innehåller flera olika typer av bergarter och bland dessa är den grå kvartsitiska sandstenen särskilt attraktiv. Riksintresseområdet omfattar en yta på cirka 160 hektar.

Även för Karlsbo-Fåglarp så är det kartsitiska bergarter som utgör fyndigheterna inom området som utgör riksintresse.

Ställningstaganden

- Riksintresset ska beaktas i plan- och byggprocessen, åtgärder som medför skada på riksintresset får inte ske.

KARTA 34: Riksintresse för kulturmiljövård

 Riksintresse kulturmiljö

KULTURMILJÖ

Nässjö kommun tog 2019 fram ett kulturmiljöprogram där inventering och klassning av kommunens kulturhistoriskt värdefulla byggnader skett. I kommunen finns flera områden med kulturhistoriska värden, kulturhistoriskt intressant bebyggelse, odlingslandskap samt fornlämningar. Det är enligt kulturmiljölagen förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen på något sätt förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning.

I Nässjö kommun finns fem byggnadsminnen, Knutstorps herrgård, bröderna Karlssons köpmansgård, lokstallarna i Nässjö, Villa Sola och Nässjö stadshus. Byggnadsminnen omfattar byggnader med synnerligt kulturhistoriskt värde och det är länsstyrelsen beslutar om skyddsföreskrifter.

Av särskilt kulturvärde i kommunen kan även nämnas stadsplanens uppbyggnad i centrala Nässjö. Nässjö stadsplan är ett bra exempel på Adolf W. Edelsvärds (SJ:s förste chefsarkitekt) idealplan för järnvägsstäder. Stadens framväxt har sitt ursprung i järnvägens tillkomst och utgår från stationen genom en central "axel" (Esplanaden/stortorget/Karlagatan).

Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen får enligt plan- och bygglagen inte förvanskas. Det behöver inte innebära att förändringar eller tillbyggnader inte får ske. Det är dock viktigt att antikvarisk kompetens vid behov medverkar. De mest värdefulla kulturmiljöerna i kommunen består av de objekt som är upptagna i "Kulturmiljöprogram 2020 – Värdefulla byggnader och miljöer i Nässjö kommun".

Riksintresse för kulturmiljövård

Riksintressen är områden som är värdefulla från nationell synpunkt, *se karta 34*. I Nässjö kommun finns åtta områden som är av riksintresse för kulturmiljö. Dessa områden omfattar större arealer och har ett kulturhistoriskt värde av mer samlad form, exempelvis området kring Norra Sandsjö kyrka där även prästgård, sockenmagasin samt övrig bebyggelse ingår i kulturmiljön.

R1 Esperyd (Äsperyd)

Esperyds by har ett högt kulturhistoriskt värde med sina gårdsgravfält i anslutning till bebyggelsen, vilken är välbevarad med en för agrarmiljö karaktäristiska bebyggelseinslag. Rödfärgade enkelstugor, missionshus, samt ett garveri som en mer ovanlig företeelse på landsbygden. Såg- och kvarnanläggningens långa bruk av vattenflödet får ses som ett värde i sig.

Karaktärsdrag:

- Området karaktäriseras av sitt småskaliga odlingslandskap i lätt kuperad terräng.
- Bostadshusen är karaktäristiskt belägna på impedimentklackar
- Rödfärgad bebyggelse med vita omfattningar och röda tegeltak.
- Enkelstugor i två våningar från perioden 1850–1890.
- Omfattande uthus- och ekonomibebyggelse, i synnerhet under perioden 1860–1900.
- Magasin och uthusbyggnader uppförda av så kallat liggtimmer.
-

R2 Bringetofta

Området uppvisar en välbevarad och representativ bebyggelsestruktur som en gång utgjorde grund för de flesta av länets kyrkbyar, vilket är av stort historiskt värde. Bebyggelseinslagen finns kvar på sina ursprungliga platser och till stor del i bevarad volym, färg och material.

Karaktärsdrag:

- Kyrkby med blandad bebyggelse med olika funktioner, vilka ofta ingått i ett sockencentrum
- Bebyggelse av gles karaktär
- Öppet och flackt odlingslandskap.
- Byggnadernas rödmålade locklistpaneler med vita omfattningar och knutar

R3 Havsjö

Utöver den höga koncentration av fornlämningar som finns här, är även senare bebyggelse och agrar påverkan av högt värde i området. Detta för att den är relativt intakt, ofta utan påverkan från nyuppförda strukturer. Byggnadernas placering har inte förändrats märkbart och deras relation till varandra och landskapet ger fortfarande en tydlig bild av hur området såg ut redan i slutet av 1800-talet. Här är det av vikt att även ett värde tillskrivs gårdarnas uthus, då de utgör en stor del av områdets karaktär och bebyggelsehistoriska värde. Humlahemmet intar en särställning som ett gott exempel på en välbevarad och karaktäristisk agrarmiljö från 1800-talets mitt. Mangårdsbyggnaden på Havsjö 1:26 har en delvis bevarad interiör som ökar dess kulturhistoriska värde.

Karaktärsdrag:

- Öppet kuperat landskap med olika typer av fornlämningar.
- Småskaliga gårdsmiljöer med bevarade uthus.
- Äldre vägnät som följer landskapets karaktärsdrag Havsjö by.
- Byggnadernas volymer.
- Frontoner med öppna verandor i bottenvåningens entrépartier.
- Faluröd locklistpanel.
- Ljusa fönster i trä.
- Vitmålade omfattningar

R4 Sunneränga

Tydligt exempel på by som flyttades ut genom skiftesreformerna under 1800-talet. De bördiga markerna gav goda förutsättningar och i Sunneränga uppfördes ovanligt stora huvudbyggnader runt mitten av 1800-talet. Området har en lång historisk kontinuitet med ett stort antal fornlämningar och den gamla kungsvägen berättar om Sunnerängas tidigare centrala roll. Det väl hävdade odlingslandskapet som samverkar med en till stor del välbevarad bebyggelse förstärker bevarandevärdena.

Karaktärsdrag:

- Höjdrygsknutet odlingslandskap med fornlämningar.
- Spridd bymiljö med välbevarad bebyggelse.
- Stora mangårdsbyggnader och uthusbebyggelse från 1800-talet.
- Vägsträckning av 1800-talskaraktär med runsten och milstolpe

R5 Flisby sockencentrum

Det är av stor vikt att bevara byns struktur, färgskala och omgivande öppna landskap, då utformningen berättar om förändringen som skedde i många sockencentrum under 1800-talet. Kyrkomiljön med kyrka, kyrkogård, prästgård, skola och kyrkstallar samt det intilliggande gravfältet är av högt kulturhistoriskt värde.

Karaktärsdrag:

- Öppet odlingslandskap
- Tydlig bystruktur från flera utvecklingsperioder
- Trähusbebyggelse.

R6 Sniparp

Området har lång kontinuitet av jordbruksdrift som bland annat visar sig i en hög fornlämningskoncentration och det för Småland, ovanligt stort antal ängslador. Dessa är av högt kulturhistoriskt värde då de i låg grad är ombyggda och till stor del välvärdade. De förmedlar en god bild av hur landskapet brukats och sett ut.

Karaktärsdrag:

- Landskapets karaktärsdrag.
- Öppna odlingsmarker i svagt sluttande terräng.
- Slingrande äldre vägsträckning.
- Ängslandskap.
- Omålade brädpaneler.
- Dörrpartier som smälter in i byggnadernas paneler.
- Fönsterfria byggnader.
- Sadeltak belagda med pannplåt

R7 Norra Sandsjö

Kyrkomiljön utgör en viktig del områdets kulturhistorisk intressanta värden med sin klockstapel, sädesmagasin och prästgårdar. Området visar även på samhällets tillväxt kring kyrkan och socknens industriella utveckling med sina smedjor från senare delen av 1700-talet. Trots den förhållandevis glesa bebyggelsen, visar den upp en variation av byggnadstyper som med sina varierande funktioner visar det som varit en förutsättning för landsbygdens verksamheter. Flera byggnader är mycket välbevarade med många ursprungliga detaljer som skapar ett högt kulturhistoriskt värde.

Karaktärsdrag:

- Området karaktäriseras av sitt öppna odlingslandskap i sluttningen mot Sandsjön.
- Stort antal ladugårdar av stor volym och stensatta körbroar.
- Trähusbebyggelse med locklistpanel och öppna verandor.
- Vita fönsteromfattningar och svarta portar.

R8 Område Fagertofta-Danstorp

Området uppvisar en hög koncentration av fornlämningar av högt kulturhistoriskt värde. Läs mer på kulturmiljöunderlagets fornlämningsdel.

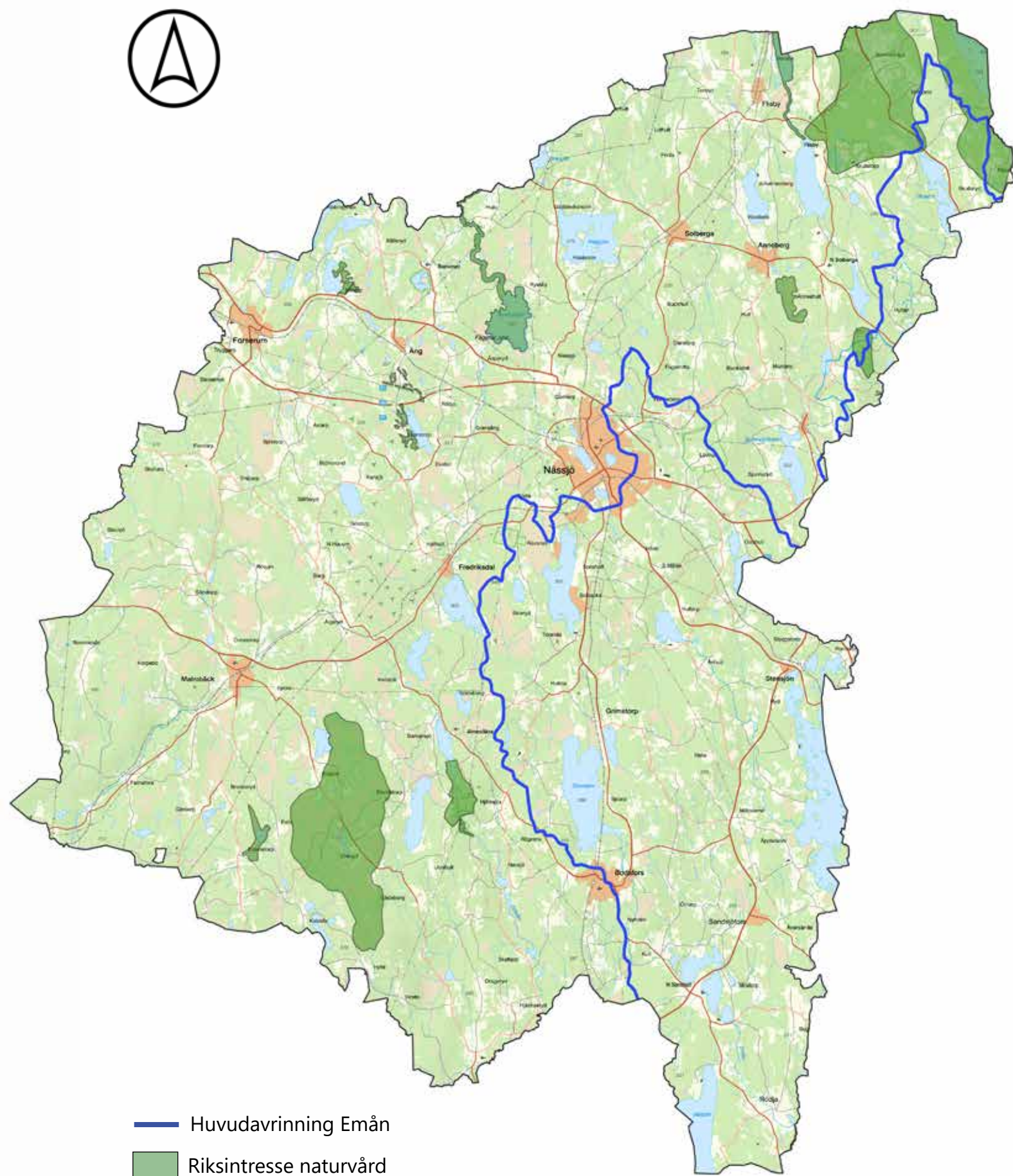
Karaktärsdrag:

- Hagmark med mycket sten och stensättningar

Ställningstaganden

- Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer är utpekade och värderade i kommunens kulturmiljöprogram. Dessa objekt ska särskilt värnas i samband med planläggning, bygglov och tillsyn med utgångspunkt från den klassning som är utförd.
- I syfte att skydda historiskt värdefull bebyggelse ska kommunen vid behov upprätta områdesbestämmelser för begränsade områden. Eventuella områdesbestämmelser kan innebära höjd bygglovsplikt och eventuell marklovsplikt.

KARTA 35: Riksintresse för naturvård

NATURVÅRD

I kommunen finns många områden som har särskilda naturvärden. I några fall sammanfaller natur- och kulturmiljövärdena. Ofta handlar det då om naturvärden som är kopplade till det sätt människorna på platsen har brukat området vilket har påverkat dess kulturgeografi.

En stor del av Nässjö kommuns obebyggda yta upptas av skogsmark. Den vanligaste skogstypen är blåbärsgranskog, men även tallskogar förekommer ganska allmänt i såväl torra som fuktiga lägen. Ren lövskog hittar vi framför allt intill odlingslandskapet.

En höjdrygg i nord-sydlig riktning någon mil väster om Nässjö stad utgör en gränzon mellan nederbördens olika omfattning. Det innebär mycket mer nederbörd i de västra delarna än de östra delarna. Dessa nederbördsförhållanden har påverkat naturen så att västra delen av kommunen till stor del består av våtmarker, medan den östra delen bildar en något torrare landskapstyp.

Smältvattnet från den senaste istidens slut skapade ett dräneringssystem som vi ser resultatet av i form av åsar, sjöar, myrmarker och åar. I den nordöstra kommundelen och i Almesåkra-Vikskvarn kan man fortfarande påträffa förkastningssprickor/raviner eller kanjonartade sänkor som isens smältvatten delvis format. För övrigt är landskapet småskaligt med höjder och dalar ofta med inslag av små sjöar. Den ursprungliga befolkningen följde den smältande inlandsisen. I och med att jordbrukssamhället gjorde sitt intåg förändrades landskapet. Det är dock först under relativt modern tid som i stort sett hela kommunens yta blivit påverkad av människan. I dag används större delen av kommunytan för skogs- och jordbruk eller för tätorter och kommunikationsytor.

Skyddade naturområden

Den största arealen av skyddade naturområden i kommunen består av naturreservat. I Nässjö kommun finns fem naturreservat: Barkerydssjön, Lövhult, Bäckafall, Eketorp och Vikskvarns naturreservat. I naturreservaten gäller de

föreskrifter som framgår av reservatsbesluten.

Länsstyrelsen arbetar med ytterligare sex områden i kommunen för att ge dessa ett långsiktigt skydd genom till exempel naturreservat eller naturvårdsavtal. Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest skyddsvärda naturområden. Dessa områden ska ha en bevarandeplan som beskriver vad som krävs för att värdena långsiktigt ska kunna finnas kvar. Ingrepp som på ett betydande sätt påverkar miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd, enligt miljöbalken.

I Nässjö kommun finns flera fågelskyddsområden inom vilka särskilda regler gäller. Regeringen har beslutat att i odlingslandskapet utgör alléer, källor, odlingsrösen, pilvallar, småvatten och våtmarker, stenmurar och åkerholmar biotopskyddsområden. I Nässjö kommun har Skogsstyrelsen också beslutat att ett antal andra särskilt värdefulla skogliga områden ska vara biotopskyddsområden. Åtgärder som påverkar biotopskyddsområdena kräver dispens från länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen

Våtmarker

Sverige har satt upp ett nationellt miljö kvalitetsmål för våtmarker. Enligt miljö kvalitetsmålet ska våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet bevaras. Dessutom ska värdefulla våtmarker bevaras för framtiden. I Nässjö kommun finns flera värdefulla våtmarker, dessa har bland annat inventerats i våtmarksinventeringen.

I många fall sträcker sig våtmarker, men även åar och andra vattendrag över kommungränser. Det är därför viktigt att kommunen gemensamt med grannkommunerna verkar för att bevara och beakta naturvärdena i dessa områden. Det gäller bland annat Fallamosseområdet, Lagan, Hokaån och Malmbäcksåån med flera.

Riksintresse för naturvård

Följande områden är utpekade som riksintresse för naturvård i enlighet med 3 och 4 kapitlet Miljöbalken, *se karta 35*. Ett bevarande och utvecklande av dessa områden i enlighet med de nedan beskrivna gynnande åtgärderna bidrar långsiktigt till att uppfylla de svenska miljömålen. Framför allt då myllrande våtmarker, rikt odlingslandskap, levande skogar samt levande sjöar och vattendrag.

Natura 2000

Natura 2000-områden är enligt Miljöbalken 4. kap 1§ av riksintresse och även utpekade som värdefulla och skyddsvärda även ur ett europeiskt perspektiv. I kommunen finns tre Natura 2000-områden.

Ställningstaganden

- Kommunen ska verka för att riksintresseområdena bibehålls och stärks, exploateringar ska beakta riksintressets värden och innehåll.
- Vindbruket ska ges företräde i Fallaområdet då det redan i dagsläget är stört till följd av flera vägar och flygbuller från Hagshult flygfält.
- För ingrepp i övriga våtmarksområden ska eventuell avvattning för torvtäkt göras med stor omtanke om yt- och grundvattenmiljön.
- Hänsyn ska tas till våtmarkens positiva fördröjningseffekter på vattenavrinningen detta i enlighet med miljömålet myllrande våtmarker.
- Tåktverksamhet ska undvikas inom områden med övriga naturvärden, *se karta 35* på sida 89. Kommunens gällande naturvårdsprogram ger ytterligare riktlinjer.
- Kommunen ska verka för att länsstyrelsens pågående plan för kalkning av vatten och vattendrag i Nässjö kommun behålls.

ÖVERSIKTSPLAN 2022 - PLANFÖRSLAG

Riksintresse naturvård	Beskrivning	Gynnande åtgärder	Missgynnande åtgärder	Natura 2000
1.Assjön med Bordssjöbäcken	Assjön med Bordssjöbäcken är ett av kommunens stora opåverkade områden och utgör tillsammans en garanti för det sjölevande öringsbeståndet i Västra Lägern.		Ändrade vattenregimer, näringsstillförsel av organiska miljögifter, fiskodling, skogsavverkning längs stränderna, dikning i sjöns avrinningsområden.	JA
2.Bredestad-Knutstorp	Bredestad-Knutstorp området har en mängd formelement från isavsmältningen vilket gör området unikt för södra Sverige. I området ingår ängs- och hagmarksobjekten Knutstorp och Sunnerånga m.fl.	Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel, restaurering av igenvuxna ängar och betesmarker	Minskad eller upphörd jordburks- och betetsdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, luftledning och vägdragningar.	JA
3.Huskvarnaån (fr.o.m. Ryssbysjön till Stensjön)	Området utgörs av Huskvarnaån från Stensjön t.o.m. Ryssbysjön med vattendrag och sjöar där emellan.		Avverkning vid strandkanter och sumpskogar	NEJ
4.Svartåmaden	Svartåmaden är ett värdefullt våtmarkskomplex som är präglad av Svartån. Området har högt värderade soligena kärr och svagt välvda mossar.	Bevara områdets hydrologi och vegetation	Hydrologin ska skyddas mot vattenreglering, dränering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskog, skogar på fastmarksholmar och kantzoner.	NEJ
5.Vittingsberget	Berget reser sig 40 meter över omgivningen och består huvudsakligen av smålandsgranit.	Skydd från bergtäkt, gruvdrift, väganläggande och exploatering	Ingrepp i berggrunden	NEJ
6. Svartån och Noån	Åarnas dalgång utgör en viktig del av landskapsbilden. Området är även ett av de sista i södra Sverige med en relativt god utterstam.		Näringsstillförsel, tillförsel av organiska gifter, tungmetall nedfall, avloppsutsläpp och fiskodling.	JA
7. Alarp	Alarp är ett representativt och välbevarat odlingslandskap med öppen hagmark, björkhagar och äng i form av hackslått.	Fortsatt jordbruk, betesdrift och restaurering av ängsmark	Skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter, gödselmedel, bebyggelse och andra infrastrukturåtgärder.	NEJ

ÖVERSIKTSPLAN 2022 - PLANFÖRSLAG

Riksintresse naturvård	Beskrivning	Gynnande åtgärder	Missgynnande åtgärder	Natura 2000
8.Långåsa	Representativt och välbevarat odlingslandskap med naturbetesmarker i form av buskrik utmark, öppen hagmark och blandlövha-ge med arter som svinrot, kattfot, ängsskallra, slå-tergubbe, fältgentiana och smörbollar.	Fortsatt naturvårdsin-riktad betesdrift och skötsel, restaurering av igenvuxna ängar och betesmarker	Minskad eller upphörd jordburks- och betets-drift, skogsplantering på jordbruksmark, energ-iskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, luftledningarna och vägdrag-ningar.	NEJ
9.Törsbo	Vid Törsbosjön ligger ett representativt och välbevarat odlingslandskap med lång hävdhistoria med sötvattenstrandäng och naturbetesmarker i form av öppen hagmark, och björk- hage.	Fortsatt naturvårdsin-riktad betesdrift och skötsel, restaurering av igenvuxna ängar och betesmarker	Minskad eller upphörd jordburks- och betets-drift, skogsplantering på jordbruksmark, energ-iskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, luftledningarna och vägdrag-ningar.	JA
10.Vikskvarn, Storkvarnån	Vikskvarn med Storkvarnån är med sin blottning av stora delar av Almesåkraformationen en geologisk nyckellokal. Området bjuder på stor-slagen natur.	Bergrundlokalens skyddas från ingrepp	Avverkning av sumpsko-gar eller naturskog, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner	JA
11. Fallamosse-området	Fallamosen är ett mos-sekomplex med bland annat värdefull sluttande mosse. Området är i liten utsträckning påverkat.	Skyddas från ingrepp enligt myrskyddsplan för Sverige, som syftar till att ge de värde-fullaste myrarna ett långsiktigt skydd.	Avverkning av sumpsko-gar, skogar på fastmarks-holmar, vid vattendrag och i kantzoner.	NEJ
Emån, geo-grafiskt riksintresse enligt 4 kap MB	Emån har sina källor uppe på det småländska hög-landet ca 330 meter över ha- vet i Nässjö kommun och rinner efter 22 mils mycket varierande lopp ut i Östersjön vid Em i norra delen av Kalmar Sund		Vattenkraft samt vatten-reglering eller vattenled-ning för kraftändamål får inte utföras i Emån med tillhörande käll- och biflöden	

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer är en bestämmelse om en viss miljökvalitet som ska uppnås eller bibehållas i syfte att vårda naturen. Det är även ett juridiskt instrument för att försäkra en godtagbar miljökvalitet för människors hälsa samt för miljön. Ett av syftena med miljökvalitetsnormer är att stävja problematiken med diffusa utsläppskällor. De direktiv som preciseras i miljökvalitetsnormerna genomförs sedan bland annat genom ställningstaganden och åtgärder i den fysiska planeringen.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Kommunen ska verka för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska följas. Detta ska göras bland annat genom att kommunen tillsammans med vattenråden ska arbeta med lokala åtgärdsprogram för de olika vattenförekomsterna inom kommunen. Inga åtgärder som medför att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas bör genomföras, i det fall då en åtgärd försvårar uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna ska kompensationsåtgärder genomföras. Kommunen ska även fortsättningsvis arbeta med kalkning av sjöar.

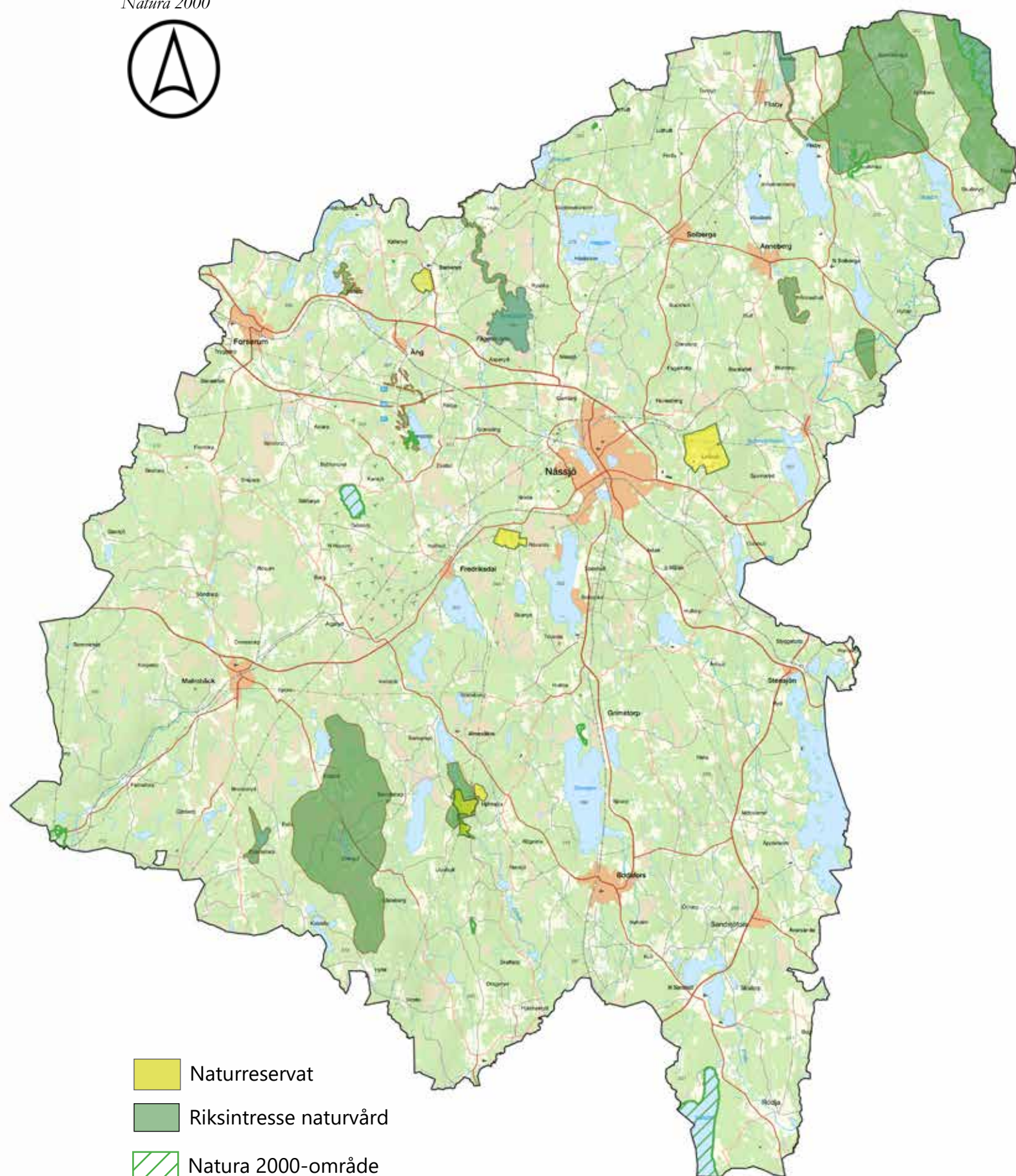
Miljökvalitetsnormer för luft

Kommunen ska fortsätta med mätningar i Nässjö stad av de ämnen som omfattas av miljökvalitetsnormerna. Miljökvalitetsnormer för luft ska även aktivt beaktas i arbetet med framtagandet av detaljplaner samt i den följande plan- och byggprocessen.

Ställningstaganden

- Kommunen ska verka för att miljökvalitetsnormer för luft och vatten ska följas och att de följs upp.

KARTA 36: Riksintresse för naturvård samt
Natura 2000

GRÖN INFRASTRUKTUR

På senare tid har landskapet blivit mer och mer likformigt där en historiskt stor variation har ersatts med vidsträckta och likformiga skogsområden och åkermarker. Denna utveckling får till följd att många arters livsmiljö helt försvunnit eller har minskat i storlek på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden hotas. Ett problem är att de mindre områden som finns kvar sällan har någon livskraftig koppling mellan varandra vilket minskar dess motståndskraft mot förändringar. För att bevara och utveckla den biologiska mångfalden är det viktigt att det finns en stark koppling mellan dessa områden, denna koppling kallas ibland för grön infrastruktur.

Grön infrastruktur är ett ekologisk funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden och anlagda element som är utformade och brukas på ett sätt som bevarar och utvecklar den biologiska mångfalden. I en väl fungerande grön infrastruktur har arter möjligheter att sprida sig och använda miljöerna obehindrat. Genom att arbeta med grön infrastruktur främjas ekosystemens utveckling och även andra ekosystemtjänster som exempelvis miljöer för rekreation.

Karta 36 visar en sammanställning av områden för riksintresse för naturvård och Natura 2000-områden.

För att utveckla den gröna infrastrukturen är det viktigt att effekten av dessa avbrott minskas med hjälp av exempelvis parkstråk, ängsområden eller växtlighet med stor variation på allmänna platser. Ytterligare ett sätt att utveckla den gröna infrastrukturen är att i arbetet med fördjupade översiktsplaner för Nässjö och Forserum också inkludera en plan för grön- och blåinfrastruktur. Den blåa infrastrukturen utgörs i detta sammanhang av det system av dagvattenlösningar såväl öppna som slutna vilka minskar effekterna av skyfall och översvämningar. Detta kan med fördel kombinera med åtgärder för den gröna infrastrukturen med exempelvis växtbäddar för infiltration.

Ställningstaganden

- Frågan om grön och blå infrastruktur ska behandlas i samband med framtagandet kommunens naturvårdsprogram.
- Inför en ny detaljplan ska alltid behovet av grönska och oexploaterade ytor beaktas. Det är viktigt att i planering och bygglov säkerställa behovet av grönområden/friytor och gröna korridorer/ spridningsmöjligheter för växter och djur. Det bidrar till biologisk mångfald, estetiska/ upplevelsemässiga värden och ekosystemtjänster.
- Skolors tillgång till närliggande grönytor ska särskilt värnas.
- Kommunen ska verka för att de mål och åtgärder som finns i den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur uppfylls.

JORDBRUK

Med hänsyn till att Jönköpings län är ett animalieproducerande län så är både åkermarken och betesmarken av stort värde. Utan åkermarken har djuren inget foder under vinterhalvåret och utan betesmarken så har djuren ingen plats under de varmare månaderna.

I Jönköpings län består markanvändningen till cirka 12% av jordbruksmark med en majoritet av åkermark. Cirka 70% av markanvändningen i länet utgörs av skogsmark.

Jordbruket i kommunen står för både lokal produktion av mat och råvaror samt för ekosystemtjänster. Jordbruket är främst inriktat på animalieproduktion (mjölk, kött och ägg) och både viss livsmedelsförädling och förädling av skogsråvara sker i kommunen. Centralt för denna typ av jordbruk är tillgången till varierande marker och inte enbart sådan som är lämplig för odling. I Nässjö kommun är landskapet i stor utsträckning brutet med mindre områden av jordbruksmark. Ett samhälle med en lokal matförsörjning med diversifierad produktion är långsiktigt mer robust. Det är också angeläget att hålla landskapet öppet, därför bör småskaligt jordbruk och befintliga äng- och hagmarker främjas. Det är av nationell angelägenhet att jordbruket bibehålls och att Sverige blir mer självförsörjande.

Jordbruksmark ska i första hand inte tas i anspråk för bebyggelse, inte heller markområden som kan vara lämpliga för jordbruket i framtiden. Det är därför viktigt att säkerställa att områden som ligger i anslutning till befintlig jordbruksmark och som skulle kunna brukas för jordbruket inte tas i anspråk. I det fall detta föreslås ska nyttan med åtgärden jämföras mot nyttan av jordbruket.

Några aspekter som kan påverka markens brukningsvärde är:

Jordbruksmarkens storlek – de maskiner som brukar marken är generellt sätt anpassade efter åkermarkens storlek, därav är det bra om närliggande jordbruksmarker är ungefär lika stora

då mindre områden blir svårare att bruka med stora maskiner. Fastighetsgränser påverkar inte markens storlek.

Närhet till annan jordbruksmark – jordbruksmark som ligger i nära anslutning till annan jordbruksmark är generellt mer värdefull då förflyttningen mellan de båda markerna blir tidseffektiv och ekonomisk. Ju mindre en åkermark är desto viktigare är det att den ligger i nära anslutning till övrig mark.

Koppling mellan äng- och åkermark – dessa kopplingar kan förenkla transporten mellan olika områden

Både åkermark och betesmark är brukbar – hur marken brukas eller vad som odlas på jorden har ingen betydelse för brukningsvärdet. Det är dessutom oväsentligt om det är heltids- eller deltidjordbruk som pågår på marken.

Ställningstaganden

- Byggnation på jordbruksmark ska undvikas.
- Nyttan med exploatering ska vägas mot värdet av den odlingsbara jorden, betesmarken samt skogsnäringen.
- Nya byggnader ska i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig bebyggelse.
- Mark som föreslås tas i anspråk och som ligger i anslutning till jordbruksmark ska bedömas utifrån dess framtida potentiella brukningsvärde.

Följande kriterier ska beaktas i ärenden om bygglov eller förhandsbesked som innebär att jordbruksmark exploateras:

- Jordbruksmarkens värde på den aktuella platsen.
- Kan exploateringen tillgodoses på ett tillfredställande sätt med en alternativ placering.
- Kan den exploaterade jordbruksmarken ersättas/återskapas inom närområdet.

KLIMATANPASSNING

Jönköpings län går mot ett varmare, blötare och torrare klimat. Detta kommer i sin tur att bidra till större risker för översvämning, ras, skred och erosion. Hur stora konsekvenserna av klimatförändringarna blir, beror på arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser och hur anpassat samhället är för att klara av högre temperaturer, ökad nederbörd och stigande vattennivåer. Det är nödvändigt att kommunen och andra aktörer i samhället arbetar för att kunna anpassa våra samhällen till dagens och framtidens klimat. Och även om de stora problemen ofta ligger på ett globalt plan finns ofta lösningarna lokalt. Länsstyrelsen har den samordnande rollen att leda klimatanpassningsarbetet i länet och se till att kommunerna har möjlighet att arbeta med rätt underlag och få vägledning i frågor kring klimatanpassning. Kommunen har i sin tur i uppgift att säkerställa att ett varmare klimat inte påverkar samhället på ett skadligt sätt.

Länsstyrelsens klimatscenarier

Länsstyrelsen Jönköpings län har sammanställt prognoser för hur klimatet kan komma att förändras i framtiden. Dessa förändringar får en påverkan på hur vi kan leva i och utveckla Nässjö kommun. Grunden i länsstyrelsens analys är att det kommer bli varmare, blötare och torrare i framtiden.

Varmare

Enligt den klimatanalys som Länsstyrelsen i Jönköpings län tagit fram väntas medeltemperaturen i länet öka med 5 grader. Detta innebär att vi kommer få längre perioder med högre temperaturer än vi är vana vid. Högre temperaturer kommer framförallt att medföra en ökad risk för vattenbrist i kommunens vattentäkter. Det riskerar även bidra till en ökad dödlighet. Under perioden 1990–2013 har värmeböljor observerats under som längst fem dagar. Enligt klimatanalysen beräknas en värmebölja kunna pågå under 1½ -2 veckor eller längre i delar av kommunen.

Värmeböljor och en högre medeltemperatur skadar påtagligt samhället i vissa produktionskedjor som exempelvis jordbruket där vattenbrist också får

stora konsekvenser. Ett varmare klimat skapar också värmeöar, områden där den byggda miljön bidrar till koncentrerat högre temperaturer. Dessa områden kan utgöras av miljöer där en stor del är hårdgjord genom exempelvis asfalt eller bebyggelse. Genom att skapa möjlighet för växtlighet samt att överväga materialval och färg på byggnader kan vara sätt att minska värmeöeffekten och på så sätt bidra till en bättre miljö lokalt. Träd och växtlighet tar upp värme och ger skugga för en stor omgivning, det renar även luften som inte enbart blir varm av solljus utan även luftföroreningar från trafik, industri och människor.

Blötare

En annan konsekvens av att klimatet förändras är att när det väl regnar kommer det att regna mer än vad det gör idag. Perioder av kraftigt regn kommer att följas av perioder av torka. Konsekvenserna av att klimatet kommer att bli blötare är, enligt länsstyrelsens analys, en ökad översvämningssfrekvens särskilt i de områden som i dagsläget ligger lågt eller är översvämningssdrabbade.

Torrare

Det blötare klimatet som beskrivs ovan kommer att följas av perioder av torka. Konsekvenserna av dessa är, enligt länsstyrelsens analys, vattenbrist och en påverkan på ekosystemet. Torkan kommer också att göra det svårt för marken att ta upp det vatten som kommer under perioderna med kraftigt skyfall. Enligt SMHI:s klimatscenario kommer vattentillgången att minska i stora delar av södra Sverige. En förlängd växtsäsong leder till att växterna förbrukar mer vatten vilket tillsammans med en högre avdunstning från mark och vattendrag kommer att resultera i bristande vattentillgång.

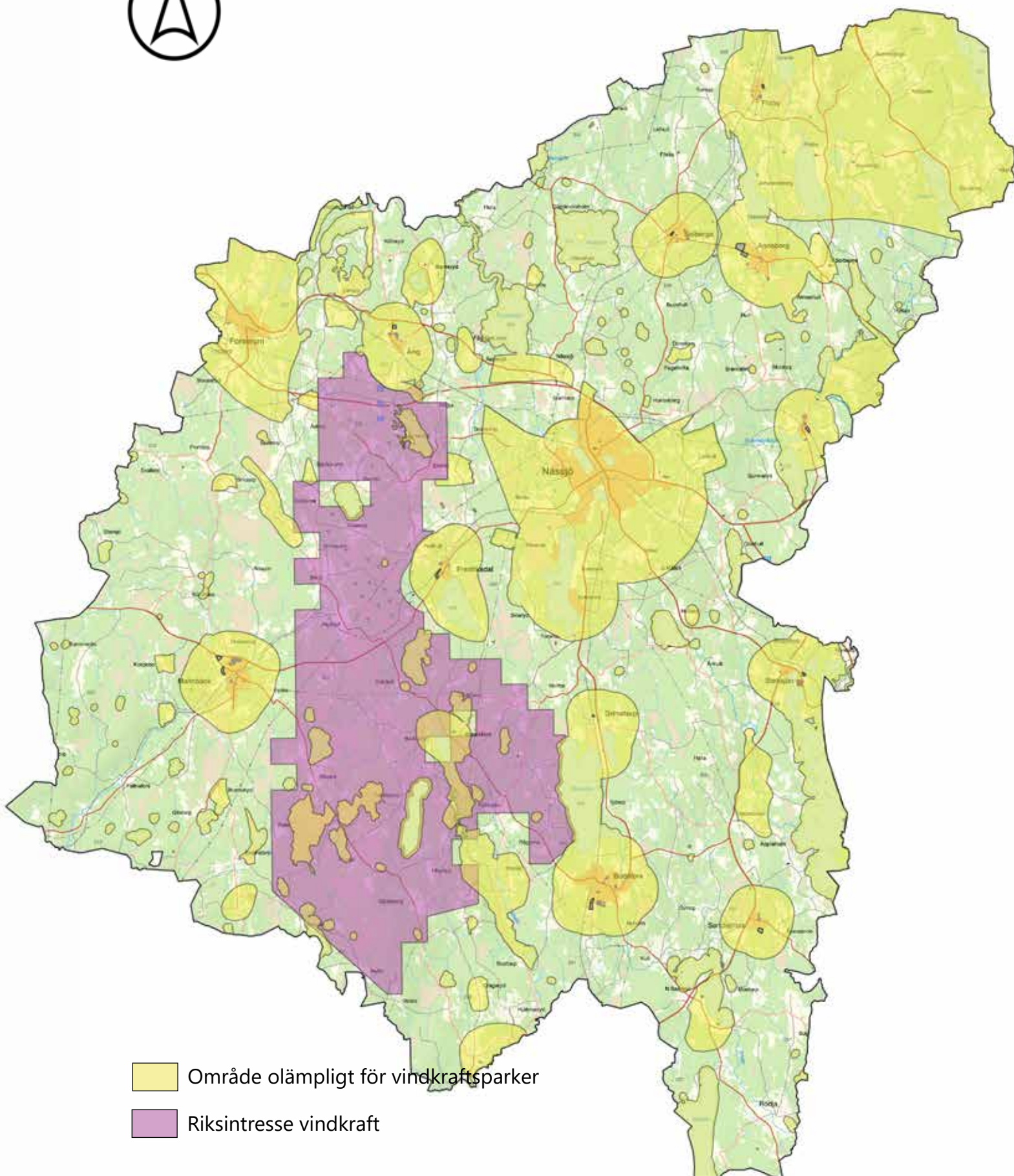
Förändringen kopplad till marktorkan förväntas vara störst i Skåne och i områden kring Vänern och Vättern. Torka i långa perioder påverkar både jord-, skogsbruk, ger lågt vatten och ökar risken för bränder. På grund av detta är det viktigt att säkerställa grundvattenåterförsel genom en långsiktigt hållbar dagvattenhantering vilken beskrivs i avsnittet om dagvatten.

Ställningstaganden

- Vid lokalisering av bebyggelse, ska hänsyn tas till respektive områdes framtida klimatförutsättningar enligt länsstyrelsens klimatscenario.
- Utemiljöer där grupper särskilt känsliga för effekter av värmeböljor (barn, sjuka och äldre) vistats ska till största del bestå av grönyta med träd eller annat som möjliggör skuggning.

FÖRNYELSEBAR ENERGI

Kommunen förordar användande av förnyelsebar energi före fossila och ändliga bränslen. All energianvändande verksamhet (bebyggelse, samhällsstruktur/ kommunikationer) som kommunen kan påverka, ska ta hänsyn till energihushållning som en viktig faktor. Jönköpings län har som mål att bli ett plusenergilän till 2045, frågan om produktion av förnybar energi är därför en aktuell fråga för dagens energiförsörjning såväl som för framtidens energiförsörjning. En energi- och klimatstrategi har tagits fram för Nässjö kommun. De riktlinjer som föreslås syftar till att minska energiförbrukningen och ställa om till förnybara energikällor. Dessa riktlinjer medverkar till att minska koldioxidutsläppen som är en av de växthusgaser som påverkar vårt klimat. En del i miljö- och klimatarbetet är att minska andelen privatbilism, eftersom denna är energikrävande. Genom att förtätningar av befintliga tätorter görs, så som framgår av riktlinjerna under tätorter, blir förutsättningarna för gång-, cykel- och kollektivtrafik bättre.

Vindkraft

Kommunen är i grunden positiv till utbyggnad av vindkraft då det är en hållbar och förnybar energikälla, som kan ersätta mindre hållbara alternativ. En vindkraftutbyggnad förbättrar dessutom förutsättningarna för en levande landsbygd genom att ge jord- och skogsbrukare ytterligare en inkomstmöjlighet och ger därmed indirekt en möjlighet till att bevara ett öppnare landskap.

Kommunen förordar en successiv utbyggnad av vindkraft. En utbyggnad ska främst ske inom de riksintresseområden för vindbruk som statliga Energimyndigheten i samråd med andra myndigheter har avgränsat. Enligt 3 kap. 8 § miljöbalken ska mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för energiproduktion så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. Avvägningarna i planen har dock inneburit att riksintressena för natur och kultur i de flesta fall har getts företräde framför riksintresset för vindbruk. Inom riksintesseområden för vindbruk ska i huvudsak vindkraftparker med större verk (minst 2 MW per verk) etableras. Området som finns utpekade som riksintresse för vindbruk ligger delvis inom Försvarmaktens stoppområde för höga objekt, vilket innebär att det finns begränsningar för hur höga (520 m.ö.h.) vindkraftverken kan vara, även inom riksintesseområdet.

I övriga kommunen som inte utgör riksintresse kan enstaka större vindkraftverk eller små grupper av verk lämplighetsprövas. Vindkraft kan i många fall påverka det enskilda intresset eftersom det medför risk för buller och påverkar landskapsbilden. Vid etableringar måste hänsyn tas till berörda bostäder och näringar, tätorters expansionsbehov och andra utvecklingsområden (till exempel LIS-områden) samt värdefulla och känsliga områden (landskapsbild, natur, kultur, låg störningsgrad med mera).

Inom ostörda områden, utpekade av Länsstyrelsen bör större vindkraftsanläggningar behandlas restriktivt. Kommunens tidigare vindbruksplan (antagen 2010) bedöms vara inaktuell och ersätts därför av denna översiktsplan.

Karta 37 på föregående sida anger områden utpekade som riksintresse för vindbruk samt de områden som inte anses lämpliga för vindkraftsetablering.

I Fallaområdet får endast fastmarksytor som inte påverkar närbelägna kärrmarker exploateras. Det är även viktigt att utreda konsekvenserna av en exploatering för områdets naturvärden. I de områden där vindkraftsetablering kan komma att påverka försvarets intressen ska dessa särskilt beaktas.

Som underlag för vilka områden som är lämpliga respektive mindre lämpliga för utbyggnad av vindkraft finns ett flertal faktorer. Områden som bedömts vara mindre lämpliga är exempelvis områden som ligger nära tätort eller annat tätbebyggt område, samt områden med höga natur- och kulturvärden.

Ställningstaganden

- Inom riksintresse för vindbruk bör ny bebyggelse för bostads- och fritidsändamål lokaliseras i närheten av befintlig bebyggelse, så att förutsättningarna att använda området för vindbruk inte påtagligt försvåras.

Solenergi

Solenergi kan användas på två sätt. Antingen genom solfångarpaneler för produktion av varmvatten eller via solceller för produktion av el. Fördelarna med solenergi är många. Solens energi är oändlig, fossilfri och förnybar. Dessutom är det svalare svenska klimatet passande för solenergi eftersom varmare temperaturer innebär att cellerna drabbas av energiläckage. Nässjö kommun arbetar i stor utsträckning med solenergi på de kommunala fastigheterna. För att få ut bästa förutsättningar för solenergi ska taket på en byggnad veta åt syd men även öst-väst vända tak lämpar sig bra för solenergi. I södra Sverige är den optimala lutningen på taket cirka 40 grader. Då solenergi har blivit allt mer lukrativt med sjunkande elpriser och flera aktörer på marknaden som köper och säljer el är solenergi ofta ett långsiktigt hållbart sätt att producera hushållsenergi samtidigt som det är bra för miljön.

Kommunen är generellt positiv till utbyggnad av all solenergi. I vissa fall måste avvägning mot andra intressen ske, till exempel omgivningspåverkan, natur- och kulturmiljövärden, jordbruksmark och Försvarmaktens intressen. Om större intresse för solcellsparker skulle uppkomma kan lämplig utbyggnad behöva utredas i fördjupning i form av tematiskt tillägg till översiktsplanen. Enstaka och mindre anläggningar kan prövas separat och frågan om bygglovspflicht och tillstånd avgörs i varje fall.

Gällande större anläggningar så som solcellsparker är kommunen i grunden positiv. En avvägning måste dock ske mot andra intressen i det aktuella området. Solcellsparker blir allt vanligare såväl i Sverige som i andra länder. För att en byggnation av en solcellspark ska vara möjlig finns det flera faktorer som måste stämma överens. Bland annat måste kapaciteten i anslutande elnät vara tillräcklig. Mark som är lämplig för byggnation av solcellsparker bör i första hand inte ha något annat användningsområde. Exempelvis skulle det kunna vara stora hårdgjorda ytor eller tak, mossar med mera.

Ställningstaganden

- Vid placering och utformning av byggnader ska förutsättningarna för solenergi beaktas.
- Vid lokalisering av solcellsparker ska platsens och markens olika värden tas i beaktande. Solcellsparker bör endast uppföras på mark som saknar andra möjliga användningsområden.

Småskalig vattenkraft

Vattenkraft är en viktig del i Sveriges energisystem. I Nässjö kommun finns endast småskalig vattenkraft. Det finns både dammar med kraftverk som är i drift och dammar utan kraftverk. Kommunen ser positivt på att åter ta en del dammar i bruk för kraftproduktion. Många dammar kan dock ha kulturhistoriska värden och många naturvärden är kopplade till vattendragen. En avvägning mot dessa intressen måste därför göras vid placering och utformning av vattenkraftverk. Anläggande av nya vattenkraftanläggningar är inte tillåtet i Emåns avrinningsområde. Vattenkraft samt vattenreglering eller vattenledning för kraftändamål får inte utföras i Emån med tillhörande käll- och biflöden.

Ställningstaganden

- Småskalig vattenkraft är positivt om den placeras och utformas med hänsyn till natur- och kulturvärden. I första hand bör befintliga dammar utnyttjas.
- Tåktverksamhet ska behandlas restriktivt med hänsyn till natur- och kulturvärden samt störningar och risker.
- Riksintresseområdena för ämnen och mineral ska skyddas mot annan exploatering.
- • Grus-, berg- och torvtäkter ska exploateras på ett sådant sätt att ett betryggande växt- och jordtäckande återställs/bibehålls som skydd över högsta grundvattennivån.

RISKER

Med risker menas oönskade händelser eller hot som kan inträffa mot människor, miljön eller våra egendomar. I samhället finns det olika typer av risker för såväl människors liv och hälsa som för miljön.

Exempel på riskfaktorer är: översvämningshotade områden, transportleder för farligt gods eller områden med anläggningar och verksamheter som innebär särskilda risker för omgivningen. Potentiella risker är en av många viktiga aspekter som måste vägas in i samhällsplaneringen.

I översiktsplanen ska kommunen redovisa de miljö och riskfaktorer till vilka hänsyn bör tas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden.

I samhällsplaneringen är det viktigt att hänsyn tas till riskobjekt (t.ex. industrier) och deras riskområden. I kommunen finns bland annat två Sevesoanläggningar (anläggning som hanterar större mängder farliga kemikalier), Karsbo och Krökesbo bergtäkter. En förbifart söder om Nässjö är en viktig åtgärd. Den skulle avlasta Nässjös centrala delar, samt minska sårbarheten för räddningstjänsten om en olycka skulle inträffa på Brogatan som gör tillgängligheten sämre att korsa Södra stambanan. Se figur 22.

Ställningstaganden

- Riskbilden skall belysas tidigt i planärenden.
- Varje nyetablering skall prövas utifrån befintliga och framtida risker. Nyetablering av daghem, skola, äldrevård och liknande inom områden med förhöjda risker bör inte tillkomma.
- Lokalisering av verksamhet som innebär risk för omgivningen måste ske med hänsyn till befintlig infrastruktur och omgivande verksamheter.

Transport av farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som på grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Länsstyrelsen har pekat ut rekommenderade vägar för farligt gods. Transport av farligt gods sker även på järnväg. Länsstyrelsen i Hallands län har tagit fram rekommendationer om lämpligt avstånd för olika typer av bebyggelse i närheten av farligt gods-led som exempelvis tätort, småhusbebyggelse, kontor och industri. En fast gräns vid riskanalys för riskutredningsavståndet är 150 meter från gällande transportled. Vid bygglovsprövning och detaljplaneläggning i områden som ligger inom 150 meter från transportled för farligt gods bör rekommendationerna från riskanalysen tillämpas.

Ställningstaganden

- Särskild hänsyn ska tas till risker med transport av farligt gods vid lokalisering av bebyggelse. Inom 150 meter från transportled för farligt gods bör risksituationen bedömas vid planering av ny bebyggelse samt i de flesta fall vid ändring av markanvändningen.

Buller

Buller är den miljöstörning som berör flest människor i vårt land. Forskning visar att buller påverkar människors hälsa och att denna påverkan ofta underskattas.

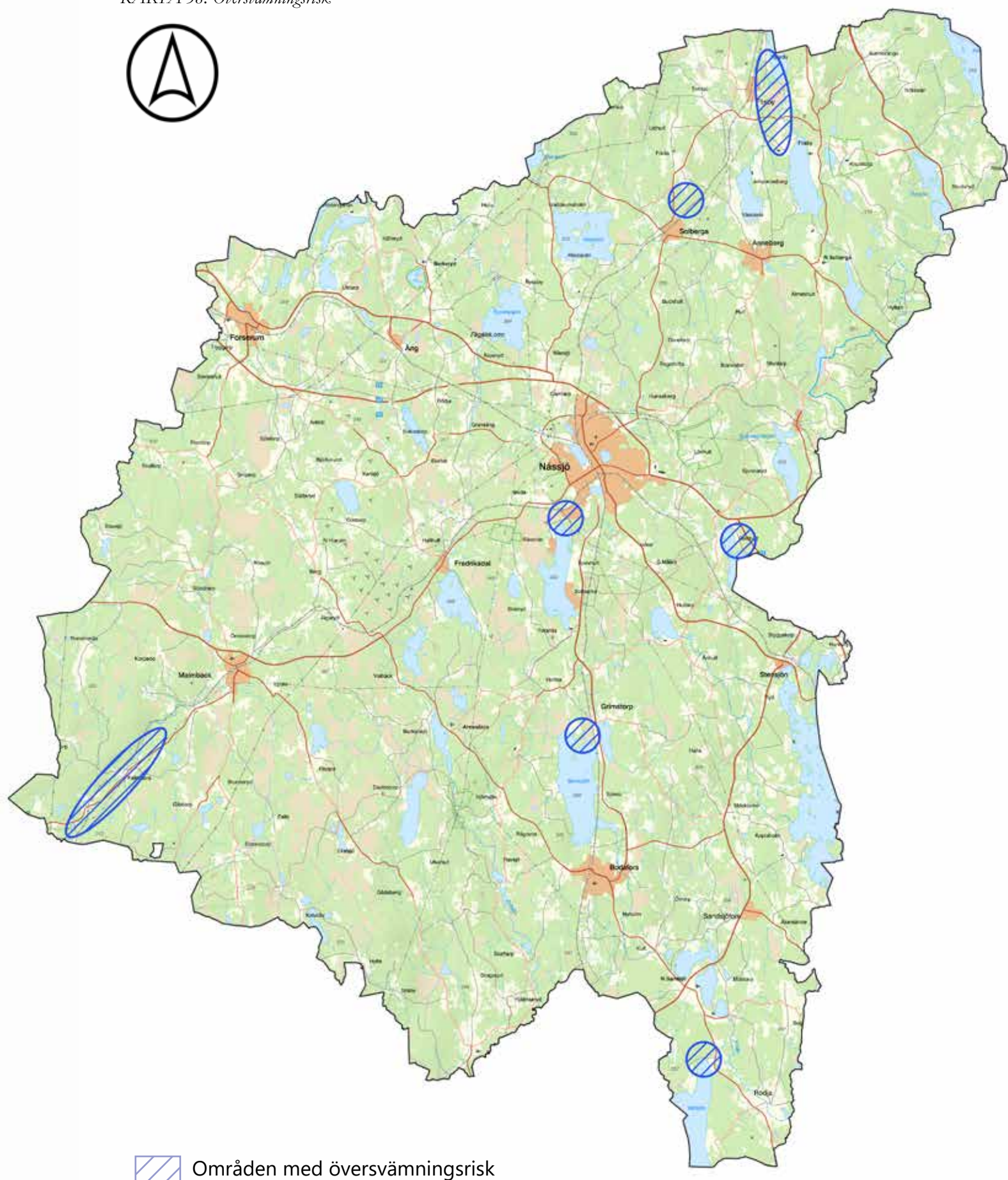
För buller gäller de riktvärden, riktlinjer och allmänna råd som bland annat riksdagen, naturvårdsverket samt Socialstyrelsen har tagit fram. Trafikverket har huvudansvar för bulleremissioner från järnvägsnätet och allmänna vägar som påverkar bebyggelse. Kommunen är ansvarig för buller från det kommunala vägnätet som påverkar bebyggelse.

I samband med ny bebyggelse är kommunen ansvarig för att prova lämpligheten med hänsyn till buller i detaljplaner och bygglov. Utgångspunkten är att de riktvärden som finns för buller ska uppfyllas och en så god ljudmiljö som möjligt eftersträvas. I vissa fall kan det finnas anledning att frånga riktvärdena. Åtgärder bör vid sådana fall ske både inom bebyggelseområdet och om möjligt i trafiksystemet för att uppnå en så god ljudmiljö som möjligt. Bullerplank, tyst sida och sänkning av hastigheter är exempel på åtgärder. I samband med etablering av nya bostäder måste hänsyn tas även till andra bullerkällor än vägar och järnvägar bland annat industribuller, motorbanor och skjutbanor.

Ställningstaganden

- Kommunen ska vid bygglovgivning och detaljplanering bevaka att gällande riktvärden för buller uppfylls.

KARTA 38: Översvämningsrisk

Ras, skred och erosion

Förekomsten av ras och skred beror på ett antal olika faktorer, bland annat vilken belastning som finns på jorden i en slänt samt jordens hållfasthet. Erosion, klimatförändringar och mänskliga ingrepp i skredkänsliga områden är något som drastiskt ökar risken

för förekomsten av ras och skred. Områden där risken för ras och skred är som högst ligger ofta i anslutning till sjöar eller vattendrag, det är också i dessa områden som erosionen är mest påtaglig. I branta markpartier som utgörs av friktionsmaterial eller berg finns det även en risk för att blocknedfall och ras förekommer. Det är därför viktigt att risker för ras och skred grundligt utreds i samband med byggnation och i synnerhet inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Frågan är viktigt att beakta genom hela plan- och byggprocessen.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) bistår med information om stränders eroderbarhet baserat på den jordart som finns runt stranden. Det är viktigt att ny bebyggelse samt befintlig bebyggelse inte påtagligt ökar risken för erosion ut med dessa stränder utan att hänsyn tas vid dessa stränder. De sjöar och vattendrag som har störst problem med jordarters med potentiellt hög eroderbarhet är:

- Toftaån (mellan Havsjö och Bringetofta)
- Malmbäcksån
- Sandsjön och Uppsjön
- Södra delen av Nömmen
- Lillesjön i Grimstorp
- Almesåkrasjön
- Gissshultasjön
- Vässledasjön

Översvämning

Nässjö kommun är endast i mindre omfattning drabbat av översvämningar, *se karta 38*. I en framtid med ett förändrat klimat där översvämningar kommer bli allt vanligare är det dock viktigt att ta hänsyn till översvämningens riskerna vid nybyggnation. Som ett underlag har analys gjorts av vilka lågpunkter som finns i kommunens olika tätorter, vilka redovisas i planeringsunderlaget.

Dessa lågpunkter kan väntas ansamla större mängder vatten vid en ökad nederbörd, det är viktigt att dessa områden byggs så att naturlig avrinning kan ske bort från området. Det är viktigt att områdena inte hårdgörs i alltför stor utsträckning samt att belastningen från omgivande områden inte ökar.

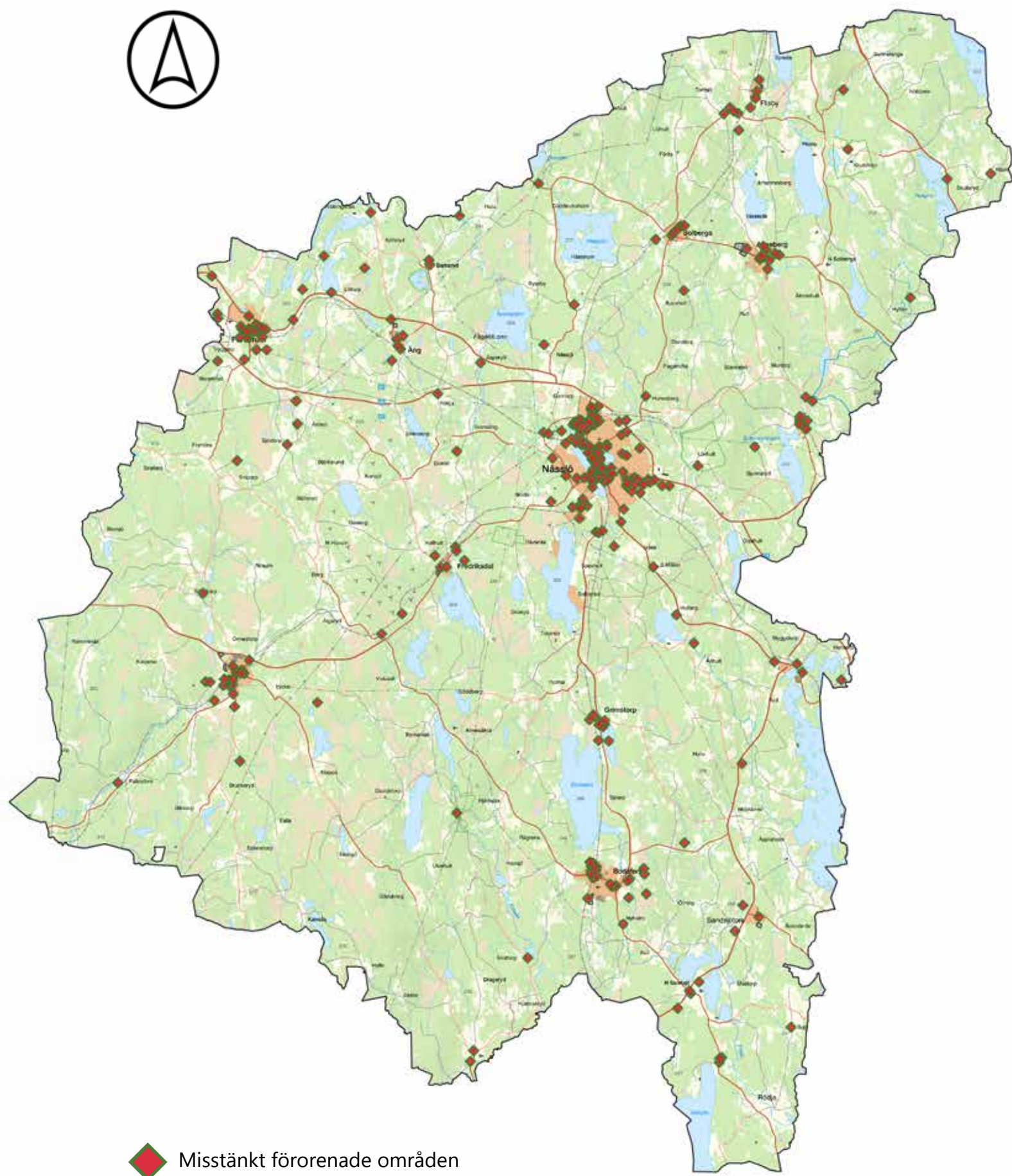
Vid ett framtida klimat i Sverige med stigande temperaturer och förändrade nederbördsmönster är det få verksamheter som kommer att bli helt opåverkade. Risken för översvämning och ras ökar på många håll i landet och det är viktigt att åtgärder vidtas nu, för bebyggelse, vägar, järnvägar, el-, telenät och VA-system.

Hänsyn måste därav tas till klimatförändringarna i den fysiska planeringen så att inte ytterligare risker byggs in i samhället. Nässjö Affärsverk arbetar med åtgärder för de problem som uppstår med bland annat dagvatten vid extrema regn.

Ställningstaganden

- Kommunen ska alltid vid bygglovgivning och detaljplaneläggning ta hänsyn till risk för översvämning vad gäller byggnadsplacering, höjdläge och byggteknik samt tomtplatsens och tillfartsvägens egenskaper.
- Särskild uppmärksamhet ska gälla inom de på karta redovisade områdena som återfinns i planeringsunderlaget samt de sjöar som påvisar risk för hög eroderbarhet.
- Inom de på kartan utpekade områden ska restriktivitet råda vid detaljplaneläggning och bygglovsprövning.

KARTA 39: Förorenade områden

Förorenade områden

Förorenad mark uppstår genom att industriverksamheter och andra miljöfarliga aktiviteter har lämnat efter sig föroreningar. Det gäller föroreningar som ofta behöver saneras för att inte bli ett hot mot människors hälsa eller miljön. I Nässjö kommun finns fler än 300 misstänkt förorenade områden, det vill säga områden där verksamheter som kan ha lämnat föroreningar efter sig, ligger eller har legat. I tre av dessa områden pågår arbete med sanering.

Före detta impregneringsanläggningen i Ormaryd, före detta gasverket i Nässjö samt Västerhaga 3. I Äng finns ett område som är i behov av sanering där tidigare glasbruk har funnits.

I och omkring områden med identifierad förorenad mark finns risk att områden där den förorenade marken identifierats blir större, dels genom att föroreningen kan vara flyktig i sin karaktär och följa med grundvattnet och förorena större områden, dels kan andra mer oväntade händelser inträffa som exempelvis översvämning vilket kan ta med föroreningar ut mot andra system från bland annat industrier. Framtida klimatförändringar utgör en riskfaktor då det kan leda till att föroreningar sprids lättare i samband med olika typer av extremväder. Det är därför viktigt att tidigt avgränsa föroreningen och tidigt påbörja arbetet med saneringen av denna. Samhällsplaneringskontoret och Länsstyrelsen arbetar med klassning och sanering av olika förorenade områden, något som bör fortsätta för att minska risken för föroreningar att spridas.

Deponier

I en kommun kan det finnas både kommunala deponier, industrideponier och mindre väl kända områden där avfall tippats över tid och givit upphov till deponier med relativt oklart innehåll. Förekomst av deponier kan ha stor inverkan på om och var det är lämpligt med nybyggnation. Åtgärder kan även behöva vidtas ur säkerhetssynpunkt, för den händelse deponier finns i anslutning till befintlig bebyggelse. Om ett deponiområde blir aktuellt för exploatering och bostadsbyggande är det särskilt angeläget att från start grundligt utreda vilken typ av deponi det är, hur de platsspecifika förhållandena ser ut och vilka åtgärder som krävs för att undvika framtida olyckstillbud, såsom explosioner (metangas), samt sättningar och instabilitet i marken. En ökad belastning på jordar med låg stabilitet kan orsaka skred.

För att minska spridningen av föroreningar kan exempelvis utdikning ske av områden som identifierats som förorenade.

En inventering enligt MIFO fas 1 av nedlagda deponier i kommunen har gjorts. I inventeringen har 17 olika deponier med kommunal tillsyn identifierats, flera kan finnas utan att vetskap om dessa finns.

Tekniska serviceförvaltningen har sedan 2015 en handlingsplan för hantering av nedlagda deponier, vilken syftar till att risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda deponier ska minska.

Ställningstaganden

- Kommunen ska verka för att de av länsstyrelsen prioriterade förorenade områdena ska undersökas vidare och att lämpliga åtgärder ska vidtas.

Ställningstaganden

- Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda deponier ska minska.

Radon

Radon i byggnader härstammar från byggnadsmaterial, marken under byggnaden eller via hushållsvattnet från borrade brunnar. Radon är en ädelgas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller.

Radongasen sönderfaller i sin tur i så kallade radondöttrar. I luften är det dessa radondöttrar som är skadliga vid inandning och som på sikt kan ge upphov till lungcancer. Markradon ingår i olika utsträckning i olika

bergarter och jordarter. Sandig morän som är den vanligaste jordarten i kommun har en mer begränsad genomsläpplighet för transport av jordluft vilket i sin tur innebär att moräner i normala fall inte bedöms vara högriskjordarter för markradon. Vid bygglovsprövning bör kommunen arbeta för att gränsvärden för inomhusluft inte överskrids. Riktvärdet för radon i inomhusluften är 200 Bq/m³ och finns beskrivet i Boverkets byggregler, BBR. Tekniska detaljer som verkar för att nå gränsvärdet för radon bör alltid genomföras vid nybyggnation då massor inte givet måste komma från den aktuella platsen. Tekniska detaljer kan vara att en radontät grund används vid nybyggnation med hjälp av radonslangar för att säkerställa att gränsvärdet hålls.

Ställningstaganden

- Byggnation i högriskområden för markradon ska i möjligaste mån undvikas.
- Vid bygglovsprövning bör kommunen arbeta för att riktvärdet för radon i inomhusluft inte överskrids.

Elektriska magnetfält

De av människan skapade magnetfälten uppkommer överallt där elektrisk ström finns, det vill säga utmed kraftledningar, kring transformatorstationer, maskiner i industri och hushåll. Magnetfält i bostäder och daghem belägna långt ifrån kraftledningar är i allmänhet mycket låga.

Medianvärdet för bostäder och daghem i större städer är cirka 0,1 μ T (mikrotesla).

I mindre städer och på landsbygden är värdena ungefär hälften. I storstadsområden har cirka 10% av bostäderna minst ett rum med magnetfält över 0,2 μ T.

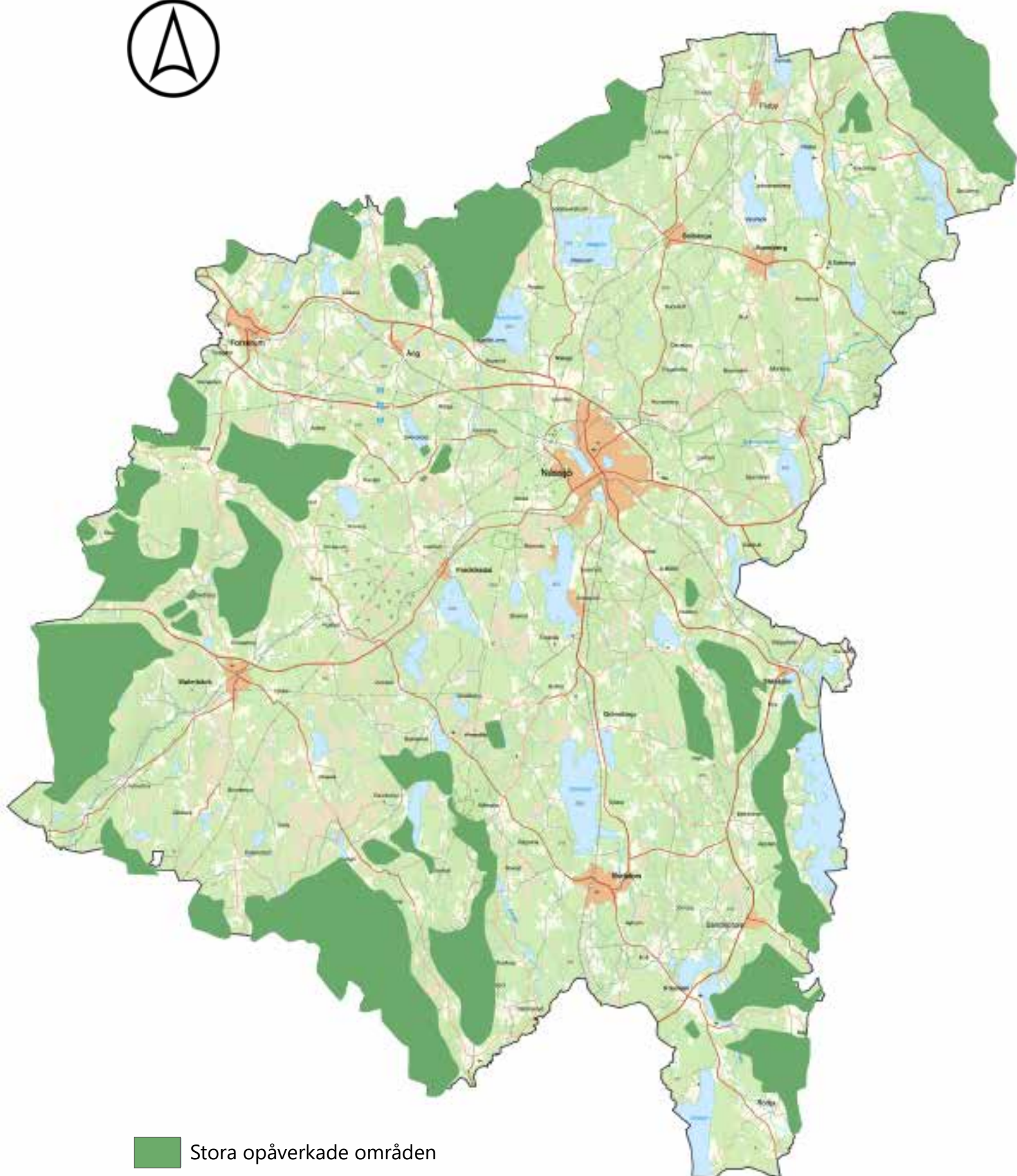
Nära kraftledningar och transformatorstationer är magnetfälten högre. Mitt under en kraftledning kan det vara ungefär 10 μ T. Man beräknar att cirka 0,5 % av bostadsbeståndet har magnetfält över 0,2 μ T på grund av närheten till elektriska ledningar av olika typer.

Mätningar har gjorts för ett stort antal yrkeskategorier på deras arbetsplatser. Medianvärdet för dessa var 0,2 μ T. Det högsta uppmätta dagsmedelvärdet, 1,1 μ T, uppmättes för yrkesgruppen svetsare. Vid prövning av bygglov och annan verksamhet ska hänsyn tas till dels skyddsavstånd för fallande kraftledning/stolpe, dels skydd för skador på ledning (se STEV-FS 1988:1).

Ställningstaganden

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer. Vid nyexploatering bör av försiktighetsskäl nivån 0,4 mikrotesla inte stadigvarande överskridas.
- Kommunen förordar att elledningar grävs ner där så är möjligt. Både för att det ger mindre magnetfält och för att markåtgången är mindre. Elledningar bör samlokaliseras där så är möjligt. Dialog med ledningsägare ska genomföras för att utreda möjligheterna till eventuell nedgrävning.

KARTA 40: Ostörda områden

Ostörda områden

I Nässjö kommun finns ett antal områden som bedöms vara så kallade ostörda områden, *se karta 40*. Det är Länsstyrelsen som har gjort en utredning kring vilka områden som bedöms vara ostörda baserat på exempelvis skjutbanor, flygfält, vindkraftsanläggningar, större industrier, vägar och järnvägar. Inom dessa områden bör mobilmaster eller annan verksamhet eller byggnad som bedöms påverka störningsgraden i området uppföras eller byggas ut i lägre omfattning än i andra områden.

Ställningstaganden

- Omgivningsstörande verksamheter bör undvikas inom ostörda områden (*se karta 40*).

TEKNISK INFRASTRUKTUR

Avfall

Alla landets kommuner ska ha en avfallsplan där ansvar och praktiska detaljer fördelas inom kommunen. Nässjö kommun har en avfallsplan som revideras 2023. En samverkan kring avfall finns mellan Nässjö, Eksjö och Aneby kommuner, där samverkan ska ske kring hämtning av hushållsavfall. Från och med 2024 tar Sveriges kommuner över ansvaret för att samla in förpackningsavfall från hushållen, den så kallade fastighetsnära insamlingen (FNI), ska genomföras senast 2027.

Ställningstaganden

- Ny bebyggelse i närheten av Boda avfallsanläggning ska lokaliseras med hänsyn till de skyddsavstånd som behövs mellan verksamheten och till exempel bostäder.

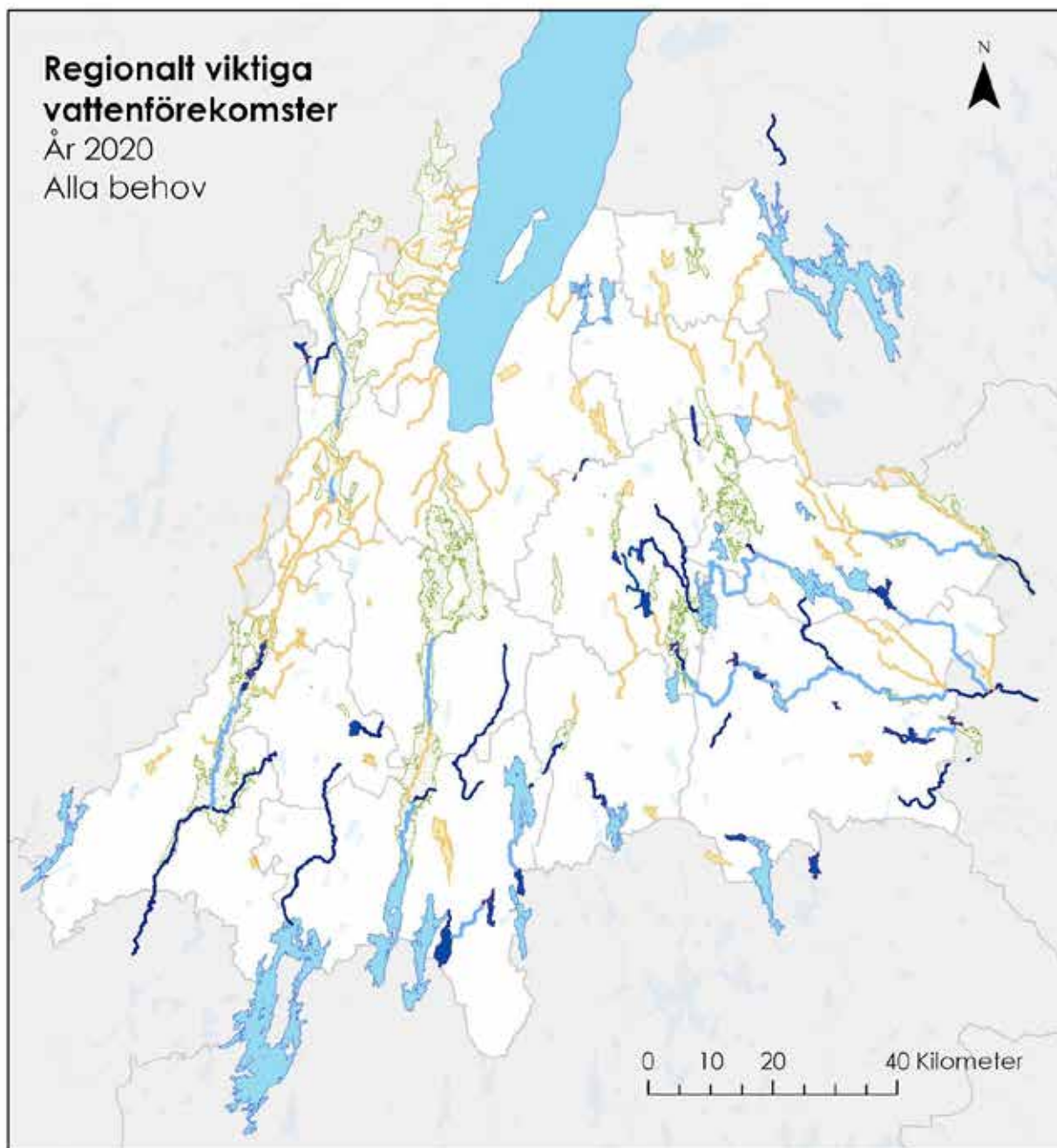
Bredbandsutbyggnad

År 2021 hade 89% av hushållen i kommunen tillgång till bredband med en hastighet på 100 mb/s. Kommunen söker även statliga bidrag för att slutföra bredbandsutbyggnaden på landsbygden. En ny bredbandsstrategi var vid framskrivandet av översiktsplanen under framtagande.

Med dagens samhällsutveckling där mer och mer funktioner sker digitalt är tillgången till ett snabbt bredband en demokratifråga. Det är därför viktigt att kommunen verkar för en fortsatt utbyggnad av bredbandsnätet med stort fokus på landsbygden. Bredband möjliggör och underlättar det egna företagandet, distansarbete och kan på sikt bidra till en levande landsbygd.

Ställningstaganden

- Nässjö kommun ska verka för att alla kommunmedborgare ska ha tillgång till fiber.

Kategori 1-3,
både bortledning och In-situ*

— Vattendrag
Sjöar

Kategori 3, In-situ*

— Vattendrag
Sjöar

*vatten med behov att finnas i viss mängd på plats

Kategori 1+2, enbart bortledning

— Vattendrag
Sjöar
Grundvatten

Administrativ gräns

Kommungränser
Länsgräns

KARTA 41: Regionalt viktiga vattenförekomster (Regional vattenförsörjningsplan för Jönköpings län, 2021)

VATTENANVÄNDNING

Vattenförsörjning och vattenhushållning

En robust vattenförsörjning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna säkerställa ett långsiktigt och hållbart samhällsbyggande. Prognoser för framtida klimatförändringar visar att det med stor sannolikhet kommer att bli vanligare med vattenbrist i framtiden, särskilt under sommarhalvåret. Under de torra månaderna under sommarhalvåret förekommer redan i dagsläget rekommendationer om att kommunens invånare ska vara sparsamma med sin vattenanvändning. I vissa fall behöver även bevattningsförbud införas för att tillse att det finns tillräckligt med dricksvatten för att försörja kommunens invånare. I ett framtida varmare klimat med längre torrperioder är det sannolikt att den typen av begränsningar kommer att behöva tas till med tätare intervall och under en längre tid av året. Det är därför viktigt att vattenresurser säkerställs och att nyttjandet av dessa resurser planeras i god tid och för en lång tid framöver.

Nässjö kommun har med sitt läge längst upp på det småländska höglandet flera utmaningar när det kommer till att hantera vattenförsörjningen till kommunens alla orter. I kommunen finns ett antal skyddsvärda vattenförekomster där en del av dem är avgörande för vattenförsörjningen i nuläget och där en del av dem också är viktiga för den framtida vattenförsörjningen, det är därför viktigt att skyddsvärdet hos dessa vattenförekomster tas i beaktande. Nässjö Affärsverk (NAV) arbetar genom olika åtgärder med att säkerställa både kvalitet och kvantitet gällande hela VA-systemet samt för att förebygga sårbarheter i systemet.

Möjligheten till vattenförsörjning är också det som ytterst sätter ramarna för på vilket sätt och i vilken omfattning som kommunen kan utvecklas och växa. Med nuvarande vattenkonsumtion i förhållande till länets beräknade befolkningsökning bedöms det totala behovet av vattenuttag år 2050 vara 61 miljoner m³ vilket motsvarar en ökning med cirka 35% jämfört med 2020 års nivå. Det ökade vattenbehovet sammanfaller med att vattentillgången periodvis bedöms minska, vilket förstärker vikten av en långsiktig planering av vattenförsörjningen.

Den regionala vattenförsörjningsplanen för Jönköpings pekas åtta risker ut för den framtida vattenförsörjningen, riskerna har grupperats enligt följande:

- Klimat
- Brister i övervakning
- Administrativa aspekter
- Bristande robusthet i VA-ledningssystem
- Negativ påverkan från verksamheter
- Antagonistiska hot, avsiktligt sabotage och informationssäkerhet
- Enskilt vatten

För att motverka dessa risker listas i den regionala vattenförsörjningsplanen även ett antal möjliga åtgärder som riktar sig till såväl verksamhetsutövare och myndigheter som till privatpersoner. Huvuddelen av dessa åtgärdsförslag är gemensamma med åtgärdsprogram inom miljömål, klimatanpassning och vattenförsörjning. Genomförande av åtgärder inom andra områden kan därav också vara behjälpliga i att verka för en tryggad vattenförsörjning.

Vattenskyddsområden och viktiga vattenresurser

I kommunen finns ett antal vattenskyddsområde och viktiga vattenresurser som behöver tas hänsyn till bland annat i samband med planering i anslutning till dessa områden. Dessa vattenförekomster bedöms enligt den regionala vattenförsörjningsplanen också vara viktiga för den regionala vattenförsörjningen.

För ytvatten pekas följande sjöar ut som viktiga för vattenförsörjningen:

- Nömmen
- Storesjön
- Spexhultasjön
- Storsjön-Hämtgölen-Skärsjön

För grundvatten har följande förekomster pekats ut:

- Sunneränga
- Sandsjöåsen

Karta 41 på sidan 116 är hämtad från den regionala Vattenförsörjningsplanen för Jönköpings län och illustrerar regionalt viktiga vattenförekomster år 2050.

Dagvatten

Dagvattenhantering och planering av omhändertagande av dagvatten är en viktig del i kommunens miljö- och samhällsbyggnadsarbete. Genom en väl genomtänkt dagvattenhantering kan den byggda miljön göras mer säker mot översvämningar och estetiskt tilltalande. Dagvattenfrågan ska vara en del i en långsiktigt planerad grön- och blåstruktur. Lokalt omhändertagande av dagvatten ska tillämpas där det är möjligt och tillförseln av föroreningar till dagvattensystemen ska begränsas. Några nya direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske. Vid nyexploatering ska det första alternativet vara att lokalt omhänderta dagvattnet genom återföring till grundvattnet via infiltration eller via översilningsmark och därmed överföring till grund- och ytvatten (samma avrinningsområde).

Vid planering av nya områden bör tillräckliga ytor avsättas för dagvattenhantering. I samband med arbetet med fördjupade översiktsplaner bör en plan för utvecklingen av den gröna- och blå infrastrukturen tas fram.

Riktlinjer och åtgärder gällande enskilt avlopp behandlas i kommunens vatten- och avloppsplan, antagen 2019. Vid planläggning av nya områden utreds en modern, miljömässigt hållbar och funktionell dagvattenhantering utifrån områdets förutsättningar och vatten- och avloppspolicyn. Utgångspunkten är alltid lokalt omhändertagande/fördröjning/rening. I befintliga planlagda områden (vid nybyggnad, förändringar av anläggningar, vägar etcetera) utreds dagvattensituationen och lämpliga åtgärder vidtas av respektive ansvarig (Nässjö kommun/Nässjö affärsverk/ fastighetsägaren).

Ställningstaganden

- I alla delar av samhällsbyggandet, ska lämplig dagvattenhantering tas upp och utredas.
- Inför en ny detaljplan ska alltid behovet av särskild dagvattenutredning och skyfallskartering analyseras.
- Dagvattenfrågorna ska hanteras så att översvämningsrisker och föroreningsrisker minskas. Planering ska ske med hänsyn till ökade flöden med anledning av förändrat klimat.
- Vid försäljning av mark för större exploateringsåtgärder ska behovet av ytor för dagvattenhantering beaktas.
- Några nya direktutsläpp av dagvatten till recipient får inte ske.
- Vid nyexploatering ska det första alternativet vara att lokalt omhänderta dagvattnet nära området. Det ska eftersträvas att omgivningspåverkan från området inte ökar nämnvärt genom exploateringen.
- Vid planering av nya områden ska tillräckliga ytor avsättas för dagvattenhantering och andel hårdgjord yta/exploateringsgrad ska anpassas efter dagvattenförutsättningarna och risker i samband med skyfall.
- Dagvattensystemen ska utformas så att så stor del av föroreningarna som möjligt kan avskiljas under vattnets väg till recipient.
- Dagvatten ska användas som en resurs i tätorternas utveckling. Dagvattenanläggningar bör utformas så att biologiska, estetiska och sociala värden främjas.
- Vid byggnation i anslutning till sjöar som i den regionala vattenförsörjningsplanen pekats ut som regionalt viktiga vattenresurser ska hänsyn tas till bebyggelsens inverkan på vattenförekomsten.

NÄSSJÖ KOMMUN

571 80 Nässjö

0380-51 80 00 (växel)

0731-23 21 60 (sms)

samhallsplaneringskontoret@nassjo.se

www.nassjo.se

**NÄSSJÖ
KOMMUN**

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 161****Remiss - Förslag om förändring av den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö till allmän färjeled**

Diarienummer: RJL 2022/2790

Beslut

Presidiet föreslår nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänna föreliggande yttrande som svar till Trafikverket.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag.

Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2022-11-23
- Förslag till yttrande daterad 2022-12-14

Beslutet skickas till

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Förslag om ändring av den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö till allmän färjeled

Förslag till beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänner föreliggande yttrande som svar till Trafikverket.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag.

Information i ärendet

Jönköpings kommun har enligt skrivelse daterad 2021-04-15, ansökt om ett statligt övertagande av färjeleden mellan Gränna och Visingsö.

Även 2006 ansökte Jönköpings kommun om ett statligt övertagande av färjeleden. 2014 beslutade Trafikverket att färjeleden fortsatt skulle vara enskild färjeled. Beslutet överklagades av kommunen och regeringen avslog överklagan 2016. Då vägnätet på Visingsö och kriterierna för vilka vägar som ska utgöra allmänna vägar inte har förändrats sedan regeringens beslut överlämnade Trafikverket Region Syd ärendet till Länsstyrelsen. Länsstyrelsens bedömning och svar till väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Syd 2022-03-17, var att väghållningsmyndigheten behöver utreda frågan på nytt och samla in fakta och synpunkter från allmänheten

Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2022-11-23
- Förslag till yttrande daterad 2022-12-14

Beslut skickas till

Trafikverket

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Anna Olsson
Sektionschef

Trafikverket

Förslag om förändring av den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö till allmän färjeled

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag

Sammanfattning

Region Jönköpings län har förståelse för de olika argument som finns för att färjeleden ska vara allmän respektive enskild.

Enligt utredningen uppfyller färjeleden kriterier för att vara allmän men Trafikverket gör ändå bedömningen att färjeleden bör vara enskild då man befarar konsekvenser bland annat för vägnätet på Visingsö som kan medföra ökade kostnader. Trafikverkets förslag att inte göra någon förändring i huvudmannaskap tycks baseras på en rädsla att tillåta utveckling på Visingsö och därför bevara dagens situation.

Region Jönköpings län ser det som bekymmersamt att denna konservativa och utvecklingsfrånvända inställning väger tyngs i Trafikverkets ställningstagande.

Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län anser att färjeleden är av allmänt intresse och att det därmed inte är rimligt att en enskild kommun ska bära en del av kostnaden för att upprätthålla trafiken.

Om staten bedömer att färjeleden även fortsättningsvis skall vara enskild bör kommunen kompenseras för alla kostnader fullt ut.

Region Jönköpings län anser att ställningstagandet bör balanseras med en bedömning av vad fler besökare och invånare på Visingsö ger för effekter utifrån fler aspekter än transportsystemets kapacitet. Fler invånare genererar mer trafik men skapar även underlag för kommersiell och offentlig service och på samma sätt ger fler besökare intäkter till besöksnäringen vilket skapar arbetstillfällen.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Marcus Eskdahl
Ordförande nämnd för Trafik,
Infrastruktur och Miljö

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Förslag om förändring av den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö till allmän färjeled, Jönköpings kommun, Jönköpings län

Väghållningsmyndigheten Trafikverket Region Syds förslag

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Syd, föreslår att färjeleden mellan Gränna och Visingsö även i fortsättningen ska vara enskild.

Bakgrund

Jönköpings kommun har enligt skrivelse daterad 2021-04-15, ansökt om ett statligt övertagande av färjeleden mellan Gränna och Visingsö.

Även 2006 ansökte Jönköpings kommun om ett statligt övertagande av färjeleden. 2014 beslutade Trafikverket då på central nivå, Juridik och planprövning, att färjeleden fortsatt skulle vara enskild färjeled. Den sammanvägda bedömningen var att en allmän färjeled riskerar att medföra stora nackdelar för trafikintressenterna på Visingsö och skada på riksintressena på Visingsö. Beslutet överklagades av kommunen och regeringen avslog överklagan 2016 eftersom det inte framkommit några omständigheter som föranledde regeringen att ändra det överklagade beslutet.

Då vägnätet på Visingsö och kriterierna för vilka vägar som ska utgöra allmänna vägar inte har förändrats sedan regeringens beslut överlämnade Trafikverket Region Syd ärendet till Länsstyrelsen. Länsstyrelsens bedömning och svar till väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Syd 2022-03-17, var att väghållningsmyndigheten behöver utreda frågan på nytt och samla in fakta och synpunkter från allmänheten. En extern konsult har under sommarhalvåret utfört en trafikprognos som finns med som bilaga till denna utredning.

Lagstiftning

Enligt 21 § väglagen får en enskild väg förändras till allmän, om vägen "behövs för allmän samfärdsl eller annars är av synnerlig betydelse för det allmänna".

Syftet med allmänna statliga vägar

Det huvudsakliga syftet med allmänna statliga vägar är att förbinda olika målpunkter/orter med varandra. Förbindelsebehovet är det övergripande kriteriet och sådana vägar ska därför normalt vara allmänna, om inte vägnätet är tillräckligt tätt ändå. Trafiken längs en förbindelseled får inte heller vara alltför ringa. Utfartsvägar är normalt enskilda och kräver starkare skäl för att förändras eller vara allmänna.

"Behövs för allmän samfärdsl" är samma krav som för att bygga en ny allmän väg enligt väglagen. Lagstiftningens utgångspunkt är att det inte ska vara lägre krav för att förändra en enskild väg till allmän än för att bygga en helt ny statlig väg enligt väglagen. Anledningen är bland annat att vägrätt uppstår på vägmarken vid en förändring till allmän väg, precis som när en vägplan fastställs.

Skrivelsen om "synnerlig betydelse för det allmänna" kom främst till för att möjliggöra att vägar som behövdes för totalförsvaret skulle kunna vara allmänna, även om de inte behövdes för allmän samfärdsl.

Beskrivning och fakta om färjeleden

Visingsöleden är en ca 6 km lång enskild färjeled mellan Gränna och Visingsö.

Jönköpings kommun ansvarar för driften av leden och den trafikeras på uppdrag av kommunen av Trafikverkets färjerederi. Färjeleden får statligt bidrag för 80 % av den totala driftskostnaden och leden är belagd med avgift för både resenärer och fordon. Avgifterna hanteras av Jönköpings kommun men regleras och justeras tillsammans med Trafikantrådet på Visingsö med målet att åstadkomma den bästa helheten både för de fast boende och för turister. Trafikantrådet är en sammansättning av fast boende på ön, näringslivet, Trafikverkets färjerederi, Jönköpings länstrafik och kommunen. För 2021 var de totala driftkostnaderna ca 66,6 miljoner kr, det statliga bidraget ca 53,4 miljoner kr och avgiftsintäkterna uppgick till ca 12,4 miljoner kronor.

Färjeleden trafikeras året runt av färjan M/s Braheborg som är den största färjan. Ebba Brahe trafikerar under sommartid samt vid vissa trafiktappar resterande delen av året. Christina Brahe är reservfärja och används enbart

vid reparation av någon av de två fasta färjorna. Överfarten tar ca 30 minuter och det finns två kajplatser i både Gränna och på Visingsö. Den praktiska kapaciteten under sommaren är ca 700 passagerare och 50 bilar per timme när två färjor körs. Den maximala kapaciteten för antalet bilar är något högre men på sommaren behövs ett par bilplatser på däck för den stora mängden cyklar som tas över till ön av cykelturister. Baserat på färjerederiets statistik ligger den genomsnittliga årsdygnstrafiken (ÅDT) för färjeleden år 2019 på 494 bilar per dygn.

I nuläget finns möjlighet att boka fordonsplats via ett bokningssystem på Jönköpings kommuns hemsida. Enligt kommunens hemsida måste bokade fordon vara på plats vid färjan minst 5 minuter före avgång. Det finns även förtur för vissa typer av transporter, exempelvis akut blåljusverksamhet.

På Visingsö finns allmänna inrättningar och riksintressen som är av intresse för allmänheten. Bl. a. finns det två kyrkor med tillhörande kyrkogårdar, ett kapell och flera slottsruiner och gravfält. Det finns flertalet näringsidkare på ön samt ett ungdomshem i Stigby som drivs av SiS (Statens Institutionsstyrelse). Visingsö är tillsammans med Gränna en av de största turistattraktionerna i Jönköpings kommun och har ca 100 000 turister årligen.

Huvudvägen (väg 999) på Visingsö som löper från norr till söder är statlig. Denna ansluter till hamnen på öns mitt via de statliga vägarna 1000 och 1001. Trafikmängderna varierar längs de statliga vägarna. Mest trafik finns i anslutning till hamnen, här är årsdygnstrafiken ca 900 fordon/dygn (mätår 2016). Vid Näs är trafikmängden ca 120 fordon/dygn (mätår 2016). Övriga vägar är enskilda och ett finmaskigt vägnät ansluter till öns huvudvägar. Vägarna på Visingsö är av karaktären smala vägar med en vägbredd under 6 meter. Det finns inga separata gång- och cykelvägar utan utrymmet delas av fordonstrafik, gående och cyklister samt remmalag. Gränna är ett kommunalt väghållningsområde och det statliga vägnätet tar vid efter tätortsgränsen.

Färjeleden förbinds med kollektiva färdmedel genom Öasvängen på Visingsö samt linjerna 120, 121 och 122 som ansluter till Gränna hamn.

Sakägare/vägintrössenter

De som kommer att beröras mest genom en eventuell förändring av Visingsöleden, är de fast boende på ön följt av företag, föreningar och institutioner med anställda som eventuellt pendlar mellan fastlandet och Visingsö. Det bor ca 720 (år 2021) personer på Visingsö och fastighetsägare enligt bilaga båtnadsområde har fått denna utredning via brev. Övriga berörda enligt bilagan får utredningen via e-mail.

Konsekvenser vid ett statligt övertagande av färjeleden

Trafikprognos

Trafikverket Region Syd har tagit fram en trafikprognos under 2022 för att bedöma effekterna om avgifterna och bokningssystemet tas bort.

Trafikprognosen visar att fordonstrafiken ökar i samtliga scenarier till 2030. Avgifterna har en trafikreglerade effekt och ökningen av fordonstrafiken på färjeleden och på Visingsö blir kraftigare om avgifterna tas bort. Enligt trafikprognosen kommer färjekapaciteten att vara tillräcklig under majoritet av månaderna i samtliga scenarier men det finns en ökad risk att arbetsresorna kan påverkas av kapacitetsbrist när efterfrågan under turistmånaderna är stor.

Vägnätet på Visingsö

Vägnätet på Visingsö är dimensionerat för den lokala trafik med smala vägar som kantas av bebyggelse och verksamheter. Ökar trafiken krävs sannolikt ombyggnation av delar av vägnätet, vilket kommer ha en negativ påverkan på riksintressena på ön. En eventuell utbyggnad kräver också beslut av Region Jönköpings län och finansiering via berörd länsplan för Jönköpings län. Ökande trafik kan även få en negativ påverkan på öns miljö i form av ökat buller och utsläpp. Tätare trafik och en ökad nattbefolkning sommartid påverkar också säkerheten. Redan idag är det svårframkomligt för utryckningsfordon och blåljusassistans vid vissa tider och det kan inte uteslutas att räddnings- och säkerhetsaspekterna bör studeras och analyseras djupare av berörda blåljusorganisationer.

Ekonomiska konsekvenser

En ökad fordonstrafik kan innebära ökade kostnader då färjekapaciteten vid vissa tider behöver förstärkas, vägnätet på Visingsö behöver förändras och ytterligare utrymme för att magasinera väntande fordon kan behövas i hamnarna på Visingsö och i Gränna.

Om färjeleden blir statlig kommer dagens bokningssystem att försvinna och Trafikverket kommer sannolikt inte att kunna ta ut någon avgift. Trafikverket kan lyfta frågan om avgifter till regeringen men dessa avgifter kommer i så fall att vara lika för alla fordonsslag och kan bli ekonomiskt kännbart för samtliga fordonsslag som reser ofta. I dagsläget är prislistan utformad för att gynna pendlare och denna modell går inte att använda med dagens lagstiftning för avgifter på väg.

Förtur

För allmänna farleder kan Transportstyrelsen besluta om förtur. Leden måste vara allmän innan frågan kan prövas och Transportstyrelsen är restriktiv med

Skapat av
Prah Maria, PLsyu,

Dokumentdatum
2022-10-26

att bevilja förturssystem eftersom bedömningen lutar sig mot att alla ska ha samma rätt att nyttja en allmän väg/färjeled.

Trafikverket Region Syd delar kommunens bild att ett förturssystem bör finnas kvar för boende och näringsidkare under turistsäsongen, speciellt om färjan blir avgiftsfri.

Det finns en osäkerhet kring fortsatt förturssystem om förändrad väghållning för färjeleden genomförs. Eftersom det inte går att ansöka om sådan förrän färjeleden har blivit allmän färjeled, finns ingen möjlighet att väga in utfallet av en sådan ansökan i prövningen av om färjeleden ska vara statlig eller fortsatt enskild.

Ställningstagande till förslaget

Kriterierna som behöver uppfyllas för allmän väg är att vägen behövs för allmän samfärdsl och/eller leder till viktiga allmänna platser samt har ett flöde som inte är alltför ringa. Flödet på färjeleden är ojämnt fördelat över året men årsmedelvärdet är över 200 fordon/dygn. Sett till mängden trafik samt att det finns allmänna inrättningar och ett allmänt intresse av att åka till Visingsö så uppfyller Visingsöleden kriterierna för att vara en allmän avgiftsfri färjeled.

Huvudvägnätet på Visingsö är statliga vägar och en förändring av färjeleden till allmän färjeled knyter ihop det allmänna vägnätet på ön med fastlandet. Visingsöleden uppfyller samtliga kriterier för allmän väg eller färjeled, eftersom den behövs för allmän samfärdsl.

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Syd, kan se motiv till att den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö, förändras till allmän färjeled under förutsättning att avgifter fortsatt kan tas ut samt att ett förturssystem införs (åtminstone under sommarperioden). Räddnings- och säkerhetsaspekterna samt risken för belastning på det småskaliga vägnätet är skäl till att avgifter och förtur fortsatt bör råda. Det finns dock stora osäkerheter kring både avgifter och förturssystem. Trafikverket har inte rådighet över dessa beslut och en prövning kan inte göras innan färjeleden är allmän.

Utifrån ovan angivna skäl gör väghållarmyndigheten, Trafikverket Region Syd, den samlade bedömningen att färjeleden mellan Gränna och Visingsö inte bör förändras till allmän färjeled. Den nuvarande situationen med trafikupplägg och huvudmannaskap är ett fungerande och pålitligt upplägg för Visingsöborna men också en hållbar lösning utifrån de förutsättningar som finns på Visingsö.

Skapat av
Prah Maria, PLsyu,

Dokumentdatum
2022-10-26

Den fortsatta handläggningen

Utredningen är sammanfattad i denna promemoria. Denna skickas på remiss till Jönköpings kommun och övriga myndigheter som berörs av frågan samt övriga som kan bidra med upplysningar. Därefter ska Länsstyrelsen yttra sig över förslaget, med stöd av samtliga handlingar i ärendet.

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region syd, sammanställer de inkomna synpunkterna och överlämnar ärendet till Trafikverket på central nivå för beslut.

Om beslutet får laga kraft innebär det att den enskilda färjeleden ska förändras till allmän väg. Den enskilda Vägsamfälligheten ska själv söka och bekosta en omprövning av anläggningsförrättning av samfälligheten hos Lantmäteriet och Trafikverket kan ansöka till Transportstyrelsen om Förtur.

Bilagor

Sändlista Visingsöleden

Kartor och foton Visingsöleden

Trafikprognos Visingsöleden, daterad 22-10-10

Länsstyrelsens yttrande Visingsöleden, daterad 22-03-17

Trafikverkets remiss till Länsstyrelsen Visingsöleden, daterad 21-12-03

Kommunens ansökan Visingsöleden till allmän, daterad 21-04-15

Dokumentegenskaper, Skapat av Prah Maria, PLsyu, Ärendenummer 2021/52609, Dokumentdatum 2022-10-26, Dokumenttyp PM.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Skapat av
Prahl Maria, PLsyu
Ärendenummer
2021/52609

Dokumentdatum
2022-10-26

Konfidentialitetsnivå 1

Angående förslag om förändring av den enskilda färjeleden mellan Gränna och Visingsö till allmän färjeled, Jönköpings kommun, Jönköpings län

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Syd, föreslår att den enskilda färjeleden Visingsöleden mellan Gränna och Visingsö i Jönköpings kommun, Jönköpings län, även i fortsättningen ska vara enskild.

Utredningen är sammanfattad i bifogat PM (promemoria).

Vi vill ha ert yttrande om förslaget senast den **9 december 2022**.

(6 veckor i yttrande tid).

Yttrandet kan skickas digitalt till: trafikverket@trafikverket.se

eller via post till:
Trafikverket Region Syd
Box 543
291 25 Kristianstad

Ange ärendenummer **TRV 2021/52609** i ert yttrande.

Vid frågor kontakta Maria Prahl, 010-123 02 68

Med vänlig hälsning

Maria Prahl

Vägnätsutredare, Trafikverket Region syd

Bifogat:

Sändlista

Utrednings-PM enskilda Visingsöleden till allmän, daterat 2022-10-26

Bilagor ytterligare kan hämtas på Trafikverkets websida:

Jönköping - www.trafikverket.se

Alternativt begäras ut via e-mail eller post:

forandringsarendenplys@trafikverket.se

Trafikverket Region Syd
Box 543
291 25 Kristianstad

Bilagor ytterligare som finns att hämtas:

Kartor och foton Visingsöleden

Trafikprognos Visingsöleden, daterad 22-10-10

Länsstyrelsens yttrande Visingsöleden, daterad 22-03-17

Trafikverkets remiss till Länsstyrelsen Visingsöleden, daterad 21-12-03

Kommunens ansökan Visingsöleden till allmän, daterad 21-04-15

Dokumentegenskaper, Skapat av Prah Maria, PLsyuÄrendenummer 2021/52609, Dokumentdatum 2022-10-26, Dokumenttyp PM.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Presidium - Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö §§ 153-166**Tid:** 2022-11-30 kl. 08:30**Plats:** Regionens hus, sal C**§ 164****Serviceresor 2024**

Diarienummer: RJL 2022/731

Beslut

Presidiet föreslår nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänna upphandlingsdokument avseende upphandling Serviceresor 2024.

Sammanfattning

Jönköpings Länstrafik avser att upphandla merparten av serviceresetrafiken under 2023 med trafikstart 1 september 2024. Upphandlingen sker enligt Lag (2016:1 145) om offentlig upphandling (LOU).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-16
- Upphandlingsdokument Serviceresor 2024

Beslutet skickas till

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Upphandlingsdokumentation avseende upphandling Serviceresor 2024

Förslag till beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

- Godkänner upphandlingsdokument avseende upphandling Serviceresor 2024

Sammanfattning

Jönköpings Länstrafik avser att upphandla merparten av serviceresetrafiken under 2023 med trafikstart 1 september 2024. Upphandlingen sker enligt Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU).

Information i ärendet

Upphandlingen avser utförande av resor inom Serviceresor, dvs. färdtjänst, sjukresor, närtrafik och övrig anropsstyrd trafik för hela länet (undantaget är det som upphandlades i Serviceresor 2022). Upphandlingen avser 180 fordon med avtalsmodell direktstyrd och behovsstyrd. Upphandlingen omfattar ca 85 % av det totala antalet fordon och resor inom Serviceresor.

Upphandlingen inkluderar även sjukresor nattetid i hela länet förutom Jönköping, Habo och Mullsjö kommuner.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-16
- Upphandlingsdokument Serviceresor 2024

Beslut skickas till

Jönköpings Länstrafik

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Carl-Johan Sjöberg
Trafikdirektör